

Biblioteca Municipală B.P. HASDEU

cb

Monografie bibliografică

nicolae esinencu

FULMINANTĂ
PERFORMANȚĂ
LITERARĂ

NICOLAE ESINENCU – FULMINANTĂ PERFORMANȚĂ LITERARĂ

Colecția *Bibliographica*

Colecția *Bibliographica* a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” include cercetări bibliografice fundamentale ca monografii bibliografice, bibliografii tematice sau selective consacrate unor subiecte de interes comunitar sau cultural; de valorificare a colecțiilor BM; de prezență a unui subiect în colecțiile marilor biblioteci din RM; a subiectelor prioritare precum: *Chișinăul, dinastia Hasdeu, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”* (imagine, prezența în presa scrisă și on-line, inovație, colecții, autografe, dedicații) sau biobibliografii despre viața și activitatea unor personalități ale științei, culturii, literaturii și artei bazate pe studii și cercetări realizate de angajații-cercetători ai BM.

Pentru o sistematizare a aparițiilor editoriale, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a constituit și alte colecții prin care se vor pune la dispoziție elaborări, sinteze, descoperiri inteligente și esențiale pentru bibliotecari, precum: *Professional, Chișinăuiana, Exegeze literare, BiblioEseu, Inedite*.

Biblioteca Municipală B.P. HASDEU

calea ta spre cunoaștere!

Biblioteca „Onisifor Ghibu”

**NICOLAE ESINENCU –
Fulminantă performanță literară**

Monografie bibliografică

Chișinău
2021

CZU 016:[821.135.1(478).09+929]

N 60

Monografie bibliografică realizată în cadrul Laboratorului de cercetări literare și biobibliografice al Bibliotecii „Onisifor Ghibu”, filială a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”

Ediție îngrijită de dr. Mariana Harjevschi

Coordonator al colecției: conf. univ., dr. Lidia Kulikovski

Coordonator al volumului și antologator: Vitalie Răileanu,
critic și cercetător literar

Corpus bibliografic: Margareta Cebotari

Redactor bibliografic: Taisia Foiu

Lectori: Elena Ungureanu, Valentina Astafi

Coperta: Valeriu Herța

Tehnoredactare: Ion Vârlan

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA

Nicolae Esinencu – Fulminantă performanță literară : Monografie bibliografică / Biblioteca Municipală "B. P. Hasdeu", Biblioteca "Onisifor Ghibu" ; coordonator, antologator: Vitalie Răileanu ; corpus bibliografic: Margareta Cebotari ; ediție îngrijită de Mariana Harjevschi. – Chișinău : Biblioteca Municipală "B. P. Hasdeu", 2021 (Tipogr. "Garomont-Studio"). – 276 p. : fot. – (Colecția "Bibliographica" / coordonator: Lidia Kulikovski, ISBN 978-9975-134-81-1).

100 ex.

ISBN 978-9975-3479-4-5.

016:[821.135.1(478).09+929]

N 60

Prezentul studiu este pus la dispoziție prin Licența Atribuire – Necomercial – Distribuie în Condiții Identice 4.0 Internațional (CC BY-NC-SA 4.0)
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ro>

© Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, 2021
© Vitalie Răileanu, Margareta Cebotari, 2021

CUPRINS

Notă asupra ediției	
Vitalie Răileanu. <i>Anatomia unei epoci și a unei individualități</i>	9
Margareta Cebotari. <i>Fulminanta performanță literară a scriitorului Nicolae Esinencu</i>	11
ITINERAR BIOBIBLIOGRAFIC (Vitalie Răileanu)	14
STUDII INTRODUCTIVE	
Ion Simuț. <i>Inconformistul subversiv</i>	23
Ioan Holban. <i>Nicolae Esinencu</i>	28
Mihai Cimpoi. <i>Copilul teribil și disciplina mondială</i>	35
Mihail Dolgan. <i>În opoziție cu buzduganul metaforei paradoxale</i>	38
Ion Ciocanu. <i>Poezia lui Nicolae Esinencu între ariditate și sugestie</i>	41
<u>Elena Țău</u> . <i>Resurse și valori ale analiticului în nuvelistica lui Nicolae Esinencu</i>	49
Vitalie Răileanu. <i>Nicolae Esinencu: naratorul și realitatea narațiunii</i>	55
Vitalie Răileanu. <i>Viața-prin-poeme</i>	59
Lucia Bunescu. <i>Capacitatea de rezistență a realității</i>	63
Vitalie Răileanu. <i>Materia poemelor esinencuiene</i>	67
Ludmila Șimanschi. <i>Resuscitarea critico-literară a discursului narativ esinencuian din formatul „Literaturii de sertar”</i>	70
Anatol Moraru. <i>Nicolae Esinencu despre evrei și ceilalți sovietici</i>	90
APRECIERI	99
RECENZII INTERNE	102
DIALOGURI	117
BIBLIOGRAFIE	
I. Opera literară	152
Volume	152
Publicații literare în culegeri și ediții periodice	165
II. Nicolae Esinencu – publicist	200
III. Traduceri de Nicolae Esinencu	201
IV. Aprecieri, dialoguri, interviuri	203
Ediții aparte	202
În culegeri și ediții periodice	204

V. Nicolae Esinencu: dedicații poetice.	226
INDEXURI AUXILIARE	
<i>Index de nume.</i>	<i>227</i>
<i>Indexuri de titluri de autor</i>	<i>231</i>
<i>Index de versuri.</i>	<i>232</i>
<i>Index de lucrări în proză</i>	<i>245</i>
<i>Index de titluri de culegeri</i>	<i>248</i>
<i>Index de ediții periodice</i>	<i>249</i>
FILE DE ALBUM FOTOGRAFIC.	253

Motto

CU MORTUL ÎN SPATE

Ridicați crucea!
Ridicați drapelul nostru!
Ridicați speranțele noastre!
Ridicați dorurile noastre!
Nu se poate să nu fie
cărare pe ape.

Căutați-o.
S-o căutăm.
Iar mai departe,
Ne așteaptă
A doua jumătate
A Patriei noastre.
(fragm.)

Nicolae ESINENCU.
Cu mortul în spate.
Chișinău: Universitas, 1993.

POETUL

Lui Nicolae Esinencu

Poetul este un asin ceresc.
Ați văzut oare pe cineva
Să aurească asinului copita,
Copita celui ce cară, săracu,
Un sac plin cu aur.

Grigore VIERU. *Acum și în veac.*
Chișinău: Litera, 1997, p. 188.

NIMIC IMPOSIBIL

Pentru Nicolae Esinencu

Copilul se apără cu lacrima,
mai ales, plânge de mare puțință,
mai ales, râde de multă ofensă.
Sunt de fapt două tablouri dintr-o piesă
în care dramaturgul nu știe ce vrea,
iar regizorul îl urmează în toate pe dramaturg,
ceea ce înseamnă a rămâne fidel textului.
Închipuiți-vă un ou pătrat,
pe care vi-l promit de-atâția ani,
și pentru care
aș avea nevoie de o găină pătrată,
în orice caz – de-o altă formă a găinii.
În afacerea asta nu-i nimic imposibil.

Ion VATAMANU. *Nimic nu-i zero.*
Chișinău: Litera, 2000, pp. 135-136.

ANATOMIA UNEI EPOCI ȘI A UNEI INDIVIDUALITĂȚI

Monografia bibliografică *Nicolae Esinencu – fulminantă performanță literară* este o ediție îngrijită de dr. Mariana Harjevschi, redactor științific conf. univ. doctor în științe Lidia Kulikovski, coordonator – Vitalie Răileanu, critic și istoric literar, investigațiile bibliografice sunt efectuate de Margareta Cebotari.

Lucrarea a fost realizată în cadrul planului de studii științifice al *Laboratorului de cercetări literare și biobibliografice* al Bibliotecii „Onisifor Ghibu” și este concepută ca un instrument de lucru pentru specialiști (istorici literari, critici, doctoranzi etc.), dar și pentru toți cei interesați de cunoașterea mai profundă a vieții și operei lui Nicolae Esinencu, poet, prozator, dramaturg cu un impact aparte nu numai în literatura basarabeană, ci și în viața social-culturală din acest spațiu cultural românesc.

Prezenta *Monografie bibliografică* apare anume în 2020, declarat de Biblioteca „Onisifor Ghibu” – *Anul literar Nicolae Esinencu* (eveniment de pionierat în rețeaua – Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”) în același timp, lucrarea a fost concepută și ca o etapă preliminară necesară pentru realizarea unei ediții critice integrale a operei lui Nicolae Esinencu, deziderat mai vechi al editării scriitorilor noștri autohtoni, încă neîmplinit...

În faza de cercetare am investigat, împreună cu Margareta Cebotari, specialist cu o experiență bogată și amplă în domeniul bibliografic, peste 1500 de publicații periodice (ziare, reviste, almanahuri etc.) aflate în rețeaua Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, în colecțiile Bibliotecii Naționale, dar și în arhiva Muzeului de Literatură Română „Mihail Kogălniceanu”. În acest context menționăm un alt detaliu foarte important – Biblioteca „Onisifor Ghibu” se află în posesia arhivei manuscriselor scriitorului, dintre care numai aproximativ 700 conțin informații din și despre creația literară a lui Nicolae Esinencu (vezi: Bibliografie. Opera literară); concretizând și faptul că s-au cercetat/ studiat/ alcătuit pentru lucrarea prezentă mai multe fișe redactate succint

analitic și clasificate atât după criteriul cronologic, cât și după cel tematic.

Autorii au reușit, la zi, să scoată aproape toate informațiile referitoare la opera literară a scriitorului Nicolae Esinencu și au dat o cronologie completă a scrierilor literare. Sunt aici numeroase date inedite (cum ar fi monografia *Mihai Eminescu*, scrisă de Nicolae Esinencu în anul 1974 la Moscova ș.a.), uitate până acum de efemera critică literară și publicistica de epocă..., prezintă interes deosebit notițele malițioase despre viața Uniunii Scriitorilor din Moldova, comentarii bune și... comentarii stupide (semnate de A. Hropotinschi sau V. Senic) despre poezia scriitorului; în fine, cine va răsfoi cu mare luare-aminte impresionanta *Monografie bibliografică Nicolae Esinencu*, își va forma o idee anume despre un scriitor original, nonconformist, rebel, dar consecvent și talentat, botezat de academicianul Mihai Cimpoi – *Copilul teribil al scriitorimii noastre*.

Apariția acestui volum, pregătit cu grijă și competență, mai poate fi considerat și un eveniment pentru istoriografia noastră literară. *Monografia bibliografică* adâncește studiul unei opere esențiale și aduce informații până aici necunoscute despre unele scrieri ale lui Nicolae Esinencu (vezi însemnările despre microromanul *Evreii* sau despre *Jurnalul unui scriitor* – ambele ample volume inedite).

Astfel, se poate deduce ce muncă migăloasă și ce devotament intelectual se află în spatele acestei *monografii* de referință, constituind un valoros instrument de informare în sprijinul cadrelor didactice, cercetătorilor, doctoranzilor, masteranzilor, studenților, al unei categorii mai largi de cititori interesați de *opera literară esinencuiană*, care nu-și revelează adevăratele ei semnificații decât atunci când este cercetată exhaustiv și nici unul din aspectele privitoare la elaborarea ei nu sunt investigate până la consecințele lor ultime.

Volumul de față este o încercare de a defini condiția scriitorului Nicolae Esinencu din ziua de azi în raport cu factorii ce constituiseră opera literară. În același timp, volumul dat repre-

zintă anatomia unei epoci scriitoricești și a unei individualități creatoare.

O justificare, în măsura în care acest lucru este necesar, pentru cercetarea aplicată unui domeniu supus unor metamorfoze continue, cum este cel al scrierilor esinencuene, cititorul o poate căuta și în ideea că analiza, ipotezele de lucru ale criticului/ cercetătorului literar își găsesc un corespondent în înseși rațiunile care, la un anumit nivel de maturizare a reflecției teoretice intrinseci fenomenului literar, constituie indiciile unor opțiuni evolutive ale operei literare.

Vitalie RĂILEANU

FULMINANTA PERFORMANȚĂ LITERARĂ A SCRIITORULUI NICOLAE ESINENCU

Prezenta monografie bibliografică este dedicată comemorării a 80 de ani ai regretatului scriitor Nicolae Esinencu, scriitor care a reușit „...o fulminantă performanță literară în proză și poezie” (Anatol Ciocanu). Lucrarea a fost concepută pentru a menționa deosebita varietate și complexitate a nivelului de exprimare artistică al acestui autor de versuri, proză, piese de teatru, scenarii cinematografice, scriitor polivalent, care conform aprecierilor colegilor de breaslă „Făcând de cele mai multe ori figură de *one man show*, a creat texte de natură subversivă, capabile să erodeze, prin impunerea unui alt model, lipsit de rigiditatea și gravitatea poeziei docile, poezia scrisă după calapodul realismului socialist. Rezistența prin cultură a însemnat, în cazul lui, șansa de a rămâne sub totalitarism un scriitor integru, care nu și-a trădat vocația nici după căderea comunismului, producând texte de certă valoare” (Anatol Moraru).

Această cercetare completează ediția a doua a volumului de exegeze literare asupra operei artistice a scriitorului Nicolae Esinencu – *Viața și opera literară (ca) într-o carte* (Iași, Tipomoldova, 2016, 234 p.), însoțită de o bibliografie selectivă de 228 de titluri.

Selectarea informațiilor a fost realizată în baza edițiilor bibliografice fundamentale: *Cronica presei* (1959-1998), *Bibliografia Națională a Republicii Moldova* pe (1999-2019), *Calendar Național* (ediție anuală elaborată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova, anii 1995-2020), *Cultura în Moldova* (ediție anuală, BNRM, 2015-2019). Au fost examinate surse bibliografice prezente în cataloagele electronice ale Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova și a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău.

De asemenea, lucrarea reflectă informațiile despre acest autor cuprinse în diverse ediții literar-bibliografice: *Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților: dicționar biobibliografic* (Chișinău, 2004), *Mică enciclopedie ilustrată a scriitorilor din Republica Moldova* (București; Chișinău, 2005); *Dicționarul general al literaturii române* (București, 2006), *Dicționarul scriitorilor români din Basarabia* (Chișinău, 2010); Denis Roșca. *Cartea de aur a Basarabiei și a Republicii Moldova* (Chișinău, 2016) și alte dicționare de teorie și critică literară. Majoritatea surselor au fost consultate *de visu*.

Partea bibliografică a lucrării este precedată de un consistent *Itinerar biobibliografic*, alcătuit de cercetătorul literar Vitalie Răileanu și un capitol de *Studii introductive*, care include recenzii și aprecieri ale vieții și activității scriitorului Nicolae Esinencu, semnate de cunoscuți istorici și critici literari.

Bibliografia cuprinde 708 titluri structurate în cinci părți:

- I. OPERA LITERARĂ: *Volume; Publicații literare în culegeri și ediții periodice;*
- II. NICOLAE ESINENCU – PUBLICIST;
- III. TRADUCERI DE NICOLAE ESINENCU;
- IV. APRECIERI, DIALOGURI, INTERVIURI
- V. NICOLAE ESINENCU: DEDICAȚII POETICE.

Descrierea bibliografică a documentelor este prezentată, în fiecare compartiment, în ordinea alfabetică a autorilor sau a titlurilor.

Prezentarea informațiilor este efectuată conform rigorilor STAS-ului *Descrierea bibliografică a documentelor 7.1-2003*, iar

titlurile apărute în alte limbi au fost prezentate în original. Selectarea materialului informațional a fost încheiată la 01.11.2020.

Pentru facilitarea regăsirii informației necesare a fost alcătuit un set amplu de indexuri auxiliare: *Index de nume*, *Index de titluri de autor*, *Index de versuri*, *Index de lucrări în proză*, *Index de titluri de culegeri*, *Index de ediții periodice*.

Volumul este destinat atât cercetătorilor și criticilor literari, filologilor, profesorilor, studenților, masteranzilor, doctoranzilor, cât și tuturor celor interesați de studierea procesului literar contemporan din Republica Moldova.

Margareta CEBOTARI

ITINERAR BIOBIBLIOGRAFIC

Posibil că unii se vor mira de insistența sublinierilor, în repetate rânduri, din acest volum, deoarece *Scrierile alese* (în șase volume) ale lui Nicolae Esinencu, aflate sub semnul maxim al creativității literare, sunt și vor rămâne piatra de încercare a celui ce vrea a se exersa serios în domeniul comentariului critic.

Parcursul biobibliografic esinencuian, oricâte *pete albe i-au desenat* unii „epocali critici literari”, constituie *un fir bine răsucit* pentru a mai crede într-o *biografie cu elemente bulversante*, în stare a transgresa optica devenită deja istorie. Scrutând până la ultimele consecințe opera literară și dramaturgică a lui Nicolae Esinencu, străbătută de Adevăr, Realitate și Nonconformism, constatăm o privire frontală, în fața documentelor, a referințelor, a aprecierilor etc., *fără idiosincrazii și parti-pris-uri*, care prin eventualele inedite relaționări ce s-ar impune depozitiilor scrise să umple breșele și, cu precădere, să ridice aprecierea la cuvenita treaptă ideatică, să-i confere gradul cert de esențializare – în cazul biobibliografiei scriitorului nostru.

În anul 1940, la 13 ianuarie, când frumoasa simfonie a clinchetelor de zurgălăi poposea în ogrăzile gospodarilor, în satul Chițcani, la 10-15 kilometri de Telenești, județul Orhei, într-o familie de țărani români se naștea Nicolae Esinencu: tatăl – Gavriil Esinencu (înfiat de boierul Găină la vârsta de 14 ani, rude, frați, surori nu are); mama – Catinca (una din cele patru fiice ale lui Sava Țopa, diaconul bisericii din sat). Copilăria și-o petrece în satul de baștină, avându-i alături în toate năzdrăvăniile, zbunguelile și încărcările elanului pe cei patru frați: Andrei, Luță (așa îl dezmiardau pe Volodea), Ion, Alexandru și cele trei surori: Vera, Luisa (care, de fapt, în actele de identitate se numește Elena) și Maria, mezina.

1957 Absolvește școala medie din satul natal, unde a și scris prima poezie, fiind elev în clasa a VI-a, la ora de geografie: „Acolo sus/ pe o colină/ la apa unui izvor,/ vino că mor de dor...”

1958 Depune actele la Școala superioară de aviație civilă, susține examenele de concurs cu „foarte bine”! Dar, după

- înmatriculare, comisia a constatat cu stupeoare: candidatul Nicolae Esinencu nu-i ajung două luni până la vârsta de 18 ani (ca să fie acceptat în calitate de cursant al Școlii superioare de aviație civilă). Este respins! Prezintă actele la Școala Republicană de Pictură, însă secretarul comisiei de admitere constată că îi lipsește un anumit certificat (ce stupidă coincidență!), viitorul pictor (nerealizat) pleacă acasă să aducă documentul necesar, dar... în această perioadă a demarat Campionatul republican la volei și, deoarece Esinencu era membru al echipei raionale Telenești, se încadrează în competiții și... uită de pictură!
- 1960** Obține diploma de absolvire a Tehnicumului Republican de Cultură Fizică din Chișinău.
- 1960** Este recrutat în rândurile armatei.
- 1963** Viitorul scriitor Nicolae Esinencu este înmatriculat la Universitatea de Stat din Chișinău, Facultatea de Litere, însă... peste un an și jumătate de studii este exmatriculat, după ce, cum se confesează însuși autorul, era prea vesel și făcuse multă zarvă...
- 1964** Se căsătorește (oficializând evenimentul în s. Isacova, r-nul Orhei, pe 4 decembrie) cu Antonina Varfolomei, născută la 3 ianuarie 1944, de naționalitate ucraineană, dar româncă veritabilă prin dragostea pentru soț, pentru familia pe care o divinizează, pentru limba și cultura neamului românesc; în prezent traducătoare apreciată în acest spațiu geografic. Antonina Varfolomei îi dăruiește patru copii! Anul 1964 îl determină pe viitorul poet, prozator și dramaturg să se apuce serios de scris. Colaborează la ziarul *Tânărul leninist*.
- 1965** La 3 iunie, în s. Isacova se naște primul copil – Dan, care peste ani va deveni un apreciat pictor, membru al Uniunii Pictorilor din Republica Moldova și al Uniunii Pictorilor din Ucraina.
- 1968** Debutul editorial cu placheta de versuri *Antene* (prefață de Nicolai Costenco, Editura „Cartea Moldovenească”

- Chișinău) provoacă discuții contradictorii. Tot în acest an, la aceeași editură, îi apare și cartea de povestiri *Sacla*.
Devine membru al Uniunii Scriitorilor din RSSM.
- 1970 Publică, în limba rusă, cartea *Крыница жизни (O fărâmă de viață)*, Editura „Lumina”, Chișinău), apoi această editură îi tipărește, spre sfârșit de an, volumul *Portocala* (povestiri). În familia Esinencu vine o altă mare bucurie – se naște al doilea copil, Ștefan, care moștenește de la tatăl său dragostea față de sportul performant, devine fotbalist.
- 1971 An ce îi marchează prezența în librării cu volumele *Sens* (versuri, Editura „Cartea Moldovenească”, Chișinău), întâmpinat polemic de unii critici, și *Trompeta* (povestiri, Editura „Lumina”, Chișinău). Vede lumina tiparului volumul *Pânza cerului* (momente lirice, Editura „Lumina”, Chișinău). Redactor la revista *Femeia Moldovei*. Redactor-șef la Editura „Lumina”. Membru al Juriului unional (URSS) de decernare a Premiului literar pentru copii și tineret, alături de Cinghiz Aitmatov, Rasul Gamzatov ș.a.
- 1972 Apare cartea *Toi* (povestiri, Editura „Cartea Moldovenească”, Chișinău), iar mai apoi editează miniaturile pentru copii *Harbuzul lui Fănel* (Editura „Lumina”, Chișinău).
- 1973 Absolvește Cursurile superioare de literatură de pe lângă Institutul „Maksim Gorki” din Moscova, unde va scrie Jurnalul unui scriitor, rămas în manuscris până în anul 2019.
- 1974 Reușește să scoată de sub tipar volumul de versuri *Dealuri* (Editura „Cartea Moldovenească”, Chișinău).
Scrie romanul *Evreii*, care va rămâne în sertare până în anul... 2020.
- 1975 Semnează scenariul pentru filmul *Calul, pușca și nevasta*, turnat la Studioul „Moldova-Film” (la comanda Televiziunii Centrale a URSS), avându-l drept coautor pe maestrul Vlad Ioviță.
În traducerea autorului, în limba rusă, la o prestigioasă editură centrală, apare cartea *Колесо* (Editura „Советский Писатель”, Moscova).

- 1976 Este anul când în familia Esinencu se naște al treilea fiu – Octav, care de mic a manifestat un congenital interes pentru pictură, a învățat în câteva școli din Chișinău, apoi studiază la Cluj-Napoca, România. Astăzi este preocupat de arta restaurării picturilor murale, *profesează măiestrie fotografică*, scrie scenarii pentru spectacole și filme documentare, fiind *un zurliu al acestui mileniu*, cum îi plăcea să afirme chiar tatălui său!
- 1977 La Editura „Lumina” apare volumul pentru copii *Bună dimineața!* Editura „Literatura Artistică” scoate de sub tipar cartea *Era vremea să iubim* (nuvele), prefățată de Ion Constantin Ciobanu. Semnează scenariul pentru filmul *Făt-Frumos* (coautor Vlad Ioviță), turnat la Studioul „Moldova-Film” (la comanda Televiziunii Centrale a URSS).
- 1978 Scoate de sub tipar, în limba rusă, cartea *Порог любви* (*Pragul dragostei*, Editura „Literatura Artistică”, Chișinău). La Studioul „Telefilm-Chișinău” este turnat filmul *Căruța* după scenariul lui Nicolae Esinencu.
- 1978 Pe 17 decembrie se naște fiica Nicoleta, astăzi scriitoare cu renume printre postmoderniști.
- 1979 După aprecierea exegeților, un an de salt în destinul scriitorului, în care publică volumul de poezii *Copilul teribil*, cu o prefată (*zgârcită*) semnată de Emilian Bucov (Editura „Literatura Artistică”, Chișinău). Sus-numitul titlu de carte până în prezent îi dublează/completează numele lui Nicolae Esinencu!
- 1980 La Editura „Literatura Artistică” din capitala Moldovei de Est văd lumina tiparului trei cărți: *Птица рядом со мной* (*Pasărea de lângă mine*, poezii, traducere din română de Aleksandr Brodski), *Nunta* (nuvele, prefata este semnată de Vladimir Beșleagă) și *Lumina albă a pâinii* (microroman). În colaborare cu Vlad Ioviță scrie scenariul pentru filmul *La porțile satanei*, „Telefilm-Chișinău”. Obține Premiul Ministerului Culturii al RSSM pentru piesa *Fumoarul*.

- 1982 Este editată culegerea de nuvele *La furat bărbați* (Editura „Literatura Artistică”, Chișinău).
- 1983 Apare la Editura „Literatura Artistică”, Chișinău, placheta *Stai să-ți mai spun* (versuri), cu o prefață semnată de Petru Cărare. Vede lumina tiparului, în traducerea lui Aleksandr Brodski, culegerea de povestiri și nuvele *Era vremea să iubim* (*Пора любви*, Editura „Советский Писатель”, Moscova).
- 1984 Editură „Literatura Artistică” îi tipărește volumul în limba rusă *Идут музыканты* (*Vin muzicanții*, povestiri, traducere din limba română de Aleksandr Brodski) și *Roman de dragoste*, de asemenea, o carte de povestiri.
- 1985 Apare de sub tipar volumul de nuvele *Copacul care ne unește* (Editura „Literatura Artistică”, Chișinău).
- 1986 Este anul în care apar volumele: *Cuvinte de chemat fetele* (versuri, prefața este semnată de Mihai Cimpoi, Editura „Literatura Artistică”, Chișinău), *Веревка в небо или совсем пропавший* (*Frânghie la cer sau cu totul pierdut*, poezii, traducere din română de Aleksandr Brodski, (Editura „Советский писатель”, Moscova). Mai apar cărțile *Maja-poleb* (*Pojar*), microroman, în limba estonă, Editura „Loomingu”, Tallinn (cu trei ani înainte de a fi publicat acasă!), *Fumoarul*, piesă montată la Teatrul Național „Mihai Eminescu” (pe atunci „A.S. Pușkin”) din Chișinău. În cinematografele republicii începe să ruleze filmul *Tunul de lemn*, turnat la „Moldova-Film”, după scenariul semnat de Nicolae Esinencu.
- 1987 Publică volumul *Моя семья и наши старики* (*Familia mea și bătrânii noștri*), povestiri în limba rusă, postfață semnată de Pavel Uliașov, traducere din română de Aleksandr Brodski, Editura „Literatura Artistică”, Chișinău, iar la Moscova este editată, în traducerea lui Aleksandr Brodski, culegerea de povestiri și nuvele *Деревянная пушка* (*Tunul de lemn*) (Editura „Советский Писатель”). Filmul *Tălpile verzi*, după nuvela cu același titlu, realizat la Asociația experimentală „Phoenix-M” de pe lângă Studioul „Moldova-Film”.

Inițiază acordarea premiului literar „Familia Esinencu”. Editura „Hyperion” din Chișinău tipărește volumul de nuvele *Gaura*, cu o prefață semnată de Ion Ciocanu.

1988 Are loc o premieră în activitatea scriitoricească a lui Nicolae Esinencu: publică în limbile franceză (*L'Orange*), engleză (*The Orange*) și spaniolă (*La Naranja*) placheta de versuri pentru copii *Portocala* (Editura „Literatura Artistică”, Chișinău). La aceeași editură văd lumina tiparului și două volume de nuvele: *Tunul de lemn* și *La furat bărbați*. La Studioul „Telefilm-Chișinău” este turnat filmul *Adio, viață de holtei* după scenariul lui Nicolae Esinencu, în regia lui Vlad Plămădeală.

1989 Editura „Literatura Artistică”, Chișinău, scoate de sub tipar microromanul *Doc* și volumul de versuri *Contraprobă*. În vestita colecție Библиотека „Дружбы народов” la Moscova este editată, în traducerea lui Aleksandr Brodski, culegerea de povestiri și nuvele *Дерево нашей жизни* (*Soracul care ne unește*) (Editura „Известия”).

O culegere cu același titlu, *Дерево нашей жизни* (*Soracul care ne unește*), nuvele, postfață semnată de Valeri Lîsenko, apare și la Editura „Художественная литература”, Moscova.

1990 Apar cărțile: *Ce facem cu cerul?* (versuri și miniaturi, volum destinat copiilor), *Un moldovan la închisoare* (roman), *В ожидании коня* (*În așteptarea calului*, poezii în limba rusă, prefața semnată de Aleksandr Brodski) editate la Editura „Literatura Artistică”, Chișinău.

Tot în acest an se tipărește în limba georgiană cartea *Пора любви* (nuvele și povestiri, Editura „Merani”, Tbilisi).

Scriitorul Nicolae Esinencu este distins cu titlul onorific „Om Emerit în Artă”. Obține Premiul pentru cel mai bun scenariu (*Tunul de lemn*) la Festivalul Internațional de Filme, Costinești, România.

1991 Semnează scenariul pentru filmul *Водоворот*, produs la Studioul „Favorit”, regizat de Oleg Tulaev.

În același an Nicolae Esinencu devine membru al PEN-Clubului.

- 1992 Nicolae Esinencu devine laureat al Premiului de Stat al Republicii Moldova pentru microromanul *Doc*. Publică volumul de poezii *Borcane cu aer* (Editura Uniunii Scriitorilor)
- 1993 Reușește să scoată de sub tipar zguduitorul poem *Cu mortul în spate* (Editura „Universitas”, Chișinău). Devine membru al Uniunii Scriitorilor din România. Se bucură de Premiul *A.E. Baconski*, oferit de Uniunea Scriitorilor din România, filiala Bacău. Scribe scenariul pentru filmul *Поезд в Калифорнию*, turnat la Studioul „Favorit”.
- 1995 La Editura „ART & X” din Chișinău se tipărește cartea de versuri *Disciplină mondială*, într-o prezentare grafică de maestrul fotograf Nicolae Răileanu, gravură de Iurie Horovski.
- 1996 Scriitorul este distins cu Ordinul *Gloria Muncii*. La Editura Uniunii Scriitorilor din Moldova (Chișinău) îi apare placheta de versuri pentru copii *Carul cu mere*.
- 1997 În colecția editorială „Biblioteca școlarului” vede lumina tiparului culegerea de versuri *Copacul care ne unește* (Editura „Litera”, Chișinău).
La Editura Uniunii Scriitorilor din Moldova îi apare volumul de versuri *De ce au murit dinozaurii*.
- 1999 Premiul de Excelență al Uniunii Scriitorilor din Moldova. An marcant în viața scriitorului: la editura chișinăuiană „Prometeu” apar volumele I-IV de *Scrieri alese*, prefața este semnată de acad. Mihai Cimpoi. Aceeași editură îngrijește și tipărește volumul de versuri *Frig*.
- 2002 *Scrieri alese*, volumul V, Editura „Prometeu”, Chișinău. La Studioul „Film-Slonovski” se produce filmul *Doi saci cu moldoveni*, scenariul este semnat de Nicolae Esinencu.
- 2003 Medalia jubiliară *Nichita Stănescu*, oferită la Festivalul Internațional de Poezie „Nichita Stănescu” din Ploiești, România.
- 2003 În colecția *Carte de vizită/ Carte de buzunar*, îngrijită de scriitorul Iulian Filip apare placheta *La capătul podului* (versuri), Editura „Prut Internațional”, Chișinău.

- 2004 *Scrieri alese*, volumul VI, Editura „Esin & Co SRL”, Chișinău. În colecția *Scriitori contemporani*, coordonată de scriitorul Aurel Scobioală vede lumina tiparului cartea *Scrisoare Mareșalului* (proză), la Editura „Prut Internațional”, Chișinău.
- 2007 Editura „Socogen”, Italia, îi tipărește în volumul *Decima la musa nuova* 17 poezii traduse în limba italiană. Fiecare poezie este însoțită de o fotografie sugestivă, realizată de vestitul maestru fotograf italian Amedeo Carrocci, editorul acestui volum.
- 2009 Editura „Magna Princeps”, Chișinău, editează cartea *Vin chinezii!* (roman-jurnal).
- 2010 Premiul *Salonului Internațional de Carte din Chișinău*, ediția a 19-a, consacrată *Anului Mihai Eminescu*, pentru romanul *Vin chinezii!*
Diploma *Meritul academic* a Academiei de Științe a Moldovei.
Diploma de Recunoștință a Institutului de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei.
Scriitorului și omului de cultură Nicolae Esinencu, prin Decretul semnat de președintele interimar al Republicii Moldova, Mihai Ghimpu, i se conferă „Ordinul Republicii”.
- 2011 În acest an apar două ediții ale microromanului *Doc*: ediție revăzută și adăugită, cu o prefață semnată de Vitalie Răileanu și postfață de Lucia Bunescu, Editura „Magna Princeps”, Chișinău. O altă ediție, la fel revăzută, apare la Editura „Lumina”, Chișinău.
- 2012 Editura „Lumina” reeditează romanul *Doc*, cu noi revizuri de către autor.
- 2013 Apare volumul de poeme *Urcarea la cer*, Editura „TipoMoldova”, Iași.
- 2016, 25 aprilie Scriitorul Nicolae Esinencu se stinge din viață, în urma unui atac cerebral.
- 2017 La Editura „Cartier”, în colecția „Cartier popular” coordonată de Gheorghe Erizanu apare a cincea ediție a romanului *Doc*.

- 2018 Editura „Cartier” publică antologia de versuri *Copilul teribil*, ediție îngrijită de Emilian Galaicu-Păun și Victor Pânzaru, prefațată de Andrei Țurcanu. Volumul este disponibil și în format de carte electronică (<http://shop.cartier.md/files/pdf/1519825508.pdf>)
- 2019 Apare *File din Jurnalul unui scriitor*, acest volum liminar a fost realizat în Laboratorul de cercetări literare și biobibliografice al Bibliotecii „O. Ghibu”.
- 2020 Biblioteca „Onisifor Ghibu” declară *Anul literar Nicolae Esinencu* și pregătește pentru publicare romanul *Evreii*, un volum inedit care va apărea la Editura „Pрут”, iar la editura ARC va fi tipărit – Nicolae Esinencu. „*Jurnalul unui scriitor*” (varianta finală, completată și cu un album fotografic inedit).

STUDII INTRODUCATIVE

INCONFORMISTUL SUBVERSIV

Ion SIMUȚ,
critic și istoric literar (România)

Scriitorul basarabean Nicolae Esinencu (născut în 1940) a debutat în 1968, simultan în poezie, cu volumul *Antene*, și în proză, cu nuvelele din *Sacla*. Concurența dintre cele două genuri se va păstra de-a lungul evoluției sale, una dintre cele mai interesante în peisajul cultural de dincolo de Prut. Doritor de bilanț, autorul prolific și-a adunat selectiv o mare parte din creație într-o serie de *Opere alese*: în volumul I se află poezia, în volumele II și III proza scurtă, în IV romanele, iar în V dramaturgia (I-IV, 1999; V, 2002). Istoria literară de la Chișinău îl plasează în generația lui Grigore Vieru, alături de alți șaizeciști, cum sunt Liviu Damian, Pavel Boțu, Anatol Codru, Gheorghe Vodă, Dumitru Matcovschi etc., care, cu toții, au debutat cu cel puțin cinci ani mai devreme. Nicolae Esinencu ar fi ultimul venit în cadrul generației șaizeciste. Spiritul literaturii sale, anticonvențional și eliberat de primordialitatea militantismului național, e mai apropiat de ceea ce numim în literatura din România al doilea șaizecist, adică Mircea Ivănescu, Ileana Mălăncioiu, Constantin Abăluță, Ovidiu Genaru. Aceștia nu mai au nimic de-a face cu efectele realismului socialist, de ale cărui constrângeri suferise primul val, ce debutase în anii 1957-1963. Prin inconformism și îndrăzneală reformatoare, Nicolae Esinencu e mai aproape de literatura pe care o scriu șaptezeciștii basarabeni Nicolae Dabija, Leo Butnaru sau optzecistul Arcadie Suceveanu. Modernismul lasă loc unor evidente infiltrații postmoderniste.

Poezia lui Nicolae Esinencu (așa cum o cunosc eu din selecția de autor din primul volum de *Opere alese*) a parcurs în mod evident trei registre stilistice înrudite. Volumele *Sens* (1971) și *Dealuri* (1974) cuprind miniaturi lirice, într-o formă de reverie ce-ți

epuizează repede resursele în câte o imagine memorabilă: „Fâlfâie/ Perdelele curate/ Ale cerului.// O fi spălat rufele/ Mama/ La țară” (Poem, p. 10). Confesiunea fără artificii, are o directețe cuceritoare: „Nu mă tem/ De ușa ce mi se închide,/ Mă tem/ De ușa ce mi se deschide.// Nu mă tem/ Că vremea-i rece./ Mă tem că vremea trece./ Nu mă tem/ Că toate cad./ Mă tem/ că toate ard.// Nu mă tem/ Că voi muri într-o primăvară./ Mă tem/ Că n-are să mă doară!” (*Mărturisiri*, p. 10). Poetul inaugurează aici, în mic, un mecanism repetitiv al structurilor sintactice pe care îl va exploata mai târziu pe spații mari, transformându-l în manieră. În volumul *Sens* cele mai multe poeme sunt însemnări laconice despre mare și secvențe transfigurate ale trăirii într-un „sat albastru”. Sentimentalismul este cenzurat în definiții, ca, de pildă: „Râul e timpul/ Care se vede cum curge” (p. 27) sau în metafore obținute prin inversiuni sintactice ca operațiuni simple: „Îmi spun:/ Timpul e un pumn de cireșe./ Îmi spun:/ Pumnul de cireșe/ E timpul meu” (*Cuget*, p. 20). Sunt modalități ingenioase de a evita euforia tradiționalismului, pentru că patetismul declarativ este înlocuit cu observația familiară: „Tata înfige/ De două ori coasa în iarbă/ Și-și ridică de pe frunte/ Pălăria./ Este, tată, cerul, este!” (*Neliniște*, p. 25). Melancoliile au un desen rafinat: „Cad petale./ Cine a spus mărunții/ Cuvinte/ Triste?!” (*Merii se sădesc în fața casei*, p. 40). Consemnarea lapidară a unei gestualități semnificative se păstrează și în volumul *Dealuri* (1974): „Țăranul trece pe asfalt/ Se uită înapoi/ Și se sperie –/ Nicio urmă!” (*Țăranii*, p. 51). Există amprente discrete ale unui patetism patriotic, tributul necesar plătit conjuncturii, dar caligrafia sentimentului estompează declarațiile despre „drumurile patriei” sau despre „trupul patriei”. Cunoscând ceea ce urmează în poezia lui Nicolae Esinencu, e de mirare concentrarea lirică specifică acestei etape de tinerețe.

Volumul *Copilul teribil* (1979) declanșează o colocvialitate ne-zăgăzuită. Poemele caută situații epice, evită metaforele și exploatează sorescian o anecdotică inepuizabilă. Titlul primului poem de aici, *Stai să-ți spun*, va deveni titlul următorului volum, apărut în 1983, relevând aceeași plăcere a povestirii: „Stai să-ți spun:/ Ioana

e o fată de la țară,/ Ioana are o tanti la oraș,/ Ioana a venit în ospete la tanti./ Of, zice ea, azi un bărbat/ S-a urcat cu mine în ascensor!/ Mai mult nu mă urc în ascensor!/ Ioana face ce face, iese/ Și iar se urcă în ascensor! / Of, zice ea, azi un bărbat/ S-a ținut de mine de la cinematograful Până la scara noastră –/ Mai mult nu mă duc la cinema!/ Ioana face ce face, iese/ Și iar se duce la cinema!/ Of, zice ea,/ Șoferul troleibuzului” etc. etc. Ioana se simte curtată agresiv în continuare de șoferul autobuzului, de bărbatul de la etajul întâi, de vânzătorul de la alimentară, de bărbatul de la etajul opt care coboară pe o frânghie, însă ea joacă mai departe același teatru. Simulează că se sperie, dar îi place. Poanta e că Ioana vrea buletin de oraș și se mărită cu șoferul autobuzului. Dar poemul (rezumabil și colportabil) nu se termină aici. Cu un al doilea „stai să-ți mai spun” poemul introduce o altă poveste despre o vizită a soțului împreună cu soția la un ospăț, unde are loc un conflict deschis și soția își palmuiește soțul din gelozie. Nu am săvârșit de astă dată o mare crimă împotriva poeziei povestind-o, căci miza ei e relatarea amuzantă a unor întâmplări cotidiene, întâmplări ce se pot derula la nesfârșit: „Dar stai să-ți mai spun/ Că era să uit!/ Ai citit ziarul de ieri?!/ Foarte prost faci/ Că nu prea citești ziarele!/ Profesorul N susține:/ Cancerul a apărut pe planetă/ De când lumea/ A încetat/ Să râdă./ Ipoteză interesantă, nu?!/ Dar stai,/ Că voiam să-ți mai spun ceva!” (p. 66-68). Poemul conversațional se încheie aici, dar observăm că ar mai putea continua mult și bine. Un narator hâtru și pisălog ne întâmpină în toate celelalte poeme ale acestei perioade, care continuă în același stil în volumele apărute până în 1989: *Cuvinte de chemat fetele* (1986) și *Contraprobă* (1989). Poetul se va strădui însă să depășească faptul cotidian și să valorifice premise mai bizare: „Cum mergeam așa pe șes,/ Mă trezesc în față cu o frânghie/ Prinsă de cer!” (p. 69). Ocazia nu e speculată parabolic, ci anecdotic: frânghia e folosită pentru ca nefericitul să evadeze din calea soției, care însă, autoritară și necruțătoare, va apărea imediat să scuture frânghia. Poemul *Borcane cu aer* (p. 72-75) înșiruie bizare-rii poetice sub pretextul, mereu reluat, „mă gândesc eu câteodată”, colecționând tot felul de „trăsnași”, ultima fiind „Dacă aș rupe-o/

Acum/ La fugă,/ Oare m-ar ajunge nevasta?!” Prin urmare, toate presupunerile sfârșesc în derizoriu și în opresiunea cotidianului. Și alte poeme se construiesc în jurul conflictului jucat dintre soț și soție. Important e ca textul să stârnească râsul, după cum ne avertiza, ca într-un fel de artă poetică, poemul introductiv din volumul *Copilul teribil*. Sub această imagine, de copil teribil, s-a consacrat în poezia basarabeană originalitatea lui Nicolae Esinencu: „Mi-am pus capul subsuoară/ Și-am ieșit și eu pe bulevard/ Să mai văd/ Ce face/ Lumea!” (p. 98-100). Poetul cu capul subsuoară poate fi luat drept un inconformist nevinovat, un ludic, dar sub masca inocenței și a sucelii el protestează împotriva unei anume alcătuirii a lumii. Inconformismul său e subversiv, prin refuzul de a se adapta regulilor prezentului. Textul poetic refuză el însuși drumul consacrat și-și asumă neseriozitatea aparentă, adoptând calea nebătută a umorului, a epicului cotidian sau bizar, conducând în mod voit spre zonele antipoeticului ca formă a libertății. Eliberarea de convenții (sociale, politice sau poetice) este, fără îndoială, rezultatul cel mai important al poeziei lui Nicolae Esinencu. Nu-i mai puțin adevărat că lupta cu convențiile poate duce la un conformism al inconformismului. Din păcate, prin multiplicarea la scară largă a aceleiași rețete, poezia lui Nicolae Esinencu nu scapă de un asemenea efect. Inflația anecdoticului duce la devalorizarea gestului antipoetic.

Neangajat și destins, ludic, un teribilist simpatic până în 1989, Nicolae Esinencu devine dintr-odată grav și alarmist, preocupat, cum nu a fost până atunci, de marile teme ale zilei. Volumul *Cu mortul în spate* (1993) se constituie ca un amplu poem (p. 356-380) despre suferința despărțirii Basarabiei de România. Poetul îi arată fiului dincolo de ape cea de-a doua jumătate a „patriei noastre”, părți care sângerează și nu pot respira decât împreună: „Pe oriunde aș umbla,/ Pe oriunde m-ar duce ochii și picioarele/ Mă întorc acolo, la poalele apelor,/ Cad în genunchi,/ Plâng și strig peste munți și peste ape:/ O, inima mea, despăcată în două”. Ne dăm seama abia acum câtă încordare exista sub masca teribilismului simpatic, câtă gravitate reprimată. În cele mai recente volume cuprinse în selecția de „opere alese”, *Disciplină mondială* (1995) și *De ce au murit*

dinozaurii (1997), poetul își regăsește episodic umorul: „Mă uit cu un ochi/ La soare –/ Toți se uită cu un ochi/ La soare./ Mă scarpin/ La călcâie.// O iau la fugă –/ Toți o iau/ La fugă./ De-o săptămână/ Stau pe loc/ Și turma e la mare/ Încurcătură./ Ce ar fi oare/ Să m-arunc/ Într-o prăpastie?” (*Turma*, p. 383). Poetul are din nou umor, dar nu e umorul degajat și locvace din perioada epică. E din nou concis, ca la început, dar nu e relaxat și visător ca atunci. În a treia sa ipostază (din 1989 încoace), poetul dobândește un ton dramatic, e un moralist încruntat, umorul său e trist, iar concizia, amară. Se simte împins dezastruos „spre marginea Universului” (p. 385). De luni până duminică se uită pierdut cum se învârte o morișcă (p. 385). Are senzația că trăiește într-o groapă, într-o izolare totală, și numai sărind în sus mai poate respira (p. 387). Parabola situației basarabene devine aici transparentă. În „armata națională” ostașul își așteaptă glonte (p. 389). La ora de geografie, profesorii plâng (p. 390). Când vine cineva de vază, nu se știe dacă nu cumva oaspetele vine pentru o agresiune (p. 397). E foarte supărat că moldoveanul are o fire de rob, „cum vede pe undeva un jug,/ Vără capul” (p. 415). Protestul din poemul *Șobolanii* (p. 416) e virulent pamfletar. Dumnezeu însuși este apostrofat: „Rusia vrea să aibă/ În toate țările lumii/ Câte o Rusie./ Și tu, Doamne,/ Îți tai unghiile/ Pe prag?” (p.426). E clar: umorul e înlocuit cu sarcasmul exasperării. Nu mai amuză, ci mustră sever. „Disciplină mondială” cade nefast pe umerii poetului, făcându-l să uite de clovneria, limbuția și teribilismul cu care submina ironic ordinea de altădată.

Îmi închipui formula poetică a lui Nicolae Esinencu la intersecția a trei modalități înrudite: Geo Dumitrescu, Marin Sorescu și Mircea Dinescu. Are câte ceva din calitățile și defectele fiecăruia: predispoziția epică de la cel dintâi, ironia, colocvialitatea și regia textului de la cel de-al doilea, atenția la public și spiritul polemic specific celui din urmă. Cu toții au în comun specularea ludică a anecdoticului. În combustia internă a poeziei basarabene, în prefacerile ei radicale de după 1970, Nicolae Esinencu contribuie decisiv la desolemnizarea lirismului.

Oradea, România

NICOLAE ESINENCU

*Ioan HOLBAN,
scriitor și critic literar*

Nicolae Esinencu vede poezia, o simte, o visează, nu o (re) construiește din texte, nu-i caută pretextele și nu o elaborează în perspectiva unui program anume; ceea ce va fi fost înainte de a se structura în literă și sintaxă vine în poezie la vedere: „Fâlfâie/ Perdele curate/ Ale cerului./ O fi spălat rufele/ Mama/ La țară” (*Poem*): asocierile surprind, dar ele exprimă o altă lume care își caută canalele ascunse de comunicare cu logica unui real dislocat. În orizontul acestei alte logici a reclădirii spațiilor de identificare – satul și cerul – poezia lui Nicolae Esinencu își asumă tema departelui care își asociază, uneori, rar, în elegie, cântecul trist al (pe) trecerii omului și rostului său în curgerea timpului: „Timpul curge pe lângă sat./ Țăranii/ Aleargă, aleargă, aleargă/ Și aruncă, aruncă, aruncă/ În calea lui/ Semințe!” (*Prinderea timpului*). Departele începe la marginea satului și se exprimă în ceea ce însuși poetul numește urcarea la cer, o temă obsedantă care dă și titlul unui masiv volum din 2011: „Am alungat caii pe Lună./ Caii pasc în voie/ În văgăunile Lunii./ Eu mi-am pus/ O bucată de Lună/ Sub cap/ Și închipui soției/ Scriitoare./ «Nevastă dragă,/ Am ajuns pe Lună/ Pe dealul Galben/ N-am putut urca./ Pe dealul Roșu/ N-am putut sui./ Până la deal caii mergeau,/ Dar mai departe/ Au prins a da înapoi./ I-am bătut cu frânghia./ I-am bătut cu prăjina,/ În zadar/ Iapa bălaie/ Din satul acela/ Din câmpie/ A căzut chiar/ Sub poalele dealului Galben./ Am rugat-o,/ Am bătut-o,/ I-am dat pâine / Din pâine coaptă de tine,/ S-a uitat în ochii mei cu lacrimi, S-a uitat lung/ Și-a spus că nu vrea nimic/ Decât să moară pe Pământ./ Dar o să găsim iarbă, i-am spus, / Pe lună e multă iarbă, i-am spus,/ Iarba până la burta calului, i-am spus./ Dar ea a zis / Că e târziu de-acum să mai/ Caute iarbă/ Și-a închis ochii./ Am luat-o cu ceilalți cai/ Mai departe./ Trebuie să fie un urcuș la cer,/ Mi-am zis, trebuie să fie/ Pe undeva un urcuș/ Și i-am mânat spre muntele Ararat./ Dar i-am mânat/ Pe apa unui râu,/ Altfel/

Nu mai ajungeam la trecere./ M-am udat până la piele. Pălăria și traista/ Mi le-au luat apele./ Ba și prăjina/ Mi-au luat-o apele./ Dar nu m-am lăsat./ Cu cât mă urcam mai sus, / Cu atât râul se făcea mai subțire./ Cu atât cerul îmi părea/ Mai departe/ Caii,/ Ce să-ți spun de cai,/ Vroiau să urce,/ Dar cum?!/ Vroiau să ajungă la cer» (...) (*Drumul cailor*).

Cerul e un alt sat, poetul are o relație de vecinătate cu acesta, iar „filosofia” e una venind pe o cale directă din codul înțelepciuni populare, din ceea ce Eminescu numea „cartea naturei”. Nicolae Esinencu întreține, în toată poezia sa, un dublu raport cu satul; pe de o parte, el povestește întâmplări de acolo, reale sau imaginare, iar forța inovației îl conduce, adesea, către structurile basmului ori spre înfățișări fantasmagorice, urmuziene, la limită, absurde, pe de altă parte, poetul înțelege, interpretează, comentează acele întâmplări în lungi poeme epice (de altfel, din cele câteva sute de texte ale antologiei amintite, doar câteva se intitulează, pur și simplu, „poem”). Unora li s-a părut poezia cu și despre sat a lui Nicolae Esinencu un fel de culegere „folclorică” originală; e o banalitate școlară această observație întrucât, iată, poetul care povestește întâmplări din sat și din cer nu este un folclorist, nu face operă de culegător de datini, proverbe, ziceri populare pentru că viziunea lui nu este una exterioară spațiului evocat sau imaginat; Nicolae Esinencu se retrăiește în universul și timpul satului a cărui lume o recompune în perspectiva unei viziuni interioare. Nu e deloc întâmplător faptul că poemelor epice ale lui Nicolae Esinencu li se potrivește, de exemplu, analiza lui G. Călinescu privind opera lui Ion Creangă: „Anton Pann ori Creangă, deși atât antonpannismul, cât și humuleștenismul sunt varietăți de rabelaisianism, adică de savoare a erudiției joviale, fac cu greu figură de erudiți pentru cititorul comun. Asta vine din prejudecata că autorul livresc trebuie să fie neapărat un cărturar. Erudiția nu are însă limite, Anton Pann și Creangă sunt și ei niște mari erudiți și niște umaniști în materie de știință și literatură rurală. Deși citatele lor nu sunt scoase din cărți, ci din tradiția orală, operele lor nu sunt mai puțin cărturărești, structura scrierilor lor fiind aceeași

ca în opera lui Rabelais: adică o jovialitate enormă, care înăbușă cel mai neînsemnat fapt într-un roi de citate.” Jovialitatea e și a poetului, cum, la fel, textul liric al lui Nicolae Esinencu, asemenea celui autobiografic al lui Creangă, vedește organizarea spațiului fizic și psihic al satului ca limbaj; conform acestei structurări, lumea, experiența „eroului” îi vorbesc cititorului, îl învață. În această nouă lume, a satului vecin cu cerul sunt cât se poate de „logice” drumul cailor spre Lună, unde pasc iarbă, o vizită la Domnul, plaja pe Marte și căpșuni pe Venus; „Clar,/ O săptămână pe Lună/ I-ar prinde bine soției,/ Dar nu-mi spune/ Și pace./ E supărată/ Se-ntoarce cu fața spre Lună. E obosită/ Se-ntoarce cu fața spre Lună. O chem să facem dragoste –/ Se-ntoarce cu fața spre Lună./ O-nțeleg,/ Vrea să se odihnească și ea/ Măcar câteva zile/ Departe de noi, pe Lună./ S-a săturat și ea/ De făcut mămăligă zilnic/ la șase guri sparte. / Ce mai –/ Are nevoie de întremare./ Văzând că nu se poate hotărî/ Să-mi spună dorința, O iau prin surprindere./ – Pleacă mâine, îi spun./ – Chiar mâine? se miră ea./ – Atunci poimâine, zic eu./ – Bine, bine, plec poimâine./ Și ne spală cu iarbă,/ Ne freacă cu nisip./ N-ar putea sta pe Lună, zice ea,/ Fără să ne știe curați ca osul./ Ne spală hainele de pe noi,/ Apoi ne lustruiește/ Ghetele,/ Ne coase bumbii la haine,/ Ne face șapte mămăliguțe/ Să le avem pentru șapte zile,/ Calde învelite / În frunze de bostan./ Ne mai și tunde/ Ca să ne poată de pe Lună, zice,/ Deosebi de tu-fari,/ Și tot așa./ A venit și poimâine/ – Azi plecî? o întreb./ Chiar azi? se miră./ Atunci mâine, zic./ – Bine, plec mâine, zice./ Și mă-tură ograda/ Aduce un ciubăr cu apă,/ Să ne ghilosim, zice./ Dacă o fi cald / Și ne-o coace soarele./ Ne culege și o poală/ De prune./ Asta ca să nu umblăm prin copaci,/ Ne găsește și o ață,/ S-avem cu ce tăia/ Mămăliguțele./ Mai pe scurt,/ Măinile nu-i stau/ Până se luminează iar” (...) (*Călătorie ratată*).

Între întâmplările povestite, își face loc, rareori, tonul elegiac, dând măsura unei fibre interioare, dar și a învelișului liric în care se îmbracă epicul; „și-au să vină ninsorile/ Peste luncă/ Să mă în-vârtească,/ Să mă ducă/ Tot spre tine,/ Fără drum, în noapte./ Tu la altul/ Fugi-vei tot mai departe./ Și drumul între noi/ Mereu are

să crească/ Și-or să mă ducă ninsorile/ Și-or să mă prăpădească...” (*Ninsori*); sunt momente rare, e adevărat, când poezia lui Nicolae Esinencu cântă, oprind povestea pe care însă o reia repede, urmând, parcă, o parafrază după Creangă: „Însă vai de omul care se ia pe gânduri! Uite cum trage pe furiș apa la adânc, și din veselia cea mai mare cazi în urăcioasa întristare”, scria marele humuleștean. Hai, mai bine, despre sat să povestim, pare a spune poetul basarabean, căci el singur este vesel și nevinovat, și, la drept vorbind, acesta-i adevărul. Nicolae Esinencu rostogolește întâmplările în poezia sa cu voluptatea povestitorului oriental; el trece repede peste câteva definiții lirice (trădătorul: „Țară n-are/ Ce are?”; toamna: „Toamna a zvârlit cu bățu-n crengi,/ Pe asfalt – un pumn cu frunze –/ Cuiburi sparte./ Se rotesc crengile deasupra,/ Se uită în jos,/ Țipă zi și noapte”; liliacul: „Liliacul –/ Primii stropi de cer/ Coborâți printre noi/ Pe pământ!”), pentru a adopta „măștile” lui Nică, Ivan Turbincă, Nastratin Hogeș, Păcală; protagonistul din poemele epice ale lui Nicolae Esinencu e „istet ca un proverb”, e un personaj „popular”, avându-i strămoși, la noi, pe Anton Pann, aiurea, de totdeauna, pe Esop. El scrie o lungă gâlceavă cu soția, în felul aceleia a înțeleptului cu lumea și distrează preajma („Eu distrez lumea, iar ibovnicul/ Îmi distrează nevasta!”, scrie poetul în *Colivie*), chiar și atunci când „o face pe nebunul” în gesturi urmuziene („Mi-am pus capul subsuoară/ Și am ieșit și eu pe bulevard/ Să mai văd/ Ce face/ Lumea!”), se întâmplă în *Copilul teribil*, când imaginează ordinele pe care le dă copilul-robot care „Cum s-a născut/ A strigat și la părinți;/ Să nu vă mai răstiți la mine!” (*Robot*) sau când trebuie să tragă „trei-patru gâturi de fum din hoageagul uzinei” pentru a nu se înăbuși, când cumpără tabloul nud al soției unui prieten, e alergat de o roată și amenințat de un iepure cu pușca în mână. Poemele epice ale lui Nicolae Esinencu, unice în poezia noastră de azi sunt niște povești „trăsnite” spuse de un personaj al lui Creangă, cum se întâmplă în *Parale*, cu omul care are curtea plină de parale, asemenea țăranului care seamănă ceva și culege altceva în *Povestea poveștilor*: „Mă trezesc,/ Iau grebla,/ Trag de trei-patru ori cu grebla / Prin ogradă / Și adun două-trei

căpițe de parale./ Mă așez pe prispă/ Să-mi mai fac o țigară./ Iar nevasta se așază alături/ Să păpușească banii,/ Când iar se aude vecinul Grigore./ Bună dimineața, zice./ V-ați trezit de-acum?!/ N-ați putea/ Să-mi dați niște parale?!/ Parale, zic, de ce nu, poftim,/ Ia grebla și trage pe acolo,/ Pe lângă poartă, ai să aduni.../ Dar n-ai putea, zice vecinul,/ Să tragi dumneata cu grebla?/ Pe mine,/ Știi,/ Palmele mă gâdilă,/ Când mă ating de greblă.../ Vroiam să fac o țigară, zic,/ Dar dacă pe dumneata/ Te gâdilă palma, zic,/ Am să greblez eu, de ce nu, se poate./ Las la o parte ziarul cu tutunul,/ Și iau iar grebla,/ Și iar mă pun pe greblat parale,/ Când iar se aude la poartă cineva, / E un car cu boi/ Un omulean se apucă să dejuge boii,/ Iar altul aruncă din car drucii!/ Aici e, zice cel ce dejugă boii,/ Și începe a bate cu restul în poartă!/ Dar n-ați mai fost? îi întreb eu./ Noi?! se miră omulenii,/ Să chiorâm, zic ei,/ Jură, dar văd bine:/ Opalca boiler e plină de parale;/ Sacul pe care au șezut în car e/ Plin cu parale./ Mă uit la roți –/ Din parale sunt roțile carului,/ Roțile și încălțările drumeților” (...).

Poemele epice ale lui Nicolae Esinencu sunt un amestec fin de poveste și lirism, cu un nucleu epic, după toate regulile naratologiei și un veșmânt poetic al unei paradigme de sensibilitate cu totul specială; textele lui stau între Creangă, Anton Pann, Urmuz și seria de povești cu Păcală și Tândală, sunt o lume pe dos: „Stai să-ți spun./ Ai auzit:/ În preajma/ Casei vânătorilor/ A fost văzut/ Un iepure/ Cu o armă în mâini./ Soția îmi spune/ Să-i dau salariu,/ Că nu-mi face copii/ Pe degeaba./ Că nu-mi spală cămășile/ Pe degeaba./ Că nu-mi zâmbește/ Pe degeaba. Și copiii mei/ Au pretenții –/ Vor salarii,/ Că nu umblă, zic ei,/ La școală/ Pe degeaba./ Stai să-ți mai spun./ Amicul meu, / Când face câte o porcărie,/ Trece pe lângă mine/ Iar când/ Nu-i iese porcăria,/ Trece pe alături/ Negru/ Ca ceanul./ Fratele meu Ion/ Vede prost,/ Dar și-a cumpărat mașină./ Acum, de câte ori iese în oraș,/ El merge înainte/ Iar mașina vine în urma lui./ Se zice/ Că în secolul următor/ O să umblăm/ Fără motociclete./ Cum vom fi plini/ Până-n gât/ De gaze,/ N-o să avem decât/ Să ne aprindem țigările/ Și zboară, frate,/ încotro vrei –/ Zbârn!!!/ Stai să-ți mai spun./ Visez:/ Noptile

zbor/ Și ziua cad./ Ieri noaptea am zburat/ Până la Saturn,/ Și-ncă n-am căzut –/ Feriți-vă!/ Vaca lui Țibirică/ Mănâncă pălării,/ Cum te vede cu pălărie,/ Ți-o mănâncă,/ Nimeni n-are pălărie în sat./ Mai înainte, se zice,/ Rodea cravate./ Te vede cu cravată –/ Fuga după tine –/ Nimeni nu mai poartă cravate în sat./ Ieri s-a aruncat, cică/ La frezura unui bărbat!/ Toți râd în sat/ Pe cap./ Stai să-ți mai spun./ Ieri/ Soția mea/ S-a bătut în bucătărie/ C-o focă./ Cum a turnat soția apă în ceaun/ Să facă o mămăligă,/ În bucătărie a dat năvală o focă/ La nu se știe cine, se zice,/ A intrat în baie/ O bale-nă!/ A aleargă după Z/ Și Z aleargă după A./ Nu crezi?/ Hamalul din Paris/ Care vroia ieri/ La amiază/ Să-și aprindă țigara,/ Oare a găsit chibritul?!/ Locatarul/ De la etajul întâi/ Are un câine./ Dimineața locatarul/ Scoate câinele afară./ Câinele face gimnastică/ Locatarul fumează!/ Stai să-ți mai spun./ Ai să vezi,/ Nici anul acesta/ N-o să mi se acorde/ Premiul Nobel” (*Stai să-ți spun*), Satul lui Nicolae Esinencu asimilează chiar și figuri mitologice celebre (în *Eliberarea lui Sisif*, de pildă, se înfățișează o comisie însărcinată cu eliberarea lui Sisif de dealul și bolovanul său); aici, mai ales e un răs homeric, un umor suculent, iar unul dintre poemele epice de referință în acest sens e *Înălțarea femeii*: glumind, veselindu-se și „drăgostindu-se” cu soția, protagonistul o aruncă pe un nor care începe să călătorească prin lume: „Auzi, nevastă, nu glumi,/ Că uite unde a rămas casa noastră!/ Că s-a-ncepe un vânt/ Și-ai dat de dracu!/ Coboară cât e cu binișorul –/ Dacă pocnește un vânt,/ Nimerești la capitaliști,/ Și cu capitaliștii nu te joci!/ O să te exploateze/ De-o să-ți iasă ochii!/ Capitalistul, fa, te pune la muncă/ De-ai să uiți și cum te cheamă!/ Coboară, fa, că nici pașaport nu ai!/ Și nici limbi străine nu știi!” (...).

Satul și cerul nu sunt doar poveste și anecdotă, nu reprezintă un univers rustic; satul-cerul lui Nicolae Esinencu e axis mundi: „Casele în satul meu/ Se vopsesc în albastru./ Ia și ghicește/ Unde începe și se termină/ Cerul!” sau: „Tata înfige/ De două ori coasa în iarbă/ Și-și ridică de pe frunte/ Pălăria./ Este, tată, cerul este!”, scrie poetul în *Albastru și Neliniște*. Mai mult încă, drumurile care vin și pleacă din sat închipeie o altă scară a lui Iacob: „Rezemate pe

cer,/ În praguri coboară./ Sprijinite pe praguri,/ Spre ceruri urcă” (*Drumurile patriei*). Unitatea cosmosului cu teluricul este jalona-tă de câteva simboluri cu o mare forță de sugestie, din orizontul mitopoetic românesc; astfel, „figurile” lirice sunt **semănătorul** (țăranul, pasărea) și **fântânarul** („Se strecoară sub drumuri,/ Sub case, sub dealuri, sub stepă/ Și umblă pe sub drumuri,/ Pe sub case, pe sub dealuri, pe sub stepă./ Și leagă,/ Și leagă/ Izvoarele./ Unde se oprește bătrânul să răsuflă,/ Răsare fântână”), iar simbolurile tutelare, identitare sunt **cocorul**, **calul solar** și **vița-de-vie**, simbol sacru Arborele Vieții, în fond, ca în amplul poem antologic *Vița-de-vie*: Am întrebat vântul:/ Ce știi tu, vântule, despre Moldova? / Am întrebat Luna:/ Ce știi tu, Lună, despre Moldova?/ Am întrebat stelele:/ Ce știți voi, stelelor, despre Moldova?/ Moldovenii încă de demult/ Își legau porțile/ Cu vița-de-vie./ Moldovenii încă de demult/ Își legau dragostea/ Cu vița-de-vie./ Moldovenii încă de demult/ Își legau viața/ Cu vița-de-vie./ Venim spre vară/ Și lumina verde a viței-de-vie/ Începe să urce spre cer./ Mergi un kilometru –/ Vița-de-vie./ Mergi doi kilometri –/ Vița-de-vie./ Mergi zeci de kilometri –/ Vița-de-vie./ Ridicat în aer/ La înălțimea zborului contemporan,/ Aceeași panoramă te surprinde – Vița-de-vie./ Iată de mii de ani/ Țin și trag moldovenii vița-de-vie/ Pe sub aceste dealuri/ Care se cheamă Moldova!” (...). Poemul epic își găsește în Nicolae Esinencu un strălucit reprezentant în poezia noastră contemporană.

HOLBAN, Ioan. *Literatura română de azi: poezia, proza*. Iași: Ed. TipoMoldova, 2014.

COPILUL TERIBIL ȘI DISCIPLINA MONDIALĂ

Mihai CIMPOI,
academician, critic și istoric literar

Primul lucru cert care se poate spune despre Nicolae Esinencu, personajul nelipsit al vieții noastre și – am zice – al scenei noastre literare de pe la 1968 încoace, este că se înfățișează ca un om foarte dăruit, un spontan parcă făcut numai din gesturi și un actor abil care, pe lângă capacitatea de a trăi adânc și sincer, fără transfigurări și travestiri, mai are și harul de a scoate și a mânui panglici multicolore și a se juca (și a ne dejuca) atâta cât îi place și precum îi place.

Este un personaj spectaculos, în sens că se dă mereu în spectacol, atrăgându-i cu o uimitoare putere de seducție și pe alții, astfel încât cei care îi cunosc partea spectaculară a componentei sale de toate zilele – stâlp de cafea, incendiator și provocator de discuții, care, de fapt, sunt niște monologuri *à tiroirs*, un foileton de parcă scoate matrioșcă din matrioșcă, eliberator de fire critice sau laudative mereu la limită, radical, povestitor „naturalist” cu sincerități fără perdea și expresii tari – sunt dispuși să-l confunde cu personajul din numeroasele cărți.

Se înșeală, firește. Sub masca actoricească, pe care o afișează, e un fond de omenie, o candoare infantilă, o deschidere vie și plină de dragoste spre lume. Căci conștiința că el e al lumii și lumea este a lui care duce la identitatea *Eu sunt lumea* desființează pragurile, obstacolele, opreliștile. Totul se petrece, la el, sub semnul *lumii ca teatru* (și, bineînțeles, al *teatrului ca lume*, ziceți cum vă vine la socoteală). Farmecul lui Esinencu – poetul, prozatorul, dramaturgul, cineastul, scriitorul „oral” – constă în faptul că el joacă însuși *jocul lumii și arlechinul și arlechinescul* dintr-însul se revelă ca *om al lumii și ca omenesc*.

Asta explică totul în scrisul lui și în comportamentul lui ca „personaj” pitoresc al vieții cotidiene.

Arlechinul, figurantul scenei italiene, îmbrăcat cu o haină din petice multicolore și „înarmat” cu o sabie de lemn, semn că nu e în

stare de nimic, ia, la Esinencu, înfățișare de personaj principal, dinamic și marcat de însăși starea agitată și tensionată a lumii de azi, „înarmat” cu un tun de lemn, singurul mijloc naiv cu care se poate apăra de ororile istoriei. Naivitatea, ingenuitatea firii, predispoziția copilărească de a spune adevărul („regele e gol”), ironia și autoironia, „neburnia” donquijotească, vorbirea în doi peri (ambiguă în sens modern, ludică în sens postmodern) este o armă eficientă împotriva acțiunilor neantizătoare ale timpului, împotriva „absurdului” lumii, este un mod de a fi, adică – mai simplu zis – de a *viețui* și a *supraviețui* (căci astfel se pune problema în zilele noastre).

Nicolae Esinencu mănuieste această armă cu strălucire.

E arma spirituală și morală a *Copilului teribil*, care, pe lângă naivitate, are și înțelepciune, pe lângă spontaneitate are dexteritate, pe lângă capacitatea de a mima este dotat cu darul trăirii sincere și adânci, pe lângă mască îmbracă o pelerină de romantic tăbăcită de vânturi sau o cămașă înrourată de copil.

Căci așa-i *copilul teribil*: este format și modelat din paradoxuri, din contraste. Spune adevărul din naivitate, este deschis, direct, sincer, credul, simplu – toate acestea frizând excesul, limita – dar și ciudat la culme, teatral, îndrăzneț la vorbă, impertinent chiar, abuziv, iscoditor și provocator.

Or, acest amalgam de trăsături îl face complex și adânc, prin toate acțiunile și gesturile sale determinându-ne să înțelegem lumea și să ne înțelegem pe noi, să intuim și să percepem esențialul în ea și în noi. El ne dă, pur și simplu, cu obrazul în grămada de sensuri și nonsensuri ale existenței, ne amintește ceea ce uităm, ne aduce aminte că suntem între naștere și moarte, între cer și pământ, suntem *în* trecere și *întru* trecere, suntem sub acțiunea timpului și destinului, că există o ordine a lucrurilor și o (in)disciplină mondială.

Astfel, ne atrage atenția că plutim, iar cineva face valuri ca să nu mai ajungem la maluri, că „viitorul viitorului – trecutul”, că din punct de vedere „filosofic” „oriunde dau – dau peste mine”, că „fiecare își deapănă ghemușorul lui, însuși globul fiind un ghem de ață” (*Politică*), că printre frunzele măturate e „și o frunză din viața ta”,

că fugim înaintea sau în urma glonțului, că am putea răsfoi cărțile „ca pe femei” (*Sex*), că moldoveanul „cum vede pe undeva un jug, vâra capul” (*Moldoveanul*), integrarea nu-i decât meșteșugul de a pătrunde fundamental în visul femeii, că am putea măsura zborul femeilor iubite cu respirația noastră...

Copilul teribil zâmbește șiret, visează, strigă, plânge și râde cu sensurile încurcate ale râsului-plânsului nostru românesc, ne trage de mânecă, dar reușește prin aceste gesturi ciudate să ne coboare în câte o situație națională ca cea din *Cu mortul în spate* sau din *Un moldovean la închisoare*, sau din *Gruzia*, sau într-o situație curat supranațională, universală, cu adevărat esențială ca cea din excepționalul poem *Neantul*: „Neantul e groapa în care/ Nu poți coborî.// În neant poți sări/ Sau să fii aruncat.// Neantul n-are fund,/ Neantul n-are uși./ Poți răcni/ Că tot n-are cine/ te aude.// În neant te poți ține/ Doar de păr/ sau de fundul pantalonilor.”

Cu astfel de mijloace învârstate, menținute în registru grav și, totodată, ironic, în lungi discursuri narrative, preponderent epice sau în scurte (ultrascurte!) poeme parabolice, eliptice, în cheie sentimental-ironică, Nicolae Esinencu se impune ca o prezență vie, originală în cadrul literelor noastre, pe care le-a descătuișat de rigiditate.

CIMPOI, Mihai. *Copilul teribil și disciplina mondială*.
Critice. Vol. 3. Craiova, 2003, pp. 258-260.

ÎN OPOZIȚIE CU BUZDUGANUL METAFOREI PARADOXALE

Mihail DOLGAN,
critic și istoric literar

În tot ce a scris Nicolae Esinencu – poezie, proză, piese, scenariu de filme, cărți pentru copii – a învederat un mod artistic voit inconfundabil și de o certă originalitate, care pune preț pe viziunea miniatural-caleidoscopică și contrapunctică asupra vieții, pe poetica subtextului revelator-polemic și a luării în răspăr a lucrurilor ce „curg” doar într-o singură direcție, pe arta paradoxurilor opozante și a poantelor fulgurante. Explorarea pe scară largă a aparențelor și a antinomiilor oximoronice, „ex-tragerea” de semnificații pregnante din cele mai arbitrare, ciudate, absurde aspecte ale realității în urma unor neprevăzute schimbări sau chiar răsturnări de perspectivă, caracterul sentențios și sugestivitatea intelectuală a formei lirice cultivate, fragmentarismul mozaical al gândirii sunt caracteristice definitorii ale lui Nicolae Esinencu – poetul, care este modern și prin faptul că nu se vrea modern cu orice preț.

Lăsându-se obsedat de asociații și analogii care mai mult se resping decât se atrag, autorul a practicat vreme îndelungată o poezie gnomică de maximă concentrație (fiind într-un fel și o polemică în surdină cu poemele kilometrice ale perioadei), poezie mult înrudită cu versurile *tanka* și *haiku* ale japonezului *Ishikawa Takuboku*. Exemplificăm: „Mai departe de pădure, pe un pisc,/ Un plop singuratic, trist.../ Plopule cu frunze sure,/ Ce-ai păcătit tu acolo,/ În pădure?!” (N. Esinencu); „Ce frumos râde el,/ Acest tânăr./ Dacă ar muri,/ Toată lumea/ Ar fi puțin întristată” (I. Takuboku). Poezia lui Esinencu, în părțile bine realizate, este o poezie deschisă, în sensul că ea reclamă din partea cititorului o anume participare, un efort, o meditație, o „poposire”, cu gândul și imaginația, pe unda lirică pusă în vibrație de autor, undă încărcată de omenesc și de sentimente nobile.

Esinencu nu este indiferent nici față de aspectele urâte și ridice ale vieții, pe care caută să le persifleze și să le dezaprobe

cu multă vervă caustică, cu umor și ironie, cu mare putere de șarjare. Aceasta se observă mai ales în cărțile de versuri, având compoziții lirice mai ample, *Stai să-ți mai spun* (1983), *Cuvinte de chemat fetele* (1986), *Contraprobă* (1989), *Cu mortul în spate* (1993), *Disciplină mondială* (1995) ș.a. Multe din paradoxurile caracteristice ale civilizației contemporane, din mofturile și metehnele semenului nostru, din inerțiile și ineptiile oamenilor politici de factură „nouă” și-au aflat sub pana „scandaloasă” a autorului o impresionantă ridiculizare burlescă. Folosindu-se de o prismă egocentrică și de un fel de bonomie umoristică degajată, poetul reușește să ofere cititorului înscenări grotești cu adevărat hazoase și cu adevărat acide. Efectele comice sunt obținute, de obicei, prin împingerea până la absurd a grotescului situațiilor poetice. Nicolae Esinencu știe să găsească laitmotive ideatice sugestive, pe care le „joacă” abil, scoțând din ele totul ce se poate scoate, știe să exploreze cu eficacitate – în scopuri umoristico-ironice – falsurile și automatismele din limbajul omului contemporan, din comportările și acțiunile lui, știe să inventeze diverse situații paradoxale cu ascuțite tâlcuri politice, sociale, spirituale, etice, ecologice, știe să găsească metafore și poante de mare surpriză estetică. Pentru a sugera permanenta alarmă a omului contemporan, tot mai mult amenințat de înmulțirea roților, Nicolae Esinencu înscenează o paradoxal de bizară goană perpetuă a *Roții* – simbolul secolului mașinizat după cel care a inventat-o, adică după om. Iată cum „sună” un fragment din această pățanie imaginară (destul de prolixă): „Ce ți-am făcut, roato, zic/ Poate m-ai încurcat cu cineva, zic,/ Îndură-te./ Am copii și nevasta încă mi-i tânără!/ Zic, și fug, că roata nu se oprește!/ Aleargă după mine!/ M-am dat și pe la niște neamuri de-ale mele,/ Credeam poate cineva să mă salveze!/ Săriți, oameni buni, strig,/ Dar nimeni nu se poate apropia,/ Și roata se ține de mine!/ M-am dat și pe la niște cirezi de vite./ Gândeam poate cineva să mă salveze! / Săriți, oameni buni, strig,/ Dar nimeni nu se poate apropia,/ Și roata se ține de mine!/ S-a luat afurisita după vreun buhai!/ Aiurea!/ Mă scoate dintr-un sat/ Și mă alungă-n altul!/ Și în satul cutare am fost,/ Și în satul cutare am fost,/ Și în satul cutare./ Nu-i

oraș/ Prin care să nu mă fugărit./ Am trecut de vreo sută de ori/
Oceanul Atlantic,/ Gândeam în apă să scap de ea,/ De unde – se
ține de mine!/ Am urcat/ De vreo mie de ori pe Himalaya,/ Și fără
ghete de alpinist, desculț. (...) Iat-o/ Iar mă ajunge!/ La o parte!/ La
o parte!/ La o parte, oameni buni./ Dați-mi voie să fug!” De fugit îi
vom da voie să fugă, dar totuși autorului îi vom face o obiecție cri-
tică. Punând preț pe formula directă, discursivă, nemeșteșugărită,
pe procedeele limbajului familiar, pe discursul publicistico-pro-
zaic pur, Nicolae Esinencu riscă uneori să rămână în afara sferei
artisticului, debitând banalități iritante...

Meditând asupra stării literaturii subversive, care voia să
depășească barierele admisibilului sub cenzură, poeta Ana
Blandiana afirma în 1991: „În toate țările din Est metafora a fost
folosită ca o bombă care făcea explozie la mijlocul drumului dintre
scriitor și cititor, atunci când adevărul pe jumătate rostit al unuia
se întregea cu jumătatea trăită de celălalt, într-o înțelegere compli-
ce și subversivă. Poeții au devenit astfel plămânii prin care popoa-
rele încercau să respire aerul din ce în ce mai rarefiat al libertății și
să se salveze.”

Nicolae Esinencu este anume unul dintre acești poeți *subver-
sivi* care, în poeziile sale de deschisă sau „mascată” opoziție, a știut
să mânuiască cu îndrăzneală și măiestrie scriitoricească buzduga-
nul metaforei paradoxale, pentru a rezista și pentru a spune ade-
vărul „pe jumătate rostit”. A făcut-o în timpul regimului totalitar,
continuă s-o facă și în anii de renaștere națională. Să te însoțească
și de acum înainte izbânzile artistice, stimate coleg!

POEZIA LUI NICOLAE ESINENCU ÎN TRE ARIDITATE ȘI SUGESTIE

Ion CIOCANU,
critic și istoric literar

Azi personalitate marcantă în literatura, teatrul și cinematografia din Republica Moldova, Nicolae Esinencu a trecut – de-a lungul deceniilor – toate cele trei etape ale cunoașterii și recunoașterii valorii artistice originale, sfidătoare a gustului comun, obișnuit. În prima etapă cititorii neavizați, nu o dată și criticii de specialitate, rămân oarecum descumpăniți: ce-o mai fi și asta! În cea de-a doua pare să-și vină în fire: dar este totuși ceva! În a treia: și cum de n-am priceput cât de mult și cât de multe ne spune poetul (prozatorul, dramaturgul, scenaristul)!?

Ar fi suficient să amintim aici reacția totalmente inadecvată a acelora care strângeau din umeri: cine nu poate împerechea cuvintele ca „Bob –/ glob” sau Toamnă –/ doamnă”, cu care se părea că ne zădăra Esinencu în 1974 în cartea *Dealuri*?

Desigur, toți pot. Însă numai Esinencu a *făcut* așa ceva, încă înainte de 1974, dând un impuls puternic miniaturii poetice de la noi, acestei forme literare de o concentrare maximă, de obicei, cu conținut filozofic.

În cartea *Copilul teribil* (1979) Esinencu a procedat într-un alt mod surprinzător: a abordat poezia cu subiect. Față de miniaturile de felul celor citate, operele sale noi păreau de-a dreptul kilometrice, parabolele sale pline de sens având expoziție, acțiune (în limita permisă de... poezie), punct culminant, iar uneori – și deznodământ. Am zis „uneori”, deoarece talentul cu totul neordinar al poetului își permitea să ne lase cu gura căscată: da mai imaginați-vă de aici încolo voi, cititorii, ce ar putea urma...

Ne-am referit succint la unele particularități întrucâtva stranii ale poetului, deoarece ne propunem să vorbim în continuare despre cartea sa de poezie *Disciplină mondială* (ART & X, Chișinău, 1995), care poate să li se pară unora o altă tentativă a scriitorului de a ne zădări. Chipurile, ce ne spune el nou, neștiut sau neînțeles

de noi până acum? Și încă: unde i-s imaginile, rimele, răsturnările de situație? Și încă: exerciții de-acestea n-am văzut noi!?

Ce-i drept nu-i minciună: și autorul trebuie avertizat că pe ici-colo ne oferă prilejul de a-l considera neserios ori, în cel mai bun caz, superficial. Extremistul din poezia omonimă știți ce face? „Doarme pe marginea pământului/ În căciulă pufoaică, bocanci/ Și cu spatele la soție.” Dă-o încolo, îți vine să zici, nu găsește autorul un titlu pe potriva situației evocate, nu intuiește el o altă semnificație etică a ciudățeniilor insului?

Am transcrie și alte poezii în care Nicolae Esinencu pare să ne provoace, însă ne dă târcoale teama că ne putem pomeni printre cititorii care se opresc în prima etapă a cunoașterii și recunoașterii valorii artistice, consemnată de noi adineauri. De aceea, trecem la titlul cărții. De ce *Disciplină mondială*? Autorul ne propune, pur și simplu, încă un titlu surprinzător și incitant?

Este și câte ceva „mondial” în cartea supusă investigației. De exemplu: „Pământul e o bombă./ Săriți,/ Dă-o naibii de parașută” sau: „Mi se pare, cam stau degeaba/ La colțul ăsta de stradă –/ Secolul XXI/ N-o să treacă pe aici.” Sunt avertismente prea directe, expuse arid, însă deloc neglijabile în context... mondial.

Mai aproape de esența titlului cărții se află unele miniaturi ca *Intercontinentală* („Pe o piață internațională/ Două fete intercontinentale,/ Cu doi sâni intercontinentali,/ Vând două bombe intercontinentale”), dacă – bineînțeles – bombele sunt ceilalți doi sâni ai celor două fete, și facem asociația cu starea de lucruri când și bombele autentice (nu numai... sâni) au devenit obiecte de vânzare și, respectiv, cumpărare.

Totuși, disciplină mondială – în adevăr mondială! – vom avea numai atunci, ne spune poetul, când vom pune la punct monstrul care tulbură – de secole – ordinea și pacea pe glob. Dar să citim împreună: „Am văzut un străin/ Bătând un rus/ Cu bomba-n cap:/ De unde ai luat-o?/ De ce o porți cu tine?/ Unde vrei s-o arunci?...” Și încă: „Pentru ce-ți trebuie/ Să-ți mărești hotarele?/ Pentru ce-ți trebuie/ Să unești popoarele?/ Iar vrei Uniune Sovietică?/ Iar să umblăm/ Cu căciulă de petică?”

Prea publicistic discursul? Prea aridă expresia? Prea vădită intenția?

Poate. Dar să nu ne scape cumva esențialul: Nicolae Esinencu ne face atenți și, mai mult, conștienți de necesitatea luptei – intelectuale, desigur – împotriva sursei răului. Că a inventat o situație neobișnuită, a recurs la interogații și exclamații, în final – și la un îndemn, mai puțin direct („De ce nu ari?/ De ce nu sameni?/ Iar eu să muncesc/ Și tu să cânti/ La balalaică?!”), e treaba lui. Mijloacele și procedeele sunt de când lumea personale și nu contează decât în măsura în care îi ajută scriitorului să-și realizeze intenția de creație. „Europa – umblă în cărje./ Asia – se târâie pe brânci./ Africa – se caută prin pustiu./ Australia se scaldă./ Oceania – se dă cu capul de maluri./ Antarctica – pregătește potopul” – este o altă expresie tipic esinencuiană, aridă ca scriitura, constatativă ca procedeu, dar principalul e că prin definițiile continentelor sub aspectul urmărit de scriitor, acesta ne arată ca în palmă catastrofa care ne amenință cu adevărat și în prezent.

Poet „mondial” în sensul tematicii abordate și în alte opere, preocupat de „disciplina mondială”, Nicolae Esinencu are conștiința necesității de a se face ordine, deci tot disciplină, mai întâi la noi acasă. Or, dacă în depistarea momentelor, situațiilor, episoadelor „mondiale” și „intercontinentale” ar putea avea pe undeva vreun concurent, în dezvăluirea dezordinii, morale înainte de toate, din propria noastră casă el dovedește o imaginație debordantă, o efervescentă creatoare întâlnită prea rar în literatura din Republica Moldova, un curaj deosebit, cu atât mai prețios, cu cât nu toți conașionalii noștri sunt pe deplin conștienți de adevărurile depistate de autor în realitatea imediată. Poetul ne face atenți la esența nedorită, dar permanentă totuși, a ospitalității proverbiale care ne-a jucat festa de atâtea ori și în chip atât de groaznic. În acest scop el închipuie situații insolite, coboară (sau poate totuși urcă!) la vocabularul și limbajul oamenilor noștri naivi, creduli și atât de buni, încât devin până la urmă ne-buni. Drept că, nedorind să se lase în urma postmoderniștilor locali, folosește și el din gros cuvinte indecente. Nu suntem un adept al întrebunțării

acestora în poezia care tinde să fie totuși o sărbătoare sufletească, dar adevărul rămâne adevăr, chiar dacă ne supără. „Să vezi și să nu crezi:/ Dușmanul se pișă/ În capul moldoveanului/ Și moldoveanul cântă.”

Ori poate nu vă recunoaște-ți în atare opere, dragi cititori?

Poate ne apărăm toți și întotdeauna demnitatea și verticalitatea spirituală? Luăm cu toții atitudine cuvenită față de politicienii care manifestă mai multă grijă de „oaspeți” decât de noi, băștinașii? Știm să ne alegem „oaspeții” sau, cel puțin, să-i tratăm după merite?

Chiar de-ar fi așa, Nicolae Esinencu ne spune ceea ce simte și înțelege. Ironizând pe seama obiceiului nostru – bun, s-ar părea, – de a-i întâlni „cu pâine și sare” pe toți și întotdeauna, poetul mai și râde de noi, îndemnându-ne cu un sarcasm propriu manierei sale artistice: „Închinați-vă în fața lui, oameni buni,/ Scoateți-i încălțăminte,/ S-o fi opărit la picioare.../ Faceți-i umbră./ Faceți-i răcoare./ Dați-i o pernă mai moale./ Să fie liniște că vrea să vorbească./ Vorbească, dar vreau să vă amintesc:/ Ați uitat să-i scoateți pantalonii/ Și să-i suflați într-un loc.”

Polemic? Evident. obraznic? Poate. Dar nici situația imaginată de scriitor, nici atmosfera creată de acesta în jurul ei, nici energia spirituală a comunicării artistice nu se pierd cât timp autorul ne spune cel puțin să nu fim așa cum ne prezintă el.

Concludentă este în aceeași ordine de idei poezia *Moldoveanul*. Despre acela care „cum vede pe undeva un jug,/ Vără capul”. Încercați să vă recunoașteți. „Ce stai, îl întrebi,/ cu capul în jug?/ Poate, zice, îmi anină cineva/ Un car din urmă.” Așteptarea moldoveanului, în acest sens, nu este nici azi zadarnică: „De obicei se găsește cineva care/ Îi anină un car din urmă.”

Oricine orice ar spune, Nicolae Esinencu își face datoria de cetățean și de poet: să nu zicem că nu ne-a spus cât de servili suntem și cât de aserviți unor „oaspeți” care nu numai un car ne-au pus să ducem. Iar dacă nu unul sau mai multe care, altceva ne-au pricinuit, și nu numai pe la 1812, ba chiar nu numai pe la 1940. Dar să cuvânte poetul: „Rusul stă tolănit pe cuptor/ Și tot se gândește:/ Oare când o să vină moldoveanul/ Să mai facă focul în cuptor?/

Moldoveanul tremură de frig afară/ Și tot se gândește:/ Oare când o să coboare rusul,/ Să mă mai urc și eu pe cuptor?”

Că în realitatea empirică nu este exact așa? Dar nu cumva așteptați ca întâi să se întâmple așa și abia după aceea să se scrie? Poetul ne propune o situație a cărei semnificație urmează s-o intuim și s-o conștientizăm. Pentru fiecare om poezia există pe atât pe cât el o acceptă sincer și dorește, pentru început, s-o pătrundă. Iar dorind acest lucru, orice imagine, oricât de insolită, se învrednicește de o înțelegere. Pornești de la datele operei paradoxale, la prima vedere, dar ajungi la nedorința „oaspeților” de a ne onora limba sau măcar de a ne lăsa s-o numim cu numele ei corect și să ne-o vorbim nestingherit.

Dar... o fi fiind poate prea multă politică? Nu, este elementul politic, acela care, alături de elementul etic, peisagistic etc., n-a fost niciodată străin de artă. Poezia la care ne-am referit la urmă nu este numai o stare de lucruri, ci și una de spirit, ambele dominate de atitudinea autorului, care ni se transmite neapărat și nouă, cititorilor. Chiar dacă nu suntem de acord cu scriitorul, putem polemiza cu el, putem încerca să-l convingem – în alte opere literare, dar mai cu seamă în realitatea vie – că nu suntem așa, deci oricum avem a contribui la îndreptarea lucrurilor. Și oricum poetul are dreptate.

Este așa cum scrie Esinencu sau nu e chiar așa, dar poezia *Sfătoșii* nu poate să nu ne pună pe gânduri. Aici Nicolae Esinencu duce la sfârșitul ei logic o stare de... atmosferă, creată în anii de la urmă, când moldovenilor li se spune: „Dacă nu-i tragi la timp/ Găgăuzului cu măciuca în cap,/ Găgăuzul o să-ți tragă/ Cu măciuca în cap”, iar găgăuzilor – că „dacă nu-i dai moldoveanului/ La timp cu măciuca-n cap,/ Moldoveanul o să-ți dea/ Cu măciuca în cap.” Și unul, și celălalt stau încordați, în așteptare. Dezbinul sufletesc dintre oameni de diferite etnii e surprins într-un dialog indirect, mediat de un personaj aparte, și este exprimat fără preocupări speciale de ordin prozodic. Aici ne vedem obligați să spunem că sub aspectul măiestriei propriu-zis artistice Nicolae Esinencu poate fi caracterizat ca scriitor în ale cărui opere nu se vede efortul, nu se simte strădania: totul curge de la sine, inspirat și întipăritor. Ca în

excelenta filipică *Șobolanii*, îndreptată împotriva unui șef de partid, care odinioară afirma că în Piața Marii Adunări Naționale din Chișinău se adunaseră acolo câțiva șobolani... Poate e unica operă în care cuvintele indecente au o anumită motivare, întreaga poezie fiind o răbufnire cu greu controlabilă a omului ofensat profund, o înjurătură, dacă nu chiar un blestem.

De diferitele probleme ale vieții Nicolae Esinencu se apropie privindu-le din diferite părți și sub la fel de diferite unghiuri. În *Recunoașterea*, de exemplu, el evocă o stare generală cu atât mai periculoasă, cu cât concetățenii lași continuă să ne (și: să se) mintă că în realitate n-ar fi chiar așa. „Ce ne facem noi/ Cei care nu ne căutăm/ Și dacă ne căutăm,/ Nu ne găsim,/ Și dacă ne găsim,/ Nu ne recunoaștem?...” Ușor negăm adevărul crunt, scos de scriitor în pagina de carte, mai greu e să învingem starea de răzlețire și să ajungem odată uniți, după cum îi stă bine unui neam, unuia latin, înconjurat de slavi.

În alte miniaturi Nicolae Esinencu ironizează, persiflează, râde sarcastic de realitatea făurită de noi și, desigur, ne ia pe noi în bășcălie, ba imaginându-și statul ca pe o „capră”, în jurul ei înghesuindu-se „cu căldări în mână” toți doritorii de a o mulge, ba făcându-ne să vedem – acesta e cuvântul! – scara din poezia omonimă, în care puterea plasticizatoare a scriitorului este de invidiat, Președintele statului fiind prezentat ca unul „călărind” miniștrii, aceștia din urmă „călărind” poporul, după care urmează – o adevărată și profundă ca sens poantă! – interogația retorică: „De ce poporul nu are pe cine/ Călări?”

Nu insistăm asupra altor poezii angajate (în sensul pozitiv al termenului), dar este în cartea *Disciplină mondială* o lucrare cu totul deosebită, intitulată *Veșnicie*. Pornind de la un fapt absolut concret (mama unui confrate de condei era fără un picior), Esinencu face asociația între ea și poporul moldovean din stânga Prutului, rupt de matcă: „Mama mea e c-un picior –/ Un popor cu un picior...”

Odată găsită situația generatoare prin sine însăși de sensuri și semnificații, se cam încheie vorba despre măiestria artistică, restul

fiind treaba meseriașului: „Doare, mamă, doare, frate./ Să ne ținem strâns de coate”, „Fraților, să stăm grămadă/ Să ne știm, toți să ne vadă...” etc.

Cartea cuprinde și versuri cu tematică propriu-zis etică, după cum se vede și din acest crochiu de toată frumusețea: „Mături frunzele/ Și le vâri în sac./ Arunci sacul în mașină/ Și te urci la volan./ Conduci mașina în afara orașului/ Și arunci frunzele la gunoi./ Dragule, printre frunze/ Era și o frunză din viața ta.” Poetul ne sugerează să intuim în faptele naturii „semne” sau înțelesuri care se referă și la noi, oamenii, muritorii poate altfel, dar totuși... În atare poezii Nicolae Esinencu creează o atmosferă densă, propice dezvăluirii gândului autoricesc, fără ca acesta să necesite o explicitare sau cel puțin o subliniere. „Am întâlnit femeia de demult./ Ninge, îmi spune./ Ninge, îi spun./ Plouă, îmi spune./ Plouă, îi spun./ Bate vântul, îmi spune./ Bate vântul, îi spun” – care altă, mai dureroasă, îndepărtare a omului de om ar putea influența în mod purificator cititorul care înțelege de ce titlul miniaturii transcrise este *Frig*? Nicolae Esinencu este sugestiv, obligându-ne să simțim și să înțelegem, prin descifrarea subtextului, ceva mai mult, ceva esențial în microparabolele sale atât de simple la prima vedere sau lectură.

Uneori chiar modalitatea de a încheia discursul liric al personajului (liric și el) adeverește talentul, originalitatea și vigoarea poetului, ca în acest *Imn*: „Vrei – te duc în brațe./ Vrei – te duc pe umeri./ Vrei – te duc pe palme/ Deasupra capului./ Dacă vorbesc prostii,/ Poți să-mi astupi gura/ Cu gura.” Serios în planul din față al expresiei, grav chiar, poetul este mai curând un ghidușar prin finalul imprevizibil al crochiului *Decapitare*: „Soția m-a decapitat/ Și-mi poartă capul/ În poșetă.// Ca să nu mă decapiteze, îmi zice,/ Altă femeie” sau al celui intitulat *Prizonier*: „Accept doar un fel/ De prizonierat –/ Între picioarele femeii.”

Dar nu e numai ghidușar. Integrarea despre care se vorbește curent e necesară și bună, însă a trebuit să vină poetul să ne spună ceea ce ne scapă de obicei din vedere: că avem nevoie de o integrare spirituală totală, unica valabilă, ca aceea pe care o preconizează

Esinencu între bărbat și femeia iubită: „Să pătrunzi/ Fundamental/
În visul/ Femeii.”

Alteori elementul grav al comunicării se împletește organic și natural cu cel tragic, formând un întreg univers de trăiri contradictorii, cu atât mai veridic și mai întipăritor, în pofida scriiturii aride la prima vedere: „Soția vecinului cântă/ Și se uită la mine./ Soția vecinului vorbește/ Și se uită la mine./ Soția vecinului își îngroapă bărbatul/ Și se uită la mine.”

Banale la o lectură din fugă și nesperioase, constatări aride din punctul de vedere al estetului „fin”, miniaturile esinencuiene dezvăluie dezastrul acolo unde ochiul și mintea omului comun văd, poate, o înnoire și o îmbunătățire a vieții. Am zis „dezastrul”, deoarece anume așa este intitulat crochiul care urmează: „Cu palma/ Cozoroc la ochi/ Caut prin ograda părintească/ Casa părintească.”

Apoi alte și alte poezii tănuiesc o adâncime a gândirii și o suplețe a expresiei, care ne determină să avertizăm cititorii să nu se lase induși în eroare de caracterul arid al textelor, de formula constatativă a operelor scriitorului. Să-și pună în funcție antenele sufletului și ale minții, ca să „prindă” sensul profund al parabolilor închipuite de poet. Să nu se oprească în prima etapă a cunoașterii și recunoașterii valorii artistice, consemnată – repetăm – adineauri, deoarece Nicolae Esinencu numai la prima vedere ne șochează, pe când în subtextul miniaturilor mustind de sugestie el ne spune mult și multe.

RESURSE ȘI VALORI ALE ANALITICULUI ÎN NUVELISTICA LUI NICOLAE ESINENCU

Elena ȚAU

conf. univ., doctor în filologie

Reconfirmându-și statornic apetența pentru umor, ironie, ludic și aluziv, scriitorul Nicolae Esinencu în același timp nu admite să-și restrângă recuzita limbajului la aceste mijloace de expresie. De la o carte la alta el manifestă o voință fermă de a-și singulariza discursul, nu o dată prin recurs la gesturi teribiliste, iar în ultimă instanță de a-și singulariza și limbajul. În consecință, în mai multe volume, mai ales de nuvele (*Era vremea să iubim*, 1977; *Nunta*, 1980; *Tunul de lemn*, 1988; *Gaura*, 1991 ș.a.), îl descoperim preocupat de construirea viziunii/ perspectivei, de insolitarea strategiilor locutorii, de punerea în valoare a resurselor analiticului și a sugestiei psihologice.

Menționând aplecarea lui Nicolae Esinencu pentru analitic și psihologic, se cuvine să precizăm că aceste modalități rămân totuși la el complementare, scriitorul nepropunându-și în mod intenționat să facă o proză de analiză psihologică în sensul strict al cuvântului. Radiografierea situațiilor, a comportamentelor, a mișcărilor sufletești și de conștiință este realizată doar intermitent și în principal sumar, pe cale referențială, adică prin trimiteri la ceva neexprimat în text, trimiteri determinate de factura dramei și a vorbirii personajelor, de izotopia elementelor semnificante.

În nuvela *Amara* împletirea bizară a realului cu visul, a verosimilului cu neverosimilul prefigurează – e adevărat, nu fără o oarecare rigiditate convențională – drama înstrăinării pe care o traversează un cuplu conjugal. Capul familiei visează că un ins vrea să-i comunice „ceva... foarte important” despre consoarta lui plecată la oraș. Orbit de gelozie, el confundă visul cu realitatea, complăcându-se în bănuieli nefondate. Planul convenționalului alegoric, ce capătă proeminență în continuare, topește câteva verigi ale subiectului și trimite expeditiv la un impas dramatic.

Într-o noapte soții sunt treziți din somn de „*Un oftat adânc, îndurerat, îndepărtat... îndepărtat și totodată undeva pe lângă pat, pe sub pat, pe la cap, pe la picioarele lor...*” Acest moment alegoric, succedat de un altul, la fel alegoric, implicând o vădită redundanță semică (ambii aud clar în liniștea nopții un „Pic-pic!” neliniștitor, deși, la o verificare atentă, nu depistează nici urmă de umezeală), referă la presentimentul rupturii ireparabile, care s-ar putea produce iminent între ei.

Nu rareori resortul analitismului și psihologismului în proza lui Nicolae Esinencu îl constituie monologul interior, adesea introspectiv, care se revarsă haotic într-un flux al conștiinței, privilegiind accesarea la frământări sufletești tănuite, la o realitate imediată a conștiinței. În nuvela *Amara* o țărăncuță naivă, smulșă din inerția habitatului ei rustic obișnuit, se confruntă la oraș cu situații existențiale și etice dilematice, care îi provoacă reacții psihologice spontane de relevanță. caracterologică. Concretizate în monologuri introspective contorsionate, atare reacții exprimă neliniștile ce-o devorează, teama ei de necunoscut, neîncrederea în oameni, în bunătatea lor dezinteresată. Sintaxa unei frazări specifice, cu multiple rupturi și elipse, cu dezarticulări șocante, reliefează dinamica stărilor de spirit ale eroinei, învâlmășeala din mintea și conștiința ei: „*Cât e ora?... O, dacă s-ar lumina mai repede!.. Să se lumineze sau ploaia să înceteze... sau să fie așa cum a spus el – să se fi dus la uzină... o, s-a înfierbântat rochia pe dânsa... se usucă pe dânsa rochia... numai să nu răcească nu, de răcit n-are să răcească... e înfășurată bine cu halatul... în cameră e cald... se aude cineva... ceasul?... nimeni... nimeni... `nimeni... tic, tic, tic, tic... plou ă? Nu mai plouă?... ceasul... liniște... doarme sau nu doarme?..*”

Este interesant de observat că în monologurile interioare de acest tip, folosite de Nicolae Esinencu și în alte lucrări (*Vilegiaturistii, Nunta, Acoperișul, Roata, Eclipsa ș.a.*), vorbirea personajului este transpusă de narator într-o manieră liberă indirectă, persoana întâi a enunțării fiind substituită cu persoana a treia: „*Adică ce să creadă? A adus-o, a vârat-o în casă, i-a cerut să facă și baie, și la urmă ... Nu, să n-o creadă el o proastă ! Dacă i-a*

mers cu altele, să nu creadă că are să-i meargă și cu ea! Pe Amara n-o s-o ia cu zăhărelul, cu minciunica!”(Amara). Cu siguranță, operând asemenea transformări, naratorul (auctorial heterodiegetic) mimează consubstanțialitatea sinelui său cu sinele personajului și sugerează asumarea nu numai a opticii acestuia, dar și a vocii lui. Astfel este inițiat un magnific joc al identității și alterității generator de polifonie semnificativă, și, în ultimă instanță, generator de atmosferă psihologică densă.

Remarcabilă este iscusința cu care scriitorul dispune de dialog în scopul dezvăluirii interiorității sufletești a personajelor, iar concomitent și în scopul conturării identității lor. În nuvela *Era vremea să iubim* duelul verbal a doi îndrăgostiți, în fapt un amuzant și savuros joc al dragostei, face palpabilă poezia sentimentelor lor reciproce și ne ajută să le intuim ingenuitatea ascunsă sub masca ludică. Iar în altă lucrare, *Trei*, dialogul, ce reprezintă punerea în scenă, pe două voci, a unei tulburătoare drame psihologice, reflectă, deja prin structura și fondul emoțional al replicilor, individualitatea și profilul etic al protagoniștilor. Un bărbat și o femeie, ce părea că au fost binecuvântați să formeze o familie, află pe neașteptate că fericirea lor se amână: soțul femeii, pe care toți îl credeau căzut pe front, se întoarce acasă. Discutând posibilitățile de soluționare a impasului în care s-au pomenit, personajele își exteriorizează, în fluxurile și refluxurile zbuciumului ce-i copleșește, profunzimea trăirilor și dimensiunea eticului. Neprimind răspuns la întrebarea de ce iubita tace, bărbatul, Valeriu, prinde a povesti cum a stat în rând după ziare. Vorbește mult, în șir, de parcă s-ar teme de tăcerea survenită între ei.

Frazele îi sunt fragmentate, cu multe pauze și treceri rapide de la un gând la altul, cu ezitări ușoare ce fac să transpară printre rânduri nesiguranța ce-l chinuiește, teama de a nu o pierde pe femeia iubită și, în același timp, grija de a nu-i pricinui durere. Tonalitatea discursului său e diminuată și oarecum interiorizată, de parcă el ar vorbi mai mult cu sine însuși, de unde și impresia maximei sincerități. Apoi inițiativa discuției o preia partenera sa, Titina. Acum el se retrace discret în tăcere, iar ea vorbește mult, pe

un ton tot mai ridicat, patetic. Cursul gândurilor ei este întortochiat, cu numeroase sincope, marcat de explozii afective. Văzând cât de mult suferă bărbatul său iubit, ea se grăbește să-l asigure că-i poartă o dragoste mare. Dar, actrița de profesie, o face într-o manieră ușor cochetă, subliniind de câteva ori că l-a acceptat ca partener de viață. În ciuda infirmității lui fizice, precum și în ciuda faptului că nu-și poate uita soțul plecat la război („*El a fost prima mea dragoste!... Știi ce înseamnă prima dragoste?!*”). Sciziunea ei psihologică și de conștiință, care inițial poate fi doar ghicită, în final devine certitudine. Femeia nu se poate dezice de soț, dar nici pe Valeriu nu acceptă să-l piardă: „*Tu îi ieși în cale! Dumnezeuule, ce se întâmplă, stai, unde te duci așa, ia-ți cârjele, cum ai să urci înapoi scările?!*”.

În intenția scriitorului, sunt susceptibile să funcționeze aidoma unui reflector al lăuntricului sufletească cele mai obișnuite modalități discursive, cum ar fi mărturisirea și autocaracterizarea. Cu regret, aceste intenții nu întotdeauna își găsesc o realizare artistică pe măsura talentului lui. Nu o dată proiectele lui analitice de acest gen sunt compromise de agresiunea inflației verbale și a insignifiantului, cum se întâmplă, de exemplu, în *Cerul e albastru, marea e senină* și *Eclipsa*. Totuși, în cazurile când prozatorul valorifică situații și coliziuni semnificative într-o cheie inedită a asociativului și sugestiei, el reușește să dea proiectelor sale analitice valoarea artistică scontată. Edificatoare în acest sens e nuvela *Bunelul nu vrea să moară*, o realizare notorie a lui Nicolae Esinencu. Trama lucrării, simplă în esență, are la bază o situație antinomică. Sosit la părinți cu logodnica sa în vederea punerii la cale a nunții lor, un tânăr află că bunelul său e pe moarte. Drept urmare, pregătirile de nuntă se interferează iminent cu pregătirile pentru înmormântare: „*Nuntă și înmormântare. Înmormântare și nuntă*”. Bulversat, tânărul, tot el naratorul, se închide tristețe contemplativ-reflexivă, ecranizând dintr-o perspectivă când largă, când îngustă teatrul evenimentelor și, totodată, filtrând prin sensibilitatea sa ceea ce se întâmplă în jur. O atare optică narativă, care se multiplică de la un episod la altul drept urmare a faptului că este ba auctorială, ba actorială, precum

și drept urmare a faptului că pe mai multe segmente narative ea se pliază pe unghiurile de vedere ale personajelor intrate în raza de observație a naratorului, determină întretăierea orizonturilor lumii interioare ale acestuia cu cele ale lumii satului.

Grație acestor strategii ale perspectivei, naratorul accede dezinvolt la zone de cunoaștere opace în fond pentru el, persoană venită din afară. Ceea ce se întâmplă la marginea satului, în casa bunicii, îi incită un vag sentiment de vină și frustrare, îndemnându-l să facă o paralelă sugestivă între situația sa și cea a bunelului:

„...Eu stau întins pe pat în casa cea mare, în casa părintească.

Bunelul stă întins în mijlocul ogrăzii sale pe pat de moarte.

Lângă mine e întinsă Dana.

Lângă bunel nu-i nimeni... Doar bunica...

Doar prietenul lui de copilărie, prietenul lui la cataramă, prietenul lui de război, prietenul lui de toate zilele – Oproiul!”

Reiterat, în forme prescurtate, acest micropoem litanic punctează o izotopie ce exprimă atitudini emoționale și filozofice de esență ale naratorului față de viață și de moarte. Izotopia în cauză se intersectează, din perspectiva lui, cu o altă izotopie, care, în opoziție cu prima, focalizează manifestări paradoxale ale sătenilor legate de faptul că bătrânul „nu vrea să moară”. La început, în prima zi, când răsună zguduitorul bocet „Tudorică-Tudoraș!”, neamurile și prietenii muribundului aleargă să-i stea solidari la căpătâi. Mai târziu însă, când devine clar că agonia bătrânului se prelungește, majoritatea pleacă, motivând că porumbul „se prăpădește”. Unii chiar nu-și pot reține supărarea că au fost sustrași de la treburi. „Of, că taman acum s-a găsit și tata să moară!”, aruncă una dintre nurori, mama naratorului. „Iartă-mă, doamne, dar și tata ista taman acum și-a găsit să moară”, răbufnește Ilarion, feciorul mai mic. Lângă bunel rămâne până la urmă doar Oproiul, un personaj memorabil, care îi cere iertare prietenului pentru că toți, presați de griji, l-au lăsat singur în fața morții.

Naratorul urmărește atent spectacolul tragic, bizuindu-se pe cele auzite de la săteni, dar și pe cele văzute personal. El încearcă să înțeleagă comportamentul persoanelor apropiate lui: „Îl înțeleg pe

tata. Noi pe capul lui cu însurătoarea neașteptată, bunelul, porumbul... toate!". Pe unchiul Ilarion îl observă de la distanță; îl vede cum prășește via în deal, cum aruncă intermitent priviri în vale, spre casa părintească răvășită de bocetul mamei sale. Apoi la un moment dat îl vede coborând dealul și presupune: „Probabil, se grăbește la bunelul... N-a putut suporta... Coboară să-l mai vadă!". Dar se înșelase: unchiul Ilarion plecase la oraș după olane, amânând să-l vadă pe tatăl său, iar la întoarcere era târziu s-o facă, căci acesta deja murise. Comentariul din final al naratorului pe marginea faptului respectiv („Deci abia acum unchiul și-a dat seama cu adevărat ce-a pierdut el în viața lui... aleargă spre sat...") trimite manifest la paradoxalul existențial: nu o dată oamenii subestimează adevăratele valori, pe care, pierzându-le, nu le mai pot recupera.

Cu siguranță, în lucrările mai realizate ale lui Nicolae Esinencu, între care se înscrie, bineînțeles, și nuvela *Bunelul* nu vrea să moară, analiticul, de expresie autentică, este o pârghie importantă prin care se pun în acțiune câmpuri de tensiune emoțională și semantice și se exercită o influență catalitică asupra proceselor de condensare a subtextului.

ȚAU, Elena. *Exerciții de identitate*. Chișinău : Tipogr. „Notograf Prim”, 2015, pp. 168-174.

NICOLAE ESINENCU: NARATORUL ȘI REALITATEA NARAȚIUNII

Vitalie RĂILEANU,
critic și istoric literar

În policromia aspectelor ce pot fi invocate pentru a ilustra actualitatea lui Nicolae Esinencu, ne vom opri în aceste note la efortul său neobosit de a impune și a consolida un statut profesional al realității narațiunii. Sunt convins că mi se poate reproșa că nu mai este nimeni la noi (în literatura artistică din Moldova de Est) care să susțină ilegitimitatea acestui statut, că el este de multă vreme un bun aparte câștigat și să reacite astăzi chestiunea apelând pentru confirmare la opera lui Nicolae Esinencu.

Și în acest mileniu trei, recunoaștem colocvial, în principiu, că acest statut al realității narațiunii suportă (sic!) însă, în *exersările curente*, numeroase erodări pricinuite de tot felul de factori literari.

Fără îndoială, interpretarea operelor literare se face cu *inventarul de moment al criticii și teoriei literare*. Cert este faptul că astăzi, când au intrat în circulație modernele concepte ale naratologiei, când au devenit *clarissime* multe contradicții și inadvertențe, proza scriitorului Nicolae Esinencu continuă să fie privită/cercetată prin prisma tematicii și mai puțin prin grila tehnică.

Constatăm cu deosebită admirație că opera scriitorului nostru a fost și rămâne în *vizorul* unor critici și istorici literari *de calibru*: Vasile Coroban, Mihail Dolgan, Mihai Cimpoi, Ion Ciocanu, Andrei Țurcanu, Ion Simuț, Adrian Dinu Rachieru și mai relativ tinerii colegi Nicolae Leahu, Anatol Moraru ș.a., consolidând variate aspecte ale scrierii esinencuene confirmate prin substanțialitate, actualitate, realitate, setea de absolut a personajelor. Cititorul desigur că a observat o reluare a subiectelor, iar dialogul critic oferă aspecte analizate deja, însă Nicolae Esinencu propune interpretări inedite. Într-adevăr, un text în proză al autorului vizat, spre a fi receptat în toată abundența și finețea efectelor sugestive pe care le dezvoltă, cere neapărat, cum observa Constantin Noica, *oprirea ochiului asupra sa*. El trebuie *citit* (textul lui Nicolae Esinencu) și nu doar receptat,

cercetat în toate articulațiile sale subtile și mereu producătoare de surprize, în sintaxa atât de particulară / individuală, în toate procedeele unei limbi parcă eliberate de contactele cu limba timpului trecut: o limbă *încorsetată în specificul* timpului prezent.

Apariția volumului *Tunul de lemn* (Chișinău, 1988) cei mai mulți au primit-o cu expresia surprizei pe chip, reacție nu tocmai înțeleasă de unii. Fiindcă erau destule semne, în tot ce a dat Nicolae Esinencu înainte de publicarea acestei culegeri de nuvele, că de la el se poate aștepta astăzi o scriere de prim ordin a literaturii basarabene.

Nuvelele din *Nunta* (Chișinău, 1980), stilistic fără cusur și atât de substanțiale în investigația psihologică pe care o întreprind, chiar *Roman de dragoste* (Chișinău, 1986), umbrit de unele poncife și totuși cu atâtea pagini de proză superioară, cu personaje vii și numeroase nuclee de epic tensionat, atât de incitante, însuflețite de pasiunea individului, obsesiv preocupat de complicatele probleme ale realității, toate acestea adunau suficiente premise de încredere într-un scriitor ale cărui puteri de creație originală se simțea, încă nu fuseseră dezvăluite în întregime. Dar cum nu toate promisiunile literare se țin, ba cu mult mai în firea lucrurilor pare să fie, la noi, în literatura noastră, amânarea lor până la uitare, împlinirea câte uneia poate într-adevăr să stârnească, după cum am observat, o mare surprindere.

Prozatorul Nicolae Esinencu continua, fără să privească în urmă, peste umăr, în jur, să *recolteze* subiectele cu substanță dramatică, reală din sfera unor procese morale. Adică a unor traume morale, principalele personaje descrise fiind întotdeauna indivizi a căror existență a fost influențată în chip esențial de un eveniment răvășitor, de un fapt care îi scosese din condiția „realității normale”, singularizându-i și făcându-i refractari măsurilor comune de evaluare. Manifestările lor vor părea stranii aceluia care ignoră această cheie de înțelegere, acest *cifru esinencuian*, aspect *exemplificat* prin destinul, atât de real, ilustrat prin istorisirea confesată a unui personaj din microromanul *Moja-poleb* (în limba estoniană, Tallinn, 1986), *Doc*, în limba română (Chișinău, 2003).

Pe firul central al desfășurării este urmărit destinul unui adolescent ce trece prin *experiențele realității* din trista perioadă a Moldovei sovietice, „epocă” neconținut readusă în atenția prozei noastre de azi, trist *ademenitoare* literar prin ceea ce oferă privirilor noastre către un interval cu care prezentul actual dialoghează. Lui Nicolae Esinencu i s-a reproșat, în legătură cu acest microman, aplecarea spre realitatea dramatică, perspectiva ironică, în abordarea unor realități și a unor vremuri predominant *nimbate*. Realul și dramaticul sunt dimensiuni ce pot conviețui, din păcate. Spiritul vieții, din *epoca* respectivă, justifică atitudinea autorului față de realitate cu condiția, desigur, de a fi peste tot la obiect, adică de a vedea tristul adevăr acolo unde este și nu în altă parte. În micromanul *Doc*, ca oriunde la acest înzestrat prozator, accentul este pus pe relevarea oglinzirii fidele a realității, dar fără a bloca alte canale. Dimpotrivă, ca un fapt de îmbogățire a viziunii lui Nicolae Esinencu pot fi remarcate numeroasele infiltrări ale substanței dramaticului în spațiul adevărului, îndeosebi în acele zone *traversate* de evoluția personajului principal.

Pe o dimensiune a sa cartea poate fi privită ca o varietate de roman al formației, un soi de *bildungsroman* ironic. Ironic până la un punct, fiindcă *eroul* este văzut în latura sa de adolescent *bulversat de nedreptățile oferite* de societate, de familie, de școală...

Preluând o schemă clasică, romancierul își urmărește personajul, pe *Doc*, mai întâi în spațiul familial (lume înghițită de griji interminabile), spre a-l trece apoi prin variate medii și experiențe, toate acestea adunându-se într-un portret ale cărui trăsături se adaugă și se adâncesc pe măsură ce personajul e integrat mai mult desfășurării narrative. Autorul nu-și *cruță* personajul central și este neiertător (conștient!) până la cruzime cu ceea ce i se pare sancționabil în manifestarea acestuia. Există în această atitudine o mare receptivitate în fața vieții, dar și o nemăsurată sete de adevăr.

A realiza perfecțiunea unei perioade din viața unor adolescenți reflectată în rău, ticăloșie, în trădare, acea treaptă a întunericului compact, nefisurat de *tremurul luminos*, e și acesta un mod de a privi realitatea și un fel de a spune al lui Nicolae Esinencu.

Perspectiva narativă, conform definiției lui Jaap Lintvelt, se referă la perceperea lumii românești de către un subiect perceptor. Dar, deoarece perspectiva narativă nu se limitează la perceperea vizuală, modalitatea esențială de realizare a acesteia rămâne contemplarea, privirea. Nicolae Esinencu este autorul care creează/modelează preferențial sub semnul vizualității, iar deosebita posibilitate *de a vedea, de a percepe* este esențială pentru personajele lui Nicolae Esinencu, deoarece, cum afirmă cercetătoarea Irina Petraș, „din nomenclatorul simțurilor cel privilegiat și preferat de un autor este văzul”.

Dominanta stilului esinencuian este, precum menționam la început, exprimarea/ descrierea realității ce devine pentru eul narator angoasantă, incertă, dureroasă, iar raportul dintre narator și această realitate comportă specificul atitudinii respective. În modul dat, Nicolae Esinencu îndeamnă cititorii să tindă spre a cunoaște realitatea, să exploreze universul ficțional, deoarece astfel poți să te apropii de ea.

VIAȚA-PRIN-POEME

Vitalie RĂILEANU,
critic și istoric literar

Nicolae Esinencu este scriitorul care știe că scrierea și/sau lecturarea unui poem rafinat este și un adevăr de viață, diferit de alte exemple de viață. Astfel, mi se confesa poetul la o cafeluță savurată pe Terasa Uniunii Scriitorilor, în orele mici în care scrie – destul de matinal, – și/sau dacă îți citește un poem, te poate îndruma/învăța cum să trăiești mai bine/ mai frumos/ mai adevărat deosebitele momente ale vieții... În rest..., totul e literatură, transpunere, înregistrare..., doar poetul adevărat rămâne cel care *trăiește* cât mai des prin Poem, se confesa maestrul.

Vă propun să verificăm *spusele esinencuiene* (sintagma îi aparține criticului Andrei Țurcanu), conturând *viața-prin-poeme*, și dacă cele înserate vor fi cât de cât verosimile, atunci ele vor spori argumentele superiorității acestui deosebit mod de a fi.

Alesele însușiri ridicate la putere fac din volumul lui Nicolae Esinencu – *Urcarea la cer* (*Colecția Opera Omnia – Poezie contemporană*. Editura „TipoMoldova”, Iași, 2011) – un volum cu mărci distincte în raport cu producția de până acum, deși întrunește toate cerințele unei antologii.

Ineditul acesta poate fi definit, la o primă lecturare, drept o aspirație la sinteză și se oferă sub forma perfectatelor structurări de anvergură ale scriitorului, în imediata apropiere a cărora se dezvoltă prozele și romanele obișnuite/ neobișnuite cu care alternează/ capătă alura unor construcții unitare, armonios gândite. Ba chiar mai mult decât niște achiziții firești în procesul spre mai complex, se poate vorbi acum la Nicolae Esinencu despre un *scrupul nou*.

În primul rând, *viața-prin-poem* se definește ca o situație-limită, ca o răscruce existențială, ca o exacerbare atât de mare a libertății, a adevărului, încât, libertatea/ adevărul se identifică cu pre-destinare.

Eseistul și criticul literar timișorean Adrian Dinu Rachieru stăruie asupra următoarelor constatări: „Să nu uităm că, autor de

comedii, dezvoltând năstrușnicii actoricești, el (Nicolae Esinencu) semna și un scenariu cinematografic, cu un titlu edificator: *Marele război – dragostea*. Orbit de «lumina femeii», răsfoind cărțile «ca pe femei», poetul – pornit la «însămânțat» – ar mai avea nevoie de o viață (v. *Ruga*): «dragostea e un balaur/ De foc, de aur» (v. *Balaurul*). Prin cunoscut, pitoresc, sondând cu nestinsă candoare imprezibilul, Esinencu s-ar cuveni «recuperat» la bursa literară. Farmecul lui Nicolae Esinencu, autor a peste cincizeci de volume, nu se rezumă la vervoasa scriitură «orală».

Cel care *trăiește prin poem* știe că poate oricând dispărea, poate oricând muri, știe (și se cuprinde în) faptul că orice gând, orice cuvânt rostit, gest sau respirație pot fi definitiv hotărâtoare. Scrupulul acesta angajează mai multe operații și planuri.

Cititorul atent se va regăsi în subtextul noului volum – *Urcarea la cer* – oricât aceasta ar putea *zgândări* (vorba lui Nicolae Esinencu) orgoliul lesne alterabil al autorului, de fapt, o nemulțumire fecundă față de unele rezolvări ale poetului până acum. Căci noul volum antologic nu doar lărgeste câmpul de investigație, ci inaugurează un chip de mai adâncă reflecție de a privi și a valorifica poezia, în care însușirile native câștigă enorm prin renunțarea la epidermic, la acel hedonic acompaniament ce se satisfăcea cu parafraza *beată* a unor porțiuni de poem. Criticul literar de la *Semn-ul bălțean* Nicolae Leahu crede că Nicolae Esinencu „...practică miniatura lirică, iar atunci când, plictisită de hagiografierea falșilor martiri, divizia civică trece pe ecartamentul «maximalismului etic», personajul lui Nicolae Esinencu iese în drum cu... capul subsuoară. Poetul cultivă un fel de poetică pro-custiană, retezând violent excrescențele hidoase ale realului, celebrând acea formă a lucidității care știe că autoironia și bufonada sunt formele cele mai eficiente de încarnare a spiritului *celuilalt*”. Nicolae Esinencu îi șoptește aluziv, cititorului său că poate fi orbit (El – cititorul!) de tonul vocii destinului, dar vorbele/ spusele pot fi articulate, pot fi rostite de lector!

Extraordinar, *viața-prin-poeme* din *Urcarea la cer* este Timpul prezent!

Cu toate acestea, *Urcarea...* este mai puțin decât orice un volum expiator. În fond, autorul nici n-ar avea ce expia dacă nu considerăm acte de expiere fireștile revizuirii critice la care îi dau dreptul mai ales poetului în *exercițiu* (ceea ce nu înseamnă că alte *forme* de poeme se exceptează de la *beneficiu* și nu doresc să profite de... surplusul de experiență câștigat, evoluția gustului coroborată nu o dată cu... involuția subiecților și, în genere, atenuarea, care vine cu anii, a unui fel de dogmatism al echității, propriu *teribilului* scriitor neconformist, care tinde mereu să vadă, să simtă, să perceapă, să conștientizeze (sic!) împlinirile, înclinând de partea celor mai rar biruitori...: „Ca să moară de dor,/ Zilnic i se spunea:/ Păsările care vin,/ Vin din țara ta.// Ca să moară de dor,/ Zilnic i se spunea:/ Păsările care pleacă,/ Pleacă-n țara ta!” (*Ostaticul*, p. 416), tristă dedicație ...lui Dimitrie Cantemir, cel torturat de dorul de țară.

Parcurgând poemele până la capăt, cititorul își formează o altă opinie, poetul dovedindu-se o natură echilibrată, structural clasică; după primele impulsuri, arderea se consumă liniștit, răspândind o lumină egală și calmă, aparent. Cercetătorul literar Anatol Moraru susține că „Nicolae Esinencu e un artizan al poantei. [...] Făcând de cele mai multe ori figură de *one man show*, Nicolae Esinencu a creat texte de natură subversivă, capabile să erodeze, prin impunerea unui alt model, lipsit de rigiditatea și gravitatea poeziei docile, poeziei scrise după calapodul realismului socialist. Rezistența prin cultură a însemnat, în cazul lui, șansa de a rămâne sub totalitarism un scriitor total *integr*, care nu și-a trădat vocația nici după căderea comunismului, producând texte de certă valoare”.

Adesea *setea* de imensitate, dorința de a scruta infinitul, de a proiecta realitatea obișnuită la scara proporțiilor terestre se poate însă solda, în poeme, cu dezamăgiri dureroase: „Oricine orice ar spune, Nicolae Esinencu își face datoria de cetățean și poet: să nu zicem că nu ne-a spus cât de servili suntem și cât de aserviți unor «oaspeți care nu numai un car ne-au pus să ducem. Iar dacă nu unul sau mai multe care, altceva ne-au pricinuit, și nu numai pe la 1812, ba chiar nu numai pe la 1940. Dar să cuvânte poetul. [...]

Că în realitatea empirică nu este exact așa? Da nu cumva așteptați ca întâi să se întâmple așa și abia după aceea să se scrie? Pentru fiecare om poezia există în măsura în care el o acceptă sincer și dorește, pentru început, s-o pătrundă. Iar dorind acest lucru, orice imagine, oricât de insolită, se învrednicește de o înțelegere.”

Recapitulând gama mijloacelor utilizate de poet, reținem, în primul rând, capacitatea formulărilor clare, *știința de a dirija emoția* spre formele de expresie cele mai proprii, precizia detaliilor ornamentale: „Descoperim aici (în poemele lui Nicolae Esinencu) plăcerea infinită a unui tura-vura de a improviza – inventa – poezii, într-o manieră de zarvă continuă (un fel de tărașă lirică), întâmplări bizare, percepții cotidiene cu marca de scandal «mondial», aventuri incredibile, în care fantezia o ia razna, și tocmai prin aceasta reușind să capteze atenția și chiar să fascineze.”

În viziunea lui Nicolae Esinencu, *viața-prin-poem* are rost numai prin faptul că ar putea s-o multiplice și s-o prelungească pe ea: *Viața...*

Scrierea și publicarea unui poem – urmare nu neapărat necesară a vieții-poem – implică deci deosebită responsabilitate și mult *suflet*. Însă posibil că scrierea și/sau citirea poemului sunt una dintre puținele noastre modalități de a obține intensitatea vitală de care vorbeam la început. Scrierea și/sau citirea unui poem este/ reprezintă, de fapt, bunele *reper*e ale *vieții-prin-poem*. Poetul Nicolae Esinencu ne oferă proiecții perfecționate pentru a savura *Viața*, deoarece, zice el: „Am cercetat cu de-amănuntul/ Această lume,/ Pe dinăuntru și pe dinafară –/ Are fisuri!” (*Lumea*, p. 560).

RĂILEANU, Vitalie, *Viața-prin-poeme*.

În: *Literatura și arta*. 26 ian. 2012.

CAPACITATEA DE REZISTENȚĂ A REALITĂȚII

Lucia BUNESCU,
conf. univ., doctor în filologie

Nicolae Esinencu este scriitorul în opera căruia, conform unui dicton heideggerian, *operează survenirea adevărului*. Prin urmare, esența artei a fost, din capul locului, determinată ca punere în operă a adevărului.

În microromanul *Doc* autorul oferă cititorilor adevărul *filmului* unei lumi trăite de către un adolescent. Descoperim aici drama tânărului creată de un ascuns conflict între societate, familie, dascălul școlar și discipol. Narațiunea dezvoltă subtil consecințele atmosferei familiale de la care pornesc toate, *transformându-l* pe copil în *produsul suferinței*: „Ziarele nu-mi publică numele cu litere de-o șchioapă, (...) la sărbători directorul școlii îmi tot scapă numele; la competițiile sportive florile i se oferă celui de alături și tot așa...”

Cam atât despre mine.

Mai pot spune că azi, 13 octombrie, la 6.57, respir și mai am speranța că mama măcar peste trei minute o să-și amintească de existența mea: «Da' tu nu ești încă la școală?!!»

Deocamdată stau în pat, țin ochii închiși, ca să nu-mi văd atât de bine viitorul, și las în voie urechile să urmărească dialogul vieții conjugale a iubiților mei părinți.”

Microromanul geme de asemenea secvențe în care se descrie cu o precizie de invidiat viața pe care o știm (am cunoscut-o!) cu toții. Părinții trăiesc o altă dimensiune a lumii, fiind străini de șirul evenimentelor întâmplare fiilor, fiind absorbiți de *modul sovietic de a trăi*: lipsa incontinuuă a banilor necesari, lipsa de timp personal, atmosfera familială e doar relativ bună, deoarece părinții nu par a fi conștienți de soarta copiilor lor. Faptul este *realizat* de fiul mai mare: „Banii tatei sunt grei, dar nimeresc în mâinile mamei: se prefac în bănuți.”

„Lasă lucrul și noi o să arătăm altfel”, o sfătuiește tata.

„Și cu stagiul de muncă cum rămâne?”

„Și ce folos c-o să ai stagiul mare dacă n-o să ai familie?” ș.a.m.d.

Valoarea familiei se diminuează în favoarea unor pseudovalori sociale, cum ar fi bătrânețea asigurată de un stagiul mare de muncă al mamei (în calitate de frizeriță) sau (și mai banal!) de planul lunar al frizeriei unde este angajată, care este *asigurat* tot pe banii tatălui...

Straniu lucru. Dar tatăl își pradă feciorul, luându-i banii destinați micilor dejunuri școlare și, culmea, pe părintele întreprinzător nu-l mustră conștiința. Mama, care veșnic se grăbește undeva, veșnic e îngrijorată de realizarea planului care-i în pericol – n-are când hrăni copilul, nu ca să mai pătrundă în cataclismele sufletești ale feciorului-elev dintr-a opta; și la el, în ce privește conștiința, totul e în ordine. Iar învățătorilor împovărați de „datoria cetățenească” de a-i transforma pe discipolii trândavi în elevi exemplari, povățuindu-i, dojenindu-i, *săpunindu-i* mereu, – încercați numai să le reproșați că suferă de ignoranță pedagogică! Directorul școlii e un funcționar-demagog... Într-un cuvânt, toți maturii aceștia sunt de-o teapă, fie că-i vorba de cei de acasă, de cei din stradă sau de cei de la școală.

„Mamă, unde te grăbești? Și mata, tată? Când v-ați uitat ultima data în ochii mei?

Voi măcar țineți minte de ce culoare-s?

De ce nu întrebați, vreau eu să mă duc la școală ori nu?

Știți voi oare că eu mă înăduș în școala cea nouă?

V-ați interesat măcar o dată, în lunile de când învăț în ea, dacă mi-i bine, dacă am prieteni, cunoscuți, dacă învățătorii îs cumiști, în ce bancă stau și cu cine, și așa mai departe?”

Într-adevăr, glas ce strigă în deșert. Însă chiar dacă Doc i-ar fi întrebat astfel pe părinții săi – te miri dacă ar fi aflat înțelegere din partea lor, mai curând tata și mama ar fi găsit că băiatul lor s-a îmbolnăvit...

Cuprins de dorința fierbinte de a atrage atenția părinților, Doc recurge la o obrăznicie, din punctul său de vedere, nemaipomenită, – în prezența părinților aprinde o țigară. Dar degeaba: mai întâi tata reacționează automat la rugămintea feciorului de a-i da un foc, așa de parcă i s-ar fi adresat un trecător pe stradă, iar apoi,

alarmându-se, se comportă potrivit temperamentului individual: îl întreabă calm, de când fumează feciorul, iar mama, distrată conchide doar că feciorul își bate joc de dânșii.

Iată deci o probă de pedagogie familială.

Mai face oare să ne mirăm după asta că adolescentul în cele din urmă născocoște un plan radical cum să rupă toate relațiile cu lumea aceasta indiferentă – să se ducă la râu și să se înece. Din păcate, apa în râu se dovedește a fi rece, și apoi și o compătimire de prisos față de sine însuși a apărut pe neobservate ... ca, altfel, numaidecât s-ar fi înecat!

Gluma-i glumă, dar starea diformă a educației în familie și școală e zugrăvită minunat în microromanul respectiv și psihologia adolescentului – la etapa de criză și cotitură în devenirea personalității – e redată în detalii cu o veridicitate neobișnuită. Chiar și faptul că narațiunea se desfășoară de la numele adolescentului nu introduce nimic fals în tonalitatea și structura generală a operei. Din contra, felul critic-analitic de a privi lumea, caracteristic pentru un elev de 15 ani, însoțit de autoironie și maniera specifică lui Nicolae Esinencu de a scrie, – cu o înclinare vădită spre comedie, contopindu-se într-un ton unic, sporesc efectul artistic.

Nicolae Esinencu este prozatorul care, descins cândva dintr-un acut crez epico-metaforic, preferă să scrie despre ceea ce pare a fi realitatea însăși. Dialogurile sunt îngroșate în text, iar ambiguitatea (specifică prozei moderniste) este explorată/ exploatată până la ultima filă a microromanului. Scriitorul mizează nu pe mesajul direct, ci pe un fond subtextual, susceptibil de multiple interpretări.

Drumul de la școala nr. 10 spre școala nr. 17 are explicația unei inițieri, obstacolele întâlnite (*incidentele și ciocnirile* cu colegii de clasă, cu profesorii școlari, ciondănelile cu părinții) *grăbesc maturizarea/ formarea* adolescentului.

Doc se ciocnește prea devreme cu umilința, însă conștientizează puterea și rostul răbdării, valoarea prieteniei. Personajul este marcat de experiența însingurării și de indiferența maturilor, de durerea despărțirii forțate de *școala copilăriei*. Această cale este parcursă totuși cu nedumerire.

Nicolae Esinencu evocă, probabil, experiențe percepute de școlari, fapt care îl caracterizează și pe Doc. Doar doamna dirigintă este chipul îndrăgît atât de elevi, cât și de cititori.

Dincolo de unele sclipiri bonome întrevedem nemulțumirea față de modalitățile de stabilire a *nivelării* elevilor buni într-o școală, a celor mai puțin sârguincioși – în alta. Descoperim intenția ființei adolescente de a ieși de sub *tirania adevărului mimat* conștientizat prea devreme...

Totuși, autorul microromanului rămâne adeptul genericului: dascălul școlar este un părinte sufletesc, iar rostul școlii e de a-i învăța pe copii să cugete cu multă luare aminte ce semnifică Binele, Frumosul, Adevărul. Altfel, Doc nu și-ar fi privit cu atâta duioșie pagina albă, imaculată a copilăriei.

Nicolae Esinencu mimează o verosimilă realitate, iar tânărul cititor află căile ascunse, *glisante* ale vieții.

BUNESCU, Lucia. Postfață. În: Esinencu, Nicolae. *Doc*. Chișinău: Ed. „Magna Princeps”, 2011, pp. 139-143.

MATERIA POEMELOR ESINENCUIENE

Vitalie RĂILEANU,
critic și istoric literar

Nicolae Esinencu a cucerit Lumea intelectuală odată cu debutul său, apoi, când avea o funcție de conducere la Uniunea Scriitorilor din Moldova, devenise aproape un simbol al ei, scriind mereu unde-l prindea poezia, proza, dramaturgia, cerând textului său, autoritar, să intre în Istoria literaturii, fie cu un vers, fie cu un rând, fie cu o replică ce se îndeamnă spre alte timpuri...

Mi-l amintesc în ambianța de atunci, mereu așteptat în săli arhipline, venea spre cititor cu pași repezi și fermi, scrutându-i sever, începea să-și spună poemele cu ton coborâtor, apoi vocea, deosebita sa voce, creștea și umplea încăperea, *lungimea de undă* ieșea în curtea USM, *trecea pe Terasa Scriitorilor* unde erau așezați confrății și mai puțin ne-frății, care amuțeau, ascultând versurile citite pe de rost, ce se modificau întrebător, căci anume inflexiuni sugerau nuanțe ironice, și atunci chipul poetului se destindea într-un zâmbet meditativ, repede retras.

Cine era de față, se simțea confiscat, luat deplin în posesie de acest stil al transmiterii pus în funcție de scriitor, dincolo chiar, în mare măsură, de ceea ce transmite propriu-zis, adică de materialul poemelor rostite. Poezia îi sprijinea un proces, îi mijlocea un drum, era o punte spre acest Timp prezent.

Zic astfel, deoarece după ce mi-a dat manuscrisul acestui volum de poeme, intitulat doar cum numai Nicolae Esinencu poate să-l boteze – *Cuiul Națiunii*, mi-am dat seama, că pentru el Poezia este actualitate. Toate poemele acestui cuprins viețuiesc învălmășite cu preocuparea acaparantă de a sluji acțiunii imediate: „Când vom defila/ În coloana Viitorului,/ Neapărat trebuie să fii și tu./ Și tu, și tu,/ Și el, și el, și el,/ Și voi, și voi, și voi,/ Și ele, și ele, și ele./ Străduiți-vă,/ Ca să nu-mi scânciți/ Mai apoi/ Că n-ați avut/ Noroc” (*Defilare*, p.7). Aceste versuri vorbesc de la sine, impunând respectul prin faptul că nu și-au renegat începuturile. Cititorul atent îl va înțelege prea bine: nu se poate rupe

Nicolae Esinencu de el însuși, nu poate renunța la un segment al Biografie sale sufletești în beneficiul unei imagini retușate, în van amăgitoare: „Dacă insistați,/ Putem vorbi și despre viitor./ Viitorul aleargă/ Înaintea ta./ Pe catalige aleargă,/ Rănit,/ Ca și noi,/ De moarte” (*Viitorul rănit*, p. 11). Astfel, poetul nostru ne șoptește aluziv că a găsit drumul către modul interiorizat al liricii, luând act, în trepte, de o dimensiune a propriei individualități de care n-a rămas niciodată străin: „Vreau să vă spun/ Cum a fost:/ Când s-au deschis hotarele,/ Puhoai de oameni,/ Dintr-o parte și alta,/ Au trecut apele,/ S-au cuprins,/ Și au plâns” (*Relatare*, p. 13). Acțiunea recuperatoare dobândește, mereu mai accentuat, înfățișarea unei dramatice curse flancată de iminența „iernaticului” ce se regăsește în *Sărbători* (p. 21): „Deschid porțile,/ Deschid geamurile./ Hai, timpule, intră!” Timpul strivit în urmă mai poate fi și *Disperare* (p. 22): „Avem fete disperate./ Asta, fiindcă nu știm/ De unde venim./ Asta fiindcă nu știm/ Încotro mergem!”

Compensatoare apar în această lirică „agățată” în *Cuiul Națiunii* de viziuni torturante – nostalgia purității, tensiunea către un absolut moral, situate în himeră, într-adevăr, nu mai puțin benefic totuși, fie și prin faptul că semnaleză o disponibilitate a spiritului. Ochiul din lăuntru poetului cheamă priveliști noi, necunoscute, liman simbolic a cărui frecventare traduce o năzuință a spiritului împătimit de absolut: „Dacă dispui de o fereastră,/ Ai jumătate de lume,/ Și-i important./ Să ai/ Fereastra ta./ Vrei să privești un măr -/ Pui fereastra în față/ Și privește-ți mărul./ Vrei să privești vecina -/ Pune fereastra pe gard/ Și privește-ți vecina./ Vrei să vezi viitorul -/ Instalează fereastra/ Pe un deal/ Și privește viitorul./ Vrei să-ți vezi trecutul -/ Sai prin fereastră/ Și uită-te invers,/ Și-ți vezi trecutul!” (*Fereastra*, p. 30).

Poetul Nicolae Esinencu este un deosebit scriitor și prin faptul că... depune mărturii dar nu se mărturisește..., este poetul care poate fi surprins cum se prelungește și dincolo de suprafața vizibilă a existentului: „Domnilor, îmi creează/ În permanență probleme!/ Domnilor, mă abateți/ De la masa de gândit!/ Cam

de ce vă trebuie/ Atât de tare să știți:/ Ce înseamnă om cult?/ Ce înseamnă om incult?/ Memorizați o dată/ Și pentru totdeauna:/ Persoana cultă e aceea/ Care mănâncă cu lingura./ Persoană incultă e aceea/ Care mănâncă cu mâna./ Persoană cultă e aceea/ Care bate cu cureaua./ Persoană incultă e aceea/ Care bate cu ciomagul./ Persoană cultă e aceea/ Care deschide ușa cu mâna/ Persoană incultă e aceea/ Care deschide ușa cu piciorul./ Persoană cultă e aceea/ Care aruncă gunoiul peste gard,/ Persoană incultă e aceea/ Care păstrează gunoiul în ogradă./ Stați, mă, c-am luat-o razna,/ Nu-i așa?/ Reiese că/ Persoană cultă e aceea/ Care scoate chiloții femeii/ Cu două degete și-i pune în cui?/ Persoană incultă e aceea/ Care rupe chiloții femeii/ Și-i aruncă peste cap?/ Fraților-fârtaților,/ Ia mai lăsați-mă cu vorbele voastre –/ Eu am masa mea de gândit!” (*Masa de gândit*, p. 46).

Prin această distanțare lucidă, prin asumarea demnă, Nicolae Esinencu regăsește seninătatea contemplării acestei Lumi de la înălțimea operei sale, iar dacă-l observați că surâde cu melancolie în blânda lumină a Timpului prezent este cert că se confesează: „...strămoșii/ M-au adus pe Terra/ Tot să râd/ De pe stea/ Pe stea, afirmând...”

RĂILEANU, Vitalie. Nicolae Esinencu – viața și opera literară (ca) într-o carte. Iași: Ed. TipoMoldova, 2016, pp. 220-221.

RESUSCITAREA CRITICO-LITERARĂ A DISCURSULUI NARATIV ESINENCUIAN *EVREII* DIN FORMATUL „LITERATURII DE SERTAR”

Ludmila ȘIMANSCHI,
dr. hab., conferențiar cercetător

Romanul inedit *Evreii*, identificat în varianta manuscriptică în arhiva personală a scriitorului Nicolae Esinencu, a fost scris în anul 1974, dar a rămas nepublicat, păstrat în format dactilografic în mapa-dosar din carton cu șină, și este editat abia acum, în anul 2020, pentru prima dată. Radiografiind autentic epoca și contextul cultural-istoric în care a fost conceput, textul a rămas timp de 45 de ani sub forma „literaturii de sertar”, căci nu a fost posibil să fie publicat din cauza cenzurii sau a crizelor social-politice.

Lansarea în prezent a acestei scriituri românești insolite în spațiul literar contribuie la reconsiderarea autentică a unui discurs narativ original și la revelarea de noi valențe scripturale inedite ale personalității culturale esinencuiene, valorificând potențialul necunoscut al acestui prolific creator literar.

Romanul propune configurarea polilectală a imaginii multietnice a orașului Chișinău din anii '70 ai secolului al XX-lea. Pentru prima dată în proza română din Basarabia, urbanul devine dominantă topologică narativă subsumată unui cod complex: spațiu multicultural, revelând interacțiunea între spațiile umane, toposurile existențiale, care sunt interpretate din perspectiva pluralității identităților etnice. Investigarea atentă a spațializării urbane chișinăuiene demonstrează că aspectul istoric al locului este încurcat într-o rețea de relații ideologice, politice, economice și sociale, care includ un loc în ordinea geopolitică. Orașul Chișinău astfel ficționalizat apare atât ca centru în care se concentrează varietatea limbajelor, excentricităților, cât și ca mozaic diform unde se juxtapun entitățile sociale, etnice oferind spectacolul metisajului comemorărilor multiple prin care fiecare mediu de viață este refăcut diferit în funcție de experiența individuală a vieții citadine.

Până a pune în valoare spațiul sociopolitic urban din perspectiva comunității fuzionate, a identității colective, multietnice care reflectă drama istorică a societății citadine din Basarabia sovietizată și a insista pe investigarea atentă a discursului literar care revelă Chișinăul, capitală a RSSM, ca spațiu de socialitate schimbătoare și teatru politic, istorico-social, formator de sensuri variate geocritice din romanul original al lui Nicolae Esinencu, vom porni studiul nostru analitic de la imaginea orașului Chișinău din perioada interbelică, ca punct de reper comparativ pentru perioada sovietică, și vom evoca, în lipsa discursurilor literare narative care se pretează tematic, consemnările non-ficționale din câteva relații istorico-documentare care relevă diversitatea etnică și eterogenitatea socială deosebită: „ovrei în caftan unsuros, cu perciuni fluturători deasupra urechilor clăpăuge; lipoveni cu totul roșii: bărbi, obrazuri, mustăți, dinți, cămăși, cizme, șepci; ruși pasivi și ușor de tras pe sfoară; nemți masivi și taciturni; bulgari în zeghe de dimie groasă de care nu se despart nici în iulie; polonezi subțiri și eleganți, pășind ca la bal; țăranul nostru, mergând agale și cuminte, cu femeia la trei pași în urmă”.

Octavian Goga, în articolul *Mustul care fierbe*, publicat la 1923 în ziarul *Țara noastră*, insista dominant pe radiografierea Chișinăului după realipirea Basarabiei și „marșul postum al țarismului prăvălit”, dar reușește să surprindă și profilul pitorescului provincial: „...lumea Chișinăului, pestriță, cu amestecul de neamuri și de limbi, de la evrei din Polonia până la bulgarii de la Ismail, toată zgura azvârlită de vitregia vremii pe pământul lui Ștefan cel Mare”.

Nicolae Iorga prezintă, în notele despre călătoria întreprinsă în Basarabia, forfota multietnică din centrul Chișinăului, târg bunișor, capitală a guberniei: „Pe stradă se mișcă multă lume, cuprinzând tot trotuarul din dreapta, înaintea dughenelor scânteietoare. Mulți sunt evrei și evreice, foarte gătiți. Câțiva funcționari cu familiile. [...] Se aud adesea, cu toată frica de prigoniri și ura de care sunt încurajați evreii, accente cântătoare, jalnice ale jargonului evreo-german: «vuăș», «niștu» (was, nicht), îți sună din când în când la ureche.

Cei mai mulți însă, toți creștinii și unii evrei cărturari, emancipați, trecuți prin universitățile Rusiei, vorbesc rusește. Niciun cuvânt românesc, precum mai niciodată n-auzi, chiar din partea românilor, un cuvânt românesc pe stradele Cernăuților”. Revoltat de înstrăinarea de limbă: „pierderea simțului pentru limbă” și de bilingvismele nocive ruso-românesc și cel germano-rusesc, manifestat preponderent la evrei, ajunge să enumere ipotetic în imaginea unui tânăr potențialitatea de a proveni din etnii diferite ce locuiesc în urbe, deoarece s-a instaurat sufletul străin slav uniformizant: „Mai știi? Poate tânărul oacheș care cetea în librărie cărți rusești... era un român de aceștia. Dar poate și un armean, un grec, un rus, un polon, un bulgar, un evreu, toate neamuri foarte bine reprezentate în această Basarabie cu orașele și târgurile de mozaic”.

Eugen Dârzeu, în cronică *Însemnări răzlețe. Chișinăul*, configurează, chiar și la 1939, complicata tranziție la politica și cultura românească: „... focar de cultură rusă, în mijlocul unei populațiuni moldovenești, cu un funcționărit crescut în școală și suflet rusesc, cu o nobileme și o burghezie suprapusă, ori ruptă și înstrăinată de la băștinași – mai păstrează încă mult din mentalitatea slavă, mistică, străină de ceea ce în adevăr este, care poate crede uneori că realitățile sunt idealuri și care adeseori și-a închipuit că idealurile sunt realități”.

În timp ce reconstituirile istorice ale Chișinăului de până la 1940 sunt centrate pe provincialitatea difuză etnic, influențată puternic de regimul țarist rus, reprezentarea ficțională ulterioară, prin saltul în alt timp și alt regim politic, într-o altă lume comunistă, a lui Nicolae Esinencu înregistrează un alt mod de a gândi și a trăi relația cu orașul multiethnic a autorilor români din Basarabia, care creează, cu fiecare destin al protagoniștilor, o geografie particulară urbană, configurând o perspectivă inedită a pluralității culturale și a contextului istorico-social reprezentat.

Discursul literar esinencuian care modelează Chișinăul din epoca sovietică prezintă o vârstă total diferită istorică a orașului: urbanizarea sovietizată, spațiul terorii totalitare extinse pe întreaga Uniune Sovietică, popularea strategică a spațiului chișinăuian cu

popor sovietic necunoscător de limbă și tradiții locale, cu intenții de deznaționalizare, formulă instituită de regimul politic de repar-tizare socialistă a locuințelor în baza unei înregistrări într-un rând comun de solicitanți.

Tensiunea socială care a cuprins întreg orașul este circumscrisă la o singură curte, în care se simt schimbări grave care afectează serios comportamentul oamenilor, provocând dezechilibrul structurii etnice: „Dar în curte situația nu este mai bună. Din cele cincisprezece familii câte se numără în curte, zece sunt evreiești, trei familii de ruși și două de moldoveni. Dar patru familii de evrei decum au plecat, în locul lor au venit niște familii de ruși, ofițeri în retragere, așa că echilibrul în curte s-a schimbat. Acum sunt șase familii de evrei, șapte de ruși și două familii de moldoveni! Acum echilibrul s-a schimbat și evreii ar fi bine să fie precauți!”

Textul inedit surprinde pe viu repercusiunile planurilor conducerii centralizate de la Moscova de a crea un imperiu uniform, coordonând secret valurile de emigrare a evreilor și stimulând imigrarea importantelor segmente rusești ale populației, astfel provocând, din nefericire, dezvoltarea unor conflicte etnice ca urmare a intensei rusificări și a inversării inegalității etnice. Discursul narativ înregistrează subtil segregarea grupurilor minoritare, îndeosebi prin politicile sovietice de deznaționalizare, în cea de a doua parte a secolului al XX-lea, care au creat diferențe de șanse și au aruncat semințele discordiei etnice în republică. Romanul este original anume prin faptul că include în eșafodajul narativ complex subversiunea ironică, chiar critică a politicii sovietice de favorizare a grupurilor etnice neindigene, rusești, în republicile imperiului sovietic, care au afectat grav populația din Basarabia. Populația indigenă era obligată să suporte procesul de rusificare și astfel, la nivel oficial, să-și abandoneze suveranitatea culturală față de cea proclamată de imperiul sovietic.

Discursul narativ prezintă spațiul social urban sovietic prin spiritul de curte cu capitalul etnic difuz, orientându-se spre practica socială determinată de schimbările politice: permisiunea dată evreilor de a pleca în Israel, vizele pe care urmează să le obțină de

la autoritățile sovietice și insistenta populare ideologică a spațiilor locative chișinăuene cu cetățeni ruși în ipostaza de eliberatori favorizați în detrimentul moldovenilor, supuși la condiții mizere de existență ca urmare a deciziei de urbanizare benevolă.

Chiar din începutul romanului e focalizat problematicul destin colectiv al minorității evreiești: „Evreii pleacă în Israel și mereu se țin grămadă. Cum termină munca la serviciu, se caută, se întâlnesc, discută. Se adună în familii, prin curți, mulți se strâng direct pe băncile din parcuri. Îi eliberează Uniunea Sovietică sau nu? Trebuie să plătească pentru mâncarea folosită aici sau nu? Studiile sunt plătite sau nu?”

Autorul reflectă amplu constrângerile politice care au determinat modul clandestin de existență citadină: „De ascultat Vocea sau nu?! Dar nici în parc nu se mai poate de stat, prea e bătător la ochi, cine a spus să fie mai atenți, a avut dreptate”.

Cortina de fier impusă de regimul comunist sovietic a transformat emigrarea permisă controlată a evreilor într-un calvar birocratic, dar, în același timp, și în șansa de a obține libertatea dorită: „Îi eliberează Uniunea Sovietică sau nu?”, „Dacă te-ai înscris în pașaport rus, nu mai ești evreu! Legea nu-i eliberează”. Băștinașii ajung chiar să-i invidieze pe evreii care pleacă, deoarece obțin posibilitatea de a scăpa de discriminarea instaurată de regimul sovietic și condiții mai bune de trai: „Vai de capul lor?! Vai de capul nostru! Noi am trăit o viață în putoarea asta de cameră și acum o să trăim în putoarea lui Gherșcovici, iar ei pleacă”.

Este reproșată în spațiile izolate confidentiale pierderea culturii etnice: „Uniunea Sovietică e o țară care ne-a stricat limba, viața...” Teroarea e atât de mare, încât este frecventă neliniștea de a le fi anulată permisiunea plecării: „Grișman, da ce să ne amestecăm. Fata noastră doar nu mai umblă la școală. Noi numai să primim actele. Ia seama să nu cumva să ridici scandal și să avem obstacole”. Dar, uneori, se depășește frica și izbucnește revolta: „Lasă-mă în pace! zice Grișman. Cât o să fim înjosiți?! Nu se poate să nu ne dea actele! Trebuie să ne permită plecarea și nici jidani să nu ne facă”.

Incertitudinea în tot ce se întâmplă și li se va întâmpla este dominantă, evreii nu au surse de informare și recurg la discutarea dezinformărilor din ziare: „Se aruncă la ziare, dar ziarele îi pun într-o încurcătură și mai mare” și a veștilor obținute clandestin din scrisorile cifrate: „În sfârșit a sosit scrisoarea de la Ițic, mult așteptata scrisoare. Textul e cifrat, dar Abram s-a învoit cu Ițic cum să înțeleagă conținutul textului”. Din epistole aflăm despre existența unor valuri de plecări anterioare și despre înrăutățirea drastică a circumstanțelor de trecere a vâmlor, din cauza subterfugiilor serviciului vamal sovietic de a-i lăsa pe evrei fără aurul luat cu ei: „Înainte, pe când plecaseră primii evrei din Uniunea Sovietică, vama ținuse câteva zile, acum însă totul e al naibii. În primul rând, plecarea, zborul, nu se face din Moscova, ci de pe undeva de lângă Ural. De pe aerodromul din Perm.[...] Pur și simplu, zilnic sunt controlate actele câte zeci și sute de ori și iar totul de la început. Iar necazul de bază e legat cu vama, cu controlul aurului. Se spune că din țară se scurge foarte mult aur și, cum au fost informați, totul se face prin evreii care pleacă”.

Starea de adâncă tulburare bulversează grav psihicul celor care sunt în așteptarea plecării, încât nu știu ce atitudine să ia în caz că li se interzice ieșirea din spațiul sovietic și se simt umiliți de pe acum: „Știi, Sanda, mă tem să nu cumva să ne interzică plecarea. Iată așa le-a veni în cap să nu le dea evreilor drumul în Israel și gata! Și atunci ce ne așteaptă?! Ați vrut să plecați, da?! Nici n-o să putem trece pe stradă!”

Din cauza nesiguranței totale izbucnesc neînțelegeri și în interiorul comunității: copiii evreilor își bat joc unii de alții, învinuindu-se de trădarea părinților, cum e cazul copiilor lui Abram și Șmeli; comportamentul deviant al lui Șmeli, care nu vrea să-și mai ia familia în Israel, având relații de concubinaj cu cumnata văduvă Ema, provoacă neliniștea întregii curți, căci acesta se răzvrătește și ajunge să-și satirizeze semenii și să deconspire încălcarea interdicțiilor autorităților: „Of, ne dă de gol! Nu cumva să aducă organele pe urmele noastre! El e nebun. Poate spune totul

despre noi. Dar dacă ne spune că ascultăm Vocea Israelului? Dar dacă spune unde ne adunăm seara?”

Comportamentul celorlalte etnii în raport cu evreii nu este o decizie individuală, ci se conformează docil unei directive generale, iar în lipsa ei apare dezorientarea: „...organele, legea nu spun deocamdată nimic despre cum ar trebui de purtat cu evreii care pleacă”. Chiar și în situații conflictuale la nivel instituțional se așteaptă indicațiile organelor, căci, dacă se acționează fără supunere politică, apare amenințarea concedierii, dar, și mai grav, a fabricării dosarelor și a presiunilor:

„– Atunci au să ne dea pe toți afară de la lucru, intervine același tânăr învățător. Copiii evreilor ne scuișcă cravata și în față, iar noi nu avem nici dreptul să le facem observație. De ce nu vine cineva de la secția raională sau minister să ne explice ce să facem: cum să ne purtăm cu copiii evreilor odată ce evreii pleacă!

– Nu vin. Și dacă nu vin, ridică din nou directorul speriat vocea, eu trebuie să iau măsurile cele mai aspre. De unde știu eu că părintele copilului nu s-a dus și la minister?! Iar acolo cine mai știe ce dispoziții au în privința evreilor. Eu unul nu vreau să mi se prindă la dosar insuficiența politică. Eu propun excluderea din școală a învățătoarei.” Aceeași teroare de a fi reprimăți și constrânși îi oprește pe rușii imigrați din curte să rezolve ostil conflictele interetnice cu evreii: „Dacă nu ar fi legea, dacă nu ar fi frica, cine știe la ce s-ar fi putut ajunge”.

Deruta domină ambele tabere din cauza necunoscutului total: „Mii de întrebări, mii de frământări, dar unde să le pui și cui?!” La amenințările discriminatorii ale rușilor, evreii se retrag în case și se adună pe rând la fiecare să discute, apoi conștientizează că nu au de ce se teme, trebuie să umble liber prin oraș și să se pregătească de plecare.

Anunțând situația locativă deplorabilă a tuturor orașenilor din curte: „Nici apartamentele evreilor din curte, nici cele ale rușilor nu sunt cine știe ce”, autorul direcționează discursul narativ spre poveștile individuale și afirmarea singularității formării urbane: a familiei moldoveanului Petrache și a celei a rusului Jora.

Destinul familiei lui Petrache reflectă parabolic dezastruoasă atitudine a autorităților față de muncitorii moldoveni urbanizați: „... însă chiar așa cum este apartamentul lui Petrache, nu se mai poate. Toate casele din curte sunt vechi, nu-i vorba că ar vrea Petrache un apartament mai bun într-o casă mai nouă. Are o cameră veche într-un apartament într-o casă veche. Cea mai veche casă din curte!” Familia lui Petrache, care are o cameră de doar optsprezece metri pătrați în care locuiesc șapte oameni, a devenit jertfă a planurilor mereu modificate de dezvoltare urbană din RSSM în anii 1955–1970, care presupuneau curățarea cartierelor de case vechi prin demolare și edificarea locuințelor colective (microroioane) moderne ca strategie de dezvoltare a urbei până în 1980. Deși casa lui era în planul de demolare de 17 ani, nu se intervenea cu nimic, instanțele la care se adresa motivau: „Dar cu ce suntem noi de vină că planurile se schimbă?! Ni se indică de sus să curățăm alt sector al orașului, facem ce ni se cere... Așteptați și dumneavoastră rândul... Dar dacă nu vă place, n-aveți decât să vă duceți la comitetul orașenesc să cereți să vi se dea un apartament nou!” Singura șansă de îmbunătățire a condițiilor de trai e să i se ofere camerele evreilor care au plecat, dar și aici nu are noroc: „Nici în locul evreului Kișinevski nu i s-a dat, nici în altă parte, în celelalte trei apartamente la fel eliberate de către evreii de acum plecați: apartamentul lui Ițic, cel al lui Blehman și cel al lui Meer”.

Deși impuși de autorități să se certe între ei din cauza condițiilor de trai mizere, moldovenii și evreii au conviețuit în înțelegere până atunci și mereu transpau regretul de despărțire și îngrijorarea de soarta vecinilor: „De când trăiesc în această curte, Golda și Sanda s-au înțeles întotdeauna bine, au intrat una la alta, s-au sfătuit una pe alta, fie cum s-ar ține mai bine o murătură pe iarnă, fie la potrivirea unei cămăși pentru copii, că și Golda are copii. S-au înțeles și Sanda întotdeauna intra la Golda. A intrat și înă și acum”.

Familia rusului Jora are nevoie să obțină un alt spațiu, căci are o cameră mică într-un apartament de două și, ironia sorții, în una e familia lui rusească, în alta un moldovean, procedural trebuia să se adreseze la comitetul orașenesc, dar deoarece vecinul e legalizat,

îi rămâne soluția să-l scoată cu forța prin diferite strategii murdare pe vecinul Filaret, cercetător la Academia de Științe. Soția lui Jora, Svetlana, mereu îl instigă pe Jora să-și ceară dreptul de „eliberator” rus, arborând superioritatea: „Dacă ai umbla pe unde trebuie, de mult l-am fi scos de pe aici, îl mușcă mereu nevasta pe Jora. Cine este acest Filaret?! Și, în genere, cine sunt ei?! Noi i-am eliberat, iar el... mare filosof, singur într-o cameră! Tu pentru cine ai luptat?”

Filaret, moldoveanul, nu reacționează la toate maltrătarile lor și își creează un sistem de rezistență prin respectarea unui regim dur al zilei, care îi permite să se diferențieze de toate intrigile și conflictele din curte: „Iar Filaret nu-l observă, nici pe Jora, nici pe ceilalți din curte. Regimul, regimul, regimul! «Altfel o să fiu cine sunt mulți acum!»”. Chiar are convingerea că situația se va schimba și va veni momentul izbăvitor: „Filaret știe ce vrea de la viața asta: «Aceasta n-o să țină mult. N-o să fie toată viața așa pe pământul acesta. Principalul e să știu ce vreau. Principalul e să fiu tare...»”

Conflictele din curte au și ele la bază resorturi etnopolitice: „... în curte se întâmplă să se iște mici scandaluri între evrei și ruși, ruși și moldoveni”.

Comunitatea rusească nou-adusă, în locul evreilor plecați anterior, e una înstrăinată de tot și duce un mod de viață monoton: „Și au fost vârate în apartamente patru familii, niște ofițeri în retragere cu care nimeni acum nu prea comunică. Sunt în curte, nu-s, nimeni nu-i ia în seamă! Dar nici ei nu se prea bagă în ochii oamenilor. Ziua întreagă citesc ziare și fac mâncare, mâncare și ziare!”

Cei veniți de mai mult timp sunt agresivi și își impun vădit superioritatea în scandaluri. Resentimentul rusului Hudeakov e legat de rememorarea incidentului de pe front, când ilicit au fost scutiți evreii de a lupta prin contrafacerea certificatelor de sănătate: „Noi, băieți tineri, ruși de lângă mame și frați, băieți de optsprezece ani, eram duși în mașini spre linia întâi, spre front, dar, pe alături, băieți de aceeași vârstă cu noi, în alte mașini, erau duși în spatele frontului și numai de-atâta că erau evrei!”

Generăleasa rusoaică, ce scrie mereu denunțuri, le impută arogant: „Noi v-am eliberat. Umblați în opinci, ați uitat?! Așteptați,

pe toți am să vă trimit în Siberia. Și pe jidani, și pe voi, moldoveni spurcați și sătui!”

Prin astfel de comportament declanșează un val de nemulțumire. Petrache îi înfruntă curajos pentru vremea aceea, anii '70, dezvăluind adevărata atitudine a celor ale căror drepturi naționale sunt lezate de „frații mai mari”: „De unde să ajungă la ei rușinea, când ei sunt atât de mari. Cei mai mari peste toți. Rușinea se ține de omul mic. Tu, fato, face totodată lecție de educație Petrache, tu, Cristino, să nu te iei pe urma Tanei. Ei sunt mulți și țara li-i mare, dar noi cine suntem. Dacă te faci de rușine aici, unde te mai duci apoi?! Dar Tanea iar poate să se ducă în Uralul ei, unde a mai fost, în Ural sau la țelină”.

E foarte important de observat că de acum transpare conflictul lingvistic. Petrache îi admonestează ostentativ pe ruși în limba lor, demonstrându-le convingător fărădelegile, iar vocea auctorială în română spune adevăruri care nu prea erau permise să fie rostite: „Мы ходили в лаптях! (trad. Noi umblam în opinci!) spune el în rusă în asemenea cazuri, ca să înțeleagă și generăleasa, care nu s-a trudit timp de trezeci de ani cât trăiește pe pământul de aici să învețe măcar trei-patru cuvinte moldovenești”.

Doar generația tânără de evrei, fără experiența suferințelor cauzate de calvarul totalitar, își permite să izbucnească și să se împotrivească modului umilitor în care sunt tratați înainte de plecare:

„– M-am săturat de asemenea viață! aruncă cât colo salamul tăiat fiul mai mare al lui Gherșcovici. Porciiăștia pot încă să nu ne dea drumul.

– Ți-am spus, îl strunește Golda, dar atât doar cât poate ea cu vocea ei de femeie blândă, bună. Nu striga atât de tare că putem să fim auziți.

– Ei și! Lasă să audă. Sunt niște porci”.

Savantul-prieten rus al lui Filaret, venit în deplasare de la Moscova, devine portavoce a nedreptății politicii de rusificare a regimului totalitar sovietic: „Putori, putori, putori! strigă noul prieten. Dacă și ați fost, să zicem, ajutați la greu, asta nu s-a făcut din partea lor. Ridică istoria aproape a fiecăruia dintre ei și ai să te

convingi că atunci când era mai greu Rusiei, ei au fugit de acolo aici, la bine. N-au venit ca să vă ajute, dar au venit că mureau de foame sau aveau alte pofte, pe care acolo, atunci, nu și le puteau îndeplini”.

Elocvent pentru a repera nota de subversiune majoră infiltrată în narațiune este dialogul celor doi tineri intelectuali care deconspiră gravitatea atentării la identitatea națională a politicilor de invaziune: „Dar, spuneam, ce se întâmplă, vine acest așa-zis oaspete și se așază pe grumazul tău și nu-l poți scoate din casa ta nici în ruptul capului. Îi dai o zi, două, îl ții o lună, un an, Doamne, dar cât se poate?! [...] Majoritatea cadrelor prin instituții sunt ruși, ce să-ți mai spun când tu și singur ai văzut cu ochii tăi. Ba încă ne mai strigă mereu în față că ei ne-au crescut, că ei ne-au scos din sărăcie”.

Ambii cercetători militează pentru un naționalism sănătos și discută polemic politica de marginalizare a limbilor naționale ca urmare a imigrării masive în Basarabia, rezultând introducerea unui „bilingvism armonios” și chiar manifestarea supremației limbii ruse în diverse moduri: liant și mijloc de implementare a ideilor comuniste și a politicii promovate de totalitarismul sovietic:

„– Ah, zice Filaret, dacă ai ști tu cât de mult ne încurcă alde frații tăi pe aici, îndeosebi în dezvoltarea limbii, literaturii noastre.

– Știu, dragul meu, dar ce pot eu face? Crezi că noi nu avem probleme cu frații tăi și ai altor republici, care la fel ca rușii noștri se învârt pe aici și vă încurcă?! Dacă ai auzi tu cum se vorbește uneori la câte un colț de stradă al Moscovei, îți vine să-ți pui mâinile în cap, aproape în toate limbile. Din zeci de cuvinte pe care le spune un rus, unul, dacă nu chiar două sunt ne-rusești, aiureli”.

Romanul conține și un nivel al tragicului etnic profund extins de la cadrul individual, care face referință la suferințe istorice.

Porunca sfântă de a păstra sângele pur pare a fi cauza destrămării familiei lui Șmeli, care își trădează și leapădă atât soția, armeană, familia căreia l-a salvat cândva de nemți, cât și copiii dezamăgiți: „Dacă ar fi evreică! Cine are să mă primească pe mine în Israel cu o așa... E armeană, iată cine este ea!”, „Dar ce să fac cu aceștia acolo? Nu-s puri evrei, știți ce mă așteaptă?!”

Într-o situație dezastruoasă ajunge Ema odată cu moartea soțului, căci e obligată să respecte tradiția și să se supună voinței deviante a lui Șmeli, cumnatul său: „Dacă femeia a pierdut bărbatul, Talmudul nu-i permite să fie liberă. Văduva rămâne în posesia fratelui răposatului. Acela are toate drepturile asupra ei. Dacă vrea, o poate elibera, ca aceea să-și caute un alt bărbat, iar dacă nu, nu! Și atâta timp, cât fratele răposatului nu-i acceptă dorința, văduva trebuie să asculte de sfaturile rudelor bărbatului mort”.

Din rememorările Goldei transpar greutatea prin care au trecut și tragedia exterminării evreilor de către nemți: „Niciodată n-am să uit cum am fost împușcată și aruncată în groapă împreună cu ceilalți evrei”.

Cazul de frumusețe neasemuită a Itei, invocat de bătrâna Golda prin analogie cu farmecul Elvirei, prevestește evenimentul sinistru din final. Farmecul Itei a declanșat sinuciderea fatală: „Ita, care de altfel era în dreapta mea, părea numai vie, dar, de fapt, de mult era moartă. Cum era fată tânără, cum încă nici nu împlinise optsprezece ani, încă neștiute ce-i acela băiat, se vede o speriasă și înțelese pe loc sensul privirilor aceluia neamț lungan, care o tot urmărea încă de pe drumurile satului. Cred că atunci a și făcut ce a făcut”.

Părinții Elvirei aveau intenția de a folosi neprihănirea fetei pentru a reuși să se adapteze mai bine în Israel: „Noi, în afară că venim cu sufletele curate pe pământul patriei noastre, mai aducem un mare dar, scump și curat ca lacrima. Asta ne-a face și nouă drum spre înalta societate, dar și ea, Elvira, va fi poate mai fericită când va cădea pradă unuia dintre feciorii bancherilor de acolo”. Dar fiind prea tânără, atunci când e strașnic speriată de perspectiva de a fi percheziționată și dezbrăcată la vamă și nimeni nu-i observă dezechilibrul sufletesc, părinții fiind ocupați doar cu încărcarea lucrurilor în camion, săvârșește nesăbuit sinuciderea, devenind jertfa candidă a sistemului nemilos sovietic. Acest fapt ar fi putut pune în pericol plecarea evreilor, dar nici moartea nu poate anula directivele autorităților, totul fiind decis de mult.

Finalul deconspiră clar strategiile planificate ale regimului totalitar de eliberare a locuințelor evreilor prin acordarea organizată

a camioanelor pentru a pleca pe timp de noapte și imediata cazare a nou-veniților ruși, punându-i în fața faptului împlinit pe moldovenii cărora li s-a promis îmbunătățirea condițiilor locative prin acordarea spațiilor eliberate de evrei:

„– Dar cine mai sunt ăștia?!

– Noi suntem cei care trebuie să primim locuințele eliberate...

– Dar cine naiba le-a spus că o să plecăm în noaptea asta... anume acum, la ora asta?!

– De-atâta și zic să încărcăți mai repede... Este în toată târășenia asta ceva... nu vedeți cum totul e pus la punct! Nici nu am ieșit bine, dar pe urma noastră și s-au pus ăștia... Tare mi-i frică să nu iasă totul de-a-ndoaselea?!”

Înșiruirea activităților strict programate din regimul lui Filaret, ca un refren cadențat, încheie întreaga aventură a plecării evreilor, anunțând continuarea vieții obișnuite în spațiul urban al capitalei și necesitatea conformării ordinii impuse, cu speranța în posibila reformare în viitor.

Intrarea acestui text în circuitul actual de valori literare din categoria „literatură de sertar” este însoțită de o etapă de integrare târzie, căci, fiind rupt de normalitatea apariției în epoca în care a fost scris (fără cronici de întâmpinare la activ, răspuns din partea criticilor care putea veni doar în cazul publicării), provoacă în prezent surpriza recuperării verigii ocultate dintr-un parcurs scriitoricesc deviat și impune necesitatea reevaluării critice postmoderne, ținând cont de existența unor mutații considerabile estetice în literatura română din Basarabia, care s-au manifestat după anii ’70, când a fost conceput romanul.

Astfel de texte resuscitate literar ne pot oferi astăzi șansa cunoașterii circumstanțelor editării în perioada sovietică și analizei unui discurs narativ insolit, autentic care nu a fost mutilat de constrângerile cenzurii sistemice dure, ce știm că puteau afecta grav țesătura textului, organicitatea și integritatea mesajului prin obligarea autorului să opereze modificările dispuse de multiple comisii, să elimine în totalitate elementele considerate periculoase pentru autorități.

Romanul obține în prezent oportunitatea de a se supune exercițiului confruntării sociocritice a două moduri de viziune istorică: câmpul cultural sovietic cu mitologemele ideologice totalitariste și cel postmodern care repudiază retorica maniheistă ori predicile maximaliste și dedramatizează viața morală, instaurând un nou mod de raportare la valori și noi norme pluraliste și pragmatice, deci o nouă cultură etică, și astfel putem vorbi despre oferirea unei structuri literare care sfidează energic și dă o replică ideologiei sistemului, concurentă firească producerilor sovietice axate pe imperative politice, morale și ideologice incompatibile câmpului estetic.

Nu vom opera acum, considerând prematură, raportarea romanului *Evreii* al lui Nicolae Esinencu la corpusul de texte instituționalizat în istoria literară din Basarabia și nici nu vom încerca, la o primă lectură critică, să descoperim o posibilă diversificare a canonului literar, dislocând privirea univocă asupra literaturii, ci vom redirecționa evaluarea comparativistă spre identificarea textelor care au reflectat același fenomen al exodului evreilor din RSSM pentru a stabili diferențele de paradigmă/modelare narativă a realităților sovietice din acea epocă, atunci când sistemul politic totalitar coagulat făcea eforturi pentru îndoctrinarea supușilor lui, și a releva valoarea literară a romanului, care merită să fie luat în considerare și pentru faptul că aduce prețioase contribuții la înțelegerea istoriei, existenței noastre din multe puncte de vedere.

Discursurile românești ale scriitorilor postmoderni din Basarabia: *Țesut viu. 10 x 10* de Emilian Galaicu-Păun și *Grădina de sticlă* de Tatiana Țibuleac conține și reconstituiri ale perioadelor istorice sovietice, proiectând locuirea urbană în spațiul multiethnic al curții chișinăuene.

Spiritul curții multiculturale în capitala RSSM funcționează în aceste texte ca o lume fractalic-holografică, deci prototipic la scara întregului oraș, și este asemănător celui reprezentat ficțional în romanul lui Esinencu. Dacă în romanul *Evreii* curtea este spațiu de tensiune a ideologiilor, a atitudinilor sociale și etice și dialogurile-sociolecte sunt mărci purtătoare de doxe și conflicte, atunci în

Țesut viu (2011) ea devine doar un mediu-etapă de formare a copilului supus orășenizării și rusificării în anii '70, miza narațiunii fiind retrospectivă, scriitura păstrând dominantă structurală „labirintică & caleidoscopică prin excelență”. În timp ce țara, RSSM, trăia în ritmul întrecerilor socialiste și domina propaganda oficială, în curte, spațiul permis pentru a copilări în voie, viața decurgea monoton: „Aceleași glasuri, aceleași încăperi – până și curtea din strada Armenească 61, cu numeroase buzunare ascunse, din care nu aveau dreptul să iasă fără voie, făcea parte din universul închis al copilăriei lor ținute din scurt –, zile ce se deosebeau doar prin orarul lecțiilor... duminicile trase la indigo...”

Mutarea familiei dintr-un cămin pentru familiști de la marginea orașului într-o casă de locuit de pe strada Armenească 61, apartamentul 16, din centrul istoric al capitalei: „Unde ocupau două cămeruțe la capătul unui culoar ce slujea de bucătărie comună se datora unei familii de evrei ce va fi ales să se exileze, reușind în cele din urmă repatrierea”. Deci în romanul lui Galaicu-Păun se prezintă informații despre același fenomen al emigrării evreilor și reușita unei familii de intelectuali moldoveni să-și îmbunătățească condițiile de trai, punctul de vedere este redus la percepția copilului care consemnează faptul, fără a cunoaște toate complicațiile procesului birocratic de obținere a apartamentului. În textul esinencuian, problemele sociale legate de politici ale regimului totalitar sunt complex redată, sistematizând organic cazuri complicate ale discriminării și chiar se propun prin tehnica narativă modulară o serie de discursuri negative și pozitive care domină societatea în anii '70 ai secolului trecut.

Cartierul din centrul capitalei, pitoresc și multicultural, preponderent evreiesc, este supus descrierii ironice de către narator pentru a prezenta realitatea mizeriei din acea perioadă: „Duhoarea de canalizație desfundată se purta pe deasupra apelor. Mizeria de peste săptămână își urma cursul în aval”, „cum însă majoritatea caselor din perimetrul străzilor Bulgară – Pușkin / 25 Octombrie [actualmente strada Mitropolit Varlaam] – M.V. Frunze [actualmente strada Columna] erau lipsite de apă curentă, iar Baia

Centrală [anterior pe strada Kotovski, în prezent strada Vasile Alecsandri] era luată cu asalt încă din primele ore ale după-amiezii de sâmbătă, curățenia lasă de dorit, locuitorii cartierului – în mare parte din seminția lui Israel – umblând nespălați cu săptămânile, în haine murdare, trăsbind a Troinoi (bărbații) și Gvozdika (femeile)”. Construirea imaginii heterostereotip exclusiv negative a etniei evreiești băștinașe: „exhibarea iudaității”, „se cunoștea de la o poștă că această curte [...] era locuită de seminția lui Israel” este provocată inițial de perceperea ei ca alteritate radicală pentru copilul moldovean care se adaptează greu mediului rusificat. Ciocnirea copiilor de etnii diferite era inevitabilă și are la bază același conflict al numirii desconsiderante a lui Felix, făcut jidan împutiț, ca urmare a diferendului lingvistic cu băieții moldoveni, care deconspiră și implicarea părinților care amplifică conflictul: „În aceeași clipă, familia Averbuh se prezentă în corpore la ușa familiei, iar tata a trebuit să înghită «Lătră două javre în limba lor» și să le aplice o pedeapsă exemplară de față cu străinii. Dar același părinte îi învață să-l strige pe Felix, de față cu ai săi: «Abwehr - buh», în doi timpi: «Abwehr - buh», oprindu-le cu strășnicie să dezvăluie cine le-a pus în gură *b*-ul subversiv”.

Cu timpul conflictele dispar și prietenia cu Miriam și Josua confirmă conviețuirea neostilă. Protagonistul descoperă în camera lui Miriam o floare ciudată cu litere în ebraică pe frunze și ajunge să afle, interogând taina apariției lor, despre permisiunea de plecare în Israel, care îl bulversează și-i distorsionează gândirea șablonizată, dogmatizată sovietic: „Noutatea tradusă în cuvintele lui îi ocupară dintr-odată tot creierul... Era de neînțeles că cineva poate să-și părăsească patria, «țara celei mai fericite copilării», cum le tot băgau la școală, doar fiindcă undeva, la capătul lumii, se afla Pământul Făgăduinței”. Plecarea amânată devine pentru evrei ca și în textul esinencuian motiv de îngrijorare și se ajunge la prevestiri cu caracter ezoteric: „Din când în când se ducea să vadă ce literă a mai scos floarea lui Miriam, cum plecarea familiei lor se amâna a nu știu câta oară, bunică-sa (oarbă) ajunsese să creadă – și să-i spună oricui era gata s-o asculte – că abia atunci când planta se

va acoperi de cuvinte, și nu într-o ordine aleatorie, ci reproducând întocmai Tora, li se va îngădui ieșirea”.

Primirea pașapoartelor pentru străinătate a familiei lui Miriam anunța schimbarea în situația lor neclară, fiind interpretată ca minune „după luni și luni de du-te-vino birocratic, când perspectiva Exodului se-ndepărta văzând cu ochii”. Ca urmare, se instaurează aceeași stare de sală de așteptare asemănătoare cu cea redată în romanul *Evreii* și aceeași înstrăinare bruscă de cei din curte, la care se adaugă observarea manifestării intenției ardente a tuturor evreilor de a scoate clandestin aur pentru a putea exista în Israel: „Acum nu se ascund că au aur, unii se sfiesc în fața acestor oameni din curte cu care au trăit până acum laolaltă. [...] Poți spune că evreii nici nu mai trăiesc în curtea aceasta” la Esinencu/ „Miriam, și aceea, încetase să le mai calce pragul, de vreme ce tot urma să plece până la sfârșitul anului școlar. Vagonul lor era încă pe linia de rezervă în gara Chău, așteptând să fie atașat la trenul Moscova – București – singura țară din lagărul socialist ce-și păstrase bunele relații cu Israelul, România constituia un cap de pod (aerian) spre Pământul Făgăduinței –, când zvonurile au început să circule: cum fiecărei familii i se repartiza un compartiment, gurile rele pretindeau că cei mai abili reușesc să demonteze toate mânerile de metal, înlocuindu-le cu altele de aur, acoperite cu o peliculă metalică, nu fără complicitatea lucrătorilor de la căile ferate, or, tatăl fetei era chiar impiecat de mișcare. Doar că, intrând la ei, în afară de «sărăcie, da multă!», nu prea aveai ce găsi” la Galaicu-Păun.

Dacă în întreaga structură narativă mozaicală a romanului *Țesut viu. 10 x 10* revolta singulară, nonconformistă față de îndoctrinarea deformantă și forțarea la un regim de educare opriment este evidentă la nivelul discursiv rememorativ autoficțional, atunci în *Evreii* nu e vorba de un personaj în căutarea identității de sine, ci de organicitate narativă sofisticată la nivelul sociatriilor, romanul profilând o serie de personaje din variate medii sociale, etnice, diverse categorii, redând complexitatea societății și a discursurilor ei și înregistrând veridic opiniile, considerațiile, punctele de vedere divergente și antagoniste ale unei comunități umane, ale unei

societăți mutilate de politici deznaționalizante. Referința la constructul sociopolitic s-a realizat la Esinencu printr-o asimilare a ideologiei epocii.

Romanul *Grădina de sticlă* (2018) al Tatianeii Țîbuleac preia aceeași modalitate structurală mozaicală, dar de acum transpusă în metaforele-noduri narative și în finalitatea obsesiv urmărită a personajului central de a-și căuta resorturile identitare pierdute ale ființei traumatizate în labirinturile spațiale urbane multiculturală și în dinamica temporală a regimurilor istorico-politice. Paradoxalul început discontinuu cu nașterea la 7 ani într-un spațiu insolit, străin urban, este asemănător mutării personajului din *Țesut viu. 10 x 10*, schimbarea radicală a modului de viață: de la sat la oraș, din internat cu statut de orfană în apartament și adoptată. Locul securizant, de întoarcere din aventura anevoioasă a căutării sticlelor prin oraș este curtea-insulă multinațională: cu moldoveni, ucraineni, evrei, ruși, evocată cu dragoste, căci oferă sentimentul de apartenență la o comuniune fericită: „De pe delușor, ca de pe un Everest al nostru, curtea ni se arăta ca în palmă. ... Toate viețile noastre sub un capac de sticlă. Și în acele secunde, scurte și luminoase, ca un joc de oglinzi, ne simțeam fericite până în măduva oaselor. Pentru toți împreună și pentru fiecare în parte. Pentru ei, pentru noi, pentru încă o zi în care am avut unde să ne întoarcem”. Ca și în cazul protagonistului romanului lui Galaicu-Păun, destinul personajului Lastocika este modelat în formatul regimului sovietic, cu urbanizarea și rusificarea masivă. Proba cea mai grea nu era lepădarea de condiția de orfan, ci adaptarea la mediul urban sovietizat prin învățarea limbii ruse, aceeași suferință ca și în cazul personajului lui Galaicu-Păun: „Să nu vorbești rusește la Chișinău era, cel puțin, incomod. Poate doar la piață scăpai cu moldoveneasca. În locurile mai spălate se vorbea на человеческом языке (în limba omenească)”. Multiculturalismul transpare și în diversificarea gusturilor gastronomice care făceau subiectul discuțiilor copiilor: „Când ieșeam în curte cu copiii și ne întrebam unii pe alții ce am mai mâncat, răspunsurile veneau parcă de pe planete diferite. Găluște, răcitură – spuneau copiii moldovenilor. Салко,

вареники – ucraienii. Картошка, селёдка – rușii. Și doar eu spuneam mereu mândră «conservă» și nu înțelegeam de ce râd toți de mine. Asea, fiica Rozei, nu spunea niciodată ce a mâncat, însă era clar și așa. Se știa bine că evreii mănâncă doar bunișor. Mai concret: găini fripte”. Heterostereotipul etnic evreiesc denotă prejudecata și sentimentul de superioritate față de alte nații pe care și-l inoculează în propriile convingeri copilul moldovean orfan, căruia nu i se interzice ca celorlalți să-și aleagă prietenii: „Nu toți copiii aveau voie să se joace cu «jidanii», cu «mămăligarii», și mai ales cu «credincioșii». Interdicțiile denudează raportul de inegalitate defavorabilă și grava discriminare a evreilor, moldovenilor și reprezentanților altor confesiuni, promovată de regimul totalitar.

Lastocika își creează propriile imagini exclusiv exemplare ale evreicelor și chiar ajunge să-și dorească naiv, simțind nevoia de reconfirmare, să le urmeze destinul profesional și chiar să-și schimbe identitatea națională: „Cele mai deștepte erau, fără îndoială, evreicele. Toate lucrau ca doctorițe și mâncau doar găini. Bărbat nu avea niciuna, iar chiar dacă-l avea, acela își știa locul. Hotărâsem să mă fac doctor și evreică. Ca Bella Isaakovna, care era doctor de inimă. Sau, cel puțin, ca Roza, care era ухогорлонос. «Vreau să mă fac doctor și evreică», i-am spus într-o seară Tamarei Pavlovna, după ce ea mă controlase la limba rusă și nu făcusem nicio greșală. «Ptiu, ptiu», m-a scuipat ea bucuroasă și așa a rămas. Peste treizeci de ani am devenit șefă de secție într-un spital din București, cu două colege bune și una cretină. «Cât despre evreică, s-a vedea mai târziu», a mai spus Tamara Pavlovna și i-au licărit ochii”.

Ulterior schimbările radicale din societate distorsionează viața normală a curții-insule, spațiu securizant: „Cât se schimbase orașul, cât mă schimbasem eu. Curtea noastră – insula noastră – era pustie și înghețată”. Plecarea evreilor o dezorientează puternic pe protagonistă, căci se simțea afectiv legată de ei și chiar avea o susținere morală permanentă de la evreice, transpare chiar invidia că ele evadează din acest haos conflictual instaurat în republică: „Ne plecau evreii! De la Chișinău sau din Cernăuți cu trenul până la București, iar de acolo, repede, cu avionul. Plata în dolari. Așa

se ajungea în Israel. Nu toți însă erau evrei. Și acolo trebuia să te aștepte cineva”.

Dacă în *Grădina de sticlă* componenta modulară folosită în structurare permite intervenții hibride și instituie o altă ordine narativă, cu un ritm cronologic interior al scriitorului, atunci în *Evreii* finalitatea urmărită a aceleiași modalități de narare nu este anacronismul labirintic, ci luarea în vizor a multitudinii fragmentelor-scene care se vor integra panoramic pe parcurs pentru a reflecta amplu toate câmpurile sociale.

Romanul lui Esinencu ne convinge, în urma abordării comparativiste, că reușește să proiecteze viguros existența mai multor personaje complexe ce contribuie la reflectarea câmpurilor de natură ideologică, culturală, politică ale epocii sovietice, oglindind moduri diferite de percepție a realității istorice, dar și simultan și o reflecție obiectivă a societății, relevând preponderent aspectele duale, radical opuse ale unor realități etnosociale, dinamica luptelor dintre diverși reprezentanți sociali, etnici care urmăresc să ocupe poziții dominante, nu doar deconstruirea în plan ideatic a heterostereotipurilor etnice ca în textele postmoderne.

ȘIMANSCHI, Ludmila. În loc de prefață. În: Esinencu, Nicolae. *Evreii*. Chișinău: Ed. „Pрут”, 2020, pp. 7-30.

NICOLAE ESINENCU DESPRE EVREI ȘI CEILALȚI SOVIETICI

Anatol MORARU,
prozator, eseist, publicist

La moartea mea, pe pernuțe, în loc de distincțiile pe care le-aș fi putut avea, aș zice să-mi fie purtate cărțile pe care le-am scris și cu care mi-am împărțit viața.

Nicolae Esinencu

Nicolae Esinencu face o figură singulară în peisajul literar post-belic. Fire înzestrată din plin, a practicat cu metodă în arta scrierii un fel de îndărătnicie moromețian-cărăbușiană, costumată, de cele mai multe ori, în veșminte de arlechin. Canonul realismului socialist, tiparele/clișeele sociale sau ideologice i-au displicut fundamental și a încercat să le spargă, de cele mai multe ori, cu barosul epatării, preferând un discurs deshidratat de metafore, aglomerat de formule eliptice. Violența limbajului artistic, nonconformismul atitudinii, sfidarea formulilor consacrate i-au adus reputația de „copil teribil” al literaturii române postbelice din Basarabia, faimă care continuă să-i învăluie numele și opera și în postumitate.

Criticul Ion Ciocanu remarcă înzestrarea/deschiderea lui Esinencu pentru toate actele de facere literară: „...începe să exploreze toate genurile literare deodată: poezie, proză, dramaturgie, roman, nuvelă, scenariu de film... Importantă este viziunea sa în proză”.

Scriitor rasat, Esinencu a lăsat, după ce a urcat în veșnicie, la 25 aprilie 2016, manuscrise de poezie, proză și note de jurnal. În acest sens, apariția extrem de tardivă a romanului *Evreii* va deveni, vreau să cred, un eveniment plurisemnificativ. Criticul și prozatorul Vitalie Ciobanu afirma, în 2011, că în RSS Moldovenească a existat un singur roman de sertar – *Viața și moartea nefericitului Filimon sau Anevoioasa cale a cunoașterii de sine*, pânză epică editată de Vladimir Beșleagă abia în anii perestroikăi gorbacioviste.

Așa cum manuscrisul romanului lui Esinencu este datat cu anul 1974, *Evreii* poate rotunji ideea existenței unei literaturi de sertar în Basarabia.

Pe urmă, romanul *Evreii* ar putea fi considerat și o adăugare epică la valorosul studiu al lui Andrei Oișteanu (*Imaginea evreului în cultura română*. Iași: Polirom, 2012) prin completarea cu „fotografiile” evreului de dincoace de sârma ghimpată de pe Prut. Totodată, romanul lui Esinencu înmulțește numărul prozelor care explorează viața basarabeanului ajuns, prin jocurile unei istorii in-grate, om sovietic.

Până în 1974, Esinencu publicase volumele de proză scurtă *Sacla* (1968), *Portocala* (1970), *Toi* (1972), cărți care demonstrează că el acumulasese experiența necesară scrierii romanului și că are structură și forță de romancier. Autorul a ținut să precizeze pe ultima pagină că romanul a fost scris la Vadul lui Vodă în numai două zile, 6-8 septembrie (1974). Am putea să-l suspectăm că pozează în postură de erou, de scriitor supradotat cu talent și curaj, însă, în interviul „Bucurați-vă, dragii mei, de frumusețea pământului...”, realizat de Gheorghe Budeanu cu puțin înainte de plecarea „copilului teribil” în ceruri, Esinencu invoca extraordinara putere a inspirației, care l-a frecventat foarte des: „După fiecare deplasare la casa de creație, nu mă întorceam cu mai puțin de două sute de pagini scrise. Uneori mergeam la Yalta, dar mai des mă duceam la Vadul lui Vodă, mai ales iarna. La Vadul lui Vodă am scris romanul *Doc* în două zile, căci pe mine, când mă apucă inspirația, nu mă oprește nimeni, scriu fără a respecta ortografia sau regulile gramaticale. După ce sfârșesc ceea ce am gândit, revin la text, îl redactez, scot sau adaug alineate întregi. Inspirația este ca o femeie nebună care îți învârtă mințile”. Ar trebui deci să admitem că, mistuit de focul inspirației, Esinencu a scris *Evreii* în doar două zile. La fel, ar trebui să acceptăm ideea curajului său nebun de a scrie atunci lucruri potrivnice regimului comunist. În același interviu, autorul susține că a fost singurul literat dintre râuri care a scris, încă în anii '70, pe când se afla la Moscova, un poem despre Unire: „Eu am scris poemul *Cu mortul în spate* acum 50 de ani, la Moscova, în două nopți. (...) L-am încleiat pe fundul

dulapului din odaie, l-am păstrat în taină și, întors la Chișinău, aveam să-l public tocmai în timpurile de Renaștere Națională...” Astfel, *Evreii* consolidează imaginea unui autor neordinar, temerar, or, cei care au trăit în comunism știu ce însemna să te încumeți a scrie adevărul despre realitățile sovietice.

Sintagma care deschide romanul anunță drama și devine și motorul prozei: „*Evreii pleacă în Israel și mereu se țin grămadă*”. Autorul face aluzie la emigrarea evreilor din URSS, care a început în 1971. Se cunoaște că, încă de la nașterea sa, la 14 mai 1948, statul Israel a promovat cu insistență *Legea reîntoarcerii*. Astfel, dacă la 15 mai 1948, populația Israelului număra doar 800 000 de oameni, apoi la sfârșitul lui 1995, ea ajunsese la 5 000 000, în mare, datorită evreilor care au emigrat din 104 țări. Numai din URSS au plecat două milioane de evrei. Ce-i drept, nu toți s-au îndreptat spre „Pământul Făgăduinței”, alegând și alte țări de destinație: SUA, Canada, Franța etc.

Aparent, titlul sugerează dimensiunea unei epopei, a unui roman-fluviu, în fapt însă, substanța narativă încapă în spațiul a doar puțin peste 80 de pagini. Autorul abandonează generoasa idee a explorării artistice a reprezentărilor sociale, etnice, antropologice, religioase, cu alte cuvinte, nu recurge decât expeditiv la folclorul, superstițiile, mitologia românească despre neamul evreilor. Astfel, o curte din Chișinău, un mediu social periferic, populată de zece familii de evrei, trei familii de ruși și două de moldoveni, devine scena unui spectacol uman, actorii principali fiind evreii surprinși în febra pregătirilor de plecare în Israel: „Ne cheamă patria!” Însă Esinencu nu-și fixează optica doar pe imaginea evreului, ci îl percepe ca pe un prilej de a vorbi, prin exerciții în oglindă, și despre ontologia avariata a băștinașului, și despre comportamentul de colonizatori al rușilor. Autorul vorbește despre ei ca să-i definească și pe *ceilalți*.

Apoi, în demersul său, care nu este unul antisemit, autorul ține să vorbească despre evreul „real” și nu despre evreul „imaginar” (în terminologia lui Andrei Oișteanu), în seama căruia erau puse, tradițional, toate viciile groaznice de pe lume. De unde și nu va

inșera în țesuturile romanului referințe etnologice, iconografice, folclorice, mitice.

La fel, Esinencu nu insistă în romanul său pe reliefaarea trăsăturilor fizice stereotipice, pe semnele identitare ale evreilor, preferate în alte epoci – nas coroiat, barbă, perciuni rituali, miros etc., sau pe reprezentări caricaturale. El va pune accentul pe portretele morale. Nu-l vor preocupa nici clișeele mentale ce țin de imaginea profesiilor evreului: bun negustor, meseriaș, cămătar, cârciumar, lăutar etc. Esinencu nu face decât foarte rar incursiuni în biografiile personajelor sale, ele fiind observate în tensionatul act al exodului. Personajele sale viețuiesc în două registre alternante, unul patetic, determinat de istoria lor milenară și legat de șansa reîntoarcerii pe „Pământul Făgăduinței”, și altul real, unde ies în relief falsitatea, pragmatismul, găunoșenia, adaptabilitatea reprezentanților acestei seminții.

Componenta etnică a populației curții se schimbă cu repezițiune: patru familii de evrei pleacă și sunt înlocuite cu patru familii de ruși, ofițeri în retragere, locului rămânând doar moldovenii: familia lui Petrache și angajatul Academiei, burlacul Filaret.

Cei care urmează să plece se află într-un vid informațional, autoritățile sovietice pregetă să dea răspunsuri la întrebările care-i frământă: „Câți vor putea pleca? Li se permite să ia bagaje, aur cu ei? Ce se va face cu pensiile, studiile făcute aici și dacă în pașapoarte figurează drept georgieni, ruși, moldoveni, armeni etc., îi va elibera URSS, îi va primi patria?”

Astfel, evreii din curte fac lecturi colective ale ziarelor ca să afle măcar ceva informații. Oficialitățile multiplică istoria lui Rozenfeld, evreu plecat din Bălți și care, revenit, povestește că a avut impresia că a nimerit în Israel într-un lagăr de concentrare. Evreii nu cred ce scrie Rozenfeld în ziar, pentru că acesta... e o lichea. Grișman, care ascultă „Vocea Israelului”, susține cu fermitate că „Ziarele sovietice fac propagandă, vor să ne sperie să nu ne ardă de ducă”.

Autorul dezvoltă subtil scurmetrajul exodului evreilor deja din Egiptul sovietic, urmărind modurile cum reacționează, se

comportă constrânsi de realitățile ideologice, sociale, economice și culturale brejneviste ale anilor '70. Ei vorbesc în limbaj lozincard: „Uniunea Sovietică e o țară care ne-a stricat limba, viața...”

Andrei Oișteanu menționează, în admirabilul său studiu, despre lășitatea, sau mai exact despre resemnarea milenară a evreului, umilit peste tot pământul de semințiile cu care a vrut să se integreze: „Cauza resemnării evreilor pare a fi legată de condițiile istorice în care a trăit acest popor în exil. Atunci când cauza a dispărut, a dispărut și efectul”. Esinencu desenează în romanul său fizionomiile, psihologia și comportamentul unor evrei temerari care nu se mai tem de istorie și care nu vor să rateze șansa întoarcerii pe „Pământul Făgăduinței”.

Înainte de plecare, ei învață limba și istoria lor adevărată: „După atâta vreme de rătăcire, am început să uităm și limba, și istoria noastră”. De acest lucru se ocupă Moșcu, care n-a trăit niciodată în Israel, care a pribegit toată viața dintr-un capăt în altul al pământului, dar care le poate vorbi copiilor despre „povestea nației sale, de la facerea lumii până aici”. Astfel, Moșcu va nara succint despre ce le-a fost hărăzit evreilor după izgonirea din Ierusalim: „Dar cum le-a spus Cel de Sus, dacă voiau să se mai întoarcă vreodată pe aceste pământuri, trebuiau să meargă înainte. Să meargă să înfrunte toate greutățile de pe pământ, să țină piept tuturor furtunilor, să verse din sângele lor propriu, să treacă pământul în lung și-n lat nu o dată, să-și piardă și să-și regăsească surorile și frații, mamele și tații, iar să-i piardă și din nou să meargă mai departe. Fără plâns, fără scâncet, fără a se înjosi unul pe altul, fără a se urî unul pe altul, fără a râvni un evreu la avutul altui evreu, fără a uita de unde vin, fără a uita încotro se duc”.

Evreii lui Esinencu au probleme de comunicare în propria comunitate sau familii, în schimb, încearcă să găsească înțelegere cu reprezentanții celorlalte etnii din curte sau din țară. Când Hudeakov, cel mai bețiv rus din curte, îi numește, ori de câte ori se îmbată (și se îmbată des!), „evrei căcăcioși”, când afirmă că evreii n-au luptat în război, fiind duși în spatele frontului și arde de dorința de a-i împușca pe toți: „Sunt aceeași pacoste, doar fasciști,

dacă mi-ar da patria ca la război o mitralieră”, aceștia preferă tactica retragerii în locuințele lor. Esinencu pune în gura bețivului referința la o imagine consacrată, prezentă și în mitologia populară românească: evreul fricos care nu pleacă la război, or, proverbial, evreul se teme de arme.

Familia moldoveanului Petrache – patru copii, plus el și nevasta – e cea mai oropsită: trăiesc toți într-o singură cameră în cea mai veche casă. Încercările lui de a îmbunătăți condițiile de trai ale familiei sunt zădărnicate de birocrăția sovietică. La argumentul lui Petrache că este invalid de război, funcționarii îi spun că sunt și mai calici decât el și de aceea trebuie să mai aștepte, iar dacă ceva nu-i convine, n-are decât să se plângă forurilor superioare. Petrache speră să obțină apartamentul cu două camere al lui Kișinevski [onomastica trimite aluziv la Iosif Kișinevski (Iacob Roitman, născut la Chișinău, ajuns, după 1945, mare demnitar român, un stalinist înveterat)], dar așa și va rămâne în cămăruța lui. Pentru că apartamentul lui Kișinevski, ca și cele ale lui Blehman și Meer vor fi repartizate rușilor. Petrache îi va considera vinovați pe evrei, înjurându-i de mama focului: „Crucea mamei voastre... Ați trăit până acum în casa mea...”

În schimb, între Sanda, soția lui Petrache, și Golda, nevasta lui Gherșcovici, există o prietenie care durează de ani de zile. Golda este o victimă a Holocaustului, ea nu poate uita cum a fost împușcată și aruncată într-o groapă comună. Gherșcovici, medic cum mai rar se găsește în Chișinău, pleacă nu pentru că-l cheamă patria, dar pentru că ar vrea să asigure viitorul copiilor, viitor pe care nu-l vede în URSS. Și familia sa trăiește o profundă stare de incertitudine, temându-se ca autoritățile sovietice să nu le interzică, așa, într-o zi, plecarea. Aceeși stare tensionată e trăită și de Șmeli, care crede că rusul ar putea să nu le rabde păcatele cu nemții.

Autorul consemnează și manifestările de antisemitism din URSS. Deși de la tribunele oficiale se vorbea despre „marea prietenie a popoarelor”, copilul lui Abram este numit de învățătoarea sa „jidan”. Grișman, despre care ni se spune că ar fi făcut parte

dintr-o organizație ilegală de difuzare a literaturii antisovietice printre evrei, propune semenilor să se implice și să ceară pedepsirea învățătoarei, care, până la urmă, va fi nevoită să-și ceară iertare pentru delict.

Evreii respectă legile scrise, dar și pe cele nescrise. Ema, al cărei bărbat, Foma, s-a înecat, n-are cum să se recăsătorească, or, conform datinilor, trece în îngrijirea lui Șmeli, fratele lui Foma. Șmeli o va părăsi pe Margareta, deși are copii cu ea, nu numai pentru că o seduce pe Ema, dar și pentru că soția lui e armeană, iar legea lor nu acceptă o familie mixtă, pentru că e vorba de sudarea a două rase diferite, cu doi zei diferiți, cu două tradiții diferite. E o formă de necinstire.

Agitația, tensiunile plecării scot din țâțâni comunitatea evreilor și afectează și copiii din curte. Aceștia nu cred că Abram și-a pierdut mâna în război. În replică, copiii lui Abram îi întreabă pe cei ai lui Șmeli în ce closet a stat ascuns tatăl lor în timpul războiului. Copiii îi terorizează pe feciorii lui Șmeli pentru că nu sunt evrei adevărați. Șmeli este vocea evreului răzvrătit, gura care spune adevăruri dure: „Eu nu-s evreu?! Da, voi sunteți evrei? Voi niciunul nu sunteți evrei (...) În '40 strigați că nu e țară mai bună decât Rusia, că vă ucide neamțul. Iar acum strigați că nu e viață mai bună decât în Israel”. Șmeli vrea să plece, dar nu pe „Pământul Făgăduinței”, pentru că nu crede că acolo, nitam-nisam, s-a construit Edenul: „Nici Moise nu le-a aruncat nimic și niciun fel de viață albastră. Dar de plecat trebuie, nu încape îndoială. De plecat din Uniunea Sovietică trebuie să plecăm. Toți vom pleca, până la unul. Aici viață nu vom avea”. Șmeli va provoca o dramă în propria familie: o va seduce pe cumnată-sa Ema și va pleca cu ea, lăsându-și soția și copiii.

Un personaj memorabil al curții este rusoaica Tanea, o femeie de 40 de ani, foarte iubăreață, care are opt copii făcuți cu bărbați de diferite etnii: tătar, georgian, ucrainean etc., copii care stau toată săptămâna la grădiniță. Tanea este muștrată pentru aventurile ei și lipsa de grijă pentru copii până și de suratele ei rusoaice. Tanea însă are un vis – să facă 16 copii, câte unul pentru fiecare republică,

rusoaica, sugerează ironic autorul, habar n-are câte republici-surori are în componența-i URSS.

Evreii nu văd cu ochi buni destrăbălarea Tanei, așa cum și Petrache îi va spune ficei Cristina că Tanea nu se teme de gura lumii întrucât ea poate pleca spre Ural sau la țelină, dar Cristina n-are unde, or, țara (RSS Moldovenească) e mică. Rușinea, zice Petrache, „ține de omul mic și nu de ruși, care-s mulți”.

Opusul Tanei este Elvira, fiica de șaisprezece ani a lui Grișman, posesoarea unei frumuseți orbitoare, dar și a unor calități morale ireproșabile. Ea ilustrează mitul evreicelor frumoase, elegante. Elvira este iubită de toată populația curții, fiind dezmiertată „evreica noastră”. E singura care nu trăiește febra pregătirilor de plecare. Fire sensibilă, este marcată de povestea Itei, spusă de Golda, tână evreică ce s-a sinucis ca să nu fie siluită de soldații nemți. Atunci când află că ar putea fi percheziționată corporal de către grănicerii și vameșii sovietici, Elvira se sinucide.

Stând pe bagaje, evreii poartă o discuție despre felul de a fi al rușilor. Fiul mai mare al lui Gherșcovici îi numește „porci”, în schimb, Golda consideră că s-ar putea găsi oameni buni și printre ei. Rușii care locuiesc în curte sunt pictați în culori negre. Aceștia au psihologia „eliberatorilor” care au rămas/venit în „*Solnecinaia Moldaviia*” ca să huzurească. Ei manifestă dispreț față de băștinași: „*Mî vas osvobodili, mî podneali vașu ekonomiku*”.

Rusul Jora ar vrea ca moldoveanul Filaret, angajat la Academie, necăsătorit, să-i cedeze camera (ei locuiesc împreună într-un apartament cu două camere), din motivul că: „Noi i-am eliberat, iar el, mare filosof, locuiește singur într-o cameră!”

Un alt personaj dezagreabil este generăleasa, o bârfitoare care se ceartă cu Petrache, somându-l pe acesta să-i recunoască meritul că l-a eliberat. Supărată pe pisica lui Petrache (autorul exultă aspectele grotești ale existenței), va scrie denunțuri la toate instanțele, fiind gata să ajungă și la Moscova după dreptate.

Prin contrast, apare în curte rusul bun, un oaspete al lui Filaret, venit de la Academia din Moscova, coborât parcă din romanele marilor scriitori ruși. Amicul lui Filaret, o portavoce a autorului,

spune justițiar cuvinte grele despre rușii din curte și nu numai: „Aceștia nu-s ruși. Rușii care nu trăiesc în Rusia nu-s ruși. Nici limba lor nu-i rusească, nici sufletul nu-i rusesc”. El devine avocatul moldovenilor, insistând ca rușii să trăiască în Rusia, moldovenii în Moldova, georgienii în Georgia, și dacă vor să cunoască lumea, să vină pentru o săptămână-două și apoi – acasă. Oaspetele moscovit zice că și evreii sunt la fel, întrucât și aceștia caută să trăiască unde-i mai bine, mai ușor: au fugit din Ierusalim de greu, au fugit de nemți, au venit în Moldova că-i bine, în URSS, acum fug la bine în Israel.

Filaret se lamentează că rușii, deveniți toți șefi, au urcat pe grumazul moldovenilor. Înregistrăm aici o consonanță cu poeziile *Oaspetele nepoftit și Înstrăinare*, din volumul *Săgeți* al lui Petru Cărare, apărut în 1972 și dat imediat la topit.

Finalul romanului e unul simbolic. Petrache urmărește cu interes sporit pregătirile vecinilor, temându-se să nu plece „spurcații ăștia de evrei pe neașteptate”. Evreii pleacă noaptea, cu câteva mașini, luând cu ei și cadavrul Elvirei. În locul lor vin alți locatari, ruși...

Petrache așa și va rămâne cu numeroasa sa familie într-o cameră, pentru că rușii îi spun cu insolență: „Noi am luptat! Am eliberat pământul acesta!”

Cum în RSS Moldovenească n-a existat *samizdatul*, un roman cu o asemenea tematică explozivă n-avea cum să apară în 1974, și nici mai târziu. Nicolae Esinencu este scriitorul care a iubit adevărul și literatura până la durere. Romanul *Evreii* e o demonstrație polemică (și acidă pe alocuri) a unor lucruri temerare, o imagine simptomatică a pulsionilor lumii interriversane sub comunism, până la epică ce configurează dimensiunea înzestrării deosebite a acestui scriitor cu identitate.

MORARU, Anatol. Postfață. În: Esinencu, Nicolae. *Evreii*
Chișinău: Ed. „Pruț”, 2020, pp.124-134.

APRECIERI

Maria Spiridon CASSIAN

Nicolae Esinencu scrie o poezie existențială, frustră, refuzând modelele. El își urmează încrezător și atent eul liric, pe un drum personal, nu totdeauna comod; ca să-l cităm pe autor, din poemul său *Cert*, parafrazând ușor: „Este cert/ Intrând în mare (noi vom zice, în poezia lui)/ Totuși trebuie să-ți scoți/ Pălăria!”

Ioan GROȘAN

Pe la sfârșitul anilor '30, Eugen Ionescu declara: „Dacă ar fi fost francez, ar fi fost genial!” Ajunge la Paris – și devine genial. E unul dintre miracolele literaturii universale, deci române. Nicolae Esinencu ar putea și el exclama: „Dacă nu m-aș fi născut în Basarabia – eram genial!?” Din fericire, el chiar este.

Ion C. CIOBANU

Genul literar în care a debutat Esinencu a fost poezia. Dar, spre deosebire de alți poeți, care încep să scrie proză destul de târziu, când le-o dictează vârsta și experiența de viață, Esinencu, autor de veritabil talent în poezie, începe să exploreze aproape toate genurile și speciile literare deodată: poezie, proză, dramaturgie, roman, nuvelă, piesă, scenariu de film...

Important este pentru talentul lui Esinencu viziunea sa nouă în proză. O adevărată proză realistă, dură, care înseamnă un succes real în nuvelistica noastră actuală.

Marian POPA

Nicolae Esinencu este un fantezist prin prezența fizică, deopotrivă oniric, circar și sentimental; este situabil în paralelisme cu bucureșteni și olteni ca Tudor Gheorghe, George Astaloș și Marin Sorescu prin poezii și chiar și prin proză; poemul său performant are două versuri-cuvinte: „Bob/ Glob”.

Leo BUTNARU

Nicolae Esinencu este unicul dintre autori la care iscusința potririi textelor clasiciste, constrângătoare ale frescului în artă, valorează mai puțin decât dezinvoltura modernă cultivată ca modalitate predilectă de manifestare a unei „trăsnite” vocații scriitoricești. De aici și plăcerea infantilă a jocului în tandem cu teribilismul său „matur” ce nu are mai nimic din apolinic și foarte mult din dionisiac.

Vladimir BEȘLEAGĂ

Prin ce ne trezește interesul proza lui Nicolae Esinencu? În primul rând, prin faptul că scriitorul este preocupat de relațiile dintre oameni, fie ei familiști, cu mulți copii, fie ei abia căsătoriți, sau doar suflete fragede la prima adiere a dragostei. În al doilea rând, prin faptul că majoritatea eroilor nuvelilor sunt tineri și tinere, băieți și fete muncind în câmp, tineri ostași, tineri oameni de artă ș.a.m.d. În al treilea rând, prin faptul că dincolo de intrigă și narațiune, care uneori pare un pic neobișnuită, ieșită din comun, se simte atitudinea direct interesată, de plin participare, a autorului. Și în al patrulea rând, prin fericita îmbinare a gravului, seriosului cu zâmbetul, cu umorul, ceea ce face lectura plăcută, antrenantă cu adevărat.

Petru CĂRARE

Poezia lui Nicolae Esinencu se caracterizează printr-o viziune poetică proaspătă, inedită, printr-un stil profund original în peisajul literaturii, versul lui modern, de o pronunțată expresie ironico-satirică, identificându-se adesea cu spusa orală – zicala, proverbul, anecdota, vorba de duh, povestea chiar.

Gina MOSARI

Poetul Nicolae Esinencu, despre care sunt convins că nu greșesc atunci când afirm că e de o coloratură aparte, e posesorul unui umor dur, uneori dureros, necruțător, sarcastic, poet ce știe să

spună lucrurilor pe nume la modul cel mai direct posibil, fără nici o cenzură sau nuanțe de finețe, adică fără falsuri.

Antosia DARKA

Mai trist e că majoritatea nu l-au citit și niciodată n-o să afle ce-a gândit Esinencu în literatură.

RECENZII INTERNE

RECENZIE LA MANUSCRISUL *ANTENE*

Mihail DOLGAN,
critic literar

Despre poeții debutanți – tot mai mulți la număr – astăzi se vorbește destul de rar și, de obicei, în treacăt, cu toate că poezia lor ani de-a rândul asaltează cu insistență ziarele și revistele noastre. Prilej pentru discuție ar trebui să servească, după noi, nu numai primele lor plachete, care uneori văd lumina tiparului cu mare întârziere, ci și numeroase grupaje de versuri publicate prin ziare și reviste. Dar să vorbim măcar despre cărți!...

Nicolae Esinencu, se vede, nu întâmplător și-a intitulat prima plachetă de versuri *Antene*. E vorba că prin *Antene* autorul încearcă să „recepteze” aparențele realității evocate cu tâlcurile pe care le ascund. Esențializarea acestor aparențe, punerea lor sub semnul unor semnificații artistice noi și constituie obiectivul principal spre care tinde poezia lui Esinencu.

Autorul *Antenelor* cultivă, cu predilecție, o poezie de revelație laconică, cu vădite înclinații spre un limbaj cu sugestii de scurtă respirație.

De obicei, aproape fiecare poezie a lui N. Esinencu e compusă din două părți, din ciocnirea cărora și rezultă efectul ei estetic; prima parte e o constatare, o înregistrare, oarecum nepoetică, a unui fapt, partea a doua e un fel de poantă, o interpretare neașteptată a momentului de viață vizat. Cum e și de așteptat, în acest caz surpriza e generată de rândul sau strofa finală, sensul întregii poezii urmând să fie sugerat prin acest rând sau strofă. Reținem câteva exemple din cele mai concise: „Da,/ De la viață luăm puțin –/ Plătim scump,/ Dar, dacă n-am plăti scump,/ Pentru ce ne-ar trebui o viață ieftină?...”; sau: „Aseară/ Cineva/ Nu s-a-ntors de pe mare./ În zori,/ Vinovate,/ La mal au venit valurile...” ș.a.

Observăm că semnificația și sugestia figurată se află întotdeauna în partea a două a poeziei. Anume aici se manifestă pătrunzătorul spirit de observație și viziunea inedită ale lui Nicolae Esinencu.

Pe poet îl interesează nu atât lucrurile în sine, cât, mai ales, „întorsăturile” nebănuite ce se pot petrece între aceste lucruri. Semnificativă în acest plan este bucata *Toboșarul*: ziua întregă copii nu-și pot lua ochii de la iscusitul toboșar, care înveselește nunta, iar noaptea se visează și ei cu măciuca în mână. Începerea războiului însă îl face pe toboșar să bată în ritmul altor melodii, din urma coloanelor ce plecau pe front: „Iar noi,/ Copiii,/ Credeam că merg la nuntă,/ Că iar e nuntă-n sat la noi”.

Așa cum se poate vedea din poeziile de mai sus (precum și din alte piese lirice ale manuscrisului, ca *Glonțul*, *Neliniște*, *Stema*, *Fata și marea*, *Am întâlnit-o o singură dată...*), cititorul e invitat la „concreare” de fiecare dată – atunci când poezia e bună –, „ultima strofă” revenindu-i *lui* s-o adauge, s-o intuiască.

Poezia lui Nicolae Esinencu își extrage esențele din surprinderea și punctarea fugitivă a diferitor senzații, emoții și gânduri, pe care le declanșează datele realității.

Neîndoios, construirea de poezii numai pe astfel de senzații și gânduri de scurtă palpitare, cu aflarea fericitei întorsături, răsturnări de sens, necesită din partea poetului intuiție și măiestrie. Atunci însă acestea aproape că lipsesc, poezia lui este pândită de mai multe pericole. Așa se întâmplă că unele poante menite să „descarce” principala încărcătură sugestivă, prin rezonanța lor slabă, prin sururile minore sau chiar răsuflete, nu reușesc să trezească interesul cititorului, îl lasă indiferent. Ne susținem cele spuse prin poeziile: *Ție nu-ți place...*, *Toamnă*, *Dăruie-mi un zâmbet*, *Noi spuneam...*, *Scrisoare de la mama*, *Toamna umblă prin grădină...* În alte bucăți sesizăm ecouri „străine”, cum ar fi: „Dăruie-mi un zâmbet,/ Când sunt obosit./ Și mă fac iar stâncă/ Cu piept de granit”; sau: „Mustul fierbe în balere,/ Nu-și găsește-ntruna loc./ Luna linge cu plăcere/ Vrana unui poloboc” (*Niște tonalități* din A. Crușu).

Raționamentele reci, subtextele sărace, efectele poetice străvezii nu se pot împăca cu poezia veritabilă.

Alteori extragerea de noi tâlcuri e forțată, chinuită. Spunând acestea, vizăm poezia *Pescărițele*, în care autorul întrebându-se de ce soțiile pescarilor, atunci când marea „bubuește în adâncimi”, se află pe malul ei și așteaptă „frământând năframa-n mâini”, pune sub semnul unei presupunerii naive un fapt mai mult decât sigur: „Nu cumva/ Pe-așa o vreme/ Cineva e dus pe mare?...”

Totuși, timpul de poezie profesat de N. Esinencu are perspective reale. În primul rând, pentru că e o poezie concisă, sinceră, miniaturală, care, prin noile unghiuri interpretative ce le propune, deșteaptă și stimulează gândirea și imaginația cititorului. În rândul al doilea, această poezie vine să demonstreze faptul că revelațiile pot lua naștere nu numai în urma utilizării metaforelor și simbolurilor propriu-zise, ci și ca rezultat al ciocnirii a două sensuri diferite, ce generează un al treilea sens, imaginea căruia rămâne să o completeze însuși cititorul...

Pentru Nicolae Esinencu manuscrisul de poezii *Antene* capătă o deosebită importanță, vocația sa de *miniaturist, modern*, atât de pronunțat învederată în poezie, a ajuns astăzi să se materializeze în zeci de cicluri de miniaturi propriu-zise.

1968

RECENZIE LA MANUSCRISUL *CERC VICIOS*

Astăzi când lirica poetului dispune de atâtea talente autentice și viguroase, nu e ușor să-ți profilezi individualitatea poetică proprie, chiar dacă aceasta s-a manifestat nu o singură dată. Nicolae Esinencu însă a reușit s-o anunțe în mod distinct chiar în prima plachetă – *Antene* (1968). Cartea a doua a autorului *Cerc vicios* (titlul e neadecvat: conținutul poeziilor ne trimite la „spirală dialectică”, și nu la „cercul vicios”!) vine să facă și mai pronunțate contururile individualității poetice, schițate în prima plachetă.

Nicolae Esinencu e un exponent al poeziei concentrate până la maximum, în care sugestia și revelația se logodesc în mod fericit; lăsându-se obsedat de aluzii și de semnificații bănuite, el pune accentul decisiv nu pe muzicalitatea cuvintelor, pe eufonia versului,

pe rimă și pe organizarea strofică, ci pe sugestia figurativă (metaforică, simbolică, alegorică), pe sensurile smulse din strămutarea raporturilor dintre cele mai obișnuite lucruri. Esențializarea efectelor și a aparențelor prin intermediul convenționalului în genere este una din particularitățile definitorii ale gândirii poetice a lui Esinencu.

Nicolae Esinencu face parte din acei poeți care, la capătul constatării nevinovate a unor fapte sau fenomene ordinare, știi să „sudeze”, pe calea unei viziuni de șoc, semnificații poetice suculente și îndrăznețe. De obicei, efectul estetic al poeziilor lui Esinencu e declanșat de întorsătura semantică bruscă din partea a doua sau din ultimul vers al poeziei. De fapt, aici se și manifestă originalitatea de viziune a poetului, modul lui specific de a vedea și a interpreta lucrurile („Fâlfâie perdelele curate ale cerului.../ O fi spălat rufele mama la țară”; „S-a dezbrăcat o femeie -/ Lumina/ Până la capătul pământului”; „N-are ochi,/ Sapă zi și noapte.../ Caută dreptate” ș.a.).

Bucuria omului de a semăna – pe unde ar trece – numai fapte bune e sugerată de autor prin versurile: „Astăzi/ Am găsit în drum o rândunică cu aripile legate./ Am dezlegat-o./ I-am dat drumul.../ M-am întors acasă./ M-am așezat pe prag.../ Am zâmbit toată seara” (*Astăzi*); sentimentul generozității și al grijii omului față de semenii săi e sugerat prin imaginea următoare: „Eu nu dărâm podurile după mine./ Poate cineva/ Întârzie/ Și vine./ Eu nu dărâm podurile după mine” (această poezie ar putea sta în fruntea viitoarei cărți); iar sentimentul cutezanței și al perseverenței e exprimat astfel: „ – Nu te urca, -/ Îmi spunea mama, -/ Bunelul nu s-a întors.../ Mă urc./ – Nu te urca, -/ Îmi spunea, -/ Tată-tu nu s-a întors. Mă urc. -/ Nu te urca, -/ Mi-a spus mama,/ Fratele nu s-a întors.../ Mă urc” (*Pe scara speranței*).

Aceste impresionante poezii (la ele am putea adăuga: *În coloa-na vieții, Poetul, mereu, are mâinile întinse spre soare, Se duc oame-nii la cinema, Sunt oameni..., Tăcerea, Uite, când nu știi că există distanțe..., Comoara, Frunza are șoapta gurii tale* ș.a.) constituie mesajul ideatic de bază al manuscrisului recenzat.

Poezia lui Esinencu nu arareori reușește să dezvăluie dialectica complicată a lucrurilor într-un mod surprinzător de simplu, de paradoxal și de convingător: „Se satură omul de casă/ Și iese în ogradă./ Se satură omul de ogradă/ Și iese în stradă./ Se satură omul de stradă/ Și fuge-n lume.../ Și se satură omul de lume,/ Și-și amintește de casă!...”

Posedând gradul de concentrație al aforismului și forța de sugestie a ghicitorilor, poezia lui Nicolae Esinencu e bogată în substanță reflexivă și în cunoaștere estetică. Ea e pătrunsă de un vibrant fior dramatic, provenit de la setea permanentă a autorului de a releva esența lucrurilor prin prisma contradicției și unității lor dialectice, prin prisma aparențelor sugestive („Undeva/ Se toarnă decorații de război –/ Cineva va fi ucis din noi!”; a se vedea și poeziile: *Îs tras pe roata vremii*, *Cerc vicios* ș.a.).

În ceea ce are mai realizat, poezia lui Esinencu e o poezie „deschisă”, care îl invită pe cititor să-și activeze gândirea și imaginația, să mediteze și să „adauge” la poezia citită încă o „poezie”, creată de el însuși, întregind în acest fel ceea ce autorul a lăsat să fie întregit.

Am putea vorbi încă multe lucruri frumoase și interesante despre această carte nouă a lui Nicolae Esinencu, care, după noi, face cât câteva volume de versuri discursive și prolixе, unde, pentru a descoperi o explozie de semnificație insolită, trebuie să „rumegi” uneori pagini întregi de descrieri și relatări insignifiante. Dar alta e menirea recenziei pe care o facem în vederea apariției cărții...

Ne vom opri, așadar, la unele deficiențe ale manuscrisului, cu care prilej vom face anumite obiecții critice.

Multe din versurile lui Esinencu sunt construite în conformitate cu schema generală a raționamentului: mai întâi se constată câteva judecăți, apoi se scoate o concluzie-semnificație (adeseori concluzia e lăsată pe seama cititorului). Firește, în acest caz – mai mult ca oricând – e nevoie de o respectare strictă a consecutivității logice. Preocupat mai mult de extragerea unei semnificații neașteptate, șocante, răsturnătoare de adevăruri comune, Nicolae Esinencu, însă, uneori închide ochii la gradul de verosimilitate al mesajului cuprins în judecăți, de dragul semnificației el lasă „să

sufere” judecățile ce stau la baza acestei semnificații. Astfel, pentru a conchide că, spre deosebire de mușcătura șarpelui, „mușcătura omului doare”, autorul afirmă în primele versuri: „Cel mai mare șarpe este omul (!). / Al doilea – e șarpele adevărat” (p. 61); pentru a sublinia gândul că anume datorită omului câinele capătă și pâine și apă, poetul constată anterior: „Tata zice că dacă am fi câini am trăi mai bine...” (p. 24); pentru a adăuga că „mai mult pe pământ trăiește minciuna” (!), poetul acceptă inițial formula: „Mai bine pe pământ trăiește minciuna!” (p. 97).

Nefiind raportate la un anumit mediu social concret, adică vrându-se general-umane, aceste „maxime”, chiar de la bun început, vin în contradicție cu adevărul vieții. Chiar și aceste versuri, la prima vedere nevinovate: „Tot visezi: în altă țară/ Pâinea nu-i așa de-amară!” pot provoca anumite nedumeriri.

Atestăm și cazuri inverse, când judecata sau judecățile constatate sunt corecte și verosimile, în timp ce concluziile deduse, din punct de vedere ideatic, sunt sau false, sau neadecvate, sau obscure. Iată câteva mostre: „Orășenii/ Aruncă murdăria la marginea orașului./ La marginea orașului/ Începe țara!” (?!) (p. 77); „Să mă săruți n-ai când?... / Da eu vreau din sărutări/ Să am și mormânt!” (p. 93); „Orice împușcătură/ Împușcă un soare... / Cum de mai avem până astăzi soare!” (p. 54); „Ar fi bine/ Niciodată să nu te uiți înapoi –/ Cineva/ Ar putea să-ți strige: Heil Hitler!...” (p. 105).

De reținut că nu orice aparență poate fi esențializată, ea putând fi și înșelătoare.

Sunt și unele poezii care, în pofida efortului depus de poet, așa și nu revelează, până la urmă, vreo semnificație cât de cât substanțială: „Vorba ne-ncheagă/ E uscată... / Ia și-o-ncheagă/ Și faci treabă” (p. 58); „Bine e să mori de pace... / Și totuși/ E mai bine să mori de dragoste” (p. 94); „Lasă-i să spună că nu ne iubim” (p. 22), „Slavă-n casă” (p. 45), „Frunza-i ca lumea de săracă” (p. 49), „Câte zile am avut...” (p. 84).

Alte câteva poezii se cer a fi omise din cauza unor viziuni nelimpézite până la capăt, neesențializate: *Infarct* (p. 12-13), *Lângă*

prostituate (p. 33), *Cică, moș Nae...* (p. 95), *Când m-am trezit azi dimineată...* (p. 102).

Un set de poezii necesită anumite reveniri fie în vederea unor redactări, fie în vederea unor eliminări sau îmbunătățiri (unde și ce anume trebuie „reparat”, e indicat în manuscris). Urmează să fie revăzute mai ales bucățile: *Să ne fie născut...*, *Am putut...*, *Fata-i tânără*, *Uite, când nu știi că există distanțe...*, *Întors de la mare...* Și bucățile *Pământ*, *Toamnă*, *Din florărie rup știrul* au nevoie de unele intervenții în ceea ce privește precizarea semnificațiilor lor.

Apreciind mult poezia profesată de Nicolae Esinencu, ținem să mai observăm – îndeosebi pentru intențiile de viitor ale poetului – că nu orice maximă, nu orice aforism metaforic, chiar dacă e bogat în semnificație, poate fi în același timp și poezie. De aici urmează că interesul autorului trebuie să fie absorbit nu numai de „extragerea” semnificației ca atare, ci și de crearea „corpului” și „sufletului” poeziei. Să nu uităm faptul că esența de trandafir, oricât de „tare” ar fi, niciodată nu poate echivala cu trandafirul natural. Totodată, avem convingerea că rima, eufonia versurilor, anumite îmbinări neprevăzute, anumite scăpărări de sensuri și imagini ar contribui eficient la sporirea potențialului estetic al poeziei-miniatură. De ce atunci le acordăm o atenție atât de limitată?

Deficiențele semnalate mai sus sunt departe de a umbri valoarea estetică incontestabilă a manuscrisului recenzat, care e mărturia unui talent de toată autenticitatea și în plină manifestare creatoare.

1971

RECENZIE LA MANUSCRISUL *DEALURI*

Și în acest nou volum de versuri, intitulat oarecum arhaic *Dealuri*, Nicolae Esinencu rămâne – în linii mari – fidel modului său propriu de transfigurare poetică a realității, manierei sale stilistice: explorarea la maximum a aparențelor și convertirea lor în esențe, miniaturismul viziunii, „extragerea” semnificațiilor din cele mai ordinare lucruri în urma aflării unor unghiuri interpretative

cât de cât noi, laconismul formulei poetice, fragmentarismul revelator al gândirii ș.a.m.d.

Plăsmuind într-o cheie de acum bine verificată, autorul vine să propună cititorului alte noi realizări poetice, care sunt dovada unui dezvoltat spirit de observație. Reținem pentru confirmare câteva „piese” semnificative din întinsul ciclu *Logodnă*: „Liliacul –/ Primii stropi de cer/ Coborâți printre noi/ Pe pământ!”; „Mai departe de pădure, pe un pisc,/ Un plop singuratic, trist.../ Plopile cu frunze sure,/ Ce-ai păcătuit tu acolo,/ În pădure?! (*Singurătate*); „Bănuiesc că zborul/ A pornit de pe deal./ S-a întins omul/ Să ajungă o stea/ Și când s-a întins,/ S-a pomenit în cer!” (*Zborul*); „Troleibuzele/ Ajung până la marginea orașului,/ Se încarcă cu cer/ Și iar gonesc,/ Gonesc/ Spre centru!..” (*Troleibuzele*); „Dacă lutul e săpat cu degetele –/ Cărămida e roșie./ Dacă lutul e frământat cu palmele –/ Cărămida e roșie./ Dacă lutul e ars în cuptorul inimii –/ Cărămida e roșie./ Casa mamei și casa tatei e roșie./ Ca para!”; „Cineva a adus/ Și a uitat vița-de-vie la oraș,/ Și ea nu mai găsește drumul înapoi./ Se cațără pe ziduri,/ Se cațără pe pereți,/ Se cațără pe piloni,/ Pe clădiri se cațără.../ Se uită speriată în jur!”

Totodată, ciclul amintit învederează și o altă tendință sau înclinație a poetului, și anume: orientarea lui spre *compoziții lirice mai ample și mai organic încheiate*, cultivarea unui lirism de atmosferă, plăsmuirea unor versuri dramatice. Edificatoare în acest sens sunt poeziile: *Întârziere* (despre tata întors din război), *Logodnă*, *Lumină continuă*, *Ultimii trandafiri*, *Femeia mea cu gură roșie*, *Dragoste*, *Vecinii*, *Baladă*. De altfel, poeziile citate mai sus se numără printre piesele de rezistență ale ciclului. Vom remarca, de asemenea, că reușita îl însoțește pe autor mai des în acele cazuri când evocă cu multă simțire ecourile războiului, baștina și dragostea.

Privit în ansamblu însă, ciclul de versuri *Logodnă*, care acoperă vreo două treimi din volumul manuscrisului, provoacă și obiecții serioase în ceea ce privește semnificația și realizarea artistică nemulțumitoare a foarte multor versuri.

În primul rând, bate la ochi sărăcia de informație poetică și vidul semnificației artistice, provenite, probabil, din graba cu care se compune și din superficialitatea observației și gândirii. Iată câteva mostre din atâtea altele (pe care le vom enumera mai jos): „Până la marginea orașului/ A mers încet,/ Apoi a luat-o/ La fugă!” (*Marele singuratic*). „Nu cred în a doua/ Existență posibilă a noastră,/ Altfel/ De ce am striga/ Murind?!” (*Tristețe*); „Gură deschisă./ Întocmai pentru a mușca/ O gură de aer/ Cu gura ta!” (*Garofiță*); „Cum ne naștem/ Ni se pune pe umeri cerul./ Tata are șasezeci de ani./ S-a încovoiat până la pământ/ Spinarea tatei!” (*El, tu, El – cerul*); „L-am adus pe tata la oraș./ – Când ne întorcem acasă? –/ Tot întrebă el” (*L-am adus pe tata la oraș*); „Câinele nostru/ A îmbătrânit/ Lângă pragul casei noastre!” (*Devotament*); „Cocoarele trec peste satul meu./ Hai, hai! –/ Strigă” (*Cocoarele*); „Tata/ A însurit/ Tăcând!” (*Tăcere*); „Pâinea/ Și deasupra pâinii/ Cuțitul!” (*Pâinea*); „Cerul l-am văzut/ La părinți/ La țară!” (*Cerul*); „Vine/ Timpul/ Peste mine!” (*Ajutor!*); „Cântecul./ Limba nu știu cărei civilizații/ Dispărute./ Mai umblă și azi/ Printre noi!...” (*Cântecul*); „O, zice soția./ Când văd poezia legată în cărți./ Apoi scoasă în vitrine./ Apoi vândută.../ O, zice soția!” (*Poezia*); „Pământul –/ Un mare ou/ Ouă de această mare pasăre –/ Universul” (*Oul*); „Îmi spun:/ Cuvintele au să-mi ciuruiască sufletul./ Îmi spun:/ Cuvintele să-mi ciuruiască sufletul!” (*Cuvintele*); „Ne-am strâns cu toții./ Hai, mamă, răstoarnă pe masă/ Soarele!” (*Familia noastră*); „Unde să-ți pui pieptenele?/ Unde să-ți pui mărgelile?/ Ah, ia seama/ Să nu mi aprinzi perna./ Saltelele!...” (*Detonator*); „– Ai vrea să mori în urma mea, iubito?/ – O, nu, nu!/ Împreună!” (*În lungile seri de vorbă cu dragostea mea*).

Dacă și este ceva în versurile citate mai sus, acesta este doar efortul steril de a căuta o viziune proprie, de a „stoarce” vreun anume tâlc, care, până la urmă, așa și nu izbutește să se autodezvăluie, de a esențializa într-un fel aparențele înșelătoare, care, până la urmă, tot aparențe înșelătoare rămân. Același lucru se poate spune și despre versurile: *Copiii mei se joacă, Pilonii, Sete, Păcală, Patrie, Vis, Acasă, Creanga de aur, Într-o bună zi, Privirile vacii noastre*

sunt grele ca asfaltul, Se ține!, Iată!, Timpul, Iată ce se întâmplă, Noi, iștilalți, mergem mai departe, Păpădia, Adevărul, Televizorul și marea, Rebut, Cărțile mele, Crez, Caii de oraș, Vulcanul, Pietrele, Moment, Două telegrame, Clar lucru, Cuvintele, Străzile sunt paralele, Risipitorii, Lupii, Poezia, Din câte-a trebuit...

Constatările seci și asociațiile artificiale, trase de păr, alunecarea la suprafață și lipsa motivației poetice, categoricul și neverosimilul; – iată deficiențele principale ale poeziilor citate, deficiențe care nu permit majorității covârșitoare să vadă lumina tiparului.

Într-o altă serie de poezii Nicolae Esinencu, preocupat fiind mai mult de descoperirea unor scăpărări de sensuri, oricare ar fi acestea, ajunge să nu țină cont de veridicitatea și valoarea mesajului poetic vehiculat, din care cauză lucrurile apar într-o lumină oarecum contrafăcută sau chiar deformată. Iată câteva mostre de acest fel: „Hulubii au ajuns să fie/ Simbolul păcii./ Noi,/ Oamenii, deocamdată/ Nu ne putem mândri *cu așa ceva!*” (*Hulubii*) (Dar oare hulubii ar fi devenit simbol al păcii, dacă nu existau oamenii?! Dar oare oamenii care au învins fascismul nu sunt un simbol al păcii?! De ce atunci această afirmație categorică, unilaterală și, prin urmare, falsă?); „Cât mergem,/ Ne ținem de mână./ E bolnavă,/ foarte bolnavă e/ Dragostea pământescă.” (?!); „Cei care cântă/ Sau deplâng (!) soarta patriei,/ Nu mai pot fi condamnați de nimic,/ De nimeni,/ Niciodată!” (*Patrioții*) (să nu uităm însă că sunt și „patri-hoți”, vorba lui V. Alecsandri!); „Stau într-o barcă/ Și cineva/ Dedesubt/ Barca îmi încearcă!” (*Viață*). Aici ar mai putea fi citate poeziile: *Emigranții, Printre strigățele disperate în drumul spre casă, Acum omul taie iarba, Copaci în capcane*, poezii care caută să desprindă sensuri acolo unde în realitate ele nu sunt sau nu trebuie să fie, din care cauză fondul lor de idei e dubios, încâlcit, simulat.

O notă discordantă și cât se poate de artificioasă o produce setul de poezii în care autorul se străduiește în fel și chip să contrapună satul orașului. E vorba de poeziile: *Țăranii, Blestemul, Drumuri tăiate, Om fără umbră, Papucii* ș.a. E o încercare fără perspectivă, deoarece ea nu izvorăște din realitățile noastre concret-istorice. A susține, de exemplu, că omul de la oraș e un „om fără umbră”,

deoarece el, așa cum consideră autorul, nu poate lăsa în urma lui nicio „căărăușă”, așa cum ar lăsa neapărat, dacă ar fi trăit la țară, e, pur și simplu, un neadevăr și în ochii unui copil: „Cincizeci și cinci de ani/ Trece vecinul meu/ Pe una și aceeași stradă./ Pe piatră să fi mers,/ Pe apă să fi călcat –/ și tot rămânea acolo la țară/ Din urma lui/ O căărăușă!” (*Om fără umbră*). Interesul exagerat față de unele aspecte arhaice ale satului îl face uneori pe Nicolae Esinencu să descopere „lumină” până și în... „*opincile tatei*” (poezia *Lumina opincilor tatei*).

O bună parte din poeziile ciclului *Logodnă* – pentru a vedea lumina tiparului – au nevoie de unele „retușări” artistice (poeziile și locul cu pricina sunt indicate pe marginea (sic!) manuscrisului): *Bunelul meu se ducea călare la bunica, Drumuri tăiate, Rod și tristețe, Baladă* ș.a.).

Autorul manuscrisului *Dealuri* urmează să cumpănească mai bine structura ciclului *Logodnă*, precum și denumirea multor poezii. După părerea noastră, poeziile ciclului ar trebui să fie orânduite după un anumit criteriu tematic: în felul acesta ele s-ar lumina din interior una pe alta, sporindu-și substanța. În ceea ce privește însă titlurile unor versuri, ele ar trebui să fie cu mult mai concretizate și mai firești, mai organic izvorâte din contextul poeziei respective – nu atât de *universale* și de „*tari*”, nu atât de pretențioase și de categorice cum le vrea – neîntemeiat – autorul.

O remarcă mai generală: poetul trebuie să se servească mai din plin și cu mai multă ahotă (sic!) de datele și detaliile realității de azi, imprimând versurilor sale o viziune mai contemporană, mai în spiritul vremii. Această observație se referă pe deplin și la poemul *Vița-de-vie* – un poem profund original, cu bogate implicații etice și etnice, axat pe un simbol ce ne caracterizează poporul, simbolul ridicat la rangul de mit personal. Asupra poemului *Vița-de-vie* autorul trebuie să mai revină, în primul rând, pentru a-l purifica bine de „corpuri străine” și de unele afirmații unilaterale, nesustținute, exagerate sau chiar eronate (ne referim la bucățile care încep cu versurile: *Când obolesc vierii noștri...*, *S-a găsit câte unul...*, *Pe locul unde a scăpat cineva...*, *Țărâna Moldovei...*, *Străbunicele*

noastre... , Tata pândește vița..., Câteodată..., Pe văi cresc ierburile..., Ne suprapunem încet..., Mai greu se isprăvesc cu vița-de-vie vădănila (corect „vădanele”) Din văi în văi..., Ah, dar caii noștri..., Drumurile, Ne-am contopit ș.a.

Câteva sugestii în vederea „contemporaneizării” poemului în discuție: cine a făcut ca să avem astăzi atâta „vița-de-vie”, cine a făcut ca ea să se înmulțească – ca niciodată – și pe dealurile Moldovei, și pe văile ei, și în sate, și în orașe, și în inimile celor ce „țin în mână vița-de-vie”?! Doar „vița-de-vie” nu e numai seminția noastră; ea e și viața noastră, e trecutul, prezentul și viitorul nostru... „Vița-de-vie” a știut și ce înseamnă secetă, și ce înseamnă luptă, și ce înseamnă „revoluție”, și ce înseamnă securea. Ea e înrudită cu lumina din roșul sângelui vărsat pentru adevărul vieții pe care o trăim...

Poemele *Mijatca* și *Exupéry* sunt, în temei, două bucăți de bună calitate, care, împreună cu poemul *Vița-de-vie*, constituie miezul de foc al viitorului volum *Dealuri*. E drept, și aceste două poeme trebuie cernute de unele versuri ne semnificative, banale.

Referitor la ciclul *Boabe*, el reprezintă o primă încercare de acest fel în poezia noastră de a obține o undă lirică din scăpărarea a două cuvinte inspirat îngemănate. Deși multe din îmbinările efectuate nu provoacă efectul dorit (cazurile sunt semnalate în manuscris), totuși câteva din ele prezintă interes. De exemplu: „Bob –/ Glob!”, „Țărână –/ Lumină!”, „Steag –/ Meleag”, „Timp –/ Câmp!”, „Țară –/ Ară!” ș.a.

Lucrat în lumina observațiilor și sugestiilor făcute mai sus (precum și în lumina obiecțiilor lăsate pe marginea manuscrisului), viitorul volum de versuri *Dealuri* de Nicolae Esinencu va avea mult de câștigat în ceea ce privește valoarea lui ideatico-artistică. Așa îl și vedem editat.

DE LA „GEN OROPSIT” LA GEN COMBATANT (fragmente din recenzia internă la culegerea *Roman de dragoste*)

Anatol GAVRILOV,
critic literar

În proza noastră de astăzi scrisul lui Nicolae Esinencu s-a impus ca o expresie dintre cele mai originale a modernității. Amprenta acestei originalități inconfundabile cititorul o deslușește de la primele fraze prin care se configurează imediat un stil narativ energic și frapant ce-l angajează într-o derulare alertă a unor întâmplări cotidiene, aparent banale, prin care însă transpare provocator un tâlc de parabolă, fără ca relatarea lor anecdotică să se încheie numaidecât cu „morală fabulei”. Nicolae Esinencu nu apelează aproape deloc la „procedul retardării”, pe care Victor Șclovski, autorul *Reflecțiilor despre proza artistică* îl considera indispensabil pentru un text narativ. Prin notații laconice, regizorale, ale unor trăsături fizice și morale ale personajului, prin scurte descrieri ale ambianței și situației făcute cu ochi ce surprinde în fluxul vijelios al faptelor esențialul, caracteristicul, el reprezintă prin câteva fraze o scenă, narațiunea derulându-se ca o succesiune de scene spectaculoase și grăitoare, de o sugestivitate emotivă expresionistă.

Textele din *Roman de dragoste* sunt reprezentative pentru calitățile sale de prozator din spița nuveliștilor cu o viziune comică de larg diapazon estetic și stilistic. Însă în nuvelele, schițele și „momentele” adunate în această culegere predomină comicul de gen satiric. Acest fapt imprimă volumului recenzat importanța unui eveniment de cotitură în afirmarea genului satiric în proza noastră de astăzi. Cu mai bine de un deceniu în urmă „patriarhul criticii noastre” Vasile Coroban a sunat alarma: „Satira a devenit un gen «oropsit»”. Manuscrisul recenzat îl situează pe Nicolae Esinencu în avangarda scriitorilor care ne alimentează speranța unui reviriment iminent. Nu e vorba de revenirea la satira de altădată care la comanda „Foc!” își îndreaptă săgețile împotriva „rămășițelor

mentalității mic-burgheze în conștiința unor oameni sovietici” pentru a spori dispariția lor ineluctabilă în societatea socialistă. Această versiune idilică a optimismului istoric a fost abandonată. Noua satiră ne pune față în față nu cu rămășițe ale trecutului, ci cu moravuri vicioase foarte vivace ce-și au rădăcinile în atmosfera spirituală, în realitatea imediată a vieții „normale” a contemporanului. Prezentate ca „netipice”, „excepționale” în vechea satiră, ele au devenit atât de familiare în modul nostru cotidian de viață, ne-am obișnuit într-atâta cu ele încât le percepem ca normale. Această adaptare mașinală la realitate adorme conștiința morală, o face indiferentă, incapabilă să discearnă între bine și rău, normalitate și anormalitate, autenticitate și falsitate. Agerimea observației acestor confuzii, dezorientări în universul de valori autentice în comportamentul contemporanului denotă nota originală a viziunii satirice a lui Nicolae Esinencu.

Nuvela *Doba lui Mitache*, care încheie volumul, este într-un fel un manifest al profesiei de credință a autorului și care strălumează retrospectiv sensul de parabolă satirică al celorlalte proze din volum.

Nicolae Esinencu prin toate bucățile din volum procedează întocmai ca personajul său Mitache: bate o mare alarmă toba și trezește tot satul din somn ori de câte ori află de o nedreptate, de o fărădelege comise de consăteni pentru a ne face conștienți de răspunderea pe care trebuie să o purtăm cu toții pentru toate relele ce se fac în comunitatea noastră scufundată în somnul conștiinței civice, de responsabilitatea față de orice încălcare a legilor nescrise ale omeniei pentru care trebuie să plătim cel puțin cu o trezire din somn, la miez de noapte. Până la urmă, consătenii revoltați înțeleg de ce Mitache a cumpărat toba. „Uite așa, draga mea! Mitache bate toba ca să ne pricepem noi. [...]

Iar bate toba! Dară ce s-a mai întâmplat?!... Tu n-ai făcut vreo boroboacă?!” Această întrebare a unui personaj către altul autorul o adresează și cititorului.

Nuvelele și schițele *Căruța cu lozinci*, *Prizonierii secolului XX*, *Scrisoare mareșalului*, *Analfabetul*, *Brigadierul*, *progresul tehnic și*

Moș Grigore, Oblava, Repetiție generală, Trei sutare, Păstrați natura! ș.a. – toate au o inspirație de natură civică neafișată, veritabilă, lăsând să se întrevadă o observare directă, atentă, pătrunzătoare, personal angajată a autorului față de fenomene sociale și morale alarmante, față de tipii umani care le întrupează prin mentalitatea și comportamentul lor de fiecare zi.

Toate genurile literare sunt bune, cu excepția celor plictisitoare, a spus Voltaire. Cu atât mai puțin plictisitor poate fi genul satiric. Satira a fost întotdeauna patetic sarcastică, biciuitoare, violentă, răutăcioasă chiar, dar nicidecum sâcâitor de moralizatoare sau civic executivă. Ridiculizarea viciului sub toate formele comicului (ironia, zeflemeaua, sarcasmul, parodia, grotescul, râsul homeric ș.a.) este arma ei cea mai eficientă. Prozele scurte din acest volum vădesc o fantezie umoristică, îndrăzneță și o tehnică literară variată de creare a unor situații comice și satirice. Uneori autorul mimează percepția inocentă a *Candidului* lui Voltaire, sau a copilului lui Andersen, a omului mic care nu știe nimic, care nu spune decât ceea ce vede – „regele e gol!” – ori o relatare impersonală în stil de reportaj gazetăresc, de comunicare de la fața locului a unor întâmplări ca și cum luate direct din viață. În unele bucăți limbajele oficiale în care se lustruiește realitatea sunt stilizate parodic, în altele avem prezente situații bufe, de-a dreptul neverosimile, apelându-se la convenționalul artistic, la exagerări hiperbolice sau la grotesc. De exemplu, în schița de trei pagini *Ologii* directorul și cei trei subalterni ai săi suferă de același defect fizic, de pe urma căruia suferă însă naratorul, dar și toți cei care se pomenesc în situația când e nevoie de acțiuni operative. Acesta e prim-planul narațiunii care are un subtext satiric: obiectul satirizării nu este defectul fizic ca atare, ci politica de cadre a unor conducători care își aleg subalternii care să corespundă propriilor defecte – nu numai fizice, ci și celor intelectuale și morale. Astfel, o istorioară care aparent relatează o anumită coincidență întâmplătoare capătă o semnificație satirică mult mai largă.

DIALOGURI

DIALOG CU NICOLAE ESINENCU DESPRE DISCIPLINA MONDIALĂ

Valeria GROSU,
poetă, prozatoare, eseistă și traducătoare

VALERIA GROSU: *În mod tradițional, ar trebui să întreb, ce mai pune la cale teribilistul Nicolae Esinencu? Ce răsturnări de guvern, ce administrație, ce reputației, universale și locale, i-au trecut prin minte celui care îl așteaptă pe Dumnezeu cu o poezie, postat dis-de-dimineată la un colț de stradă. După lectura „Disciplinei mondiale” însă, am descoperit că ești teribilist doar în măsura în care sari cocoșește din groapă pentru o gură de aer. Că ești, de fapt, un sentimental, un neliniștit, un afectat de orice, un individ dramatic care, după ce își primește porția de inspirație la colțul acela de stradă, o ambalează în piele de dragon și o poartă la vedere. Este adevărat?*

NICOLAE ESINENCU: Cred că este adevărat că eu numai aparent șuier pe stradă. De fapt, felul meu de a fi a coincis norocos cu o modalitate de a exista în literatură, cultivată pe timpurile când bântuiau cenzura și restricțiile. În lupta cu groapa, cea de altădată și cea de acum, provoc niște răsturnări de situații așa ca să-mi ajungă exact pentru încă o gură de aer. În ciuda faimei de ins neros însă, eu sunt, de fapt, un ins tragic, pentru că a-ți bate joc de lucruri înseamnă a-ți bate joc, în mare măsură, de tine însuși. Lumea se întrebă, când scrie Esinencu, că parcă toată ziua stârcește la Uniune? Răspund. Mă scol la patru dimineața și lucrez până la șapte, când se trezește armata mea de acasă. Apoi vin la Uniune, mult înaintea unor lucrători de aici și până nu demult, pe gratis – deși activam cot la cot, ei seara primeau salarii, în timp ce eu plecam acasă cu buzunarele golite și de ultimii bănuți. Dacă-i aveam, bineînțeles. Tot diminețile, după ce scriu o poezie sau altceva, trăiesc clipe de adevărată fericire, uitare peste zi ca și textele

pe care le-am scris. Este aproape adevărată, să știi, și chestia aia cu colțul de stradă, ori de câte ori trec pe acolo îmi vine câte un gând sucit, tocmai bun pentru o poezie. În rest...

V.G.: În rest – „*Limba să mi se taie/ capul să mi se taie –/ Eu voi rămâne/ Esinencu Nicolae*”.

N.E.: Întocmai!

V.G.: *E și firesc ca Nicolae Esinencu să „meargă pe stradă și să cânte tare”, să „meargă pe stradă și să plângă în hohote” în pofida tuturor regulilor filistine chișinăuiene sau, mai curând, pentru a mai răsturna niște „situații”, „activate”, de altminteri, destul de evident legate de ceea ce Andrei Țurcanu numește „Bunul-simț” „scutul după care se ascunde un sentimental vulnerabil”. Cu același fel de a fi „cuminte”, Nicolae Esinencu în poezia titulară a ultimului său volum de versuri îl bate în cap pe rus cu propria lui bombă (vers la lectura căruia m-am gândit că bomba, arma nucleară a basarabenilor, este coada de topor) pentru pârloaga pe care o lasă acesta în urma expansiunii lui. Spune-mi, te rog, după ce tu însuși tot „ari” și „sameni” și „țeselezi caii”, ce autori mai citești? De ce „teribilistului” Esinencu îi place faima sa de poet „natural” boldumian?*

N.E.: În primul rând, apreciez remarca ta cu coada de topor. În al doilea, vreau să-ți spun că eu citesc absolut tot ce-mi cade în mână. Când apare o carte nouă, eu o citesc la fuga, din curiozitate, ca să-i gust noutatea și, bineînțeles, ca să știu dacă Esinencu este depășit sau nu. Asta-i una la mână. A doua. Înainte de restructurare eu eram abonat la – incredibil – 42 de publicații românești. Nu direct, desigur, știi și tu că doar câțiva comuniști cu rang puteau pe atunci să se aboneze la revistele din țară, le primeam prin Moscova, iar un timp prin localitatea Oș din Kirghizia unde aveam un prieten, să-i fie țărâna ușoară, că a murit. Ei bine, eu și acum citesc vreo 42 de publicații românești, în timp ce tu nici măcar nu știi că Uniunea Scriitorilor, datorită cuiva din România, este abonată și primește aceste reviste.

V.G.: *Nu știam, într-adevăr.*

N.E.: De unde să știi, dacă ele, cum apar, se află un timp la Esinencu! Așa că sunt primul la curent cu tot ce se tipărește în țară.

Pe de altă parte, mai și recitesc mult, am cărțile mele de căpătâi, cum s-ar spune, Faulkner, de exemplu, scriitori latino-americieni, în special Llosa. Acum după gălăgia cu Druță m-am apucat să-i citesc opera și am ajuns la niște concluzii destul de triste. *Ultima lună de toamnă* și alte bucăți druțiene pe care noi le zeificam altădată, inclusiv eu, sunt niște scrieri proaste, mediocre. Ion Druță are câteva bucăți bune, chiar foarte bune, și dacă el în loc să se apuce de „apostolat” ar fi perseverat în direcția asta, ar fi azi un mare scriitor. Mai rău e însă că această zeificare a scrierilor lui Druță ne-a făcut să urmăm o linie defectuoasă bolnavă a literaturii, o albie în curs de secare. Ne-am lansat în tot felul de poetizări ale realităților, în tot felul de scorneli, chipurile lirice, că moldovenii sunt așa și pe dincolo. Pe dracu sunt buni și lirici moldovenii, moldovenii se bat cu topoarele, iar renumita lor ospitalitate este și ea defectuoasă, bolnavă – vine un străin în casa moldoveanului și i se pișă în cap, și el cântă! Literatura noastră a avut șansa unor modele mult mai sănătoase, mai viguroase, ratate, din păcate, deseori chiar și de promotorii lor; un Vlad Ioviță cu *Pas de trois*, dacă era editat la timp, un Vasilache cu *Povestea cu cocoșul roșu*, un Serafim Saka, un Busuioc, un Beșleagă, un Cosmescu... Eu găsesc vinovată aici și critica noastră literară care, atunci când nu le-a dat în cap cu ideologia, a aiurit pe aceeași linie bolnavă, liricoidă. Unde era critica literară atunci când trebuia să fie prezentă și unde este acum, cu ce se ocupă? Îți spun eu cu ce. Critica noastră literară este preocupată acum de opera marilor scriitori români, ceea ce nu este rău, rău este că fuge iarăși de multele și complexe probleme ale literaturii române basarabene, așa cum a evitat și altădată să se execute în funcția ei – foarte importantă – de orientare. Așa încât noi și acum suntem nevoiți să țâșnim la întâmplare, fiecare cum poate și fiecare din ce a apucat să însușească. De aici și lipsa de criterii, haosul, debandada, incoerența, complexe de inferioritate, dar și cele de superioritate, neîntemeiate. Eu, desigur, nu-mi fac mari iluzii, noi, chiar dacă se va produce minunea nirii, tot provincie vom rămâne.

V.G.: Evident, există această situație ingrată a scriitorilor basarabeni ignorați, chiar neștiuți de critica din țară, din motive lesne de

înțeles, și evitați de critica literară locală care se află acum într-un specific, egolatură proces de mea culpa, cel de a nu fi cutezat sau de a nu fi putut să vorbească altădată despre marii scriitori români. Cred însă, în același timp, că exagerez rolul criticii literare în orientarea și devenirea unui scriitor. La urma urmelor, fetișizarea scrierilor unui autor poate să se producă numai până la ușa primei mari biblioteci, dincolo de care lucrează, eficient sau defectuos, propria ta capacitate de a înțelege, a asimila, a te orienta. De altminteri, și situația aceasta conflictuală dintre Druță și scriitorii basarabeni are un motiv mult mai profund decât cel expus în tirul învinuirilor reciproce. Și anume: devierea scriitorilor basarabeni de la „linia drujiană” deloc întâmplător apreciată astăzi de „inteligenta” democrat agrariană, a început cu mult timp în urmă. Să revenim însă la „deviatul” Nicolae Esinencu. Nu știi dacă ești realmente chiar atât de mobil cum vrei să insinuezi cu ambalajul tău de vâjâială și mișcare continuă, dar există în întreaga ta creație o obsesie a drumului (drumurilor) tradusă în diverse imagini memorabile, uneori cu totul extraordinare, drumuri care visează, aleargă, ascultă, rod, scormonesc, cântă, drumuri purtate subsuoară, pe umăr, în dodii. Ce se întâmplă în „chișturica” de drum care îți cade și ție pentru scris. Se zice (de la Esinencu auzită) că Nicolae Esinencu este în stare să scrie într-o noapte 100 de poezii...

N.E.: Dacă ai observat, Esinencu face cea mai mare vâlvă și gălăgie atunci când vine vorba să se organizeze o plecare undeva, pe linia Uniunii Scriitorilor. Păi să-ți spun o chestie, eu în viața mea nu am călătorit decât foarte puțin. În România am fost o singură dată și asta acum când unii dintre noi sunt acasă în România și în oșpeție la domiciliul din Chișinău. Am fost și în Georgia, dar pentru asta un prieten georgian a trebuit să insiste așa cum știi să o facă doar gruzinii: „Dacă nu vii, înseamnă că nu-mi respecti mama, că disprețuiești Gruzia și poporul gruzin etc.”. Acum am de gând să fac scandal dacă nu voi fi inclus în lista participanților la Festivalul de la Die, Franța, consacrat culturii basarabene. Ce vreau să-ți spun cu toate acestea e că tot Esinencu, după ce face scandal și este inclus în delegație, găsește sau inventează un motiv

pentru a nu pleca nicăieri. Toate drumurile mele realmente posibile se consumă în vis, în marea dorință, în obsesia de a pleca, de unde probabil provine și multitudinea fațetelor lor interioare sau interiorizate. Cât privește cele 150 de poezii pe noapte...

V.G.: *100 de poezii...*

N.E.: Fie și 100, nu este un secret că Esinencu scrie mult. Acum câțiva ani s-a luat o decizie aici la Uniune pentru editarea scrierilor mele alese în 3 volume... Am făcut o selecție și când am calculat „cantitatea”, m-am îngrozit: îmi ieșeau 11 volume de scrieri alese. 11 volume de scrieri alese, îți imaginezi, doamnă, câtă hârtie a murdărit Esinencu în viața lui? Ce-i drept, când mă apucă, scriu și pe șervețele, și pe pereți. Oricum, dacă nu chiar 150, am scris o singură dată, și nu într-o noapte, într-o seară, 80 de poezii. Mă aflu în Georgia, începusem după câteva zile de ședere în „străinătate” – știi, acolo toți sunt kneji! – s-o iau razna. Și nu se mai întâmplase să nu scriu atâtea zile în șir, așa că m-am declanșat.

V.G.: *Și erau toate bune?*

N.E.: Nu știi, nu pun în discuție valoarea, deși, dacă ar fi fost proaste, nu le-aș fi scris, pur și simplu. De fapt, tânjesc după o selecție riguroasă din poezia lui Esinencu, cât o fi acolo ca volum. Sunt sigur că niște selecții riguroase – dar făcute pe cinste! – din poezia basarabeană ar face imediat ordine în ierarhia valorilor. Pentru că o bună parte din scriitorii basarabeni – și eu mă număr printre ei – nu știu să-și pună în valoare scrierile.

V.G.: *Recunoști într-o poezie că atunci când valul bate în malurile Europei îți cade pălăria din cap, apoi, în altă poezie, afirmi că, totuși, înainte de a intra în mare trebuie să-ți scoți pălăria. Poate greșesc, trebuie însă să identifiți malul Europei și marea însăși! – aceste două poezii comunică între ele, nu? – cu valorile moderne, ceea ce înseamnă că deseori blamezi pe culoarele Uniunii Scriitorilor pe modernistii noștri, pe optzeciști numai pentru că aceștia îți seamănă, pentru că ai certe afinități cu optzecismul basarabean.*

N.E.: Eu, în general, nu am acceptat niciodată grupările literare pe criterii de ani, sunt artificiale, trase de coadă. Cât privește „optzeciștii noștri”, ei mai au un neajuns esențial – sunt suspect de

mulți, o puzderie de „valori” care de care mai brează. Dar nu asta mă deranjează, ci faptul că pretind a fi începutul și sfârșitul literaturii basarabene. Sunt „vârf de lance”, cum afirmă revista tinerilor scriitori, până la ei nu a mai existat nimic. Dacă-i să vorbim de un vârf de lance, acesta ar fi Galaicu-Păun, urmat, poate, de Crudu, Chiper. Sunt incluși în grup și câțiva poeți buni – Popa, dumneata, Cioclea, încă vreo doi-trei care numai optzeciști nu sunt.

V.G.: Termenul, de altfel, este de mult și destul de categoric contestat în România. Totuși, dacă ai în vedere criteriul de alcătuire al „Portretului de grup”, nu cred că, în mare, acesta a fost optzecismul. Portretul de grup a fost în definitiv o replică de substanță la multele discuții gratuite din ultimii cinci ani în jurul poeziei basarabene. Nu întâmplător antologia a stârnit interesul criticii din țară, iar la noi – supărări, suspiciuni, contestări. Însă mai probabil e că doar lipsa de eleganță a unui cârțoi de poezie nu le-a permis alcătuitoarelor să insereze în paginile ei și alți autori.

N.E.: Ca, de pildă, Esinencu care, dacă vreți să știți, este cel mai mare optzecist basarabean!

V.G.: În ce-l privește pe Esinencu, lui i s-au atribuit recent, în cadrul unei mese rotunde organizată de revista Sud-Est și PEN, merite mai pe potrivă; curajul și talentul de a fi deviat de la „conțopismul” (Aureliu Busuioc) literaturii basarabene, în sensul elocvenței personajelor deformate pe care le-ai creat, inclusiv eroul liric, idem Esinencu în rol perpetuu de copil teribil care face grimase, arată limba, într-un cuvânt – „râde” sfidând prin teribilismele sale automatismul gesticular, vidul sufletesc, meschinăria „mijlocului de aur” (Andrei Țurcanu). Dialogul nostru confirmă într-un fel sau altul acest rol al tău în literatura basarabeană pe care te rog să-l păstrezi, pentru că timpul pe care îl trăim acum este deosebit de bogat în protagoniști esinencuieni. Îți mulțumesc.

Basarabia. 1996, nr. 11.

NICOLAE ESINENCU: „SUNT AL TREILEA OM AL GÂNDIRII NAȚIONALE!”

*Pavel PADURARU,
jurnalist și scriitor*

– *Dle Esinencu, de ce ați hotărât să candidați la funcția de președinte al US?*

– Prin decizia Consiliului US, li s-a propus să candideze membrilor Uniunii din toată lumea. Oricine vrea să schimbe ceva în gândirea scriitorului moldovean a avut șansa s-o facă! Termenul-limită era 20 octombrie, ora 17. Când au rămas 15 minute și-am văzut că nu candidează nimeni, am decis să mă înregistrez. De altfel, ziua Adunării Generale s-ar fi amânat până la găsirea alternativei. Care-i supărarea?

– *Să înțelegem că, de-ar fi existat alternativa, nu v-ați fi înregistrat?*

– Corect. Știam că vor fi șase concurenți și Cimpoi m-a insultat cum n-a făcut-o nimeni. El mi-a spus: „Tu ești al șaptelea, ticălosule...” Am rămas șocat și mi-am zis: „Am să fiu al șaptelea și-am să câstig alegerile!” Când a aflat că m-am înregistrat, Cimpoi a șovăit să dea mâna cu mine.

– *Cu ce nu sunteți de acord din ceea ce a făcut Mihai Cimpoi, fiind președinte?*

– Stai, de ce mă iei așa? Eu nu vreau nimic, sunt om liber al gândirii naționale. Sunt corect și candidez. De ce? Treaba mea. Când îi dictam secretarei gândirea mea, apare Val Butnaru și eu zic: „Cristina, eu încă nu am programul de gândire, înregistrează-l pe domnul – el e al doilea.”

– *Care este programul Dvs.?*

– Sunt al treilea om al gândirii naționale! Programul am să vi-l spun numai la adunarea generală și nu mă ispitiți. Marele teatru a fost că, deși nimeni nu îndrăznise să candideze, au început să-și șoptească: „Băi, voi stați și beți, dar Esinencu își face program”. Programul meu este din nouă litere și se cheamă „Skvozneak”!

– *Ce veți schimba în US dacă veți fi președinte?*

– Te urăsc pentru o asemenea întrebare! Ce fel de „dacă”? Află că sunt președintele US de la naștere și n-am să schimb nimic. N-am nevoie de portar, vicepreședinte, contabilă, secretară, consiliu... Am să fiu numai eu.

– *Seamănă a dictatură...*

– Dacă mă vreți, acceptați! Dacă nu vă aranjează Cimpoi, vin eu! US nu va avea nici portar, nici uși, nici geamuri. Eu am să șed în hol și am să spun: „Toți sunteți scriitori. Dacă doriți, treceți pe la mine, dacă nu, nu”.

– *De ce veți face asta?*

– Ca să fie *skvozneak*, ca să treacă aerul pentru veșnicie, să bată vânturile de pretutindeni și să simțim libertatea.

– *Veți strica geamurile?*

– Am să le scot, ca să fie lumină pentru națiune! Am să șed sub un copac, n-am nevoie de birou! Scriitorii vor trece să mă vadă. Am să șed, la orice oră, la o masă în curtea US și jur că am să-i ascult pe toți, dar n-am să pot ajuta pe nimeni. Nu pot să vă ajut, fraților, dar vă iubesc! Vom sta împreună – doi scriitori chiori, șchiopi, pierduți... Și eu am să-i zic: „Ce mai faci, mă?”

– *De ce nu veți ajuta pe nimeni?*

– Toți cred că US este a statului, dar suntem o organizație obștească. Timp de 20 de ani, statul nu ne-a ajutat cu nimic. Ce vrea el de la noi?! N-am fost președinte niciodată și nu vreau să ajut pe nimeni niciodată. Scriitorul se ajută prin scris.

– *Fiind contracandidatul lui Cimpoi, îl apărați întotdeauna. Vă veți retrage?*

– Dacă-l scoateți pe Cimpoi și mă bag eu, ați ars-o. Votați pentru mine! Votați, că eu am să vă nenorocesc pe toți. *Skvozneak budet!* Și n-am să mă retrag niciodată!

– *Este vreo relație între US și comuniști?*

– Ce să fac cu întrebarea ta? Să vă fie clar că US e obștească. Are un stat nevoie de scriitori? Nu v-am spus că mă piș pe țara care se pișă pe scriitorii ei?

– *Care este rolul unui scriitor în societatea noastră?*

– Eu am șapte nepoței, mulți copii și mă gândesc până azi care e rolul scriitorului. Este primordial! Nu e nimic mai frumos decât un scriitor care nu face nimic, nu cere nimic, scrie o poezie sau o nuvelă și copiii o citesc.

– *De ce Nicoleta Esinencu, fica Dvs., nu vrea să devină membră a US?*

Când aud de neamul meu, distrug Uniunea la orice oră! Nu vă ajung eu? Îmi trebuie aici și Nicoleta? Nu vrea, fiindcă umblă prin Franța, Italia, Moscova, Japonia, unde eu n-am fost niciodată.

– *Cum explicați faptul că în US sunt peste o sută de pensionari, iar mulți tineri nu vor să adere la Uniune?*

– Ca să vorbim serios, mulți nu merită să fie primiți. Dar unii consilieri ne bagă tot rahatul în Uniune. A rămas pe undeva ultimul prost și pe acela cred că o să-l primim. E trist... Oare te asigură Uniunea cu ceva? Totuși, singura celulă vie în republică este US...

– *Spuneți că, de veți ajunge președinte, îi veți alunga din US pe toți cei pe care i-a primit Cimpoi...*

– Mă alung, mai întâi, pe mine. Cu ce vă este dator Cimpoi? Vreți să vă dea de mâncare, de fumat și de băut? Sau vreți să vin eu să vă ajut? Știți de ce trebuie de păstrat Cimpoi? Din motivul că respiră. Ceilalți au adus comuniștii la putere. Cimpoi e un nenorocit, ca și mine – e un om bătrân, obosit în felul lui... Vai de capul lui Cimpoi! Dar eu am să câștig alegerile și am terminat discuția!

– *Cine a distrus Casa de creație a US?*

– Cine a distrus cârmuirile din sate, casele de cultură, serele și luminițele? Cimpoi? Casa de creație era în plină funcțiune, dar s-a început conflictul transnistrean și am fost rugați să o dăm refugiaților. Credeam că totul se va aplatina și vom face o reparație, dar acolo a fost altă mișcare. Mulți au zis că ne vor ajuta, dar nimeni n-a contribuit cu nimic.

– *De ce n-ați pus paza la Casa de creație?*

– Ați vrut ca Cimpoi să vă stea paznic? Voi niciodată n-o să prindeți la minte – Casa de creație a lucrat perfect, dar a fost un moment de criză... Trebuia să plătim pazei înarmate câte 14 mii

de lei pe lună, iar aceasta fura mai mult decât alții. Vinovat este sistemul și viața prin care trecem cu toții.

– ***Are totuși US relații cu puterea comunistă?***

– Atunci când Voronin, fiind șef la PCR, a venit la Uniune, eu am spus: „Cea mai mare nenorocire e faptul că comuniștii calcă pragul US pentru a doua oară”. N-am să-l iert niciodată pe Voronin.

– ***Înseamnă că nu e nicio relație între el și US?***

– Țasta-i alt dialog... întrebați-i pe alții.

– ***Andrei Srtâmbeanu, consilierul lui Cimpoi, prin unele declarații în mass-media, se pare că-i apropiat de Voronin...***

– Cimpoi nu-i cel mai prost om al națiunii. Tipii care se învârt în jurul lui strică totul în viață.

– ***Cum pot fi susținuți scriitorii de către US?***

– Foarte ușor. Asta n-am să v-o spun niciodată în viață!

– ***Câți dintre membrii US sunt scriitori?***

– Există un singur scriitor: Esinencu. Esinencu și numai Esinencu. Druță? Care Druță? Dacă n-ar fi fost *Pizdețul* lui Vakulovski și cei care l-au urmat, ne-am fi înecat în bălegar...

– ***Un scriitor trebuie neapărat să fie om al națiunii?***

– Un scriitor, fără conștiință națională, nu e scriitor. E un zero. Ca și cei care au conștiință națională, dar nu pot scrie. Noi ne-am aninat de această așchie de pământ, căreia îi spune Basarabia. Suntem niște oameni pierduți ai lumii, care nu trebuie nimănui, practic nu suntem. Dimpotrivă, „oamenii națiunii” au adus comuniștii la putere.

– ***Ce veți face după ce veți deveni președinte?***

– Mă ia groaza că-mi voi pierde libertatea. După ce-au să mă aleagă, am să mă retrag. Mi-ar plăcea să conduc US, dar ea nu vrea, fiindcă nu știe ce vrea. Eu oricum sunt președinte. Dar vreau să fiu liber, să merg și să fumez când vreau, să beau un păhărel la orice masă. Pe cine să conduc în țara unde unu-i mai deștept decât altul? Un scriitor nu poate fi condus. De-am să câștig sau nu, oricum am să fac *skvozneak* și-am să plec. Nu știți unde? Într-o bună zi, o să murim cu toții, așa că toate-s fleacuri, domnilor!

Timpul. 30 oct. 2006.

NICOLAE ESINENCU: „CÂND M-AM NĂSCUT, M-AU ÎNCONJURAT PERSONALITĂȚI MARI ȘI TARI”

Vitalie RAILEANU,
critic și istoric literar

– *Vă mulțumesc dintru început, domnule Nicolae Esinencu, că ați acceptat să răspundeți la câteva întrebări destul de indiscrete, care ar putea să provoace niște frumoase-amare amintiri, în mod firesc tăinuiesc la inimă...*

– Când acum patruzeci de ani scânceam pe strazile Moscovei că, chipurile, se pierde republica, dispare moldoveanul, este asimilat de *marea drujbă*, scriitorul georgian Ceișvili, pe neașteptate și un pic enervat, îmi zice: „Nicolino, c-așa îmi zicea dumnealui, câți moldoveni sunteți în *Republica Moldova*?” „La vreo patru milioane”, îi spun. „Și câți sunteți în România?” mă întrebă. „Peste douazeci și patru milioane”, îi spun. „Și moldoveanul e român, nu?” mă întrebă. „Mai poate fi îndoială?!” sar eu. „Și atunci de ce-mi miorlăi că-ți moare neamul?!” aproape că se stropșește dumnealui și mi se destăinuie cu lacrimi în ochi: „Uite, noi, gruzinii, suntem numai în Caucaz și abia adunăm vreo două milioane... ce-o să se întâmple cu noi în viitorul apropiat”, te-ai gândit? Striga. Dar nici eu nu mă lăsam: „Pricepi, ziceam, moldoveanul trebuie ocrotit ca ochii din cap, ca o specie terestră unică... Dar cu gruzinul, se văicărește dumnealui, nu e aceeași poveste? Spune-mi unde-ai mai văzut gruzini?!” se revolta el, dar și eu mă revolt. Practic amândoi aveam dreptate, dar sângele clocotea, clocotește, clocotește... Și dumneata azi mă întrebi care mi-au fost cărțile și autorii ce m-au marcat pentru întreaga viață? Îți răspund: Eminescu și cărțile dumisale. Eminescu este un mare stat, domnule!

– *Am observat că atunci când vă pronunțați asupra literaturii contemporane, asupra unor scriitori, adoptați uneori și o atitudine dezaprobatoare... De ce?*

– Păi bine, domnule, în jurul lui Eminescu nu se admit murături!...

– *Fiind invitatul emisiunii „Varietăți literare”, mi-ați spus că cititorii de azi regretă o schimbare de registru din scrisul contemporan... Mi s-a părut, cu voie sau fără, că ați pierdut, în acea clipă, pe drum ceva din ironia ce dădea unicitate scrierilor, ca buchetul unui vin de mare marcă. Am simțit și o undă de părere de rău în spusele Dumneavoastră...*

– *Libertatea care a năboit pe neașteptate după revoluție a zăpăcit și a pus pe fugă zeci de scriitori contemporani, unii fiind chiar de frunte. Scrisul lor antrenase o viață cititorul timpului și acum, popăci!, revoluția aduce, ba chiar ne și plesnește peste față, ochi, gură cu fuioare de libertate! Se mănâncă libertatea asta? Se bea libertatea asta? Se pune în ladă – las' să fie? Și-apoi cu libertatea a mai venit și frica: și dacă, se întreabă unii, asta e adevărata libertate? Și dacă iar se întorc comuniștii? Dar ei, ca să vezi, nici nu plecașeră! Și-apoi atunci, dragă Vitalie, despre care umor este vorba?... Oare nu te apucă câteodată o tristețe?...*

– *Dumneavoastră aveți plăcerea statului de vorbă. În fond, e un lucru foarte important pentru un scriitor, dar reușește El, scriitorul, să afle mai multe despre mersul lumii, poate găsi în aceste lungi discuții urzeală pentru viitoarele subiecte?*

– De obicei, eu încep să scriu de la patru dimineața. Mai bine zis, de o viață mă trezesc la patru dimineața. Și asta chiar de se întâmplă să vin la trei noaptea. Scriu, dacă nu se întâmplă să bată vecinii cu pumnii în pereți. Citesc dacă nu stau aiurea în fața televizorului. Și toate astea se târăgănează până la șapte, când se-avântă familia-mi la viață. Din clipa când mi s-a trezit familia, sunt dispus să părăsesc cuibul în orice clipită. Mă simt în aceste momente ca o lăuză. Simt necesitatea să-mi încarc bidonul cu energie, să-mi fac, cum se zice, plinul, pentru a mă arunca din nou la orele patru în lanul masiv al literaturii... Și până să fac plinul, clar, pălăvrăgesc, stau cu mare plăcere la taclale cu țara!

– *În ce mod a creat toată viața omul Nicolae Esinencu?*

– Prima și marea personalitate a timpului meu pe care am descoperit-o, și-s fericit prin asta, a fost tatăl meu. Imaginați-vă că, Doamne ferește, la naștere, nu era! Dar era! Zâmbea!... Apoi m-au

înconjurat personalități mari și tari. Aici erau Eminescu, Creangă, Cehov, Gogol, Ionescu, Beckett, Capote, Salinger, Hemingway, Böll, Grass, Borges, toți scriitorii lumii – și toți au fost la nunta mea! Iu-hu-hu!

– *Sunteți pasionat de călătorii. Aveți locuri anume ce vă cheamă mereu să reveniți acolo cu sufletul deschis?*

– Răspunsul la această întrebare n-a urmat, deoarece autorul m-a trimis la...

P.S. Aici, scriu de mână (spune Nicolae Esinencu), că mi s-a defectat mașina de scris. Ar putea fi reparată, dar durează și eu nivicând nu revin dacă mă opresc! La cele șapte întrebări, să bănuim, vom răspunde cu altă ocazie și în alt timp, și la altă mașină de scris.

* * *

În agenda mea am avut concepute și alte întrebări provocatoare pentru domnul Nicolae Esinencu, pe care le și prezint.

– *Ce vă pune în gardă la sfârșitul deceniului întâi al mileniului trei?*

– *Mulți ani a trebuit să fiți printre cei de la conducerea Uniunii Scriitorilor din Moldova. A fost aceasta doar o corvoadă administrativă sau scriitorul Nicolae Esinencu a reușit să tragă... un mic profit și pentru perfecționarea/modelarea scrisului?*

– *Îmi puteți spune ce a însemnat biblioteca pentru Dumneavoastră?*

– *Ați putea să ne vorbiți, dar succint, despre posibilitățile de creație ale poporului nostru?*

– *Sunteți la înălțimea unei frumoase vârste, completate de un prestigiu ce vă permite să vă contemplați în liniște moștenirea literară și spirituală pe care o lăsați cititorilor fideli...*

– *Ce vă propuneți pentru viitor?*

Acestea au fost intențiile mele, însă ele rămân a fi relatate până la sfârșit în viitorul apropiat... Chiar mâine poate, deoarece scriitorul Nicolae Esinencu în fața nimănui nu-și scoate pălăria cu atâta respect precum în fața cititorului său!!!

Doar scriitorii cu adevărat mari sunt simpli, iar simplitatea lor te face să te simți egal cu ei...

Literatura și arta. 14 ian. 2010.

NICOLAE ESINENCU: „TIMPUL MEU E UN PUMN DE CIREȘE...”

*Antonina SÂRBU,
jurnalistă*

Nicolae Esinencu nu e scriitorul care ar fi interesat de promovare de imagine. La fel de dificil e să-l ai ca protagonist al unui interviu. „Da, da, o sa discutăm! La primăvară...” Până l-am convins... nu-l interesează, privește cu ironie la reportofon, la aparatul foto... Mai bine să discutăm despre noi, copii, nepoți, necezuri, las-o pe mai târziu cu literatura...

Am gândit interviul respectând rigorile genului, am venit plină de entuziasm acasă la familia Esinencu, în strada Academiei! Dar nu a fost să se întâmple... Vă propun un dialog, o discuție cu Nicolae Esinencu în „stilul copilului teribil”.

Trebuie să rectific, scriitorul vrea să-i zică Nicolae: „Niciun fel de domnule Esinencu, hai să fim serioși!” Da, doamna Antonina Esinencu a asistat la discuția noastră și intervenea cu unele precizări sau îi spunea: „Colea, eu despre toate acestea am uitat, țin minte doar ce a fost frumos!” Când Nicolae se lamenta, cu tot felul de detalii, despre colegii scriitori, doamna zicea: „Nu-l crede!” Și cum stilul este omul, sper să-l descoperiți pe Nicolae Esinencu aici, în acest dialog...

– *Domnule Esinencu, chiar nu va interesează ce zice opinia publică?*

– *Nicolae Esinencu:* Să fim serioși, care opinie? Iată, dumneata vorbești, da eu mă uit prin casă și mă gândesc la Vasile Stati.

– *Care? Cel care știe numai de limba moldovenească și atât? Cel cu dicționarul? Doamne ferește, despre altă opinie publică vă întrebam...*

– Da, imaginează-ți că anume la acel Stati mă gândeam!

– *Am observat că nu mă ascultați, dar niciodată nu aș fi spus că pot începe discuția cu Nicolae Esinencu... vorbind despre un Vasile Stati. Sunt curioasă, de ce vă gândiți la acest personaj dubios?...*

– Știi, mă gândeam la Vasile Nicolaevici și îmi ziceam: dacă nu ar fi fost în viață un Vasile Stati, niciodată nu mai primeam apartamentul ăsta, cu cinci odăi. De la statul sovietic, desigur!

– *Și cum a contribuit V.S.?*

– Foarte mult a contribuit.

– *Unicul scriitor cu un „familion” atât de mare! Patru copii! Se opunea cineva?*

– Și foarte mulți!

– *Dar cine: conducerea USM, conducerea RSSM? Șefii de partid?*

– În bloc!

– *Și nu le era rușine, atâția împotriva unuia?*

– Habar nu aveam cine, dar timpul trecea, mulți, în orașul acesta, aveau câte un copil, locuiau ca boierii, în patru camere, dar eu în trei. Și oricât insistam, auzeam că patru camere îi ajung lui Esinencu. Cică, apartamente cu cinci odăi nu se construiesc. Dar șefii, vezi dumneata, trăiau chiar în cinci camere. Mereu îmi spuneau: clasa muncitoare merită, iar dumneata nu ești muncitor. Clasa muncitoare are dreptul la cinci odăi. Și asta auzeam prin toate instanțele. Apoi m-a convins Mihai Cimpoi să mă duc să iau ordinul de repartiție, pentru patru camere. Mihai zicea că vom fi vecini și asta însemna mult. Îmi părea și mie frumos să fiu vecin cu Cimpoi, dar aveam patru copii, unde să scriu? Eu și nevasta și încă patru copii! Dar mă încălzea gândul că voi fi vecin cu Mihai! Cine nu ar vrea să fie vecin cu Mihai!? Toți! „Hai, Nicolae! Nu fi prost!” mă tot îndemna Mihai la sediul raionului Frunze, unde ar fi trebuit să luăm ordinul de repartiție.

– *Și v-ați dus? Ați acceptat?*

– Ne-am dus cu Cimpoi. E1, bucuros, a luat apartament cu trei camere. Cu doi copii, Mihai are doi copii! Da' eu trebuia să semnez pentru patru și... nu am semnat. Cimpoi mă tot ghiontea:

„Hai, Colea, că o sa fim vecini...” Și încă un rus, un omulean acolo, când m-a luat la trei parale, în rusește: „Ti cito, durak?...” Ți se dă apartament cu patru camere... Și nu am luat. Dacă acceptam, aveam să fiu vecin cu Cimpoi, dar eram la alta scară, la alt etaj. Poate, dacă eram la aceeași scară, la același etaj cu Mihai... poate, poate mă îndoiam. Nu, le-am zis, categoric, eu o să primesc cinci camere!

– *Cât ați așteptat?*

– Timpul trecea, dar eu știam ce știam: se apropia congresul. Și iată peste o zi trebuia să aibă loc congresul Uniunii Scriitorilor, eveniment! Și mare eveniment. Și eu îmi zic: trebuie introdusă pe ordinea de zi și chestiunea mea.

– *Care chestiune?*

– Nu mă ascuți? Cea cu apartamentul. Și a venit ziua aia, în ajun stau cu Saka, Vatamanu, Vodă, Răileanu, încă câțiva, clar, beam la bar, ne pregăteam de congres. Ne luam avânt, oleacă de curaj. Și le spun ce am de gând să fac, să ies și să vorbesc de la tribună. Iar prietenii mei nu mă credeau, îmi ziceau că nu o să am curaj. „Coliță, strici congresul”, zice Vatamanu. Acolo-i organizat, nu te mai ascultă. Cine o să asculte? Nu se lăsa Vatamanu. Da’ eu strig mânios: „Boțu o să mă asculte!” Nu am să beau nicio picătură, pentru început... Aici, zice Vatamanu: „Colea, ai spus bine: pentru început”.

(Doamna Esinencu zâmbește, își bea liniștită ceaiul și se uită la mine cu subînțelesuri.)

– *Pare ceva interesant, ați reușit?*

– Stai așa, nu te pripi. Se vorbea că la acel congres o să participe Boghiu, Ivan Ivanâci, prim-secretarul. Deci nu trebuia să fie „congres cu scandal”, ferească sfântul. Lor nu le plăceau scandalurile. Și cum discutam noi, vine barmanul și ne roagă să încheiem petrecerea, că nu aduce mai mult niciun monopol, nicio sută de grame. Vin șefii cei mari și trebuie să părăsim barul. Eu eram cu plata, portmoneul era la mine. I-am spus barmanului să ne aducă două lăzi de șampanie sub scară... până la urmă, la veceu.

– *Cum așa, la WC?*

– Când am intrat noi acolo, lada cu șampanie ne aștepta deja. Și discuția a luat foc, și mai aprinsă era... Atât eram de antrenați, încât nici nu am observat când a intrat Pavel Boțu la veceu... Mă rog, omul avea nevoie... Șeful nostru ne-a surprins acolo, în vâltoarea unor discuții despre cum să facem să le stricăm congresul.

– *Și Boțu a stat cu Dumneavoastră acolo, la WC, de vorbă?*

– Ei, ți-o spune, noi stăteam pe jos, da Boțu nu s-a așezat la podele, era sef... Dar a băut un păhărel de șampanie cu noi, vezi cum era Pavel Boțu!

– *Boțu, care era și președintele Sovietului Suprem al republicii?*

– Ei, când Boțu a prins gust, iată că intră Stati, angajatul cc al partidului... Îi spune lui Boțu: „Pavel Petrovici, sunteți așteptat acolo, de oameni importanți”. Boțu s-a dus, iar Vatamanu îi întinde un pahar de șampanie lui Stati. El și-a cerut scuze și a insistat că ar avea ceva serios de discutat cu Nicolai Gavrilovici, acesta eram eu... Și a zis: „Nicolai Gavrilovici, hai poftim în «caridor»” ...

– *Și ce a spus în „caridor”? „Caridor” o fi din dicționarul cela al lui...*

– Stai, nu te pripri, nu e cazul. Acolo erau două WC-uri, unul pentru bărbați și altul pentru femei. Cel al damelor era mai aproape, iar noi îl foloseam mai des pe cel al damelor. Se făcuse ora 11.00, la Uniune deja era agitație, era multă lume, unii vin la Uniune cu probleme, mai mulți la bar cu „dresul”... și pe la această oră la WC era rând, începea viața la Uniunea Scriitorilor. Și aici, veceul doamnelor era pe prim-plan, al bărbaților, pe al doilea. Am intrat noi acolo, ne trebuia un locșor sigur, să putem vorbi în siguranță. Și cum stăteam noi acolo, eu și Vasile Stati, intră o doamnă, acum doamnă, dar pe atunci cred că era Svetlana Iurievna... Și când a prins a țipa... Ei, Doamne ferește, țipa de parcă a mușcat-o o viperă... Ei, am ieșit noi în „caridor”. Vasile Stati m-a lipit de un perete și cu o mână învârtea un nasture la jacheta mea și șoptea: „Nicolai Gavrilovici, vă rog eu să nu faceți prostii, ei o să fie pedepsiți, o să vedeți”. Dar eu nu înțelegeam cine va fi pedepsit... Cine? „Nu înțeleg despre ce vorbiți”, îi spun eu lui Stati. El se uită lung la mine și zice: „Nicolai Gavrilovici, să nu ieși mâine la congres, să nu

vorbești, auzi?” „Dumnezeule, mă gândeam, cine i-a spus, cine a făcut *donosul*, cine?” Nimeni din cei cu care stătusem la masă nu a ieșit de acolo.

– *Și cine era cu denunțul? Ați aflat?*

– Ascultă dumneata. Vasile Stati sucește nebunește bumbul de la haina mea, zâmbește nervos și continuă: „Nu vă faceți emoții, Nicolai Gavrilovici, de unde am aflat?” Pauză. Continuă: „Nicolai Gavrilovici, tot respectul, dar nu uitați că lucrăm la comitetul central”. Și ce? Nu mă dădeam bătut: cine l-a înștiințat? Și îl întreb: „De-ai noștri? Cine?” Iar el, Stati, calm, zice: „Important e să nu faci prostia să ieși mâine la tribună, iar cum am aflat... patronez uniunile de creație și mâine va asista Bodiș la congres și dacă faci prostia asta, o să mă nimicească. Vă rog... problema apartamentului eu ți-o rezolv, mă suni *adăuza* după congres”.

– *Dar cum ați primit totuși apartamentul unde v-ați scris opera?*

– Păi, după ce am povestit acasă situația, mai contează cum am primit casa? Vasile Stati s-a ținut de cuvânt. L-am sunat cu o monedă de zece, că ne plimbam cu soția... ieșisem să o plimbăm pe Nicoleta, care era în cărucior... Și mi-am amintit, era sâmbăta Paștilor! Zic, trebuie să-l sun pe Stati... tocmai mă luase soția în răspăr: „Colea, cât se poate...” Locuiam în Botanica, pe bulevardul Sovetskoii Armii! Doamne ferește, dar asta era viața. Și nu aveam două copeici, pe atunci nu erau mobile din astea, nici pomină, atunci era altceva: sunai cu două copeici! Și dacă nu aveai două, puteai să pui zece copeici că tot mergea aparatul... Și ce credeți? Vasile mi-a răspuns. Te rog să scrii ceea ce am să-ți spun acum: „Eu trebuie să plec la părinți, am crescut la orfelinat și ei m-au înfiat și de Paști întotdeauna mă duc la părinți. Colea, te du acolo... Ai să-i spui paznicului că eu te-am trimis, el o să deschidă și tu o să intri în apartamentul de cinci odăi, vezi, sunt două apartamente, alege care îți convine”. Înțelegi? De la comitetul central, pe firul acela... cred că niciodată și nimeni nu a îndrăznit să spună că e Paștele, e Sfânta Înviere, mă duc la părinții mei adoptivi...

– *Da, greu de crezut. Doamne Esinencu, poate uneori judecăm oamenii prea aspru...*

– Zău că așa a fost! Eram tulburat. Am desfăcut căruciorul că nu încăpea, am luat un taxi din stradă, am ajuns, totul a funcționat. Doar că ne-am dus în spatele blocului, ne-am uitat cu Tonea pe geam, că erau la vreun metru și ceva... Eu la unul, ea cu Nicoleta în brațe la celălalt... Și am întreat-o dacă-i place. Tonea mea, soția mea atât de dragă, a zis: „Îl luăm pe acesta, Colea!” Nici nu ne-am mai dus la cealaltă scară. (În sfârșit, doamna Antonina a zâmbit și a zis: „De ce nu-mi amintesc și eu precum o faceți voi?”)

– *Trebuie să recunoașteți că soția Dumneavoastră merită tot ce e mai frumos în această lume! Am auzit că ea era redactorul tuturor textelor pe care le scriați. Să fie adevărat?*

– Corect, adevărul e că soția mea, Tosea Darka, pseudonimul ei literar, puneu ștampila pe scrisul meu: e bun sau nu. Tony are ochi și gust la literatură, de admirat cât rafinement, cunoștințe! Dacă soția mea zicea că ce am scris e pește împutit, apoi putea Esinencu să răcnească de să se cutremure casa cu nouă etaje, peștele rămânea împutit. (Doamna Antonina râde și zice: „Nu-l crede, spune minciuni...”).

...Știi când am plâns prima dată de când am crescut, am ieșit din copilărie? Știi când a plâns Nicolae Esinencu?

– *A fost și astfel de întâmplare? Când?*

– Ei, dragă, cum să nu? Într-o noapte, în parcul central, pe atunci „Pușkin”... ne făceam nevoile pe după niște platani, cu Andrei Strâmbeanu, după o beție cruntă la restaurant... Andrei Strâmbeanu zice: „Tu, Colea, ai noroc de o soție de aur, ea îți scrie toate textele, că altfel nu ai mai fi scriitor!” Doamne ferește, am început să plâng și să-i spun că nu-i adevărat... Dar el se întărâta și mai tare... și atunci l-am trăsnit.

– *I-ați tras o palmă lui Strâmbeanu?*

– Ei, nu, i-am spus eu ceva... doare mai mult decât îi dădeam un pumn...

– *Ce i-ați spus? L-ați înjurat?*

– Ei, nu, prea ușor. I-am zis plângând, rău, mânios: „Andrei, cum se întâmplă asta, cum vine, bre? Eu trăiesc cu prima soție, tu ai ajuns la a treia, dacă nu cumva la a cincea, și tot prost scrii!”

– **Și domnul Strâmbeanu ce a răspuns?**

– Ei, Andrei a zis: „Iată aici, Colea, m-ai pocnit...” Dar suntem prieteni, viața e frumoasă și nu ținem supărare.

– **Domnule Esinencu, niciodată nu v-am auzit vorbind despre părinții Dvs. V-au dus de mână în clasa întâi?**

– Mamei mele, Ecaterina – în sat, la Chițcanii Vechi, îi ziceau Catia, țaca Catia –, a avut paisprezece copii! Patru cazuri de gemeni, înțelegeți?!

– **Paisprezece?!**

– Unii au murit la câteva zile după naștere. Parcă-i aud pe părinți discutând în șoaptă, în întunericul acelor nopți. Cam acest dialog se tot repeta pe șoptite, te rog să-l intercalezi în text așa cum îl redau:

„– Gavriile, dormi? zicea mama.

– Ce-i cu tine, fa Catincă, în puterea nopții, de ce nu ai somn?

– Gavriile, trebuie să vedem ce-i cu copchilu cela.

– Despre care vorbești? întreba tata, tot în șoaptă. Eu auzeam și așteptam, nu dormeam. Mă gândeam că o să aflu ce-i necăjește pe părinți. O să aflu taina nesomnului lor.

– Despre care copchil vorbești, fa, în puterea nopții?

– Iar o fost în noaptea asta la geam.

– Ai visat, proasto.

– Nu, Gavriile, iar o bătut cu degețelul în fereastră și o scâncit: „De ce, mamă, m-ați îngropat de viu?”

– **Cumplit, cum să-l îngroape de viu?**

– Asta am auzit cu urechile mele. Ce era medicina atunci, draga mea Antonina?! Copilul, adică frățiorul meu, dormea întruna, era în somn letargic, dar ce puteau să știe doi bieți țărani dintr-o fundătură de sat despre somnul letargic?! Frățiorul meu dormea adânc, iar ei au crezut că a murit și l-au îngropat...

– Încă nu am auzit întâmplări atât de dureroase... Dar ce a urmat e și mai dureros. L-au dezgropat, pentru că mama nu se

putea liniști, nu-și găsea loc... Copilul dormea cu fața în jos... în sicriu frățiorul era întors cu fața în jos... S-a dus noaptea cu tata la cimitir, la lumina lumânărilor au dezgropat și... au găsit ce ți-am spus... Ei, nu plânge, că noi am plâns destul... (Doamna Esinencu asculta și la un moment dat a întrebat: „De ce plângeți, s-a întâmplat ceva rău?”)

– *Să rămânem acasă, la părinți. Vreau să vă întreb: de ce aveți două zile de naștere? Acum aflu că sunteți născut pe 13 august, în alte documente este fixat că Nicolae Esinencu s-a născut pe 13 ianuarie 1940, în Chițcanii Vechi. Zic eu să punem la punct aceste date ca să nu rămână loc de interpretări.*

– Și aici e ca la Esinencu. Apoi 13 august 1940 e un fals, Nicolae Esinencu s-a născut pe 13 ianuarie 1940! N-am niciun act, dar am un argument: mama mea a născut în aceeași noapte cu vecina, țața Zinovia. O țărancă cu inimă de aur ca și a mamei. Când afla că vin acasă, țața Zinovia sărea pârhlazul și se prindea de gâtul meu bocind în gura mare, nu mă slobozea din brațe și zicea: „Of, Coliță, Coliță, parcă ești Coliță al meu. Era noaptea Sfântului Vasile, ningea de nu se vedea zarea și noi cu lelea Catia nașteam... Nu v-am numit Vasile că nu ne plăcea numele, dar am zis: «Lele, hai să-i numim Niculăieș»! Și iaca așa o venit pe lume doi Niculăieși în seara Sfântului Vasile, auzi, Coliță... Iaca al meu ar fi fost ca tine, of, of... dar la două săptămâni l-a luat Domnul, înger în cer... Ții minte, Catincă?” i se adresa țața Zinovia mamei... Și tot plângea, bocea, cât o trăit mama, ea m-a iubit ca pe acel Niculăieș cu care mă născusem în noaptea Sfântului Vasile. Și mai interesant, asculta. Când s-au dus mama și tata la sovietul sătesc, să-mi facă mitrica, secretara, care era rusoaică, a fost deranjată și a declarat că nu știe un nume Niculăieș și zice ca ar trebui să fie scris „Kol’ka”. Cică în rusește Niculăieș ar fi Kol’ka, mama mășii de rus... am rămas și până azi în sat Coliță, Colișor, Colea lu’ Gavril al lui Ion Esinencu!

– *Nicolae, povestești niște istorii ciudate, subiecte de roman-fluviu...*

Ceea ce am spus până acum ți le povestesc ție, Antonina! Dar stai să mai ascuți un subiect de roman modern, cu identitatea

tatălui meu. Niciunul dintre noi nu cunoaște rădăcinile adevărate ale tatei. Toți știu, tot satul nostru, cel așezat la o margine de lume, Chițcanii Vechi, știu că tata a fost adus în sat de boierul Găină! De unde l-a adus, taină, nimeni nu a aflat. Boierul Găină l-a înfiat pe tata, care avea vreo cincisprezece ani, era un flăcău frumos, foarte frumos și i-au căutat o domnișoara pe potrivă, l-au căsătorit cu fiica diaconului, adică mama mea, Ecaterina Sava Țopa.

– *De fapt, Esinencu e un nume de familie foarte rar întâlnit pe la noi...*

– Stai, să vezi ce ciudățenie. După moartea tatălui meu, mama ne tot ruga să o ajutăm să recapete pensia tatei, să o moștenească. Ea a lucrat alături de tata în colhoz, dar „trudozilele” i se calculau tatei. După decesul tatei, mama ne ruga să o ajutăm, să rezolvăm problema pensiei. A fost atât de lungă și de spinoasă problema asta cu pensia, pentru că trebuiau multe documente la sovietici, documentele se adunau cu zecile. Într-o zi m-am dus la Telenești să rezolv problema. Cam îți închipui cum le-am lăsat pe toate în oraș și m-am dus să rezolv problema la șefimea din raion. Aici, încurcătură, nu-i niciun act doveditor că părinții mei s-au căsătorit în Chițcanii Vechi, am găsit un act despre cununie care a avut loc în alt sat. Dar mama se revolta că ea nu s-a cununat în alt sat, că era biserica în satul lor. După multe, tare multe peripeții iată că vin eu acasă cu pașaportul mamei, că întâi trebuia să-i facem pașaport. Îi dau pașaportul bucuros, de parca aș fi urcat Everestul... Și... fuga în beci să scot urciorul cu vin să bem câte un păhărel că am învins monstrul de sistem. Și cum curgea vinul în urcior, o aud pe mama bocind, da' tare de tot... Ies fuga din beci și o întreb ce s-a întâmplat. Iar ea mă ia la rost: „Coliță, măi Coliță măi, ce mi-ai făcut tu mie? Ce document mi-ai adus? Tu nu ai văzut că ai luat document străin?!” Nu-mi venea să cred, cum adică să iau document străin! Iau pașaportul din poala mamei, o alung acasă pe copchila unor vecini care îi citise mamei ce scria acolo, să nu mai vadă scandalul...

– *Și ce scria?*

– Scria că Alexandra Sava Țopa este căsătorita cu Gavril Ion Esinencu... Mama nu a avut niciodată pașaport până în acea zi, că puterea sovietică nu-i socotea de oameni pe țărani, așa, niște sclavi... Și mama plângea și o întreba pe fetița din vecini: „Cum mă cheamă, Veta, cum mă cheamă?”. La care copila plângea și mai tare după gard și striga în gura mare: „Țaca Catia!” „Tot satul mă știe de Catia Esinencu, da’ aici eu îs Alexandra, nu o fost așa ceva. Du pașaportul înapoi, că nu-i al meu... Cum să mor eu, Coliță, cu numele ista, care nu-i al meu? Cum să mor?...” M-a scos din sărite cu plânsul ei, nu mai contenea. Eu scot actul de cununie, unde era scris că Alexandra Sava Țopa se cununa cu Gavril Ion Esinencu, și îi strig: „Mamă, eu am fost la cununia voastră? De ce nu te-ai uitat ce o scris popa?” Și atunci am descoperit că sora mea, care se numea Liusea, în pașaport era Elena. Iată eu povestesc toate astea și văd casa, o văd pe mama, văd vecina... Da’ tu ai fost vreodată la Chițcanii Vechi, ca ziaristă cred că ai cutreierat Moldova în lung și în lat, ai ajuns la Chițcani?

– *Aveți dreptate, am parcurs toată Moldova, am fost mai peste tot, la Chițcani am fost, doar că la cei din raionul Slobozia... la Noul Neamț...*

– Acum am să mai povestesc una, tot de la Chițcani, că ai fost la noi acasă, nu ai de unde să știi povestea asta și dacă nu ți-o spun, apoi nu ți-o mai spune nimeni. Iată, dacă ai să treci pe la Chițcanii Vechi și ai să ajungi la casa familiei Esinencu, apoi acolo îs două case. În una am locuit noi, dar în cea de-a doua a locuit sora cea mică a mamei, niciodată nu am înțeles de ce locuia cu noi. Avea o poveste, fugise de la mire în ziua nunții și mai mult nu a mai avut familie, nu a mai fost căsătorită. Taina asta a luat-o în mormânt, nu a descoperit-o nimănui. Dar altceva vreau să-ți spun. Casa noastră era foarte bună, diaconul și boierul au construit o casă foarte mare pentru părinții mei. Doar că puterea sovietică le-a luat casa și au făcut acolo sovietul sătesc. Apoi, când orânduirea s-a schimbat, a venit cea românească, au scos tăblița cu „Selski soviet” și au pus-o pe cea cu „Primăria Chițcanii Vechi”. Drept că administrația românească, în cele două rânduri, l-a chemat pe tata și și-a cerut

scuze, promițând că ne vor întoarce casa. Rusul, Ivan sovieticul, cum a intrat, nu a mai ieșit. Astfel, casa noastră părintească trecea de la un scaun la altul. Fantastic, nu? Puterea sovietică... cea mai democratică din lume... Tot satul știe cum ne-au luat casa. Iată, nu demult am aflat că casa familiei Esinencu a fost vândută. Am 75 de ani, dar nu mă las până nu mă duc să cumpăr casa noastră și să o las moștenire copiilor, nepoților, că am câțiva... Amu, cu acest gând trăiesc: să dau copiilor mei casa unde m-am născut, cea de la Chițcanii Vechi...

Acum, să începem cu întrebările tale, cele pregătite pentru interviu... Care-i prima în lista ta?

– *La prima ați răspuns deja...*

– Ei, este acolo o întrebare cu o poezie: „*Viața e un pumn de cireșe./ Viața mea e un pumn de cireșe*”. Văleu, câte poezii din astea am scris! De ce nu ai luat pentru titlu alta, care mi se pare mai bună?

– *Care?*

– *Dacă intri în mare/ ar fi bine/ totuși să-ți scoți pălăria*. Iată, vreau să înțeleg de ce nu ai luat tu poezia asta? Ai privit știrile azi la televizor?

– *Nu-s prietenă cu televizorul. Dar ce s-a dat, ce am scăpat acolo?*

– Rușii arată cum un rus de-al lor joacă *Kazaciok*.

– *Și dacă dansează?*

– Ne dansează *Kazaciok* ca să nu avem noroc. *Kazaciokul* e dansul lui Putin. În Africa un sol al Rusiei dansează *Kazaciok*. Zi și noapte la televizor tot învârt cadrul acesta cu rusul dansând cu africanii. Acesta-i dansul lui Putin, o să le iasă pe ochi dansul. Putin e un criminal de război, vezi ce face în Ucraina, ce a făcut în Georgia, în Țările Baltice, la noi... Locul lui Putin e pe banca criminalilor de război... O să vina și acea zi, că nu poate individul care a semănat atâta moarte să nu răspundă. Chiar rușii îi vor cere socoteală, pentru că rușii au avut mereu intelectuali, oameni de mare valoare, și eu cred în acești oameni. Mă rog să-mi dea Dumnezeu zile să ajung să văd și această răsplată.

– *Domnule Esinencu, vă mulțumesc. A fost o plăcere să vă revăd, să ascult povestirile Dvs.! De parcă aș fi recitat cele câteva volume scrise de Nicolae Esinencu.*

(Doamna Antonina; Esinencu a fost unicul martor al acestui dialog și, la despărțire, a spus: „Eu țin minte doar ce a fost frumos!”)

P.S. *Regret că am omis un subiect foarte important pentru istoria literaturii din Basarabia, cel despre „generația de sacrificiu”, dar Nicolae Esinencu zice că noi doar am început interviul...*

Moldova. Mar.-Apr. 2015.

ÎN DIALOG CU NICOLAE ESINENCU

Vitalie RĂILEANU,
critic și istoric literar

– *Dragă Nicolae Esinencu, Dumneavoastră îmi spuneți, cu ceva ani în urmă, că proza este spațiul sacru al maturității unui scriitor. Ați rămas ferm și azi pe această opinie?*

– Dragă Vitalie Răileanu, ziceai că-ți spuneam cu ani în urmă că proza este spațiul sacru al maturității unui scriitor. Azi aș fi poate mai concret: spațiul sacru al maturității unui scriitor este ograda copilăriei scriitorului la care scriitorul, fie el poet, prozator, dramaturg, revine mereu și scobește în cenușa ogrăzii și mereu scoate vârfuri de săgeți, gloanțe, frânturi de ani, schije de viață, gloanțe de aur și bolovani de durere încremenite, lăcrimând poate, sau sângerând poate. Scobești, scobești și te mai alegi cu o povestioară, cu un roman, cu o dramă chiar. Și cu cât mai mult vii, cu atât mai mult ești îmboldit să revii cu instrumente grele de arat, săpat, greblat, treierat, vânturat, lustruit, tocit, suflat, toate piesele care mai apoi prefac scriitorul de rând într-un colos al literaturii națiunii!

– *Dacă am vorbi despre literatura română basarabeană, ce nume notorii ați invoca?*

– Ureche, dacă vreți!

– *V-am provocat de mai multe ori să-mi spuneți pe cine îi considerați părinții literaturii noastre, care sunt scriitorii care v-au sădit bucuria lecturii, devenită o patimă frumoasă a vieții*

Dumneavoastră. Apropo, și astăzi reușiți să citiți mai tot ce apare în acest spațiu cultural și nu numai?

– Nu reușesc să citesc tot ce apare, dar mă strădui să nu-mi scape nimic, să știu mereu: unde mă aflu în literatură, societate, dacă vreți.

– ***Îmi amintesc că după marile succese în literatură, când talentul Dumneavoastră a învins tirania sistemelor, v-ați apropiat mult de teatru și cinematografie. Rămâne a fi la mijloc doar dorința de a face și altceva, sau...?***

– Nu e la mijloc doar dorința de a face și proză, și poezie, și dramaturgie. Pentru mine trecerea de la poezie la proză, cinematografie e un fel de a mă odihni, de a varia!

– ***Ei bine, dacă a gândi în imagini este o modalitate proprie filmului, a lăsat urme aceasta în scrisul Dumneavoastră după anii '90?***

– Care are ochi să vadă, descoperă, în piesele mai reușite, urme de cineast, om al teatrului!

– ***Care, în opinia Dumneavoastră, credeți că sunt, în momentul actual al culturii și literaturii noastre, obligațiile scriitorului ce trăiește clipa mileniului trei?***

– Să nu ne pierdem cititorul! Să sărim anii cu cititorul în brațe!

– ***Dar tinerii autori vă impresionează sau vă decepționează?***

– Cei care mă impresionează, fie și cu un rând, îi urmăresc ani la rând!

– ***Ați avea un sfat, o îndrumare pentru ei?***

– Aproțiați-vă de mine că eu vă aștept!

– ***Haideți să trecem pe o altă lungime de undă a interviului nostru. Ce aveți în lucru?***

– Vitalie, dacă eu n-am să fac ordine în scrisul meu, nimeni n-o... și nici nu-mi trebuie să se bage!

– ***Dacă v-aș ruga să vă caracterizați întinsa activitate scriitoarească de poet, prozator, dramaturg, cineast din ultimii douăzeci de ani, ce ați evidenția mai întâi?***

– Mă străduiesc în toate să rămân!

– ***Vreau să le spun celor care vor citi dialogul că, atunci când v-am solicitat acest interviu, mi-ați spus că lucrați la volumul***

șapte din colecția -Nicolae Esinencu, Opere complete, înțelegând că nu-i chiar atât de ușor. E un lucru propriu actului de creație. Lucrați deci sub ce impresie?

– Lucrez sub privirile soției dragi care nu de mult s-a retras în lumea celor drepți. Dumnezeu s-o aibă în pază...

– *Maestre Nicolae Esinencu, vă mulțumesc mult pentru aceste deosebite confidențe.*

2015

NICOLAE ESINENCU: „BUCURAȚI-VĂ, DRAGII MEI, DE FRUMUȘETEĂ PĂMÂNTULUI”

*Gheorghe BUDEANU,
jurnalist, romancier și publicist*

– *Domnule Nicolae Esinencu, deseori când trec pe la Uniunea Scriitorilor încerc să înțeleg de ce e atât de liniște, la care mi se răspunde: Esinencu încă nu a venit, pregătește, probabil, vreo surpriză editorială. La ce lucrați?*

– E o întrebare dureroasă. Scrisul, cu adevărat, este o boală de care nu poți scăpa chiar și la bătrânețe. La vârsta mea de 76 de ani, mai scriu, uneori – și noaptea. Am niște planuri și mă ia groaza atunci când mă gândesc la ele – mă tem că nu voi reuși să le duc la bun sfârșit. Mi se pare că tocmai acum înțeleg ce și cum trebuie să scrii, chiar dacă niciodată nu m-a întreat cineva dacă mai am ceva bun prin sertarele de la masa de scris.

În viața mea de scriitor am folosit aproape toate genurile literare, lucrări pe care le-am adunat într-o colecție de opere alese apărută în 1999 din bunăvoința unui om de afaceri – Anatol Josanu. Acum lucrez insistent la o nouă selecție a scrierilor mele, apariție programată pentru anul curent în care fac o selecție riguroasă din ceea ce am publicat, începând cu prima mea carte – „Antene” – și...

– *Și terminând cu ce?*

– Mai las-o cu sfârșitul! Adevărul e că mai scriu „Corespondență cu Dumnezeu”, o carte la care țin foarte mult și tare aș vrea să apară

cât mai degrabă. Va fi un fel de mărturisire de dragoste față de cea care a fost și a rămas buna mea soție și care, știu, mă așteaptă în lumea celor drepți. Darca mea era cunoscută și apreciată printre oamenii de cultură, a scris și poezii pe care sper să i le adun într-o carte. Era ucraineancă, dar rar moldovence care să țină atât de mult la națiunea română precum ea. Ca scriitor, nu m-am temut de nici un critic literar, căci pentru mine conta părerea soției mele. Cunoștea toată literatura interzisă în acele vremuri.

– *Îmi amintesc că soția Dumneavoastră era un om foarte respectat. Semna articole și interviuri cu pseudonimul Antosea Darca. Cum ați cunoscut-o?*

– Odată, după orele de latină de la universitate, am plecat cu colegul meu, Vasile Damaschin, să mâncăm plăcinte într-un local de lângă cinematograful „Patria”. Erau timpuri grele, iar noi – flămânzi, dar tocmai promisem un onorariu pentru câteva poezii publicate și am mers să mâncăm pe săturate plăcinte cu bostan și cu brânză. Mergând încolo, mi-au atras atenția două fete pe care i le-am arătat și lui Vasile. „Probabil, și ele au fugit de la lecții...”, zice el. Făceau studii la filologia rusă pentru școlile moldovenești. Le-am invitat cu noi și de atunci nu ne-am mai despărțit. După ce am absolvit universitatea, am luat-o pe Tosea cu mine la Isacova, Orhei, unde locuiam cu chirie într-o casă de lângă școala din sat. Peste vreo trei luni, a venit la noi cu o mașină tatăl ei, un ucrainean zdravăn, care mai întâi mi-a cerut pașaportul ca să vadă dacă ne-am înregistrat căsătoria și tocmai după aceea a scos din mașină niște merinde pentru copilul său, dar și pentru mine...

De fapt, pe soția mea o chema Antonina, acasă îi spuneau Tosea, iar pseudonimul ei literar, precum știi, era Darca.

– *Ați mai spus-o că ea vă înțelegea și vă ierta toate trăsnăile, inclusiv cele literare...*

– Din cauza caracterului meu, la Institutul de Literatură „Maksim Gorki” din Moscova eram poreclit „moldavskaia iazva” (ulcerul moldovenesc). Așa-mi spuneau și studenții, și lectorii. Studenții, care erau 42 de scriitori veniți din toate republicile

Uniunii Sovietice, atunci când vroiau să degajeze atmosfera în sala de studii, îndată spuneau: „Să vedem ce părere are la acest subiect *ulcerul moldovenesc*”. Iar profesorii la examene îmi cereau îndată matricola, îmi puneau o notă bună și-mi spuneau că sunt liber, deoarece, dacă începeam să vorbesc, nu mă mai puteau opri, le răsturnam concepțiile și-i lăsam dezarmați. Eu am citit mult din literatura clasică rusă și vorbeam cu dragoste de Tolstoi, Pasternak, Cehov, Gogol, dar, dacă mă zădări, pot să fac din Pușkin, bunăoară, o cârpă. Acest poet, fiind exilat în Moldova, parcă nu ar fi văzut aici mai mult nimic decât țigani. Poemul lui „Țigani” ne-a făcut o slavă proastă, ca și cum aici nu ar fi trăit moldoveni cu o nemaipomenită filozofie populară, care știau să se scoale cu noaptea în cap și să ajungă în câmp odată cu răsăritul soarelui, iar în zile de sărbătoare – să demonstreze frumoasele noastre tradiții naționale. Uite, el n-a vrut să vadă asemenea lucruri la un popor care l-a primit în casa sa, ceea ce mă face să cred că era un rusoi ordinar, îngâmfat, grobian, cu aere de superioritate...

– *De fapt, scriitorul și omul Nicolae Esinencu întotdeauna a fost ca un copil teribil, lucru pe care l-ați recunoscut chiar și prin titlul unei cărți. Dar cum a putut un asemenea copil teribil să fie secretar al Uniunii Scriitorilor într-o perioadă destul de agravată pentru viața noastră spirituală – tocmai începuseră restructurările gorbacioviste, pornea mișcarea de eliberare națională?*

– Teribilist am fost tot timpul, dar atunci și de răutate era nevoie, din care cauză am avut mai multe probleme pe când eram secretar al Uniunii Scriitorilor. Toți mă îndemnau ca anume eu să mă bag acolo unde era mai fierbinte. Dar au fost și oameni buni, care mă sprijineau. Bunăoară, Nicolae Țău, secretar la CC al PCM, venea și îmi spunea totul ce ne așteaptă pe noi, scriitorii, din partea conducerii republicii. Îmi zicea: „Moșu, mâine la orele opt ai să fii chemat de Bondarciuk. Vrea să te facă să potolești mișcarea scriitorilor, iar pentru asta o să ți se promită un autoturism *Volga*”. Of, dar câte probleme am avut cu construcția Casei de creație din codrii Orheiului, de care scriitori nu au mai reușit să se bucure...

Știindu-mi caracterul, și ziariștilor le plăcea să toarne cu spusele mele sare pe rană. Într-o perioadă, când la Frontul Popular nu făcea nimic sau mișcarea o lua razna cu acțiunile sale, ei mă întrebau ce se poate face pentru a redresa situația. Le-am răspuns simplu, dar răspicat, în stilul meu: „Dați-l afară pe Iurie Roșca și o să vedeți cum lucrurile vor merge mai bine”. După apariția în presă a spuselor mele, cunoscutul scriitor și lingvist Valentin Mândâcanu a publicat două pagini în „Moldova Suverană” în care eram blamat pentru că am îndrăznit să atentez la imaginea unui om care se considera un sfânt în acele vremuri. Nu m-am supărat pe Mândâcanu, deoarece știam că Roșca îi dă bătrânului un fel de pensie din partea Frontului Popular. Mai trist era cu Iurie Roșca, din cauza căruia a fost spulberată o mișcare populară care ar fi putut deveni cel mai mare partid politic din Republica Moldova de orientare pro-românească. E păcat că au fost îngropate speranțele unor mase largi de oameni...

– *Cu care dintre scriitorii de generație ați avut relații de prietenie și acum vi-i dor de ei?*

– Dar eu am trăit bine cu toți, dar și de sfădit m-am sfădit aproape cu toți. Mai apropiați mi-au fost Vasile Vasilache, Aureliu Busuioc, Andrei Strâmbeanu, Mihai Cimpoi... A fost o perioadă marcată de scriitori foarte buni în Basarabia. Cu aceștia, inclusiv Ion Druță și Grigore Vieru, puteai înțelege că cuvântul ți-e dat de la Dumnezeu precum o bucată de pâine caldă dată de mâna mamei. De aceea cuvântul scris din inimă pătrunde în inima cititorului și acolo rămâne, chiar dacă ajunge în post de parlamentar sau de ministru, el nu va uita ce a spus scriitorul, precum nu uită pâinea dată din mâna mamei...

Mi-i dor de Vasile Vasilache. Cred că plecarea lui dintre noi a fost o mare pierdere pentru spiritualitatea noastră. E păcat că despre Vasilache se vorbește cam puțin în ultima vreme. Apoi, regret că și Mihai Cimpoi s-a retras (de fapt, a fost retras) din activitatea Uniunii Scriitorilor, dar el rămâne o figură emblematică a vieții literare de la noi.

Scriitorii din generația mea și-au scris majoritatea operelor în perioada sovietică, sub regim comunist, și le-a fost foarte greu să

facă politică prin scrisul lor, deși, la drept vorbind, scriitorii făceau politică chiar și atunci când scriau despre frunză – toți înțelegeau că este vorba despre frunza maternă, despre dorul nostru național. Ion Druță a făcut foarte mult pentru păstrarea spiritului nostru național, chiar dacă își aprinde paie în cap atunci când aude despre unirea noastră cu România. Dar nimeni dintre scriitorii noștri n-a scris la modul concret o operă literară în care subiectul principal să fie Unirea cu România, bunăoară. Eu am scris poemul „Cu mortul în spate” acum vreo 50 de ani, la Moscova, în două nopți. Acolo, intrau des pe la mine poetul Anatol Ciocanu, pictorul Roland Vieru, cineastul Vasile Pascaru și primul lucru pe care l-am făcut atunci a fost să-mi ascund poemul, ca să nu mi-l fure cineva dintre ei. L-am încheiat pe fundul dulapului din odaie, l-am păstrat în taină și, întors la Chișinău, aveam să-l public tocmai în timpurile de renaștere națională...

– *Domnule Esinencu, dar cum apreciați actualul proces literar? Puteți afirma că există la noi o viață literară activă?*

– De la o vreme încoace, problemele societății au spulberat și activismul literar al scriitorilor noștri. Cei mai activi din generația mea au îmbătrânit, cei din generațiile de mai de mijloc s-au mulțumit cu posturi și titluri, iar tinerii își risipesc timpul prin edituri și redacții pentru a obține o bucată de pâine. Nimeni nu mai trăiește astăzi din scris. Avem noi câteva nume de scriitori talentați, dar părerea mea e că ei n-au înțeles încă ce se petrece în societatea noastră și nu știu încotro să-și concentreze talentul. N-am încredere în ei, deși, dacă m-aș gândi mai bine, eu nici în mine nu mai am încredere... Dar există la noi scriitori precum Emilian Galaicu-Păun, bunăoară, căruia poți să-i strângi mâna pentru stil și hărnicie. Sau criticul literar Vitalie Răileanu, care dă o nouă orientare scriiturii literare românești din stânga Prutului. Mai trist e că la Uniunea Scriitorilor nu se bat clopotele pentru a trezi și mobiliza la creație talentele împrăștiate pe drumurile incertitudinii.

Vreau să mă credeți că eu cunosc ceea ce publică scriitorii noștri. Dacă apare o carte, alerg s-o cumpăr sau s-o fur de la cineva, ca s-o citesc, să văd cu ce se completează patrimoniuul nostru

spiritual. Eu mă bucur mult atunci când un coleg de litere îmi dăruiește o carte. Un an în urmă, o asemenea bucurie mi-a făcut, bunăoară, Pavel Borș, un medic care a făcut un an de zile cardiologie în Franța. N-a rămas acolo, s-a întors, dar a adus cu el și un roman scris pe malurile Senei. Este feciorul lui Anton Borș, autor de dicționare, un om foarte cult. Uite că în viața noastră literară acest Pavel Borș nu-i cunoscut, dar eu chiar l-aș recomanda să fie primit în Uniunea Scriitorilor, căci o merită mai mult decât alți scriitori cu barbă...

– *Dar mai face să fi azi membru al Uniunii Scriitorilor?*

– Sigur că face. Ai unde te aduna ca să discuți despre problemele vieții literare sau să programezi și să te încadrezi în anumite evenimente literare. Eu, bunăoară, m-am folosit recent de calitatea mea de membru al Uniunii Scriitorilor și am solicitat de la Ministerul Culturii susținere financiară pentru editarea ultimei ediții de opere alese, pe care o pregătesc acum, menționând că de câteva decenii nu am mai avut o asemenea susținere. Dar la noi editarea cărților e o mare problemă, mai ales pentru tinerii talentați, căci de când e lumea se știe că talentul este frate drept cu sărăcia. De la o vreme încoace, lumea nu-și mai respectă scriitorii așa cum ar trebui să fie într-o societate sănătoasă...

– *Vreți să spuneți că trăim într-o societate bolnavă?*

– Într-o ruptură de societate, care întreagă și sănătoasă ar fi în România reîntregită. Nu vezi ce fac politicieni alde Dondon, pardon, Dodon, pe care lumea îl crede codrean de la Sadova? Acesta știe că, de când e lumea și pământul, în stânga și în dreapta Prutului se vorbește aceeași limbă, dar o face pe prostul ca să-l mângâie pe cap mâna păroasă a imperialismului rusesc. Acesta și alte cozi de topor ca dânsul, susținuți de dușmanii noștri care au fost crescuți și înmulțiți de la Petru cel Mare și Suvorov până la Stalin și Putin, continuă să ne învețe cine suntem și ce limbă vorbim. Cu asemenea mentalitate, nu știu dacă chiar întreaga Europă va reuși să rezolve problemele noastre...

Fiecare dintre noi trebuie să înțeleagă că, dacă nu aperi limba și istoria poporului tău, dacă nu ești cu poporul tău, mai devreme

sau mai târziu vei fi distrus. Iată scopul celor care urăsc idealurile noastre de unire cu Țara – vor să ne distrugă. Toate sărăciile și nenorocirile de la ei ni se trag și vom scăpa de ele doar îmbrățișându-ne cu Țara, întâmpla-s-ar lucrul acesta mai repede, căci nu mai am timp de așteptat. Mulți colegi de-ai mei, ca Ion Vatamanu, Grigore Vieru, Vasile Vasilache, Leonida Lari, Gheorghe Vodă... credeau că vor prinde Unirea, dar uite că nu s-a întâmplat. Era bine ca Chișinăul să fi anunțat oficial Unirea atunci când a avut loc primul „pod de flori” la Prut și astăzi am fi trăit în liniște, gândindu-ne la bunăstarea vieții noastre. Pe atunci, fraieri politici de-alde Usatâi se jucau desculț prin glodul de pe drumurile satului. Oricum, Dumnezeu le va așeza pe toate așa cum le-a gândit la începuturi, iar la începuturi neamul nostru a fost la un loc, în jurul Carpaților. Iar mititei de-alde Dodon vor fi uitați în gunoiul istoriei, precum nimeni nu mai știe azi de antiromânii Sangeli sau Vasile Stati. Marele regret este că asemenea specimene mereu se găsesc și mereu ne barează calea în mersul nostru firesc spre devenire una cu neamul. E ca într-o poezie de a mea:

*Plutesc, iar cineva face valuri:
Valuri, valuri, valuri –
Ca niciodată
Să nu mai ajung la maluri...*

– Pe care dintre cărțile semnate le-ați lua cu Dumneavoastră atunci când urcați – titlul vă aparține – pe „scară la cer”?

– Pe toate, căci sunt ale mele, inclusiv cele traduse în alte limbi. Eu tocmai acum îmi dau seama că am scris foarte mult și mă regăsesc în orice lucrare: iată-mă-s!

Bunăoară, în nuvela „Brigada zero” mă minunează și acum lucruri pentru care mi-aș da viața. Îi spuneam regizorului Vasile Pascaru să facă un film din ea, dar n-am mai reușit. Mi-aș pune în sân și nuvele uitate de cititorii noștri, precum „Roata” sau „Toba lui Tache”, pe care și rușii, și kirghizii, și alte popoare le-au tradus. O să le regăsiți în noua redacție de scrieri alese, care sper să-mi apară cât mai degrabă.

– *În timpul sovietic, scriitorii mergeau și lucrau la case de creație în diferite orașe din fosta URSS. Despre faptul că tot timpul ați scris vorbește opera Dumneavoastră foarte vastă. Oare chiar mereu inspirația s-a ținut de Dumneavoastră, dacă ați fost atât de productiv în creație?*

– După fiecare deplasare la casa de creație, nu mă întorceam cu mai puțin de două sute de pagini scrise. Uneori mergeam la Ialta, dar mai des mă duceam la Vadul lui Vodă, mai ales iarna. La Vadul lui Vodă am scris romanul „Doc” în două zile, căci pe mine, când mă apucă inspirația, nu mă mai oprește nimeni, scriu fără a mai respecta ortografia sau regulile gramaticale. După ce sfârșesc ceea ce am gândit, revin la text, îl redactez, scot sau adaug alineate întregi. Inspirația e ca o femeie nebună, care îți învârtă mințile. Odată, pe când ne aflam la Ialta, am fost martorul unei zile în care poetul Anatol Ciocanu a scris 70 de poezii și toate mi-au plăcut, dar seara, pe malul mării, el s-a enervat și le-a aruncat în valuri...

– *De ce vă pare rău în viața asta?*

– E o grozăvie, mă simt ruinat și nici nu am interesul de a trăi mai departe în lipsa soției. Mi-e dor de ea... Mai trăiesc doar cu gândul să scot această ediție de scrieri alese și să-l văd pe Octav, feciorul meu, pus pe un făgaș bun, căci este un pictor talentat. Fiica Nicoleta se descurcă, are caracterul meu, face dramaturgie. Un alt fecior, Dan, este artist plastic la Kiev. Dar mie îmi pare rău că Darca nu-i lângă mine și vreau să mă duc după ea, ca să fim împreună înaintea lui Dumnezeu.

– *Câte cărți v-au apărut în România?*

– Una, în colecția „Omnia” – „Urcarea la cer”. Nimeni dintre basarabeni nu a mai apărut acolo cu o carte atât de voluminoasă, cuprinde aproape toate poeziile mele. Sunt mulțumit.

– *Inclusiv poemul din două cuvinte: „Bob –/ glob” sau poezia „Mi-am aplecat fața într-un buchet de liliac: ah, să tot trăiești, mamă!”?*

– Da. Inclusiv „Văleu, vine timpul peste mine!”. Eu am multe suceli de acestea, care îmi plac tare. Ele pornesc din dragostea mea

față de acest meleag, față de acest pământ în întregime. Numai pe acest pământ poți să admiri o floare, un copac, o pasăre... Probabil, mai frumos ca pe pământ nu-i nicăieri. Bucurați-vă, dragii mei, de frumusețea pământului...

Revista *Natura*. Apr. 2016.

BIBLIOGRAFIE

I. OPERA LITERARĂ

VOLUME

1968

1. **Antene** : [versuri] / Nicolae Esinencu. – Chişinău : Cartea Moldovenească, 1968. – 88 p.

Recenzii:

2. **Coroban, Vasile**. [Rec.] / Vasile Coroban // *Moldova socialistă*. – 1969. – 6 apr. – P. 4. – (*Răboj critic*).
3. **Dolgan, Mihail**. [Rec.] / Mihail Dolgan // *Cultura*. – 1968. – 8 iun. – P. 11.
4. **Dolgan, Mihail**. [Rec.] / Mihail Dolgan // *Dolgan Mihail. Fetele nevăzute ale manuscriselor de poezie*. – Chişinău, 2009. – P. 70-73.
5. **Tărăţanu, Vasile**. [Rec.] / Vasile Tărăţanu // *Zorile Bucovinei (Cernăuţi)*. – 1968. – 9 iun.

6. **Sacla** : [nuvele] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică de Isai Cârmu. – Chişinău : Cartea Moldovenească, 1968. – 92 p.

Recenzii:

7. **Blându, N**. [Rec.] / N. Blându // *Cultura*. – 1968. – 14 dec. – P. 11.
8. **Cimpoi, Mihai**. [Rec.] / Mihai Cimpoi // *Tinerimea Moldovei*. – 1969. – 13 aug. – P. 4.
9. **Hropotinschi, Andrei**. *Când se mizează pe poantă* / Andrei Hropotinschi // *Nistru*. – 1974. – Nr 1. – P. 130-137.

1970

10. **Portocala** : [nuvele] / Nicolae Esinencu. – Chişinău : Cartea Moldovenească, 1970. – 82 p. – Pe p. a 4-a a cop.: referinţă crit. de Ion Ciocanu.

Recenzii:

11. *Belistov, V. Mesajul social [în culeg. de nuvelete „Portocala” de Nicolae Esinencu] / V. Belistov // Nistru. – 1970. – Nr 10. – P. 150-152.*
12. *Cimpoi, Mihai. [Rec.] / Mihai Cimpoi // Cultura. – 1971. – 22 mai. – P. 9.*
13. *Sociu, S. [Rec.] / S. Sociu // Zorile Bucovinei. – 1970. – 18 aug.*
14. **Крупница жизни** : [новеллы] / Николае Есиненку ; худож.: Л. Пинчевский. – Кишинев : Лумина, 1970. – 64 с. : ил. – În limba rusă.

Recenzii:

15. *Чокану, Ион. Поиск сути / Ион Чокану // Кодры. – 1972. – № 2. – С. 138-139. – În limba rusă.*

1971

16. **Pânza cerului** : [momente lirice] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică de A. Sveatenco. – Chișinău : Lumina, 1971. – 18 p. : il.
17. **Sens** : [versuri] / Nicolae Esinencu ; pict.: P. Mudrac ; red. artistic: Isai Cârmu. – Chișinău : Cartea Moldovenească, 1971. – 64 p.

Recenzii:

18. *Dolgan, Mihail. Nicolae Esinencu: „Sens” / Mihail Dolgan // Cultura. – 1972. – 15 ian. – P. 10. – (Noutăți editoriale); Dolgan Mihail. Marginalii critice. – Chișinău, 1973. – P. 145-149.*
19. *Dolgan, Mihail. Nicolae Esinencu: „Cerc vicious”: [rec. la cartea „Cerc vicious”, editată în anul 1971 cu titlul „Sens”] / Mihail Dolgan // Dolgan Mihail. Fețele nevăzute ale manuscriselor de poezie. – Chișinău, 2009. – P. 89-94.*

1972

20. **Harbuzul lui Fănel** : [miniaturi] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică de S. și F. Hămuraru. – Chișinău : Lumina, 1972. – 16 p. : il.
21. **Toi** : [nuvele] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică de Isai Cârmu. – Chișinău : Cartea Moldovenească, 1972. – 228 p.

1974

22. **Dealuri** : [versuri] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică de Iuri Pivcenco. – Chișinău : Cartea Moldovenească, 1974. – 128 p.

Recenzii:

23. Dolgan, Mihail. [Rec.] / Mihail Dolgan // Dolgan Mihail. *Fetele nevăzute ale manuscriselor de poezie*. – Chișinău, 2009. – P. 155-161.
24. Dolgan, Mihail. Nicolae Esinencu: „Dealuri” / Mihail Dolgan // Dolgan Mihail. *Poezia de opoziție din Republica Moldova în perioada de „stagnare”*. – Chișinău, 2008. – P. 210-216.
25. Senic, Valeriu. *Între căutări și revelații* / Valeriu Senic // *Moldova socialistă*. – 1974. – 22 dec.

1975

26. **Колесо** : [рассказы] / авториз. пер.: Николае Есиненку. – Москва : Советский писатель, 1975. – 160 с. : портр. – În limba rusă.

Рецензии:

27. Ковальджи, К. [Рец.] / К. Ковальджи // *Литературное обозрение (Москва)*. – 1976. – № 11. – С. 60-61.

1977

28. **Bună dimineța!** : [poezii pentru copii] / Nicolae Esinencu ; des. de A. Smâșleaev, M. Bacinschi. – Chișinău : Literatura Artistică, 1977. – 48 p. : il. – (*Pentru școala primară*).
29. **Era vremea să iubim** : [nuvele și povestiri] / Nicolae Esinencu. – Chișinău : Literatura Artistică, 1977. – 320 p.

Recenzii:

30. Mazilu, Gheorghe. *Sub semnul spontaneității* / Gheorghe Mazilu // *Învățământul public*. – 1978. – 1 iul.
31. Nastasiu, V. [Rec.] / V. Nastasiu // *Literatura și Arta*. – 1977. – 8 dec. – P. 6.

1978

32. **Порог любви** : [рассказы] / Николае Есиненку ; пер.: А. Бродский. – Кишинев : Литература Артистикэ, 1978. – 159 с.
– În limba rusă.

Рецензии:

33. *Марьяш, И. Порог зрелости / И. Марьяш // Кодры. – 1979 – № 6. – С. 130-133. – În limba rusă.*

1979

34. **Copilul teribil** : (ironice, glumețe, satirice, săltărețe) / Nicolae Esinencu. – Chișinău : Literatura Artistică, 1979. – 68 p.

Recenzii:

35. *Mazilu, Gheorghe. A experimenta / Gheorghe Mazilu // Moldova. – 1980. – Nr 5. – P. 14.*
36. *Suceveanu, Arcadie. Între parabolă și ironie / Arcadie Suceveanu // Literatura și Arta. – 1980. – 17 ian. – P. 5.*
37. *Țurcanu, Andrei. Litanii pentru valorile simple ale vieții / Andrei Țurcanu // Literatura și Arta. – 1981. – 2 apr. – P. 4-5.*

1980

38. **Lumina albă a pâinii** : [nuvele] / Nicolae Esinencu ; cuv. înainte de Vladimir Beșleagă ; il. de Dumitru Trifan. – Chișinău : Literatura Artistică, 1980. – 184 p.

Recenzii:

39. *Berlinschi, V. Lumina anilor dintâi / V. Berlinschi // Tinerimea Moldovei. – 1980. – 29 aug.*

40. **Nunta** : [nuvele] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică de Aurel Ololenco. – Chișinău : Literatura Artistică, 1980. – 406 p.

Recenzii:

41. *Berlinschi, V. Jocul măștilor / V. Berlinschi // Învățământul public. – 1981. – 14 ian.*
42. *Chira, Gheorghe. [Rec.] / Gheorghe Chira // Literatura și Arta. – 1981. – 8 ian. – P. 5.*

43. *Ciocanu, Ion. Însemnele autenticului / Ion Ciocanu // Literatura și Arta. – 1981. – 18 mar. – P. 4.*
44. **Гран-при** : [комедия в 2-х действиях] / Николае Есиненку ; пер. и сцен. ред.: В. Азерникова. – Москва, 1980. – 52 л. – В надзаг. : ВААП-информ. – Текст на одной стороне л. – În limba rusă.
45. **Птица рядом со мной** : [стихотворения и поэмы] / Николае Есиненку. – Кишинев : Литература Артистикэ, 1980. – 102 с. – (Современная молдавская поэзия). – În limba rusă.

1981

46. **Ioviță, Vlad. Făt Frumos** : [nuvelă cinematografică] / Vlad Ioviță, Nicolae Esinencu ; il. de Gheorghe Guzun. – Chișinău : Literatura Artistică, 1981. – 56 p. : il.

1982

47. **La furat bărbați** : [nuvele] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică de Aurel Ololenco. – Chișinău : Literatura Artistică, 1982. – 304 p.
- Recenzii:*
48. *Ciocanu, Ion. [Rec.] / Ion Ciocanu // Moldova. – 1983. – Nr 9. – P. 14.*

1983

49. **Stai să-ți mai spun** : [versuri lirice, glumețe, satirice, săltărețe] / Nicolae Esinencu ; cuv. introd.: Petru Cărare ; prez. grafică de Isai Cârmu. – Chișinău : Literatura Artistică, 1983. – 135 p.
- Recenzii:*
50. *Coroban, Vasile. Slobozenia și opreliștile umorului / Vasile Coroban // Literatura și Arta. – 1983. – 4 aug. – P. 5.*
51. *Mazilu, Gheorghe. [Rec.] / Gheorghe Mazilu // Nistru. – 1983. – Nr 5. – P.155-156.*

52. **Пора любви** : [рассказы и повести] / Николае Есиненку ; пер.: А. Бродский ; худож.: А. Фатехова. – Москва : Советский писатель, 1983. – 335 с. – În limba rusă.

Рецензии:

53. Ковальджи, К. А. [Рец.] / К. А. Ковальджи // *Литературное обозрение (Москва)*. – 1984. – № 10. – С. 89-90. – În limba rusă.
54. Ульяшов, П. ... И придет пора мудрости / П. Ульяшов // *Дружба народов (Москва)*. – 1984. – № 12. – С. 248-250. – În limba rusă.
55. Ульяшов, П. [Рец.] / П. Ульяшов // *Братья по перу*. – Кишинэу, 1989. – С. 119-126. – În limba rusă.
56. Юдковская, Е. Белый свет хлеба / Е. Юдковская // *Кодры*. – 1985. – № 3. – С. 145-146. – În limba rusă.

1984

57. **Roman de dragoste** : [povestiri] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică de Sergiu Puică. – Chișinău : Literatura Artistică, 1984. – 264 p.

Recenzii:

58. Ciocanu, Ion. *Virtuțile nuvelei* / Ion Ciocanu // *Literatura și Arta*. – 1985. – 19 dec. – P. 5.
59. **Идут музыканты** : [повести] / Николае Есиненку ; пер.: А. Бродский ; худож.: Исай Кырму. – Кишинев : Литература Артистикэ, 1984. – 144 с. – În limba rusă.

1985

60. **Copacul care ne unește** : [nuvele] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică de M. Brunea. – Chișinău : Literatura Artistică, 1985. – 440 p.

1986

61. **Cuvinte de chemat fetele** : [versuri] / Nicolae Esinencu ; pref. de Mihai Cimpoi ; prez. grafică de Nicolae Răileanu. – Chișinău : Literatura Artistică, 1986. – 114 p.

Recenzii:

62. Burghiu, Iacob. *Curajul de a fi ironic* / Iacob Burghiu // *Literatura și Arta*. – 1986. – 14 mai. – P. 5.

63. *Mazilu, Gheorghe. [Rec.] / Gheorghe Mazilu // Nistru. – 1986. – Nr 11. – P. 150-152; Mazilu Gheorghe. Reabilitarea calității artistice. – Chișinău, 1989. – P. 275-281.*
64. **Мая poleb!** = [Пора любви] = [Доc] : [рассказы и повести] / Nikolae Jesinenku ; trad. din limba rusă de Helli Pold. – Tallinn : Peroodika, 1986. – 109 p. – În limba estonă.
65. **Веревка в небо, или Совсем пропащий** : [лирич., юмор., сатир. стихи] / Николае Есиненку ; пер.: А. Бродский. – Москва : Советский писатель, 1986. – 110 с. – În limba rusă.

1987

66. **Деревянная пушка** : [повести и рассказы] / Николае Есиненку ; пер.: А. Бродский ; худож.: Е. Соколов. – Москва : Советский писатель, 1987. – 446 с. – În limba rusă.
67. **Моя семья и наши старики** : [повести и рассказы] / Николае Есиненку ; пер.: А. Бродский ; послесл.: П. Уляшов ; худож.: А. Цуркан. – Кишинев : Литература Артистикэ, 1987. – 444 с. – În limba rusă.

1988

68. **La Naranja = Portocala** : [povestiri] / Nicolae Esinencu ; trad. de Valeriu Aniskevici ; il. de Andrei Țurcanu. – Chișinău : Literatura Artistică, 1988. – 72 p. : il. – În limba span.
69. **L'Orange = Portocala** : [povestiri] / Nicolae Esinencu ; trad. de V. Grigoriev ; il. de Andrei Țurcanu. – Chișinău : Literatura Artistică, 1988. – 72 p. : il. – În limba fr.
70. **The Orange = Portocala** : [povestiri] / Nicolae Esinencu ; trad. de Ovidiu Cotelea ; il. de Andrei Țurcanu. – Chișinău : Literatura Artistică, 1988. – 72 p. : il. – În limba engl.
71. **Tunul de lemn** : [nuvele] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică: Nicolae Răileanu. – Chișinău : Literatura Artistică, 1988. – 382 p. – ISBN 5-368-00036-7.

Recenzii:

72. *Tomșa, I. Lumea imaginară și valorile ei reale / I. Tomșa // Moldova Socialistă. – 1988. – 27 noiem.*

1989

73. **Contraprobă** : [versuri] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică de A. Țurcanu. – Chișinău : Literatura Artistică, 1989. – 348 p. – ISBN 5-368-00385-4.
74. **Doc** : [nuvele] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică de Ion Severin. – Chișinău : Literatura Artistică, 1989. – 308 p. – ISBN 5-368-00489-3.
75. **Дерево нашей жизни** : [повести, рассказы] / Николае Есиненку ; пер.: А. Бродский ; послесл.: В. Лысенко ; худож.: Ю. Лунин. – Москва : Известия, 1989. – 374 с. – (Б-ка «Дружбы народов» : Прилож. к журналу «Дружба народов»). – În limba rusă.

1990

76. **Ce facem cu cerul** : [versuri, miniaturi] : [pentru copii] / Nicolae Esinencu ; pict.: Andrei Țurcanu. – Chișinău : Literatura Artistică, 1990. – 64 p. : il. – ISBN 5-368-00678-0.
77. **Un moldovan la închisoare** : [roman] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică de S. Zamșa. – Chișinău : Literatura Artistică, 1990. – 420 p. – ISBN 5-368-00804-X.

Recenzii:

78. *Ciocanu, Ion. Fascinația și semnificația romanului „Un moldovan la închisoare” de Nicolae Esinencu / Ion Ciocanu // Ciocanu Ion. Absența exclusă : Exegeze în timp. – Iași, 2013. – P. 167-185.*
79. *Hropotinschi, Andrei. [Rec.] / Andrei Hropotinschi // Literatura și Arta. – 1989. – 14 dec. – P. 5.*

80. **В ожидании коня** : Вольные стихи / Николае Есиненку ; вступ. ст. и авториз. пер.: А. Бродский. – Кишинев : Литература

Артистикэ, 1990. – 221 с. : ил. – ISBN 5-368-00220-3. – În limba rusă.

- 81. Пора любви** : [рассказы и повести] / Николае Есиненку ; пер.: Т. Чиджавадзе. – Тбилиси : Мерани, 1990. – 335 с. – În limba georgiană.

1991

- 82. Gaura** : [nuvele] / Nicolae Esinencu ; pref. de Ion Ciocanu ; cop.: Ion Severin. – Chișinău : Hyperion, 1991. – 236 p. – ISBN 5-368-01158-X

Recenzii:

83. *Hropotinschi, Andrei. „Gropile” aeronautice și artistice ale lui Nicolae Esinencu / Andrei Hropotinschi // Tinerimea Moldovei. – 1993. – Mai (Nr 18). – P. 3.*

1992

- 84. Borcane cu aer** : [versuri] / Nicolae Esinencu ; sel. de Leo Butnaru. – Chișinău : Editura Uniunii Scriitorilor, 1992. – 32 p. – (Poezii de duminică).

Recenzii:

85. *Cimpoi, Mihai. Poezia „iluziei necesare” / Mihai Cimpoi // România literară. – 1993. – 26 ian.-3 febr. (Nr 3). – P. 9.*

1993

- 86. Cu mortul în spate** : [poem] / Nicolae Esinencu ; pict.: Nicolae Răileanu. – Chișinău : Universitas, 1993. – 32 p. – ISBN 5-362-01021-2.

Recenzii:

87. *Obadă, F. Să ne cunoaștem scriitorii / F. Obadă // Literatura și Arta. – 1994. – 24 noiem. – P. 4.*

1995

- 88. Disciplină mondială** : [versuri] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică de Nicolae Răileanu. – Chișinău : Art & X, 1995. – 346 p. – ISBN 5-7790-0103-4.

Recenzii:

89. *Băileșteanu, Fănuș. Un Poet cu „ceva” (de spus) / Fănuș Băileșteanu // Literatorul (București). – 1995. – 11-31 aug. (Nr 32/34). – P. 4.*
90. *Cimpoi, Mihai. Disciplină mondială / Mihai Cimpoi // Poesis. – 1996. – Nr 3. – P. 14.*
91. *Cimpoi, Mihai. (În) Disciplină mondială / Mihai Cimpoi // Literatorul (București). – 1995. – 11-31 aug. (Nr 32/34). – P. 14.*
92. *Cimpoi, Mihai. Pe cine e supărat Nicolae Esinencu / Mihai Cimpoi // Flux săptămânal. – 1995. – 28 iul. – P. 20.*
93. *Galaicu-Păun, Emilian. Trebuia să poarte un nume / Emilian Galaicu-Păun // Basarabia. – 1995. – Nr 6. – P. 133-135.*
94. *Nistor, Ioan. Nicolae Esinencu: Disciplină mondială / Ioan Nistor // Poesis. – 1996. – Nr 3. – P. 12.*
95. *Palladi, Tudor. Dialectica și rațiunea poeziei ironice / Tudor Palladi // Literatura și Arta. – 1995. – 19 oct. – P. 5.*

1996

96. **Carul cu mere** : [poezii pentru copii] / Nicolae Esinencu. – Chișinău : Editura Uniunii Scriitorilor, 1996. – 31 p. – ISBN 5-86892-372-3.

1997

97. **Copacul care ne unește** : [nuvele] / Nicolae Esinencu ; il. de Isai Cârmu. – Chișinău : Litera, 1997. – 262 p. – (*Bibl. școlarului ; 101*). – Referințe crit.: p. 261-262. – ISBN 9975-74-016-2.
98. **De ce au murit dinozaurii** : [versuri] / Nicolae Esinencu. – Chișinău : Editura Uniunii Scriitorilor, 1997. – 64 p. – ISBN 9975-68-009-7.

1999

99. **Scrieri alese** : [în 6 vol.] / Nicolae Esinencu ; prez. grafică de Vladimir Sinițki. – Chișinău : Prometeu, 1999-2004.

- Vol. 1 : Poezie** / Nicolae Esinencu ; pref.: Mihai Cimpoi. – 480 p. : fot. – P. 4 a cop.: rec. de Mihai Cimpoi, Casian Maria Spiridon, Ion Josan. – ISBN 9975-919-08-1.
- 100. Vol. 2 : Proză** / Nicolae Esinencu. – 480 p. : fot. – P. 4 a cop.: aprecieri de Ion C. Ciobanu, Ion Ciocanu, Vlad Pâslaru, Ioan Nistor. – ISBN 9975-919-09-X.
- 101. Vol. 3 : Proză** / Nicolae Esinencu. – 480 p. : fot. – P. 4 a cop.: aprecieri de Leo Butnaru, Vladimir Beșleagă, Petru Cărare. – ISBN 9975-919-11-1.
- 102. Vol. 4 : Proză** / Nicolae Esinencu. – 480 p. : fot. – P. 4 a cop.: aprecieri de G. Mosari, Antosea Darca, Gheorghe Vodă, Nicolae Esinencu. – ISBN 9975-919-12-X.
- 103. Vol. 5 : Dramaturgie** : (supl.) / Nicolae Esinencu. – 2002. – 476 p. – P. 4 a cop.: aprecieri de Eugen Cioclea, Haralambie Moraru, Anatol Ciocanu, Alexandru Burlacu. – ISBN 9975-919-34-0.
- 104. Vol. 6 : [Proză]** : (supl.) / Nicolae Esinencu. – Chișinău : Esin & Co, 2004. – 478 p. – P. 4 a cop.: aprecieri de Alexandru Vakulovski, Nicolae Leahu. – ISBN 9975-9796-0-2.

2000

- 105. Frig** : [versuri] / Nicolae Esinencu ; des. de Vladimir Sinițki. – Chișinău : Prometeu, 2000 (Î. E.-P „Tipografia Centrală”). – 4 p. – ISBN 9975-010-15-4.

Recenzii:

106. *Slonovschi, Anatol. „Comoșii editoriale” / Anatol Slonovschi // Literatura și Arta. – 2001. – 24 mai. – P. 5.*

2003

- 107. La capătul podului** : [versuri] / Nicolae Esinencu ; des. de Iulian Filip ; cop.: Sergiu Stanciu. – Chișinău : Prut Internațional, 2003. – 128 p. : il. – (*Carte de vizită* / col. îng. de Iulian Filip). – (*Carte de buzunar*). – ISBN 9975-69-473-X.

2004

108. **Copilul teribil** : [poezii, povestiri] / Nicolae Esinencu ; concepție grafică: Vladimir Zmeev ; il.: Alex Ussov. – Chișinău : Litera ; București : Litera Internațional. – 2004. – 420 p. – (*Bibl. școlarului* : Ser. nouă / col. inițiată și coord. de Anatol Vidrașcu și Dan Vidrașcu, ISBN 973-675-139-2 ; 470). – Tabel cronologic : p. 7-14. – ISBN 9975-74-785-X.
109. **Scrisoare mareșalului** : (proză) / Nicolae Esinencu ; cop.: Marcel Șendrea. – Chișinău : Prut Internațional, 2004. – 370 p. – (*Scriitori contemporani* / coord.: Aurel Scobioală). – ISBN 9975-68-513-2.

2009

110. **Vin chinezii!** : [roman] / Nicolae Esinencu ; concepție grafică: Dorian Conea ; fot. de Nicolae Răileanu. – Chișinău : Magna-Princeps, 2009. – 144 p. – Repere biobibliogr.: p. 142-143. – ISBN 978-9975-4075-1-9.

Recenzii:

111. *Ciocanu, Ion. Aluzia în romanul „Vin chinezii!” de Nicolae Esinencu / Ion Ciocanu // Viața Basarabiei. – 2015. – Nr 1. – P. 50-53.*
112. *Crudu, Dumitru. Cronică de carte: „E de bine sau e de rău” că primul secretar „râde în hohote”? / Dumitru Crudu // Timpul de dimineață. – 2011. – 18 mar. – P. 25.*
113. *Răileanu, Vitalie. Scriitor cu vocație neconformistă / Vitalie Răileanu // Literatura și Arta. – 2011. – 13 ian. – P. 4.*
114. *Vakulovski, Alexandru. Tunelul lui Esinencu / Alexandru Vakulovski // Revista la PLIC. – 2010. – Nr 2. – P. 42-43.*

2011

115. **Doc** : [microroman] / Nicolae Esinencu ; pref. de Vitalie Răileanu. – Ed. a 2-a, rev. – Chișinău : Lumina, 2011. – 128 p. – ISBN 978-9975-65-262-9.
116. **Doc** : [microroman] / Nicolae Esinencu ; pref.: Vitalie Răileanu ; postf.: Lucia Bunescu. – Ed. rev. – Chișinău : Magna-Princeps, 2011. – 144 p.

2012

117. **Doc** : [microroman] / Nicolae Esinencu ; cop.: Mihai Bacinschi. – Ed. rev. – Chișinău : Lumina, 2012. – 128 p. – ISBN 978-9975-65-311-4.

2013

118. **Urcarea la cer** : [poeme] / Nicolae Esinencu ; pref. de Vitalie Răileanu ; red.: Aurel Ștefanachi ; cop.: Andrei Ștefanachi. – Iași : Ed. TipoMoldova, 2013. – 120 p. – (*Opera Omnia : Poezia contemporană*).

2017

119. **Doc** : Roman / Nicolae Esinencu ; cop.: Vitalie Coroban. – Ed. a 5-a. – [Chișinău] : Cartier, 2017 (Tip. „Bons Offices”). – 176 p. – ISBN 978-9975-86-189-2. – (Col. *Cartier popular* / coord.: Gheorghe Erizanu, ISBN 978-9975-79-891-4).

2018

120. **Copilul teribil** : Antologie de versuri / Nicolae Esinencu ; pref.: Andrei Țurcanu ; ed. îngrijită: Emilian Galaicu-Păun, Victor Pânzaru. – [Chișinău] : Cartier, 2018 (Tip. „Bons Offices”). – 534 p. – (Col. *Cartier popular* / coord.: Gheorghe Erizanu, ISBN 978-9975-79-891-4) (Seria de autor. Nicolae Esinencu, ISBN 978-9975-86-266-0) (E-book. Nicolae Esinencu, ISBN 978-9975-86-272-1. – Mod de acces: <http://shop.cartier.md/files/pdf/1519825508.pdf>) (Accesat 19.01.2020).

2019

121. **File din Jurnalul unui scriitor** / Nicolae Esinencu ; concept, elab.: Vitalie Răileanu ; coord.: Lidia Kulikovski ; ed. îngrijită de Mariana Harjevschi ; Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu”. – Chișinău : [S. n.], 2019. – 70 p. – ISBN 978-9975-3380-4-2. – (Col. *Inedite*, ISBN 978-9975-3380-5-9).

2020

122. **Evreii** : [roman inedit] / Nicolae Esinencu ; concept, argument: Vitalie Răileanu ; red. și st. introd.: Ludmila Șimanschi ; postf.: Anatol Moraru. – Chișinău : Editura Prut, 2020. – 134 p. – ISBN 978-9975-54-515-0.
123. **Frânghie la cer** : [versuri] / Nicolae Esinencu ; antologie și pref. de Eugen Lungu ; cop., concepție grafică: Mihai Bacinschi. – [Chișinău] : Arc, 2020 (Tip. „Bons Offices”). – 65 p. : fot. – ISBN 978-9975-0-0418-3. – (*Primăvara poezilor*, ISBN 978-9975-61-883-0).

PUBLICAȚII LITERARE ÎN CULEGERI ȘI EDIȚII PERIODICE

1959

124. **Clocotește astăzi marea** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1959. – 23 dec.

1960

125. **Țigănașul** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1960. – 23 noiem. ; Femeia Moldovei. – 1962. – Nr 2. – P. 19.
126. **Valuri, valuri** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura Moldovei. – 1960. – 4 febr.

1962

127. **Cine a spus ...** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Calea spre comunism. – 1962. – 22 sept.
128. **De ce vin ...** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Calea spre comunism. – 1962. – 25 oct.
129. **Eu tot cu voi ...** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura Moldovei. – 1962. – 20 sept.
130. **Ostașii scriu ades ...** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura Moldovei. – 1962. – 5 iul.
131. **Toamna** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Femeia Moldovei. – 1962. – Nr 10. – P. 11.

1963

132. **Cântecul stepei** ; La butoaiele cu must... : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura Moldovei. – 1963. – 19 sept. – P. 4.
133. **Culorile** ; Dăruie-mi un zâmbet... : [versuri] / Nicolae Esinencu // Femeia Moldovei. – 1963. – Nr 10. – P. 15.
134. **Măinile** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura Moldovei. – 1963. – 25 iul. – P. 3.
135. **Moscovite** ; Așteptați : [versuri] / Nicolae Esinencu // Femeia Moldovei. – 1963. – Nr 4. – P. 20.
136. **Pe palmele pământului** ; Lacrimile ; Aplecat-am capul ; Pâinea neagră : [versuri] / Nicolae Esinencu // Moldova socialistă. – 1963. – 20 oct. – P. 4.
137. **Rachetele** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura Moldovei. – 1963. – 21 febr. – P. 1.
138. **Sosire la Chișinău** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura Moldovei. – 1963. – 22 aug. – P. 1.
139. **Șopen** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Moldova socialistă. – 1963. – 23 noiem. – P. 4. – (*Condeie tinere*).

1964

140. **Frații mai mari** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Nistru. – 1964. – Nr 7. – P. 79.
141. **Fulgii** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Femeia Moldovei. – 1964. – Nr 2. – P. 14 ; Scânteia leninistă. – 1965. – Nr 1. – P. 3. – (*Steluța : Supl. pentru octombrei*).
142. **În pustiu** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura Moldovei. – 1964. – 16 ian. – P. 3.
143. **În vale** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1964 – 6 mar. – P. 3. – (*Să creăm pentru popor*).
144. **La un an** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura Moldovei. – 1964. – 11 iun. – P. 3.
145. **Lunecă galbene frunze** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura Moldovei. – 1964. – 13 sept. – P. 1.

146. **Merele mătușii Chira** ; Toamna umblă prin grădină... ; Eu și vremea : [versuri] / Nicolae Esinencu // Femeia Moldovei. – 1964. – Nr 1. – P. 4.
147. **Pescărițele** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Moldova socialistă. – 1964. – 16 dec. – P. 4. – (*Vibrații de inimi tinere*).

1965

148. **Interviul unui fizician** ; Interviul pădurilor, dat topoarelor : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1965. – 6 iun. – P. 3.
149. **Interviul verticalei** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1965. – 19 sept. – P. 4. – (*Dintre sute de catarge*).
150. **Izgonirea adolescenței mele** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Femeia Moldovei. – 1965. – Nr 10. – P. 16-17.
151. **Moș Gerilă** : [cântec cu note] / muz.: Zlata Tcaci ; versuri de Nicolae Esinencu // Tânărul leninist. – 1965. – 29 dec. – (*Octombrelul* : supl).
152. **Omul** ; Interviul Hăncuței ; Interviul contemporanului ; Interviul meu ; Interviul cu suspin : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1965. – 3 dec. – P. 3. – (*Versuri noi*).
153. **Râd inebunit ...** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura. – 1965. – 14 oct. – P. 13. – (*Ritmuri tinerești*).
154. **Și încă o dată despre război ...** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Moldova socialistă. – 1965. – 19 sept. – P. 3. – (*Pagină literară*).
155. **Дед Мороз** : [песня с нотами] : муз.: Злата Ткач ; слова: Николай Есиненку ; пер.: В. Майоров // Юный ленинец. – 1965. – 29 дек. – (Октябренок : прил.) . – În limba rusă.

1966

156. **Culori** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Moldova socialistă. – 1966. – 26 febr. – P. 4. – (*Pagină literară*).
157. **Drapele** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Moldova socialistă. – 1966. – 17 apr. – P. 4.

158. **Nu vreau nimic...** ; Ușurel, precum o fată... ; Domnului : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1966. – 15 iun. – P. 3. – (*Luceașărul*: literatură, artă).
159. **Pe plajă** ; Soarele ; Mai este-n lume o încercare ; Comoara ; Ți-i bine cât ți-i bine ; Casa ta ; Mai bine-mi ziceai ; Numai la un milimetru ; Ascendență ; Mamei ; Dușmanului meu : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1966. – 4 noiem. – P. 3.
160. **Statuia primului sărut** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura. – 1966. – 26 mar. – P. 10. – (*Versuri noi*).
161. **Șantier ni-i țara toată** : [cântec cu note] / muz.: Eugen Doga ; versuri de Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1966. – 7 aug. ; Cultura. – 1966. – 29 oct. – P. 5.
162. **Красные маки** : [зарисовка] / Николае Есиненку // Padomju Latvijas sieviete (Riga). – 1966. – № 12. – С. 17. – În limba rusă.
163. **Предатель** : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: Б. Звиедере // Padomju jaunaties (Riga). – 1966. – 30 окт. – În limba rusă.

1967

164. **De vorbă cu feciorul** ; Nu cred pe nimeni... ; Eu încă multe nu-nțeleg... : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1967. – 23 ian. – P. 2. – (*Versuri noi*).
165. **Descântecul** : Nuvelă / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1967. – 15 ian. – P. 4.
166. **Mărul fetei** ; **Urletul lui Tarzan** : Nuvele / Nicolae Esinencu // Cultura. – 1967. – 4 febr. – P. 8-9.
167. **Nechezatul calului** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Femeia Moldovei. – 1967. – Nr 8. – P. 16-17.
168. **Pâine de la iepuraș** ; Zborul ; Speranța ; Durere ; Păsărică, mută-ți casa... : [miniaturi] / Nicolae Esinencu // Nistru. – 1967. – Nr 7. – P. 48-50.
169. **Prima zi singură** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Femeia Moldovei. – 1967. – Nr 1. – P. 12-13.
170. **Ție** : [poezie] / Nicolae Esinencu // Femeia Moldovei. – 1967. – Nr 3. – P. 7. – (*Versuri noi*).

171. **Ucide-mă, doamne!** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1967. – 11 oct. – P. 4. – (*Moment poetic*).
172. **Я хорошо должен знать...** : [стихи] / Николае Есиненку // Улдуз (Баку). – 1967. – № 8. – С. 9. – În limba rusă.

1968

173. **A fugit somnul** ; Stropi de ploaie ; Neliniște : [povestiri] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1968. – Nr 4. – P. 4-9.
174. **Eu încă multe nu-nțeleg...** ; Îmi tot zic ; Pe un spic ; Slavă ; Cântec ; În lumea asta ; Ostașul : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1968. – 19 ian. – P. 4.
175. **Flăcăi din lumea toată** : [cântec cu note] / versuri: Nicolae Esinencu ; muz.: Eugen Doga // Femeia Moldovei. – 1968. – Nr 6. – P. 12-13.
176. **Frunza** ; Melcul ; Merele ; Bomboana : [versuri] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1968. – Nr 8. – P. 3. – (Steluța : Supl. pentru octombrei).
177. **Gulerata** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1968. – Nr 1. – P. 2. – (Steluța : Supl. pentru octombrei).
178. **Instructoarea noastră** : [cântec cu note] / versuri: Nicolae Esinencu, Iuliu Cârchelan ; muz.: Eugen Doga // Tinerimea Moldovei. – 1968. – 2 febr. – P. 4.
179. **Hora fericirii** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Femeia Moldovei. – 1968. – Nr 8. – Pe cop. a 4-a.
180. **Mărturisiri** : [nuvelete] / Nicolae Esinencu // Nistru. – 1968. – Nr 8. – P. 77-81.
181. **Ostașul Vasile Rață** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Femeia Moldovei. – 1968. – Nr 2. – P. 12-13.
182. **Poetul are mereu mâinile spre soare...** ; Mit ; ... Când mă trezesc în noapte... ; Întors de la mare : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1968. – 24 iul. – P. 3. – (*Versuri noi*).
183. **S-a făcut odată...** ; Pe scara speranței... : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1968. – 3 iul. – P. 3.
184. **Vroiam cuvântul cela...** ; În coloana vieții și au să vină ninsorile : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura. – 1968. – 3 febr. – P. 10.

185. **Антонине** : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: Г. Колесников // Молодежь Молдавии. – 1968. – 22 июня. – În limba rusă.
186. **Моя пуля** : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: Т. Омская // Кодры. – 1968. – № 3. – С. 121. – În limba rusă.
187. **Предатель** : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: Юрий Павлов // Молодежь Молдавии. – 1968. – 4 янв. – În limba rusă.
188. **Яблоки** : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: Д. Чередиченко // Ранок (Київ). – 1968. – № 9. – С. 15. – În limba ucr.

1969

189. **Baladă** ; **Cercul** ; **Portocala** ; **Ce facem cu cerul?** ; **Floare de măr** ; **Merele se mănâncă în copilărie** ; **Trompeta** ; **Ionel, ian câtă ce de-a cireșel** ; **Când încep să-ți crească aripile** ; **Năduf!** ; **Când nu mai vine tata** ; **Boala de mare sau După deal se ascunde iepurele** ; **Oboseală** ; **Frica de avioane** : [nuvele] / Nicolae Esinencu // Nistru. – 1969. – Nr 8. – P. 72-80.
190. **Când nu mai vine tata** ; **Năduf** ; **Boala de mare sau După deal se ascunde iepurele** ; **Cerul** : [povestiri din cartea *Portocala*] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1969. – Nr 6. – P. 8-9.
191. **Când s-a-ntors acasă...** ; **Ochii mamei** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1969. – Nr 5. – P. 10-11.
192. **Darul tău** ; **Joc** ; **Strigăt** ; **La femeie** ; **Nemurire** ; **Ionel** ; **Sens** ; **Poem** ; **Semn de întrebare** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura. – 1969. – 12 iul. – P. 11.
193. **S-a făcut: aveam timp...** ; **S-a făcut: tata a vândut capra...** ; **S-a făcut: odată tu alergai prin grâu...** ; **S-a făcut: tu erai actriță...** ; **S-a făcut: odată nu m-am întors acasă...** ; **S-a făcut: era noaptea...** ; **S-a făcut: eu cu ochii legați...** ; **S-a făcut: cineva aleargă după mine...** ; **S-a făcut: eram Columb...** ; **S-a făcut: mâța era acasă** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Nistru. – 1969. – Nr 1. – P. 93-98.

1970

194. **Acasă** : [fragm.] / Nicolae Esinencu // Moldova. – 1970. – Nr 12. – P. 11-12.

- 195. Drumul ;** Calea viței de vie ; Hoțul ; Harbuzul lui Fănel : [povestiri] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1970. – Nr 10. – P. 2-3. – (Steluța : Supl. pentru octombrei).
- 196. Marea ;** Ghiocelul ; Curcubeul ; Ariciul ; Zbânțuilă : [versuri] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1970. – Nr 2. – P. 4-5. – (Steluța : Supl. pentru octombrei).
- 197. Sat albastru :** [poem] / Nicolae Esinencu // Nistru. – 1970. – Nr 6. – P. 58-65.
- 198. Миниатюры /** Николае Есиненку ; пер.: М. Фильштейн // Кодры. – 1970. – № 8. – С. 36-101. – În limba rusă.

1971

- 199. Aviatorii ;** Jurnal de mare : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura. – 1971. – 31 iul. – P. 11.
- 200. Joc :** [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura. – 1971. – 24 apr. – P. 7.
- 201. Roata :** [versuri] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1971. – Nr 3. – P. 7-9.
- 202. Toi :** [pagini din romanul cu același titlu] / Nicolae Esinencu // Nistru. – 1971. – Nr 4. – P. 66-91.
- 203. Песня старого человека :** [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: Н. Трейгер // Молодежь Молдавии. – 1971. – 4 сент. – În limba rusă.

1972

- 204. Exuperi :** [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura. – 1972. – 22 apr. – P. 14.

1973

- 205. Ce făcea: era noaptea... ;** Ce făcea: ajung la mare... ; Ce făcea: ajung la munte... ; Ce făcea: plecam la mare... ; Ce făcea: am făcut... ; Ce făcea: poeziile au fost băgați la închisoare... : [poeme-miniaturi] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1973. – 19 oct. – P. 3.

206. **Mișoarca** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1973. – Nr 6. – P. 6-7.
207. **Oul tradițional** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Cultura. – 1973. – 15 dec. – P. 8-9.
208. **Spicul Patriei** ; Pomul vieții ; Disperare ; Vorbind despre dragoste ; Norii ; Izbucniri de floare ; Lebedele ; Acum ; Eminescu ; Sărbătoare ; Ferestrele ; Astfel trăim de veacuri ; Cetate ; Larg ; Copacii ; Gesturi ; Adolescență ; Trăim lângă fericire ; Drumurile Patriei ; Sizif ; Orbul ; Inima ; Păienjeniș de iederă ; Dăruire ; Băutură tare ; Tu ; Mireasă ; Geamurile mamei ; Mormânt ; Așteptare ; Drapelul aprins ; Cucul ; Am văzut... ; Roata ; Soarele ; Patrie ; Singurătate ; Pârg ; Ceasul ; Joc ; Într-un pom o floare ; Făt-Frumos ; Tândală : [versuri din cartea *Dealuri*] / Nicolae Esinencu // Nistru. – 1973. – Nr 12. – P. 84-89.
209. **Trandafir-fir** ; Măța ; Trotineta ; Pânza cerului ; Calea viței de vie : [povestiri scurte] / Nicolae Esinencu // Șezătoare în codru : Pagini alese de proză pentru copii : [antologie] / alcăt.: Spiridon Vangheli. – Chișinău, 1973. – P. 224-225.
210. **Urme** ; Cerul : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura. – 1973. – 20 oct. – P. 11.

1974

211. **Cântecul Patriei** ; Aerul Patriei ; Secolul 20 ; Ajutor ; Vatra Patriei : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura. – 1974. – 26 oct. – P. 8.
212. **Curcubeul** ; Pace ; Scara : [versuri] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1974. – Nr 6. – P. 3. – (Steluța : Supl. pentru octombrei).
213. **De cum ne naștem...** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1974. – 20 oct. – P. 4. – (*De Ziua Poeziei*).
214. **De cum ne naștem** ; Gura ta ca piersica : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cartea poeziei-74 / sel.: Aureliu Busuioc. – Chișinău, 1974. – P. 57-58.
215. **Fricosul** ; Cucuiul ; Nuca : [versuri] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1974. – Nr 9. – P. 7. – (Steluța : Supl. pentru octombrei).

216. **Monumentul** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1974. – Nr 5. – P. 1.
217. **Sens** ; Poem ; Rouă ; Cămașele copilăriei ; Strigăt ; Timpul ; Trădătorul ; A treia dimensiune ; Pădărie ; Măreție ; Cuvinte de dragoste ; Goluri ; Țăranii dimineața se scaldă în orzuri ; Spicele Patriei ; Ferestrele ; Astfel trăim de veacuri ; Geamurile mamei ; Pârg ; Făt-Frumos ; Așteptare ; Mireasă ; Tândală ; Aerul Patriei ; Jurnal de mare (I) : [versuri] / Nicolae Esinencu // Antologia poeziei moldovenești contemporane / sel.: Filip Mironov, Ion Ciocanu. – Chișinău, 1974. – P. 500-512.
218. **Taurul verde** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1974. – Nr 12. – P. 16-17.

1975

219. **Mânzul** ; Bună dimineața ; Prietenia ; Bărbatul : [povestiri] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1975. – Nr 7. – P. 6-7.
220. **Pomul vieții** ; Căderi de frunze ; Despărțire ; Legământ : [versuri] / Nicolae Esinencu // De dragoste : [antologie lirică] / sel. de Grigore Vieru. – Chișinău, 1975. – P. 325-328.
221. **Portret cu cai** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura. – 1975. – 15 noiem. – P. 9.
222. **Portret de familie** ; Portret cu cai ; Portret cu mașini : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cartea poeziei -75 : [versuri] / sel.: Gheorghe Vodă ; pict.: Isai Cârmu. – Chișinău, 1975. – P. 65-66.
223. **Слух** ; Следы ; Предки ; Вечность : [стихи] / Николае Есиненку // Кыргызстан маданияты. – 1975. – 28 авг. – С. 11. – În limba kirgh.
224. **Что поделать с небом** ; Душно : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: Н. Хоперия // Сакартвелос Кали. – 1975. – № 1. – С. 6. – În limba georgiană.

1976

225. **Arșiță nepotolită** : [fragm. din cartea „Noi batem mingea”] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1976. – Nr 7. – P. 10-11.

226. **Echilibru** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cartea poeziei-76 / col. red.: Pavel Boțu, Gheorghe Vodă, Liviu Damian. – Chișinău, 1976. – P. 72.
227. **Frânghie la cer** ; Izgonirea femeii ; Melodramă ; Aventura ; Și cum porneam la drum... ; Apropo ; La ales femeii : [versuri] / Nicolae Esinencu // Nistru. – 1976. – Nr 12. – P. 138-150.
228. **Mere roșii** : [miniatură] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1976. – Nr 8. – P. 2. – (Steluța : Supl. pentru octombrei).
229. **Senzația secolului 20** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura. – 1976. – 16 oct. – P. 8.
230. **Vizită** ; Zid ; Pescăruș ; Vânturile ; Fiu de țăran ; Înstrăinare ; Deranj ; Fotbal ; Legendă contemporană ; Globul ; Amicul ; Aer ; Bătrânețe ; Șobolanii ; La sfârșit de veac ; Exploatare ; Autoparodie ; Deșertul ; Caii de lemn ; Pentru meditație ; Combustibilul ; Gard : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cultura. – 1976. – 25 dec. – P. 9.
231. **Колосья Родины** ; Величие ; Отец. 1940 ; Праздник ; Воздух Родины ; Полет ; Ширь ; Родина ; Крепость ; Передышка ; Вечность ; Отчаяние ; Следы ; Тучи ; Колесо ; Часы ; Дерево жизни ; Третье измерение ; Лист ; 20 век ; Бесконечность ; Пустоты ; Могила ; Самоотдача ; Игра ; Деревья ; Последний цветок на дереве ; Земля Родины ; Жок ; Созревание ; Я видел... ; Уговор ; Ты ; Кольцо ; Говорят ; Птица рядом со мной ; Лихорадка ; Крик ; Тоска ; Никто ; Соловей ; Искусство требует жертв ; Ниточка ; Разлука ; Смысл : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: А. Бродский // Кодры. – 1976. – № 1. – С. 83-90. – În limba rusă.
232. **Потом солнце поплыло обычной дорогой** ; Усталость ; Тоска по морю ; Ионел, погляди, какая черешня! ; Яблоки едят в детстве ; Апельсины ; Когда вырастают крылья ; Ключ ; Где она, Япония? : [рассказы] / Николае Есиненку ; пер. : М. Фильштейн // Вечный день любви : Рассказы / сост.: Юрий Греков, Михаил Хазин. – Кишинэу, 1976. – С. 65-74. – În limba rusă.
233. **Рожь Родины** ; Величественность ; Полет ; Облака ; Третье измерение ; Бесконечность ; Пустота ; Деревья ; Жок ; Крик ;

Печаль ; Никто ; Смысл : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: Ю. Марцинкявичус // *Komyaunimo tiesa* (Вильнюс). – 1976. – 20 авг. – În limba let.

1977

234. **Chiru la școală** ; Nedumerire ; Strigătele tatei : [povestiri] / Nicolae Esinencu // *Scânteia leninistă*. – 1977. – Nr 3. – P. 18.
235. **Lecțiile încep la 8.00** : [fragm. de povestire umoristică] / Nicolae Esinencu // *Învățământul public*. – 1977. – 3 sept.
236. **Листья, яблоки...** / Николае Есиненку ; пер.: В. Балтага ; **Колесо детства** / Николае Есиненку ; пер.: Г. Левинсон // *Леса, поля, холмы* : Рассказы, отрывки из повестей и романов. – Кишинэу, 1977. – С. 57-58. – În limba rusă.
237. **Перед схваткой** : [страничка сценария] / Влад Иовицэ, Николае Есиненку // *Молодежь Молдавии*. – 1977. – 1 янв. – În limba rusă.

1978

238. **Amara** : [povestire] / Nicolae Esinencu // *Fântânile cresc în adânc* : [povestiri și nuvele] : [antologie de proză scurtă mold.] / sel.: Vladimir Beșleagă, Ion Podoleanu. – Chișinău, 1978. – P. 103-120.
239. **Borcane cu aer** : [versuri] / Nicolae Esinencu // *Tinerimea Moldovei*. – 1978. – 27 oct. – P. 4. – (*De Ziua Poeziei*).
240. **Fugiți, că vine Onofraș** : [povestire] / Nicolae Esinencu // *Tânărul leninist*. – 1978. – 13 sept.
241. **Momeală pentru femei** : [versuri] / Nicolae Esinencu // *Cartea poeziei-78* / col. red.: Bogdan Istru, Dumitru Matcovschi, Andrei Hropotinschi ; sel.: Vasile Romanciuc. – Chișinău, 1978. – P. 109-111.
242. **Monumentul** : [versuri] / Nicolae Esinencu // *Cântați, privilegiatori...* : Din lirica ostășească : [versuri] / sel.: Ion Vieru ; col. red.: Petrea Cruceniuc, Nicolai Savostin, Mihai Cimpoi [et al.]. – Chișinău, 1978. – P. 136.

243. **Vacanța** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Scânteia leninistă. – 1978. – Nr 5. – P. 3. – (Steluța : Supl. pentru octombrei).
244. **Vin muzicanții** : [nuvelă] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1978. – 1 iun. – P. 6-7.
245. **Веревка в небо ; Я был уже у дверей** : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: Александр Бродский // Кодры. – 1978. – № 8. – С. 87-92. – (*Ироническая поэзия*). – În limba rusă.
246. **Девятый ; Заячьи пироги ; Апельсины ; Отец ; Что делать с небом ; Миниатюры** : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: В. Арвидас // Нева (Ленинград) – 1978. – № 1. – С. 11-22. – În limba rusă.
247. **Когда отец не идет ; Усталость ; Дорога любви** : [рассказы] / Николае Есиненку ; пер.: О. Сахибов // Комсомоли Тоҷикистон. – 1978. – 3 июня. – În limba tadj.
248. **Небесное полотно ; Глянь, Ионел, сколько черешен ; Сестренка** : [рассказы] / Николае Есиненку ; пер.: Елена Курикеру-Вагаману, Т. Омская, Виталий Балтага // Посиделки в кодрах : Избр. стр. прозы для детей / сост.: Спиридон Вангели. – Кишинэу, 1978. – С. 187-191. – În limba rusă.

1979

249. **În așteptarea calului** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1979. – 12 apr. – P. 8.
250. **Nicanor Ivanovici** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Învățământul public. – 1979. – 8 dec.
251. **Monumentul** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Lumini de sărbătoare : [versuri] / sel. de Aurel Ciocanu ; des. de Emil Childescu. – Chișinău, 1979. – P. 34.
252. **Prietenie ; Ștregarul ; Rușinea** : [povestioare] / Nicolae Esinencu // Pușculița cu piper : Culeg. de povestiri și poezii vesele pentru copii / sel. de Efim Tarlapan ; des. de L. Domnin. – Chișinău, 1979. – P. 107-108.
253. **Să ne facem amintiri** : [comedie] / Nicolae Esinencu // Nistru. – 1979. – Nr 12. – P. 27-29.

254. **Un grad pe scara lui Rihter** ; Doba lui Mitrache : [povestire] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1979. – 20 dec. – P. 5.

1980

255. **Prima și ultima călătorie la mare** : [nuvelă] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1980. – 10 febr. – P. 4.
256. **Vița de vie** : [poem] / Nicolae Esinencu // Nistru. – 1980. – Nr 10. – P. 68-93.

1981

257. **Baladă** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1981. – 26 noiem. – P. 4.
258. **Cântec pe marginea unor cântece** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1981. – 10 dec. – P. 8.
259. **Geamurile mamei** ; Poem : [versuri] / Nicolae Esinencu // Mama, graiul : [versuri] / antologie de Grigore Vieru ; col. red.: Andrei Lupan [ș. a.]. – Chișinău, 1981. – P. 137.
260. **Muzeul imaginar** ; Extraterestrul : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1981. – 23 iul. – P. 4.
261. **Troleibuzele** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Chișinău : Gazetă de seară. – 1981. – 15 apr.
262. **Алло, Тео!** : [повесть] / Николае Есиненку ; пер.: А. Бродский // Кодры. – 1981. – № 6. – С. 47-70. – În limba rusă.
263. **Амара** : [новелла] / Николае Есиненку ; пер.: М. Арсеньевой // Колодцы растут в глубину : Антол. совр. молд. новеллы / ред. кол.: Владимир Бешлягэ [и др.]. – Кишинэу, 1981. – С. 185-205. – În limba rusă.

1982

264. **Abracadabra** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Mere acre : Pagini de satiră și umor / sel. de Efim Tarlapan ; notă și coment. de Vasile Coroban. – Chișinău, 1982. – P. 145-149.
265. **Fricosul** ; La plimbare ; Chiulangiul ; „Eu! Eu! Eu!” : [povestiri] / Nicolae Esinencu // Tânărul leninist. – 1982. – 3 aug.

266. **Goluri** : [poezie] / Nicolae Esinencu // *Lucefărul*. – 1982. – Nr 27. – P. 8.
267. **Surâsul** : [versuri satirice] / Nicolae Esinencu // *Literatura și Arta*. – 1982. – 23 ian. – P. 8.
268. **Trandafir-fir** ; **Sobușoarele** ; **Pânza cerului** ; **Harbuzul lui Fănel** ; **Umbrela nucului** ; **Ca să prindem fluturi** : [istorioare de citit și de ascultat] / Nicolae Esinencu // *Piatra fermecată : Voie bună la cei mici / alcăt.: Constantin Dragomir ; il. de Lică Sainciuc*. – Chișinău, 1982. – P. 37-38.
269. **Urcarea pe muntele Parnas** : [versuri] / Nicolae Esinencu // *Literatura și Arta*. – 1982. – 11 febr. – P. 8.
270. **Две пустоты** ; **Прадедовская хата** : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: Н. Матвейчук // *Дніпро (Киев)*. – 1982. – № 3. – С. 87. – În limba ucr.
271. **Красная глина** ; **Сам с собою говорю...** ; **Мамины окна** ; **Тоска** ; **Пустота** ; **Беседа о любви** ; **Жесты** ; **Сказка** ; **Чего мне мало** ; **Надоело** ; **Пепел** ; **Летчики** : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: А. Валенис // *Neamunas (Литва)*. – 1982. – № 9. – С. 22-23. – În limba lit.
272. **Семена** : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: В. Баранова // *Молодь України (Киев)*. – 1982. – 14 окт. – În limba ucr.
273. **Стол** ; **Небесная лазурь** ; **Выходной день крестьян** ; **Порог** ; **В гостях** ; **Материнские окна** ; **Сказка** ; **Троллейбус** ; **Конец века** ; **Защита детей** : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: А. Яаксоо // *Nõukogude päine (Таллин)*. – 1982. – № 7. – С. 19. – În limba est.

1983

274. **Carul cu mere** : [povestire] / Nicolae Esinencu // *Tânărul leninist*. – 1983. – 22 noiem.
275. **Ноїи** : [parabolă] / Nicolae Esinencu // *Steluța*. – 1983. – Nr 1. – P. 5.
276. **La furat mere** ; **Mai vorbim noi** ; **Ca tata** : [miniaturi umoristice] / Nicolae Esinencu // *Scânteia leninistă*. – 1983. – Nr 5. – P. 13.

277. **Lecția** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Pară mălăiață : Schițe, povestiri satirice și umoristice / sel.: Victor Prohin ; col. red.: Aureliu Busuioc [ș. a.]. – Chișinău, 1983. – P. 246-258.
278. **Monumentul** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cartea vieții tale : [povestiri, versuri] / sel. de Spiridon Vangheli ; il. de V. Malearenco. – Chișinău, 1983. – P. 47 ; Crestomație pentru grupele și clasele pregătitoare / alcăt.: Stela Cemortan. – Chișinău, 1983. – P. 85.
279. **Ora educativă** : [piesă] / Nicolae Esinencu // Piese într-un act : Pentru teatre de amatori. – Chișinău, 1983. – P. 88-101.
280. **Răii** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Steluța. – 1983. – Nr 8. – P. 3.
281. **Țărani asfalțați** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1983. – 7 apr. – P. 5.
282. **Белый свет хлеба** : [повесть] / Николае Есиненку ; пер.: А. Бродский // Кодры. – 1983. – № 6. – С. 3-69. – În limba rusă.
283. **Во дворе мороз** : [сказка] / Николае Есиненку ; пер.: Тамара Шмундяк // Звездочка. – 1983. – № 1. – С. 5. – În limba rusă.
284. **Воз яблоч** : [рассказ] / Николае Есиненку ; пер.: М. Демьяник // Юный ленинец. – 1983. – № 8. – С. 10.– În limba rusă.
285. **Озорники** : [рассказ] / Николае Есиненку ; пер.: В. Катэрэу // Звездочка. – 1983. – № 8. – С. 8. – În limba rusă.
286. **Порог ; Стол ; Приход ; Троллейбус ; Небесная синева ; Мамины окна ; Защита детей ; Сказка ; Конец века** : [короткие стихи] / Николае Есиненку // Под этим красным солнышком : [сб.] / сост.: А. Яаксоо ; пер.: А. Санг, А. Симсель, А. Яаксоо [и др.]. – Таллин, 1983. – С. 299-301. – În limba rusă.

1984

287. **Abracadabra ; Robot** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Poezia Moldovei Sovietice : [antologie] / sel.: Gheorghe Vodă, Mihail Dolgan ; col. red.: Andrei Lupan [ș. a.] ; prez. grafică: Gheorghe Vrabie. – Chișinău, 1984. – P. 340-345.
288. **Виноградная лоза** : [поэма] / Николае Есиненку ; пер. А. Бродского // Кодры. – 1984. – № 7. – С. 3-16. – În limba rusă.

289. **Затмение** : [рассказ] / Николае Есиненку ; пер. А. Бродского // Кодры. – 1984. – № 9. – С. 13-34. – În limba rusă.
290. **Крестьянская баллада** : [поэма] / Николае Есиненку ; пер. А. Бродского // Антология современной молдавской поэзии / сост.: Георгий Водэ, Алла Коркина ; ред. кол.: Емилиан Буков [и др.] ; вступ. слово: Николай Савостин. – Кишинэу, 1984. – С. 309-312.
291. **Свет продолжается** ; Потоп роз ; Никто ; Война ; Отец ; Желая, чтоб ты знал : [стихи] / Николае Есиненку ; пер. : А. Буачидзе // Саундже (Сокровище) (Тбилиси). – 1984. – № 3. – С. 210-214. – În limba georgiană.

1985

292. **Monumentul** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Soldatul vârstă n-are : [culeg. de versuri] / sel. de Ion Vieru ; pref. de Petrea Cruцениuc ; pict.: A. Ololenco. – Chişinău, 1985. – P. 100-101.
293. **Ziua poeziei** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cartea poeziei-85 / sel. de Gheorghe Vodă. – Chişinău, 1985. – P. 107.
294. **Белый свет хлеба** : [повесть] / Николае Есиненку ; пер.: А. Бродский // Белый свет хлеба : [повести и рассказы писателей Молдавии] / сост.: И. Чокану ; предисл.: Н. Виеру. – Москва, 1985. – С. 5-100. – În limba rusă.

1986

295. **Fanfara** ; Cosmică ; Întâlnire ; Frăţească ; Atenţie! : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura şi Arta. – 1986. – 10 apr. – P. 5.
296. **Poem** ; Geamurile mamei : [versuri] / Nicolae Esinencu // Mama, graiul : [versuri] / antologie de Grigore Vieru ; pref. de Liviu Damian [ş. a.]. – Chişinău, 1986. – P. 178.
297. **Rătăcitul** ; Plutonul condamnat ; Vaca în plic ; Pur şi simplu ; Zile negre ; Maşina de calcul ; Tovarăşi, nu mai uitaţi nimic în ziua de ieri ; Întoarcerea elevului obraznic : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura şi Arta. – 1986. – 6 noiem. – P. 5.
298. **Scrisoare mareşalului** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Literatura şi Arta. – 1986. – 3 iul. – P. 5.

299. **Tunul de lemn** : [nuvelă cinematografică] / Nicolae Esinencu // Nistru. – 1986. – Nr 10. – P. 15-60.
300. **Арбуз Фэнела** ; **Легенда дятла** ; **Дорога** : [короткие рассказы] / Николае Есиненку ; пер.: З. Бурдюжа // **Гроздь радости** : [стихи, рассказы, сказки] / сост. и предисл.: Филипп Миронов ; пер.: М. Яснов [и др.]. – Кишинэу, 1986. – С. 337-338. – În limba rusă.
301. **Дерево нашей жизни** : [повесть] / Николае Есиненку ; пер.: А. Бродский // **Кодры**. – 1986. – № 11. – С. 9-42. – În limba rusă.
302. **Деревцо** : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: А. Бродский // **Звездочка**. – 1986. – № 5. – С. 6.
303. **Деревянная пушка** : [повесть] / Николае Есиненку ; пер.: А. Маркова // **Кодры**. – 1986. – № 3. – С. 6-51. – În limba rusă.

1987

304. **Doc** : [nuvelă] / Nicolae Esinencu // **Orizontul**. – 1987. – Nr 1. – P. 30-41 ; Nr 2. – P. 20-45.
- Recenzii:*
305. **Ciocanu, Ion. Un strigăt de durere** / Ion Ciocanu // *Învățământul public*. – 1987. – 9 dec. – P. 4.
306. **Fotbal-87** : [povestire umoristică] / Nicolae Esinencu // **Literatura și Arta**. – 1987. – 6 ian. – P. 3.
307. **Păreră personală** ; **Compromisul** ; **Efortul comun** ; **Câine fericit** ; **Populară** ; **Arest la domiciliu** ; **Iarbă verde** : [versuri] / Nicolae Esinencu // **Literatura și Arta**. – 1987. – 17 sept. – P. 5.
308. **Sfârșit de veac** ; **Cămășile copilăriei** ; **Poem** ; **Frunza are șoapta gurii tale** ; **Goluri** ; **Pomul vieții** : [versuri] / Nicolae Esinencu // **Constelația Lirei** : **Antologie literară** – București, 1987. – P. 156-158.
309. **Verde** : [versuri] / Nicolae Esinencu // **Cartea poeziei-87** / sel. de Gheorghe Vodă ; col. red.: Eliza Botezatu [et al.]. – Chișinău, 1987. – P. 153.

310. Док : [повесть] / Николае Есиненку ; авториз. пер. А. Бродского // Горизонт. – 1987. – № 1. – С. 23-45; № 2. – С. 20-43. – În limba rusă.
311. Из новой книги : [цикл стихов] / Николае Есиненку ; пер. А. Бродского // Дружба народов. – 1987. – С. 3-7. – Содерж.: *Вознесение женщины* ; *Плач по герою* ; *Обиженный* ; *Игра* ; *Сон*. – În limba rusă.
312. Таинственный незнакомец : [рассказы] / Николае Есиненку ; пер. А. Бродского // Кодры. – 1987. – № 1. – С. 14-97. – Содерж.: *Двенадцать отроков* ; *Лодка придет на рассвете* ; *Собака на костылях* ; *Люстры* ; *Каруца дяди Котруца* ; *Сказка про деда Григоре, бригадира и заовражную делянку* ; *Смелее!* ; *Барабан Митаке* ; *Письмо*. – În limba rusă.

1988

313. Era vremea să iubim : [nuvelă] / Nicolae Esinencu // Tinerete, floare de salcâm : [culeg. de poezie și proză pentru tineret] / pref. de Leonida Lari. – Chișinău, 1988. – P. 74-92.
314. Haragul : [poezie] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1988. – 27 oct. – P. 5.
315. Neamul : [poezie] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1988. – 14 apr. – P. 3.
316. Oblava : [povestire] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1988. – 17 mar. – P. 5.
317. Барабан Митаке : [рассказ] / Николае Есиненку ; пер. А. Бродского // Избранные страницы : [сб. рассказов напечат. в журнале «Дружба народов» и прил. за пятьдесят лет] : [в 2 т.]. – Москва, 1988. – Том 1 : Проза. – С. 155-163. – În limba rusă.
318. Колесо времени : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: А. Коркина // Советская Молдавия. – 1988. – 19 авг. – În limba rusă.
319. Обиженный : [стихи] / Николае Есиненку ; пер. А. Бродского // Уроки правды : [из соврем. поэзии]. – Москва, 1988. – С. 238-239. – În limba rusă.

1989

320. **Integrare** : [poezie] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1989. – 12 oct. – P. 4.
321. **Un moldovan la închisoare** : [roman] / Nicolae Esinencu // Nistru. – 1989. – Nr 2. – P. 78-106 ; Nr 3. – P. 13-65 ; Nr 4. – P. 10-57 ; Nr 5. – P. 14-58.
322. **Курилка** : [фарс] / Николае Есиненку ; пер.: А. Каменский // Кодры. – 1989. – № 5. – С. 3-43. – În limba rusă.
323. **Личное мнение** : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: А. Бродского // Как больно... : Обращения, письма, статьи : О чем тревожится, к чему ведет, за что борется интеллигенция республики / сост.: А. Бродский. – Кишинэу, 1989. – С. 608-610. – În limba rusă.

1990

324. **Gaura** : [proză] / Nicolae Esinencu // Columna. – 1990. – Nr 8. – P. 9-21.
325. **Mere roșii** ; Trandafir-fir ; Neliniște ; Un oaspete : [povestioare] / Nicolae Esinencu // Alunelul. – 1990. – Nr 9. – P. 12-13.
326. **Piscurile Himalaya** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1990. – 7 iun. – P. 4-5.
327. **Poem** ; Pomul vieții ; Portret de familie ; Făt-Frumos ; Atenție! : [versuri] / Nicolae Esinencu // Florile dalbe. – 1990. – 24 aug. – P. 8.
328. **Spre izvor** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Basarabia. – 1990. – Nr 11. – P. 38-64.
329. **Zile negre** ; O altă ocazie ratată ; Mașina de calcul : [versuri] / Nicolae Esinencu // Moldova Suverană. – 1990. – 12 aug.
330. **Док** : [повесть] / Николае Есиненку ; пер. А. Бродского // Проливные дожди в XX веке : [соврем. молд. повести] / сост. и предисл.: Ион Чокану. – Кишинэу, 1990. – С. 215-298. – În limba rusă.
331. **Дыра** : [проза] / Николае Есиненку ; пер. А. Бродского // Колумна. – 1990. – № 8. – С. 5-15. – În limba rusă.

332. **Красные яблоки** ; Фир-Трандафир ; Неугомонные ; Трусишка : [короткие рассказы] / Николае Есиненку ; пер. А. Бродского // Алунел. – 1990. – № 9. – С. 12-13.
333. **Мелодрама** : [цикл стихов] / Николае Есиненку ; пер. А. Бродского // Кодры. – 1990. – № 2. – С. 3-12. – Содерж.: *За тремя холмами ; Семеро на одном велосипеде ; Слова для де-вушек ; Морока ; Некоторые сведения из истории вопроса ; Мелодрама ; Еще раз о свежем воздухе ; Баштан.* – În limba rusă.
334. **Роза-искорка** ; Кошка ; Велосипед ; Небесное полотно ; Путь виноградной лозы : [короткие рассказы] / Николае Есиненку ; пер.: Елена Курикеру-Ватаману // Самые красивые цветы : Страницы народного творчества : Молдавские писатели детям / сост.: Спиридон Вангели. – Кишинэу, 1990. – С. 315-316. – În limba rusă.

1991

335. **Armata națională** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1991. – 21 febr. – P. 1.
336. **Drumul** ; Telefonul ; La mare... ; Rușinea; Fotbalistul : [versuri] / Nicolae Esinencu // Viața satului. – 1991. – 30 oct. – P. 7.
337. „**Eu, dacă vreți să știți, m-am născut dintr-o idee**” : [ciclu de versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1991. – 14 mar. – P. 4. – Conține: *Idee ; Viață ; Viitorul ; Instrumentul ; Problema trecutului ; Doamne ; Cuptorul ; Să intrăm în Europa... ; Talpa ; Păcatul ; Cetățean unional ; Noutăți ; Cuplu ; Poclon ; Dat fi-înd... ; Păcat ; Ruta ; Reduceri ; Nocturnă ; Deocamdată ; Control ; Zălog ; Problemă ; Scara ; Bunelul ; Cifra ; Neidentificatul ; Hitler ; Tuneluri ; Cetatea ; Crez ; Dacă vezi... ; Mâța și câinele ; Când.*
338. **Оameni în cuibare** : [ciclu de versuri] / Nicolae Esinencu // Glasul. – 1991. – 7 febr. – P. 6 (început) ; 14 febr. – P. 7 (sfârșit).
339. **Молдаванин в тюрьме** : [поэма] / Николае Есиненку ; пер. : М. Арсеньева // Кодры. – 1991. – № 1. – С. 5-30 ; № 2. – С. 3-45 ; № 3. – С. 6-43. – În limba rusă.

1992

340. **Drumul** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Sfatul Țării. – 1992. – Iun. (Nr 93/94/95). – P. 1.
341. **Forța viitorului** ; Cataclism ; Cârpeală ; Bărbatul ; Femeia ; Perla albă ; Morții ; Scara ; Zone de respirat ; Fisură ; Recul ; Relatare : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1992. – Noiembrie. (Nr 10). – P. 2.
342. **Gruzia** : [poem] / Nicolae Esinencu // Basarabia. – 1992. – Nr 1. – P. 62-68.
343. **M-auzi, Doamne?** ; La margine ; Sesizare ; Joaca ; Salt ; Decapitare ; Intercontinentală ; Ora zero ; Din nou calul ; Dacă... ; Creație ; Drumuri-drumurile ; Coasă ; Valul ; Morișca ; Dezastru ; Eu, tramvaiul și toamna ; Să precizăm ; Stare de excepție ; Rugă ; Pierderi ; Extremistul ; Turmă ; Cuiul ; Drumurile ; Înarmorantare ; Tu ; Crez ; Sărituri ; Firește ; Rușine ; Restructurare ; Rețetă ; Pâinea ; Hristos ; Colibe zburătoare ; Glonțul ; Cadență ; Fisura ; Anunț ; Dragoste ; Cutremur : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1992. – 13 febr. – P. 5.
344. **Oaspetele** ; Coloana ; Creație ; Mașina ; Genunchiul ; Atât ; Viață de câine ; Descalificare ; Dacă ; Glonțul ; Respirări ; Bătaie ; Fermitate ; Probleme ; Argument ; Lumea ; Important ; A muri ; Belea ; Dezastru ; Cumpănă ; Deșertul ; Borcanul ; Dublorul ; Avertisment ; Gunoii ; Valuri ; Stare ; Iarba lumii ; Dracii ; Unde scurte, unde lungi ; Neantul ; Împușcătură ; Fiindcă ; Lumânare ; Găina ; Banchet ; Noi ; El : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1992. – 8 oct. – P. 5.
345. **Piramide de faraoni** ; Veșnicie ; Cântec ; Sângerăm ; Amicul ; Hristos ; Haragul ; Echilibristică ; Gonașul ; Doamne ferește : [versuri] / Nicolae Esinencu // Noi. – 1992. – Nr 2. – P. 4-5 ; P. a 2-a a cop.
346. **Вверх по реке** : [повесть] / Николае Есиненку ; пер. : М. Арсеньева // Кодры. – 1992. – № 1. – С. 10-42. – În limba rusă.
347. **Горы Гималаи** : [проза] / Николае Есиненку ; пер.: М. Арсеньева // Колумна. – 1992. – № 1. – С. 20-26. – În limba rusă.

- 348. Грузия** : [цикл стихов] / Николае Есиненку ; пер.: В. Балтага // Кодры. – 1992. – № 10. – С. 18-21. – Содерж.: *Боже, спрашиваю я...* ; *Кто хочет подняться...* ; *Грузинский воробей перелетает...* ; *Я задаюсь вопросом: довелось ли...* ; *Родиной грузина...* ; *Я думаю...* ; *Я вдали моего...* ; *Я никак не пойму ; Грузин говорит мне...* ; *Что с ним...* ; *Я объясняю моему...* ; *Деревья Грузии...* ; *Кажется все небо целиком...* ; *На подоконник дома...* ; *Я говорю ему...* ; *Ни одна грузинская женщина...* ; *Я смотрю на моего...* ; *Поэты Грузии...* ; *Когда сверкает молния...* ; *Я у грузин...* ; *Я уезжаю...* – În limba rusă.
- 349. Очередная дурацкая история** ; В ожидании коня ; Морока : [стихи] / Николае Есиненку ; пер. А. Бродского // Молодежь Молдовы. – 1992. – 23 июля. – С. 4. – În limba rusă.

1993

- 350. Balada viței-de-vie** ; Hoțul ; Dudu ; Telefonul ; Albăstreaua ; Soarele ; La balcon ; Sobușoarele ; Harbuzul lui Fănel ; Zbânțuilă ; Melcul ; Merele ; Pomul ; Zăpada ; Frunza : [povestioare și poezii] / Nicolae Esinencu // Pagini alese din literatura pentru copii / alcăt.: Lidia Codreanca, Iurie Colesnic. – Chișinău, 1993. – P. 149-152.
- 351. Cu mortul în spate** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Basarabia. – 1993. – Nr 1. – P. 18-27 ; Glasul Națiunii. – 1993. – Ian. (Nr 1). – P. 6-8 ; Literatura și Arta. – 1993. – 14 ian.
- 352. Poemele sânilor** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Viața satului. – 1993. – 16 oct. – (*Poezii de duminică* : Ed. specială : *Caiet de cultură* ; XVI).
- 353. В ожидании лошади** : [цикл стихов] / авториз. пер.: Николае Есиненку // Кодры. – 1993. – № 7. – С. 4-12. – În limba rusă.
- 354. Лестница** ; Круговорот ; Повесть ; Белая жемчужина ; Врата будущего ; Ремонт ; Пустыня ; Судьба ; Состояние ; И только ; Я знаю ; Если ; Мы ; Он ; Лунная трава ; Машина ; Колонна ; Коленка ; Пуля ; Вдохновение ; Катастрофа ; Умереть : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: Ю. Греков ; вступ. слово: Н. Рошка

// Молодежь Молдовы. – 1993. – 15 янв. – С. 11 ; Кодры. – 1993. – № 1. – С. 5-11. – În limba rusă.

1994

355. **Amara** : [nuvelă] / Nicolae Esinencu // Steaua de veghe : Proză scurtă contemporană din Basarabia / antologie, pref., tab. cronologic și prez. de Ion Ciocanu ; cuv. înainte de Petre Sălcudeanu. – București, 1994. – P. 195-220. – (*Biblioteca pentru toți* ; 1405).
356. **Doi cu un gând** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Alunelul. – 1994. – Nr 11/12. – P. 4-5.
357. **Două vieți și a treia** : [ciclu de versuri] / Nicolae Esinencu // Viața satului. – 1994. – 29 ian. – P. 6. – Conține : *Pătlașele ; Două vieți și a treia ; Evrica ; Pândă ; Arșiță ; Clar ; Turtă de orz ; Recunoașterea ; Repaos ; Escrocheriile ; Răzbunare ; Bucuria de a trăi.*
358. **Fățâilă** ; Poeții ; Hai la poezie ; Nu mai are nici un rost ; Suflați ; Stabilitate ; Zona interzisă ; La mare ; Ascultă ; Cutremure de dragoste ; Etajera ; Crez ; Clefăială ; Cadou : [versuri] / Nicolae Esinencu // Basarabia. – 1994. – Nr 9/10. – P. 22-26.
359. **Frica** : [epigramă] / Nicolae Esinencu // Glasul Națiunii. – 1994. – Sept. (Nr 38). – P. 8.
360. **Groapa** : [epigramă] / Nicolae Esinencu // Glasul Națiunii. – 1994. – Aug. (Nr 34). – P. 8 ; Quo Vadis. – 1994. – Nr 1. – P. 16.
361. **Groapa** ; Pasărea morții ; Angajament ; Cotrobăilă ; Biserica ; Ora de geografie ; Minunea minunilor ; Apel ; Răcnet ; Dacă ; Disciplină mondială ; Cuptorul frățesc ; Băi de soare ; Rugă ; Stabilitate ; Spânzurătoarea ; Editorial ; Libertate ; Tropăilă ; Pietrele ; Mișcare ; Repaos ; Fericire ; Fuga ; Panică ; La băi ; Făptura lui Dumnezeu ; Aerisire ; Coadă măturii ; Casa cu un ochi ; Scurgerea ; Partidul ; Toast ; Casă în văzul lumii ; Mobilizare ; Imn ; Cel întors ; Timpul ; Pârleazul ; Trebuie ; Poeme fluierate ; Blestem ; Cântec ; Dumnezeu ; Surpriză : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1994. – 7 apr. – P. 4.
362. **Idiotenie** ; Lozinca nouă-veche ; Ceva ; Portrete de fermier : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1994. – 9 iun. – P. 8.

- 363. Linia dreaptă** : [epigramă] / Nicolae Esinencu // Glasul Națiunii. – 1994. – Dec. (Nr 49). – P. 8.
- 364. Marele marș** : [epigramă] / Nicolae Esinencu // Glasul Națiunii. – 1994. – Sept. (Nr 37). – P. 8.
- 365. Prostia prostiei** : [epigramă] / Nicolae Esinencu // Glasul Națiunii. – 1994. – Mai (Nr 21). – P. 4.
- 366. Scărta cu fân** ; Nucul de pe Lună ; Țara lui Papuc ; Străbunelul ; Trist ; Suportul lumii ; Cer scuze ; Cinstire ; Echilibru ; Responsabilitate ; Control ; Asfalt ; Singurătate ; Șobolanii ; Capitulare ; Tunele ; Depistare ; Burice ; Ciocane pneumatice ; Scărpinatul în cap : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1994. – 24 noiem. – P. 4.
- 367. Tocila nației** : [epigramă] / Nicolae Esinencu // Glasul Națiunii. – 1994. – Noiem. (Nr 47). – P. 8.
- 368. С мертвым на спине** : [поэма] / Николае Есиненку ; пер.: А. Дарка // Кодры. – 1994. – № 1/2. – С. 89-110. – În limba rusă.
- 369. Секу и новенький** : [рассказ] / Николае Есиненку ; пер.: А. Юнко // Алунел. – 1994. – № 11/12. – С. 4. – În limba rusă.

1995

- 370. Când** ; Bătaie ; Exercițiu ; Pătălele : [epigrame] / Nicolae Esinencu // Moldova literară. – 1995. – 31 aug. – P. 8. – (Supl. al ziar. *Moldova Suverană*).
- 371. Cub de liniște, cub de singurătate** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Viața satului. – 1995. – 29 sept. – P. 3. – (Ed. spec. : *Caiete de cultură* ; Nr 41 : *Recital*).
- 372. Cuiul națiunii** ; Timp nefolosit ; Radical ; Paiul ; Spânzurătoarea ; Amiaza ; Replică ; Cub de liniște, cub de singurătate ; Încotro ; Fantastic ; Inclusiv ; Spălatul ; Desen ; Cântec ; Minciunile ; Oboseală ; Prețuire ; Carul cu dragoste : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1995. – 10 aug. – P. 4.
- 373. Demnitate** ; Naufragiu ; În brațe ; Probleme ; Ieșirea din mine ; Cimitirul : [versuri noi] / Nicolae Esinencu // Basarabia. – 1995. – Nr 6. – P. 32-36.

374. **Disciplină mondială** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Contrafort. – 1995. – Mai (Nr 7). – P. 15.
375. **Femeia mecanică** ; Deceistul ; Caseta ; Moștenire : [versuri din ciclul „Vorbirea în dodii”] / Nicolae Esinencu // Săptămâna. – 1995. – 6 oct. – P. 6.
376. **Insule în derivă** : [epigramă] / Nicolae Esinencu // Glasul Națiunii. – 1995. – Febr. (Nr 4). – P. 8.
377. **În ospeție** ; Neliniște ; Mere roșii ; Trandafir – fir : [nuvelete] / Nicolae Esinencu // Florile dalbe. – 1995. – 8 sept. – P. 8 ; Viața satului. – 1995. – 28 oct. – P. 8.
378. **Pierderi** ; Scara ; Minunea minunilor ; Disciplină mondială ; Cuptorul frățesc ; Dezastru ; Paradox : [versuri] / Nicolae Esinencu // Glasul Națiunii. – 1995. – Aug. (Nr 35). – P. 4.
379. **Prăsada răscoptă** : [parabolă] / Nicolae Esinencu // Alunelul. – 1995. – Nr 10. – P. 5.
380. **Răii** : [povestioară] / Nicolae Esinencu // Florile dalbe. – 1995. – 17 mar. – P. 8.
381. **Respirați, vă rog** : [epigramă] / Nicolae Esinencu // Glasul Națiunii. – 1995. – Ian. (Nr 2). – P. 8.
382. **Scrisori de acreditare** : [epigramă] / Nicolae Esinencu // Glasul Națiunii. – 1995. – Febr. (Nr 8). – P. 8.
383. **Sărutul** ; Declarație de dragoste : [nuveletă] / Nicolae Esinencu ; des. de Romeo Schițco // Noi. – 1995. – Nr 8. – P. 26.
384. **Еще пятнадцать стихотворений** : [цикл стихов] / Николае Есиненку // Кодры. – 1995. – № 3/4. – С. 72-76. – Содерж.: *Кладбище ; Достоинство ; Эксперимент ; Авария ; Колумбы ; Проклятие ; Статистика ; Поэзия ; На всякий случай ; На руках ; И вы тоже хотели ; Независимость ; Ретроспектива ; Призрачный остров ; Совпадение.* – În limba rusă.
385. **И еще пятнадцать стихотворений** : [цикл стихов] / Николае Есиненку // Кодры. – 1995. – № 5/6 . – С. 42-44. – Содерж.: *Будущее ; Экстремист ; Солнечные ванны ; Он ; Переключка ; Если ; Константация ; Мир ; Ритм ; Чрезвычайное происшествие ; Парочка ; Господи ; Ноктюрн ; Вот так ; Декларация.* – În limba rusă.

- 386. Переспелая груша** : [рассказ] / Николае Есиненку ; пер.: А. Юнко // Алунел. – 1995. – № 10. – С. 5. – În limba rusă.
- 387. Пятнадцать стихотворений** : [цикл стихов] / Николае Есиненку // Кодры. – 1995. – № 1/2. – С. 72-76. – Содерж.: *Послушай* ; *Налетай* ; *Море* ; *Чавканье* ; *Ни туда, ни сюда* ; *Поэты* ; *Эма* ; *Страна* ; *Прадед* ; *Дождь* ; *Опора жизни* ; *Прошу прощенья* ; *Асфальт* ; *Равновесие* ; *Капитуляция*. – În limba rusă.

1996

- 388. Disperare** ; Dislocare ; Insemnele familiei ; Buruieni ; Subotnic ; Sunt ; Unsprezece japonezi ; Îngeri ratați ; Fereastra ; Natură moartă cu un element viu : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1996. – 1 ian. – P. 5.
- 389. Editorial** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Sud-Est Cultural. – 1996. – Nr 1. – P. 52.
- 390. Noi** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Noi. – 1996. – Nr 1. – P. a 2-a a cop.
- 391. Parul** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Basarabia. – 1996. – Nr 5/6. – P. 12-39.
- 392. Trânta** ; Dreptatea, Inspirație ; Mărul ; Zăpada ; Băligarul ; Boala ; Guță ; Zbânțuilă ; Băltoaca : [versuri] / Nicolae Esinencu // Florile dalbe. – 1996. – 23 febr. – P. 8.
- 393. Конец** ; Мир ; Будущее ; Натюрморт с живым элементом ; Перемещение ; Окно ; Сорняки ; Субботник : [стихи] / Николае Есиненку ; пер.: А. Дарка ; рис.: Октавиан Есиненку // Литератор. – 1996. – Апр. (№ 5). – С. 4. – În limba rusă.
- 394. Под деревом** ; Ноктюрен ; Что ты сделал, Боже? ; Скандал ; Сезон ; Дождь ; Опора жизни ; Равновесие ; Капитуляция ; Поэзия ; Достоинство ; Эксперимент ; Ретроспектива ; Вдохновение ; Катастрофа ; Умереть ; Машина ; Колонна ; Как повозкой... ; Контроль ; Девушка ; Коленка ; Страна ? ; Путь ; Нельзя ; Испытание ; Пустыня ; Банка ; И только ; Знаю ; Если ; Мы ; Упаси, Господи! ; Подмети ; Язык ; Ремонт ; Он ; Будущее ; Черт ; Стрельба ; Послушай ; Налетай ; Лестница ;

Круговорот ; Повесть ; Потому ; Море ; Чавканье ; Ни туда, ни сюда ; Завещание ; Кладбище ; Независимость ; Поэты : [стихи из книги „Disciplină mondială”] / Николае Есиненку ; пер.: Николае Есиненку // Кодры. – 1996. – № 3/4 . – С. 5-22. – În limba rusă.

1997

395. **Bâja** ; Masa de gândit ; Strigăt ; Ploaia ; Existență ; Asta-i ; Apă rece ; Stop-cadru ; Segmente tănuite ; Tolăneală ; Informații ; Trăim ; Inundații ; Priviți ; Urcarea la cer ; Disperare ; Soție, picioare lungi ; Alo! ; Cuvintele ; Căderi ; Baladele ; Biblioteca ; Lezare ; Sunt programat ; Zborul ; Eșec ; Sondaj ; Dezastru ; Neșansă ; Pierderi ; Exercițiu ; Excelență ; Dragostea din șură ; Balaurul ; Azi la noi în sat e nuntă : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 1997. – 5 iun. – P. 4.
396. **Când, bunele, o să-mi scrii?** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Florile dalbe. – 1997. – 19 mai. – P. 8.
397. **Excelență** ; Exercițiu ; Apa ; Rugăciune ; Telefonul ; Pierderi ; Zborul ; Păcat ; Fluturile ; Atenție ; Sondaj ; Dezastru ; Neșansă : [versuri] / Nicolae Esinencu // Basarabia. – 1997. – Nr 9/10. – P. 9-11.
398. **Gânsacul** ; Dirijorul ; Cu-cu ; Gardul ; Fumătorul ; Nota ; Greierașul ; Rândunica ; Visul leneșului : [versuri] / Nicolae Esinencu // Florile dalbe. – 1997. – 13 mar. – P. 8.
399. **Geografie** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Moldova literară. – 1997. – 1 oct. – (Supl. al ziar. *Moldova Suverană*).
400. **Vorbirea în dodii** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Moment poetic : [culeg. de versuri] / ed.: Iurie Colesnic ; des.: Iulian Filip. – Chișinău, 1997. – P. 8-9.
401. **Восхождение в небо** : [цикл стихов] / Николае Есиненку // Кодры. – 1997. – № 7/8. – С. 3-14. – Содерж.: *Стол для раздумий ; Опасность ; Потери ; Любовь на сеновале ; Неудача ; Катастрофа ; Нешанс ; Я запрограммирован ; Полет ; Ущемление ; Библиотека ; Баллады ; Падения ; Алло! ; Информация ; Расслабления ; Наводнение ; Смотрите ;*

Стоп-кадр ; Утаенные сегменты ; Жизнь ; Холодные воды ; Крик ; Дождь ; Бытие ; Так-то ; Отчаяние ; Восхождение в небо ; Слова. – În limba rusă.

- 402. Довожу до сведения :** [цикл стихов] / Николае Есиненку ; пер.: А. Дарка, Г. Юрка // Кодры. – 1997. – № 1/2. – С. 3-46. – Содерж.: *Я написал поэму... ; Коммунизм ; Кушмы ; Невидимки ; Пуля ; Сезон ; Диссидент ; Круговорот ; Повесть ; Вдохновение ; Катастрофа ; Море ; Чавканье ; Потому ; Печь ; Грех ; Новости ; Пока ; Проволока ; Неопознанный ; Туннель ; Если ; Послушай ; Налетай ; Лестница ; Эксперимент ; Ретроспектива ; Контроль ; Девушка ; Коленка ; Будущее ; Черти ; Стрельба ; Кошка и собака ; На краю ; Довожу до сведения ; Ремонт ; Он ; Если ; Мы ; Упаси, Господи! ; Подмети... ; Ни туда, ни сюда ; Игра ; Прыжок ; Межконтинентальность ; Снова – конь ; Если... ; Молитва ; Дороги ; Похороны ; Нельзя ; Испытание ; Пустыня ; Банка ; Знаю ; Страна? ; Путь ; Противостояние ; Объявление ; Возвращение ; Считаю ; Национальная армия ; SOS ; Помидоры ; Умереть ; Машина ; Колонна ; Как повозкой... ; Опора жизни ; Равновесие ; Капитуляция ; Поэзия ; Достоинство ; Две жизни и третья ; Откровение ; Скандал ; Дождь ; Под деревом ; Ноктюрн ; Что ты сделал, Боже? ; Врата в будущее ; Мертвые ; Женищина ; Мужчина ; Признание ; Ценность ; Стабильность ; Петля ; Ячменная лепешка ; Коза нации ; Ясность ; Свобода ; Ленность ; Камни ; Движение ; Деревянная коза ; На водах ; Проветривание ; Божье создание ; Одноглазый дом ; Выходной ; Паника ; Завещание ; Кладбище ; Независимость ; Поэты.* – În limba rusă.

1998

- 403. Credo ; Excelență ; Balaurul ; Oboseală ; Cuiul națiunii ; Traseul magistral ; Fuga :** [versuri] / Nicolae Esinencu // Speranța. – 1998. – 17 ian. – P. 8.

404. **Обиженный** : (Как меня не избрали членкором) : [стихи] / Николае Есиненку // Вечерний Кишинэу. – 1998. – 31 март. – С. 4.
405. **Письмо одной коровы президенту Академии Наук** : [стихи] / пер.: Николае Есиненку // Вечерний Кишинэу. – 1998. – 7 мая.
406. **Раненное будущее** : [цикл стихов] / Николае Есиненку ; пер.: А. Дарка // Кодры. – 1998. – № 3/4. – С. 26-32. – Содерж.: *Национальная пирамида; Раненное будущее; Свидетельство; Марш; Галстук; Внимание; Прямая; Назначение; Кредо; Ветерок; На здоровье.* – În limba rusă.

1999

407. **Ambiție** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Dialog. – 1999. – 1 oct – P. 7. – (*Ziua Poeziei -99*); **Eterna iubire** : Versuri de dragoste ale poeților din Basarabia și Nordul Bucovinei. – București, 1999. – P. 87.
408. **Cântec** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Capitala. – 1999. – 26 iun. – P. 4. – (*Unda poeziei*).
409. **Dumnezeii** ; **Circ** : [povestiri] / Nicolae Esinencu // a„MIC”. – 1999. – Nr 5. – P. 10.
410. **Haragul** ; **Emigranții** : [versuri] / Nicolae Esinencu // **Mult e dulce și frumoasă** : Antologie de poezii și cugetări despre limba română / sel.: Stela Niculiță ; coord.: Valeriu Culev. – Chișinău, 1999. – P. 85 ; **Limba maternă – floare eternă** : Antologie de poezii, eseuri și cugetări despre limba română / sel.: Stela Nicuță. – Chișinău, 2000. – P. 104.
411. **Ștrengarul** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Florile dalbe. – 1999. – 25 mar. – P. 11. – (*Recreația veselă*).

2000

412. **Caseta** ; **Sunt** ; **Deceistul** ; **Zborul** ; **Dislocare** ; **Este vreo unul căzut din lumea mea?** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Patria tânără. – 2000. – 15 ian. – P. 10. – Antetitlu : *Vârstă de copil teribil.*

- 413. Femeie pentru toate timpurile** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Glasul Națiunii. – 2000. – 12 ian. – P. 8-9.
- 414. Moldovanul** ; Pătlăgele ; Două vieți și a treia ; Scurgerea ; Poarta viitorului ; Femeia ; Bărbatul ; Cârpeala ; Editorial : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 2000. – 6 ian. – P. 5.
- 415. Ursul alb de zăpadă** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Florile dalbe. – 2000. – 13 ian. – P. 7.
- 416. Zăpada** ; Ariciul ; Zbânțuilă ; Sportivul ; Merele ; Joacă ; Pomul : [versuri] / Nicolae Esinencu ; des. de Petre Ghețoi // Alunenu. – 2000. – Nr 1. – P. 6-7.
- 417. Лестница** ; Коммунизм ; Новости ; Прыжок ; Кушмы ; Ни туда, ни сюда : [из сб. стихов «Довожу до вашего сведения»] / Николае Есиненку // Молодежь Молдовы. – 2000. – 15 янв. – С. 10. – În limba rusă.

2001

- 418. Cine pe cine** ; Cărămida ; Pomul ; Andrieș ; Roată ; Bătăușul ; Marea chemare ; Fabulă ; Portret cu boi ; Ursul Mișa ; Cuvintele : [versuri] / Nicolae Esinencu // a„MIC”. – 2001. – Nr 4. – P. 4. – (Supl. „Steluța”).
- 419. Neamul** ; Partidul ; Rugăciune : [versuri] / Nicolae Esinencu // Accente. – 2001. – 27 sept. – P. 2.
- 420. Ora de geografie** ; Viața ; Plutonul condamnat ; Cuvinte de chemat fetele : [versuri] / Nicolae Esinencu // Literatura și Arta. – 2001. – 22 mar. – P. 4.

2002

- 421. Anunțuri** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Tineretul Moldovei. – 2002. – 21 noiem. – P. 4.
- 422. Balada viței de vie** ; Hoțul ; Dudu ; Telefonul ; Albăstreaua ; Soarele ; La balcon ; Harbuzul lui Fănel ; Zbânțuilă ; Melcul ; Merele ; Pomul ; Zăpada ; Frunză : [parabole și versuri] / Nicolae Esinencu // Pagini alese din literatura pentru copii / alcăt.: Lidia Codreanca și Iurie Colesnic. – Ed. a 2-a. – Chișinău, 2002. – P. 131-134.

423. **Ca să prindem fluturi** ; Telefonul ; Cireșele ; Rămurica de liliac ; Borcanele : [versuri] / Nicolae Esinencu // Florile dalbe. – 2002. – 14 mar. – P. 8.
424. **Moldoveanul** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Semn. – 2002. – Nr 3/4. – P. 1.

2003

425. **Cuiul națiunii** ; Timp nefolosit ; Cub de liniște, cub de singurăta-te : [versuri] / Nicolae Esinencu // Limba Română. – 2003. – Nr 4/5. – P. 167.
426. **Joaca** ; Numărătoare : [versuri] / Nicolae Esinencu // Alunelul. – 2003. – Nr 1. – P. 9.
427. **Mamă, a lui Cutare...** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Moment poetic / alcăt.: Ianoș Țurcanu. – Chișinău, 2003. – Nr 23. – P. 6-7.
428. **Mere roșii** ; Leneșii ; Ștregarul ; Legenda ciocârliei : [povestioare] / Nicolae Esinencu // a„MIC”. – 2003. – Nr 5/6. – P. 4. – (Supl. „Steluța”).
429. **Mondializarea poeziei** : [ciclu de versuri] / Nicolae Esinencu // Săptămâna. – 2003. – 9 mai. – P. 20. – Conține: *De fapt, trăim...* ; *Armata Națională* ; *Relatare* ; *Târg de femei* ; *Frig* ; *SOS* ; *Ruta*.

2004

430. **Copacul care ne unește** : [nuvelă] / Nicolae Esinencu // Proză scurtă / sel., studiu introd., note bibliogr. de Grigore Chiper ; postf. de Tudor Urian. – Chișinău, 2004. – P. 298-353. – (*Literatura din Basarabia în secolul XX*).
431. **Groapa** : [poem] / Nicolae Esinencu // Opinia. – 2004. – 22 iun. – P. 4.
432. **Rezervația de paraziți** : [proză] / Nicolae Esinencu // Semn. – 2004. – Nr 1/2. – P. 33-35.

2005

433. **Plopii** ; Fotbalistul ; Neliniște ; Mașina lui Ochimaș ; Trotineta : [versuri] / Nicolae Esinencu // Alunelul. – 2005. – Nr 1. – P. 23.

2007

- 434. În fiecare dimineață** ; Cineva a aruncat o piatră în mare... ; Marea stă... ; Țăranii ; Legământ ; Macul ; Ostaticul ; Descoperiri ; Peisaj ; Sfârșit de veac ; Fabulă ; Viața ; Sesizare ; Dublorul ; Ora zero ; Înormântare ; Scara ; Căderi ; Urcarea la cer ; Depistare ; Copilul teribil : [versuri] / Nicolae Esinencu // Poezia acasă : Poeti contemporani din Basarabia / antologie de Iulian Filip și Mihai Stan ; studiu introd.: Mihai Cimpoi. – Ed. a 2-a. – Târgoviște, 2007. – P. 130-131.
- 435. [Poezii]** / Nicolae Esinencu // 10a la musa nuova / Nicolae Esinencu, Dumitru Fusu ; a cura e con fot. di Amedeo Carrocci. – [S. l.] : Socogen Edizioni Srl, 2007. – P. 17-49. – În limba ital.
- 436. Prietenie** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Alunelul. – 2007. – Nr 4. – P. 5.

2008

- 437. Avion fără aripi** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Timpul de dimineață. – 2008. – 11 ian. – P. 6.
- 438. Bărbatul din brațe** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Timpul de dimineață. – 2008. – 8 febr. – P. 6.
- 439. Colosalul** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Timpul de dimineață. – 2008. – 21 mar. – P. 6.
- 440. De vorbă cu un mort** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Timpul de dimineață. – 2008. – 22 febr. – P. 6.
- 441. Eroii vremurilor noastre** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Timpul de dimineață. – 2008. – 22 febr. – P. 6.
- 442. Etajul furat** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Timpul de dimineață. – 2008. – 25 ian. – P. 6.
- 443. Joc** ; Mărturisiri ; Migrațiune ; Cenușă ; Poem ; Lumină ; Sita ; Ocrotire copiilor ; Ajutor ; Viitorul rănit ; Calul ; Apel ; Echilibru ; Groapa : [versuri] / Nicolae Esinencu // Clipa : ser. nouă. – 2008. – Nr 5. – P. 19-20.
- 444. Moș Găbjilă Filozoful** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Timpul de dimineață. – 2008. – 9, 16, 23, 30 mai. – P. 6 ; 6, 13, 20, 27 iun. – P. 6 ; 4, 11, 18, 25 iul. – P. 6 ; 1, 15, 22, 29 aug. – P. 6 ; 5, 12, 19,

- 26 sept. – P. 6 ; 7, 10, 17, 24 oct. – P. 6 ; 7, 14, 21 noiem. – P. 6 ; 28 noiem. – P. 8 ; 5, 12, 26 dec. – P. 6 ; Timpul de dimineață. – 2009. – 16 ian. – P. 6. – Continuare. Început: 9 mai 2008.
445. **Nașterea președintelui** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Timpul de dimineață. – 2008. – 28 mar. – P. 6.
446. **Negrul la cireșe albe** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Timpul de dimineață. – 2008. – 7 mar. – P. 6.
447. **Poc!** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Timpul de dimineață. – 2008. – 14 mar. – P. 6.
448. **Să cântăm!** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Timpul de dimineață. – 2008. – 4 apr. – P. 6.
449. **Super!** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Timpul de dimineață. – 2008. – 1 febr. – P. 6.
450. **Târlicii mătușii Eugenia** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Timpul de dimineață. – 2008. – 29 febr. – P. 6.
451. **Tilică** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Timpul de dimineață. – 2008. – 18 ian. – P. 6.

2010

452. **Echilibru** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Sud-Est cultural. – 2010. – Nr 2. – P. 81-83. – Conține: *Pisica* ; *Reclamă* ; *Echilibru* ; *Orbire* ; *Oseminte* ; *Însemnele familiei* ; *Scurt* ; *Cu-cu-ri-gu!* ; *Flori*.
453. **Papucii** ; Umbra ; Băi solare ; Marea ; Neamul ; Să zicem ; Târziu ; Sărbători ; Echilibristică ; Vis ; Escrocherie ; Hristos ; Poeme fluerate ; Joacă ; Pietrele ; Salt ; Doamne ferește : [versuri] / Nicolae Esinencu ; des. de Sergiu Puică // Clipa : ser. nouă. – 2010. – Nr 1. – P. 28-29.
454. **Telegramă** ; Frig ; Țară ; Porumbelul ; Spălatul ; Adevărul ; Poezie ; Aventuristul ; Obraznicul ; Tristețe : [versuri] / Nicolae Esinencu ; des. de Sergiu Puică // Alunelul. – 2010. – Nr 1. – P. 6-7.

2011

455. **Curiozitate** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cartea poeziei – 2011 / resp. de ed.: Nicolae Popa ; cop. și concepție grafică: Mihai Bacinschi. – Chișinău, 2011. – P. 38.

- 456. Sosire la Chișinău** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Chișinăul în literatură : [antologie] / Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”. – Chișinău, 2011. – P. 87-89.

2012

- 457. La liberation de Sisifo = Eliberarea lui Sisif; Adulacion = Poclon; El hoyo= Groapa**: [versuri] / Nicolae Esinencu // Antologie de poezie românească din Moldova = Antologia de poezia rumana de Moldavia : [în versiune span.] / aut. al ed., trad. din română în span. de Maria-Augustina Hâncu ; red. în limba span.: Andree Guigue. – Chișinău, 2012. – P. 116-123. – Text paral. în limbile română și span.

2013

- 458. Frig 2** : În memoria lui Iurie Grecov : [versuri] / Nicolae Esinencu // Cartea poeziei – 2013 / alcăt.: Grigore Chiper, Nicolae Popa ; fot. de Nicolae Răileanu. – Chișinău, 2013. – P. 211.
- 459. Pânzele cerului** ; Rămurica de liliac ; Ca să prindem fluturi : [versuri] / Nicolae Esinencu // Moldova. – 2013. – Nr 5/6. – P. 48-49 : fot.

2014

- 460. Plopii** ; Drumul ; Mere roșii ; Trotineta : [povestioare] / Nicolae Esinencu ; des. de Anatolie Smâșleav // Alunelul. – 2014. – Nr 11. – P. 12 : il.

2015

- 461. Cu mortul în spate** : [poem] / Nicolae Esinencu // Viața Basarabiei. – 2015. – Nr 1. – P. 27-29 : fot.
- 462. Zăpada** ; Cărăruia ; Sportivul ; Poezie ; Telegramă ; Joacă ; Ariciul ; Frunză ; Zbânțuilă ; Aventuristul : [versuri] / Nicolae Esinencu ; des. de Ana Evtuşenco // Alunelul. – 2015. – Nr 1. – P. 8-9 : il.

2016

463. **Cântec de leagăn pentru mugurași** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Alunelul. – 2016. – Nr 3. – P. 3. : des.
464. **Copilul teribil ; Epitaf** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Poeți basarabeni contemporani / pref., sel. și note bibliogr: Lucia Țurcanu ; resp. de ed.: Mircea V. Ciobanu. – Chișinău, 2016. – P. 64-67.
465. **Fulgii ; Zăpada** : [versuri] / Nicolae Esinencu // Clinchet de zurgălăi : Culeg. de poezii despre iarnă ale poeților români din Basarabia / ed., concepție: Silvia Ursache. – Chișinău : Silvius Libris, 2016. – P. 9.

2017

466. **Fabula ; Viața ; Dublorul ; Ostaticul ; La capătul podului ; Păzea ; Minciunile ; Fluturile ; Petale ; De cum ne naștem... ; Cineva a aruncat... ; Frunză** : [versuri] ; Trotineta ; Fotbalistul ; Mașina lui Ochimaș ; Neliniște ; Plopii ; Cenușă : [miniaturi] / Nicolae Esinencu // Florile dalbe. – 2017. – 14 dec. – P. 10 : il.
467. **Ștregarul** : [povestire] / Nicolae Esinencu // Florile dalbe. – 2017. – 23 noiem. – P. 6.

2019

468. **Jurnal ; Ultima ; Scânteii ; Am murit ; Săriți! ; Ca să vezi! ; Albastru ; Șoricărie ; Adio** / Nicolae Esinencu ; poeme recuperate de istoricul literar Vitalie Răileanu ; fotogalerie: Nicolae Răileanu // Revista literară. – 2019. – Mar. (Nr 3). – P. 20. – (*Inedit*).
469. **Mere roșii ; Neliniște ; Trandafir-fir ; În ospetie** : [povestioare] / Nicolae Esinencu ; des. de Victoria Rață // Alunelul. – 2019. – Nr 12. – P. 12-13.

2020

470. **Jurnal în cheie eminesciană** / Nicolae Esinencu // Revista literară. – 2020. – Ian. (Nr 1). – P. 14-15. – (*Inedit*).

II. NICOLAE ESINENCU – PUBLICIST**1959**

- 471. Crește grâul... pe combaine** : [despre mecanizatorii din r-nul Telenești] / Nicolae Esinencu // Moldova socialistă. – 1959. – 23 dec.

1977

- 472. Al muncii nestins elan** : [colaj de art. despre succesele agricultorilor din r-nul Fălești] / Gheorghe Vodă, Petru Cărare, Nicolae Esinencu // Moldova socialistă. – 1977. – 30 oct.

1987

- 473. Недостоверность правды** : [проблемы перестройки и гласности в области искусства и лит. в респ.] / А. Бродский, Л. Беринский, Н. Есиненку // Театр. – 1987. – № 12. – С. 102-111.

1988

- 474. Răspuns colegial** [la art. „Peste un an”, publ. în ziar. „Moldova socialistă” din 23 aug. 1988] // Literatura și Arta. – 1988. – 1 sept. – P. 3. – Semnat : Secretariatul Uniunii Scriitorilor din Moldova: Ion Constantin Ciobanu, Nicolae Esinencu, Mihai Cimpoi (et al.).
- 475. Teatrul: un fenomen cultural sau?...** : [discuție cu dramaturgii Dumitru Matcovschi, Serafim Saka, Nicolae Esinencu (et al.)] / consemnare: Vlad Olărescu // Literatura și Arta. – 1988. – 25 aug. – P. 7.

1998

- 476. Aștept primăvara și victoria Convenției** : [dialog cu scriitorul Nicolae Esinencu despre situația social-polit. din Rep. Moldova] / consemnare : Alina Radu // Flux : cotid. naț. – 1998. – 30 ian. – P. 1.

2001

477. **Ho, gloabă roșie!** : [dialog cu scriitorul Nicolae Esinencu despre campania electorală din Rep. Moldova] / consemnare: Alina Radu // Flux : cotid. naț. – 2001. – 22 febr. – P. 3.

III. TRADUCERI DE NICOLAE ESINENCU

1966

478. **Evtușenko, Ev. Cu mine iată ce se întâmplă...** : [versuri] / Ev. Evtușenko ; trad.: Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1966. – 1 iun.
479. **Filipov, N. Santinelele** : [versuri] / N. Filipov ; trad.: Nicolae Esinencu // Tânărul leninist. – 1966. – 23 febr.
480. **Kempe, M. Cuvânt negăsit** : [versuri] / M. Kempe ; trad.: Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1966. – 13 mai. – P. 3.
481. **Liuden, V. Mai tânăr eu n-ași vrea să fiu...** : [versuri] / V. Liuden ; trad.: Nicolae Esinencu // Nistru. – 1966. – Nr 5. – P. 44.
482. **Luks, V. Cuvânt de recunoștință** : [versuri] / V. Luks ; trad.: Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1966. – 20 mai. – P. 3.
483. **Makarov, S. Obeliscul ; Budionovistul** : [versuri] / S. Makarov / trad.: Titus Știrbu, Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1966. – 13 apr. – P. 3.
484. **Moldagaliev, Tumanbai. Tata** : [versuri] / Tumanbai Moldagaliev ; trad.: Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1966. – 21 aug. – P. 3.
485. **Muciavriani, M. Valul** : [versuri] / M. Muciavriani ; trad.: Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1966. – 11 sept. – P. 3. –
486. **Rojdestvenski, Robert. Omul** : [versuri] / Robert Rojdestvenski ; trad.: Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1966. – 27 mai. – P. 3.
487. **Sluțki, Boris. Monumentul** : [versuri] / Boris Sluțki ; trad.: Nicolae Esinencu // Tânărul leninist. – 1966. – 22 ian.
488. **Svirka, Iurie. Zilele revoluției** : [versuri] / Iurie Svirka ; trad.: Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1966. – 24 iul. – P. 3.

– (Buna noastră soră – Bielorussia) ; Chișinău : Gazetă de seară. – 1966. – 6 noiem.

489. **Taras, N. Mergând spre răsărit** : [versuri] / N. Taras ; trad.: Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1966. – 31 iul. – P. 3.
490. **Urusov, N. La baștina lui Lenin** : [versuri] / N. Urusov ; trad.: Nicolae Esinencu // Tănărul leninist. – 1966. – 21 aug.

1967

491. **Kazakov, Iurie. Urâta** : [povestire] / Iurie Kazakov ; trad.: Nicolae Esinencu // Femeia Moldovei. – 1967. – Nr 3. – P. 15-17.

1968

492. **Dașdoorov, S. Dimineața pe Gobi** : [versuri] / S. Dașdoorov ; trad.: Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1968. – 7 apr. – P. 3. – (*Atlas liric*).
493. **Iavuuhulan, B. Înălții munți Altai** : [versuri] / B. Iavuuhulan ; trad.: Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1968. – 7 apr. – P. 4. – (*Atlas liric*).
494. **Kolesnikov, G. Pinul** ; Despre dragoste cânt ; Haide boțman ; N-am murit de glonte, nici de ape : [versuri] / G. Kolesnikov ; trad.: Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1968. – 7 iun. – P. 3.
495. **Maiorov, N. Joacă** : [versuri] / N. Maiorov ; trad.: Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1968. – 25 sept. – P. 3.
496. **Purăvdorj, D. Cântecele primăverii** : [versuri] / D. Purăvdorj ; trad.: Nicolae Esinencu // Tinerimea Moldovei. – 1968. – 7 apr. – P. 3. – (*Atlas liric*).

1970

497. **Swift, J. Călătoriile lui Lemuel Gulliver**, la început chirurg, mai apoi căpitan al câtorva corăbii, în unele țări depărtate de pe glob : [roman fantastic] / J. Swift ; trad.: Iuliu Cărchelan, Nicolae Esinencu. – Chișinău : Lumina, 1970. – 134 p.

1977

498. Marcușă, A. M. Brățara de aur : [povestiri și schițe] / A. M. Marcușă ; trad.: Nicolae Esinencu ; des. de Mihai Brunea. – Chișinău : Literatura Artistică, 1977. – 236 p.

1979

499. Rudolf, S. Pasărea în zbor n-o să m-ajungă : [povestiri] / S. Rudolf ; trad.: Nicolae Esinencu. – Chișinău : Literatura Artistică, 1979. – 138 p.

IV. APRECIERI, DIALOGURI, INTERVIURI

EDIȚII APARTE

2011

500. Nicolae Esinencu. Spectacolul operei literare : studii, articole, eseuri, analize literare, critice : Exegeză literară / concepție, elab., antologie de Vitalie Răileanu ; coord.: Mihail Dolgan ; fot.: Nicolae Răileanu. – Chișinău : Profesional Service SRL, 2011. – 320 p. : 14 fot.

Recenzii:

501. Țurcanu, Andrei. Un spectacol de zile mari pentru toate anotimpurile: Nicolae Esinencu / Andrei Țurcanu // Timpul. – 2011. – 18 noiem. – P. 22.

2016

502. Nicolae Esinencu. Viața și opera literară (ca) într-o carte : Volum antologic / concepție, elab., antologie de Vitalie Răileanu ; resp. de ed.: Lidia Kulikovski ; bibliogr. sel.: Margareta Cebotari. – Iași : Tipomoldova, 2016. – 346 p. – Bibliogr.: 228 tit.

ÎN CULEGERI ȘI EDIȚII PERIODICE

1966

503. Ciocanu, Ion. [Debutul liric al poetului Nicolae Esinencu] / Ion Ciocanu // Tinerimea Moldovei. – 1966. – 4 noiem. – P. 3.

1968

504. Morăraș, Mihail. Un debut poetic [al scriitorului Nicolae Esinencu] / Mihail Morăraș // Nistru. – 1968. – Nr 11. – P. 147.
505. Prohin, Victor. A doua expresie a unui condei : [despre scriitorul Nicolae Esinencu] / Victor Prohin // Tinerimea Moldovei. – 1968. – 15 sept.

1970

506. Есиненко, Н. Г. : [биогр.] // Справочник Союза писателей СССР : составл. на 1 янв. 1970 года. – Москва, 1970. – С. 246. – În limba rusă.

1971

507. Dolgan, Mihail. Măiestrie și mesaj în poezia moldovenească : [despre creația poetului Nicolae Esinencu] / Mihail Dolgan // Dolgan Mihail. Idee și imagine poetică : Analize și interpretări estetico-stilistice în poezia mold. – Chișinău, 1971. – P. 38-39.

1972

508. Chira, Gheorghe. Nicolae Esinencu : [schiță de portr. lit.] / Gheorghe Chira // Profiluri literare : [dicț. biobibliogr.] / alcăt.: Raisa Suveică ; red.: Simion Cibotaru. – Chișinău, 1972. – P. 212-216.

1974

509. Ciocanu, Ion. Poezia prozei scurte a lui Nicolae Esinencu / Ion Ciocanu // Nistru. – 1974. – Nr 1. – P. 125-129.

1976

510. Dolgan, Mihail. **Și-un bob de rouă răsfrânge cerul...** : [polemică cu crit. lit. Valeriu Senic despre creația scriitorului Nicolae Esinencu] / Mihail Dolgan // Dolgan Mihail. Conștiința civică a poeziei contemporane. – Chișinău, 1976. – P. 233-246.

1977

511. Ciocanu, Ion. **Poezia eliptică** : [despre creația poetică a lui Nicolae Esinencu] / Ion Ciocanu // Ciocanu Ion. Dialog continuu. – Chișinău, 1977. – P. 230-234.

1978

512. Hropotinschi, Andrei. **„Calul, pușca și nevasta”** : [despre pelicula televizată cu același nume, regizori: Vlad Ioviță, Nicolae Esinencu, studioul „Moldova-film”] / Andrei Hropotinschi // Literatura și Arta. – 1978. – 5 ian. – P. 7.
513. Анинский, Л. **Жажда беллетристики!** : [полев. заметки о произведениях соврем. сов. прозаиков, в том числе об авторах из Молдавии Ион Друцэ и Николае Есиненку] / Л. Анинский // Литературная газета (Москва). – 1978. – Март. (№ 9). – С. 5. – În limba rusă.

1981

514. Афонин, И. **„...Чтобы достать звезду...”** : [о творчестве Николая Есиненку] / И. Афонин // Кодры. – 1981. – № 3. – С. 150-151. – În limba rusă.

1982

515. **Детские писатели Молдавии** : Биобиблиогр. словарь : [Николае Есиненку и др. писатели] // Детская литература (Москва). – 1982. – № 1. – С. 51-56. – În limba rusă.

1983

516. Cărare, Petru. „...Poezia lui Nicolae Esinencu...”: [cuv. introd.] / Petru Cărare // Esinencu Nicolae. Stai să-ți mai spun : [versuri lirice, glume, satirice și săltărețe]. – Chișinău, 1983. – P. 3.

1985

517. Esinencu, Nicolae Gavril : [biogr.] // Literatura și Arta Moldovei : encicl. : în 2 vol. – Chișinău, 1985. – Vol. 1. – P. 224.

1986

518. Cimpoi, Mihai. „ ...Formula poetică pe care o cultivă Nicolae Esinencu...”: [pref.] / Mihai Cimpoi // Esinencu Nicolae. Cuvinte de chemat fetele : [versuri]. – Chișinău, 1986. – P. 3.
519. Ciocanu, Ion. Însemnele autenticității : [despre creația scriitorului Nicolae Esinencu] / Ion Ciocanu // Nistru. – 1986. – Nr 9. – P. 136-143; Ciocanu Ion. Măsura adevărului. – Chișinău, 1986. – P. 82-102.

1987

520. Bătrânu, N. Slobozim rădăcini la oraș : [despre spectacolul „Fumoarul” după piesa lui Nicolae Esinencu, montat la Teatrul Acad. Mold. „A. Pușkin”] / N. Bătrânu // Literatura și Arta. – 1987. – 3 sept. – P. 6.
521. Berinski, L. Tăunul vesel sau Valoarea cuvântului dezlănțuit : [creionări la un portr. al lui Nicolae Esinencu] / L. Berinski // Orizontul. – 1987. – Nr 9. – P. 56-58.
522. Cheianu, Constantin. Cel mai talentat regizor – spectatorul : [despre premiera spectacolului „Fumoarul” după piesa lui Nicolae Esinencu, montat la Teatrul Acad. Mold. „A. Pușkin”] / Constantin Cheianu // Literatura și Arta. – 1987. – 9 apr. – P. 6.
523. Perju, L. Colț de casă-n fumoar : [despre premiera spectacolului „Fumoarul” după piesa lui Nicolae Esinencu] / L. Perju // Viața satului. – 1987. – 26 mai.

524. Sava, V. **Aștept replica** : [despre premiera spectacolului „Fumoarul” după piesa lui Nicolae Esinencu] / V. Sava // *Literatura și Arta*. – 1987. – 9 apr. – P. 6.
525. Țurcanu, Andrei. **Un copil teribil arată cu degetul spre noi** / Andrei Țurcanu // *Literatura și Arta*. – 1987. – 22 ian. – P. 5 ; Țurcanu Andrei. **Bunul simț**. – Chișinău, 1996. – P. 59-65.

1989

526. Ciocanu, Ion. **Nicolae Esinencu: o viziune artistică asupra pseudo-educației** / Ion Ciocanu // Ciocanu Ion. **Cu fața spre carte**. – Chișinău, 1989. – P. 206-219.
527. Ciocanu, Ion. **Sondor al psihologiei copilului** : [despre activitatea lit. a lui Nicolae Esinencu] / Ion Ciocanu // *Viața satului*. – 1989. – 19 dec.
528. Lîsenco, Valeriu. **Zâmbetul enigmatic al lui Nicolae Esinencu** : [analiza prozelor scriitorului] / Valeriu Lîsenco // *Literatura și Arta*. – 1989. – 13 apr. – P. 4.

1990

529. Anton, Ion. **Copil teribil: Nicolae Esinencu la 50 de ani** / Ion Anton // *Moldova Suverană*. – 1990. – 12 aug. – P. 4.
530. Bâtcă, Veronica. **Un realist modern reflectând absurdul** : Scriitorul Nicolae Esinencu la 50 de ani / Veronica Bâtcă // *Tinerimea Moldovei*. – 1990. – 14 ian. – P. 7.
531. Ciocanu, Aurel. **Să ne crească iarba!** : [Nicolae Esinencu la 50 de ani] / Aurel Ciocanu // *Literatura și Arta*. – 1990. – 9 aug. – P. 5.
532. Ciocanu, Ion. **Autentic și imprevizibil** : [Nicolae Esinencu la 50 de ani] / Ion Ciocanu // *Glasul*. – 1990. – 26 iul. – P. 6.
533. Ciocanu, Ion. **Imperativul criteriilor și principiilor sigure** : [Nicolae Esinencu la 50 de ani] / Ion Ciocanu // Ciocanu Ion. **Dreptul la critică**. – Chișinău, 1990. – P. 178.
534. Ciocanu, Ion. **Poet în toate și întotdeauna** : [Nicolae Esinencu la 50 de ani] / Ion Ciocanu // *Moldova*. – 1990. – Nr 9. – P. 16-17 ; **Focul din verb** : Scriitori prezenți la radioul național sau o istorie

- subiectivă a literaturii / alcăt.: Nicolae Roibu. – Chișinău, 1991. – P. 297-311.
535. Ciocoi, Gheorghe. **Antenele unui talent** : [Nicolae Esinencu la 50 de ani] / Gheorghe Ciocoi // Viața satului. – 1990. – 15 aug. – P. 5.
536. Șoproncu, Svetlana. **Surpriza paradoxului la Nicolae Esinencu** / Svetlana Șoproncu // Revista de lingvistică și știință literară. – 1990. – Nr 4. – P. 3-8.
537. Vieru, Ion. **Doc, un erou al nostru** : [despre creația scriitorului Nicolae Esinencu] // Literatura și Arta. – 1990. – 13 sept. – P. 4.
538. Vodă, Gheorghe. **Teribil de copil!** : [Nicolae Esinencu la 50 de ani] / Gheorghe Vodă // Literatura și Arta. – 1990. – 9 aug. – P. 1.
539. Бродский, Александр. **От переводчика** : [о творчестве Николая Есенинку] / Александр Бродский // Есенинку Николай. В ожидании коня : [вольные стихи]. – Москва, 1989. – С. 3-4. – În limba rusă.

1991

540. Ciocanu, Ion. **O bibliotecă de literatură de sertar aparținând unui singur scriitor** : [Nicolae Esinencu] / Ion Ciocanu // Literatura și Arta. – 1991. – 21 mar. – P. 5.

1992

541. Ciocanu, Ion. **O bibliotecă de literatură de sertar** : [despre creația scriitorului Nicolae Esinencu] / Ion Ciocanu // Ciocanu Ion. Reflecții și atitudini. – Chișinău, 1992. – P. 238.

1993

542. Esinencu, Nicolae. **„Am atâtea a-ți spune, încât mă pot îngropa în cuvinte.”** : [interviu cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Vlad Olărescu // Basarabia. – 1993. – Nr 10. – P. 221-228.
543. Esinencu, Nicolae. **„Am s-o fac pe modestul...”** : [interviu cu scriitorul Nicolae Esinencu] // Literatura și Arta. – 1993. – 21 oct. – P. 1; 3; 7. – Ancheta „LA”

544. **Gheorghită, E. Cât de bine era în Elada?** : [despre filmul cu același titlu turnat la studioul Moldova-film ; scenariu: Valeriu Brescanu, Nicolae Esinencu ; regia: Valeriu Brescanu] / E. Gheorghită // Tineretul Moldovei. – 1993. – Sept (Nr 35/36). – P. 3.
545. **Iuncu, Rodica. „Ce bine era în Elada”** : [despre filmul cu același titlu turnat la studioul Moldova-film ; scenariu: Valeriu Brescanu, Nicolae Esinencu ; regia: Valeriu Brescanu] / Rodica Iuncu // Literatura și Arta. – 1993. – 7 oct. – P. 6.
546. **Nechit, Irina. Infernul în miniatură** : [despre spectacolul „Oameni de paie” după piesa lui Nicolae Esinencu, pusă în scenă de Teatrul Poetic „A. Mateevici”] / Irina Nechit // Literatura și Arta. – 1993. – 27 mai. – P. 6.
547. **Rotaru, Pavel. Viața dincolo de viață** : [despre spectacolul „Oameni de paie” după piesa lui Nicolae Esinencu, montată de Teatrul Poetic „A. Mateevici”] / Pavel Rotaru // Tinerimea Moldovei. – 1993. – Mai (Nr 19). – P. 2.

1994

548. **Cimpoi, Mihai. Calea către sine a literaturii basarabene** : Generația de creație Vieru : [ref. crit. despre scriitori basarabeni, incl. Nicolae Esinencu] / Mihai Cimpoi // Cimpoi Mihai. Basarabia sub steaua exilului : fenomenul basarabean. – București, 1994. – P. 106-107.
549. **Ciocanu, Ion. Afirmarea valențelor etice și estetice [în creația scriitorului Nicolae Esinencu]** / Ion Ciocanu // Limba Română. – 1994. – Nr 1. – P. 78-82.
550. **Ciocanu, Ion. Nicolae Esinencu (1940)** : [nuvelist, romancier, poet și dramaturg] / Ion Ciocanu // Steaua de veghe : Proza scurtă contemporană din Basarabia / antologie, pref., tab. cronologic și prez. de Ion Ciocanu. – București, 1994. – P. 194. – (*Biblioteca pentru toți* ; 1405).
551. **Esinencu, Nicolae. O dublură a lui Nicolae Esinencu inventariind mușuroaie** : [interviu] / interlocutor: Luminița Țăgârlaș // Patria tânără. – 1994. – Dec. (Nr 18). – P. 8.

552. Partole, Claudia. Când ne orbește noul, privirea să ne-o întoarcem spre sine : [despre filmul „Ce bine era în Elada”, o variantă cinematografică a piesei „Fumoarul”, scenariu de Valeriu Brescanu și Nicolae Esinencu, în regia lui Valeriu Brescanu] / Claudia Partole // *Lanternă Magică*. – 1994. – Ian./Febr. (Nr 1/4). – P. 5.

1995

553. Andrei, Constantin. Esinencu – cineast de 20 de ani... / Constantin Andrei // *Moldova literară* : supl. al ziar. *Moldova Suverană*. – 1995. – 9 aug. – P. 3.

554. Belicov, Serafim. La 55 de ani Nicolae Esinencu a scris 33 de cărți, timp în care unii nu au reușit să răsfoiască atâtea volume / Serafim Belicov // *Moldova literară* : supl. al ziar. *Moldova Suverană*. – 1995. – 9 aug.

555. Borșevici, Ion. Mult stimatul de Nicolae Esinencu : [cuvânt de felicitare cu ocazia împlinirii celor 55 de ani de viață] / Ion Borșevici // *Săptămâna*. – 1995. – 11 aug. – P. 17.

556. Ciocanu, Aurel. Esinencu? Umorist? Vă mai îndoiiți? / Aurel Ciocanu // *Moldova literară* : supl. al ziar. *Moldova Suverană*. – 1995. – 9 aug.

557. Ciocanu, Ion. Între ariditate și sugestie : [scriitorul Nicolae Esinencu la 55 de ani] / Ion Ciocanu // *Patria tânără*. – 1995. – 5 aug. – P. 2 ; **Ciocanu Ion. Dincolo de literă** : (incursiuni crit. în procesul lit. contemporan). – Timișoara, 2002. – P. 95-103.

558. Ciocanu, Ion. Seriozitatea paradoxului : scriitorul Nicolae Esinencu la 55 de ani / Ion Ciocanu // *Glasul Națiunii*. – 1995. – Aug. (Nr 34). – P. 4.

559. Ciocoi, Gheorghe. Copilul teribil : [scriitorul Nicolae Esinencu la 55 de ani] / Gheorghe Ciocoi // *Viața satului*. – 1995. – 12 aug. – P. 6. – (Artă. Cultură. Literatură).

560. Esinencu, Nicolae. „Unul din cei 14 copii ai mamei s-a încapăținat să devină scriitor” : [interviu cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Gheorghe Budeanu // *Noi*. – 1995. – Nr 9. – P. 6-7.

561. **Hropotinschi, Andrei. Clanul Esinencu și clanul Zoil** : [despre creația scriitorului Nicolae Esinencu] / Andrei Hropotinschi // *Moldova literară* : Supl. al ziar. *Moldova Suverană*. – 1995. – 9 aug. – P. 1.
562. **Mățu, Maria. „O lume de paie” sau un tandem irepetabil** : [despre spectacolul Teatrului Poetic „A. Mateevici” „Oameni de paie”, montat după piesa lui Nicolae Esinencu] / Maria Mățu // *Patria tânără*. – 1995. – Ian. (Nr 2). – P. 11.
563. **Есиненку, Николае. Ангел на кухне ест из моего чугуна** : [беседа с писателем Николае Есиненку] / вела беседа: Людмила Щебнева // *Литератор*. – 1995. – Дек. (№ 1). – С. 3. – În limba rusă.

1996

564. **Esinencu, Nicolae** : [biogr.] / Laurențiu Ulici // Ulici Laurențiu. *Scriitori români din afara granițelor țării*. – București, 1996. – P. 41.
565. **Esinencu, Nicolae. Cu Nicolae Esinencu despre disciplina mondială** : [interviu cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Valeria Grosu // *Basarabia*. – 1996. – Nr 11. – P. 148-153.

1997

566. **Cimpoi, Mihai. Căutarea de sine a literaturii basarabene** : „Copiii anilor treizeci” : [Nicolae Esinencu] // Cimpoi Mihai. *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*. – Ed. a 2-a, rev. și ad. – Chișinău, 1997. – P. 206-207.
567. **Ciocanu, Ion. Nicolae Esinencu** : [caracterizarea generală a creației] / Ion Ciocanu // *Limba Română*. – 1997. – Nr 5. – P. 80-82.
568. **Ciocanu, Ion. Nicolae Esinencu – nuvelistul și romancierul** / Ion Ciocanu // *Limba Română*. – 1997. – Nr 5. – P. 136-139 ; Ciocanu Ion. *Literatura română contemporană din Republica Moldova*. – Chișinău, 1998. – P. 365-374.

569. Esinencu, Nicolae. **Oare când, Dumnezeu, vă voi găsi pe toți grămadă?** : [dialog cu scriitorul Nicolae Esinencu] / interlocutor: Gheorghe Budeanu // Flux. – 1997. – 29 aug. – P. 6.
570. Holban, Ioan. **Poeți români din Basarabia** : [Nicolae Esinencu – pamfletarul] / Ioan Holban // Convorbiri literare. – 1997. – Ian. (Nr 1). – P. 16.
571. Roșianu, Ioan Romeo. **Nicolae Esinencu sau Poezia ca alternativă la tăcere** / Ioan Romeo Roșianu // Viața Românească (București). – 1997. – Nr 5/6. – P. 150-152.
572. Sorianu, Vlad. **Nevoia de exorcizare** : [despre creația scriitorului Nicolae Esinencu] / Vlad Sorianu // Convorbiri literare. – 1997. – Nr 10. – P. 21.

1998

573. Ciocanu, Ion. **Nicolae Esinencu, poetul** / Ion Ciocanu // Ciocanu Ion. Literatura română contemporană din Republica Moldova. – Chișinău, 1998. – P. 217-222.
574. Esinencu, Nicolae. **Basarabenilor li-i de ajuns Esinencu** : [dialog cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Ion Iachim // Făclia. – 1998. – 17 ian. – P. 3.
575. **Nicolae Esinencu** : [date biogr., bibliogr. sel.] // Istoria ilustrată a literaturii române : Album școlar / alcăt.: Boris Crăciun. – Iași, [1998]. – P. 113.
576. Pâslaru, Vlad. **Ființarea și spațiul neocolit: o experiență hermenetică la proza lui Nicolae Esinencu** / Vlad Pâslaru // Literatura română postbelică: integrări, valorificări, reconsiderări. – Chișinău, 1998. – P. 517-528.

1999

577. Cimpoi, Mihai. **Copilul teribil și disciplina mondială** : [pref.] / Mihai Cimpoi // Esinencu Nicolae. Scrieri alese : [în 6 vol.] – Chișinău, 1999. – Vol. 1. – P. 5-6 ; Literatura și Arta. – 2000. – 6 ian. – P. 4. – (Nicolae Esinencu – 60) ; Cimpoi Mihai. Critice. – Craiova, 2003. – Vol. 3. – P. 258-260.

578. **Esinencu, Antonina.** *Menirea mea a fost să fiu soția lui Nicolae Esinencu* : [interviu] / consemnare: Nicolae Roibu // Flux : ed de vineri. – 1999. – 15 oct. – P. 9.
579. **Esinencu, Nicolae.** *Taman când Snegur îmi turna vin, cineva m-a trezit din somn...* [interviu] / consemnare: Nicolae Roibu // Roibu Nicolae. *Să vă spun ce s-a-ntâmpat...* – Chișinău, 1999. – P. 13-15.

2000

580. **Bahnaru, Vasile.** *Fire neostenită și spirit mereu în căutare... :* [Nicolae Esinencu la 60 de ani de la naștere] / Vasile Bahnaru // Mesagerul. – 2000. – 15 ian. – P. 6.
581. **Belicov, Serafim.** *Treisprezeciștii sau La o nouă aniversare a lui Nicolae Esinencu* / Serafim Belicov // Moldova Suverană. – 2000. – 12 aug. – P. 3.
582. **Bendas, Mihai.** *Greco și Esinencu au dat lovitura cu S.R.L. „Moldoveanul”*: premiera piesei „S.R.L. „Moldoveanul” de Nicolae Esinencu la Teatrul Național „Satiricus” / Mihai Bendas // Tineretul Moldovei. – 2000. – 18 mar. – P. 8.
583. **Bendas, Mihai.** *La mulți ani, Maestre!* : [60 de ani de la nașterea scriitorului Nicolae Esinencu] / Mihai Bendas // Literatura și Arta. – 2000. – 6 ian. – P. 5.
584. **Ciocoi, Gheorghe.** *Copilul: aproape 60 de ani de la nașterea lui Nicolae Esinencu* / Gheorghe Ciocoi // Florile dalbe. – 2000. – 13 ian. – P. 7.
585. **Ciocoi, Gheorghe.** *Pe scenă – noi și viața noastră* : [despre piesa „S.R.L. Moldoveanul” de Nicolae Esinencu, montată pe scena Teatrului Național „Satiricus”] / Gheorghe Ciocoi // Dialog. – 2000. – 24 mar. – P. 7.
586. **Dolgan, Mihail.** *În opoziție cu buzduganul metaforei paradoxale* : [scriitorul Nicolae Esinencu la 60 de ani] / Mihail Dolgan // Literatura și Arta. – 2000. – 6 ian. – P. 5.
587. **Esinencu, Nicolae** : [biogr., bibliogr.] // Literatura română : Dict. antologic de istorie și teorie lit. – Chișinău, 2000. – P. 245-248.

588. Esinencu, Nicolae. **O istorie cu „Antene”** : [amintiri despre prima publ., editată în anul 1968] / Nicolae Esinencu // Flux : ed. de vineri. – 2000. – 18 febr. – P. 7.
589. Esinencu, Nicolae. **Pământul nostru a fost și este un teren de fotbal pentru alte națiuni** : [interviu cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Nicolae Roibu // Flux. – 2000. – 14 ian. – P. 7.
590. Esinencu, Nicolae. **Unirea nu depinde de noi, ci de România** : [interviu cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Adrian Dinu Rachieru // Apă Vie. – Timișoara, 2000. – P. 191.
591. Moraru, Haralambie. **Teribil. Nu însă și imprezibil** : [scriitorul Nicolae Esinencu la 60 de ani] / Haralambie Moraru // Literatura și Arta. – 2000. – 6 ian. – P. 5.
592. Negriș, Alexandru. **Approape de cititor** (scriitorul Nicolae Esinencu) / Alexandru Negriș // Capitala. – 2000. – 12 ian. – P. 5.
593. Nicolae Esinencu : [tab. cronologic, bibliogr. sel.] // Calendar Național – 2000 / Min. Culturii al Rep. Moldova ; Bibl. Naț. a Rep. Moldova. – Chișinău, 2000. – P. 21-26.
594. Nicolae Esinencu : [tab. cronologic] // Metafore românești din Basarabia. – Iași, 2000. – Vol. 2. – P. 81-94.
595. Nicolae Esinencu : [tab. cronologic] // Literatura și Arta. – 2000. – 6 ian. – P. 4.
596. Nicolae Esinencu : [biogr., bibliogr. sel.] / Georgeta Potângă // Potângă Georgeta. Proza românească pentru copii : Antologie. – Timișoara, 2000. – P. 157.
597. Postolache, Gheorghe. **Mereu prezent în viața noastră** (Nicolae Esinencu) / Gheorghe Postolache // „a”MIC. – 2000. – Nr 1. – P. 2.
598. Prohin, Victor. **Un intelectual falit într-o țară cu răspundere limitată** : [piesa „S.R.L. „Moldoveanul” de Nicolae Esinencu, montată la Teatrul Național „Satiricus”] / Victor Prohin // Moldova Suverană. – 2000. – 1 apr. – P. 6. – (Premiere teatrale).
599. Roibu, Nicolae. **Nicolae Esinencu: o istorie cu „Antene”** / Nicolae Roibu // Flux : cotid. naț. – 2000. – 25 febr. – P. 9.
600. Slonovschi, Anatol. **Vivat, Maestro!** : [scriitorul Nicolae Esinencu la 60 de ani] / Anatol Slonovschi // Literatura și Arta. – 2000. – 6 ian. – P. 5.

601. Suceveanu, Arcadie. **Omul – spectacol** (scriitorul Nicolae Esinencu) / Arcadie Suceveanu // *Literatura și Arta*. – 2000. – 6 ian. – P. 4. ; Suceveanu Arcadie. **Emisferele de Magdeburg**. – Chișinău, 2005. – P. 113-116.
602. Teleucă, Victor. „Dacă ați putea să nu muriți...” : [scriitorul Nicolae Esinencu la 60 de ani] / Victor Teleucă // *Moldova Suverană*. – 2000. – 13 ian. – P. 6.
603. Tulaev, Oleg. Nicolae Esinencu – *homo ludens* la sfârșit de mileniu / Oleg Tulaev // *Literatura și Arta*. – 2000. – 6 ian. – P. 6.
604. Vodă, Gheorghe. **Incredibil, Nicolae Esinencu împlinește 60 de ani** / Gheorghe Vodă // *Țara*. – 2000. – 11 ian. – P. 2.

2002

605. Nicolae Esinencu : [biogr., referințe crit.] // *Florile dalbe*. – 2002. – 14 mar. – P. 8.
606. Nicolae Esinencu: **copilul teribil fugind de tristețe** : [portr. lit.] // *Litere*. – 2002. – Nr 1. – P. 16-18.
607. Țopa, Tudor. Nicolae Esinencu / Tudor Țopa // *Localitățile Republicii Moldova : Itinerar documentar-publicistic ilustrat*. – Chișinău, 2002. – Vol. 3 : C-Ch. – P. 640.
608. Vakulovski, Alexandru. Nicolae Esinencu – **bătrânul teribil** / Alexandru Vakulovski // *Steaua*. – 2002. – Nr 10. – P. 171.

2003

609. Cimpoi, Mihai. **Căutarea de sine a literaturii basarabene : „Copiii anilor treizeci”** : [Nicolae Esinencu] // Cimpoi Mihai. *Istoria literaturii române din Basarabia : Compendiu*. – Chișinău, 2003. – P. 305-306.
610. Esinencu, Nicolae. „Femeile trag acest țol mare și murdar, numit Patrie...” : [interviu cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Alina Anghel // *Timpul*. – 2003. – 7 mar. – P. 24.
611. Esinencu, Nicolae : [biogr., bibliogr.] / Andrei Calcea // *Calcea Andrei. Personalități orheiene*. – Chișinău, 2003. – P. 73-74.

- 612. Esinencu, Nicolae** : [1940, Chițcani, Orhei] : Poet, prozator, dramaturg, eseist // Români din jurul României : [dicț. biobibliogr.] / red.-coord.: Ion Gherman. – București, 2003. – P. 329-330.
- 613. Esinencu, Nicolae. Un prunc al scriitorului botezat de două învățătoare** : [interviu cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Ion Iachim // Făclia. – 2003. – 12 iul. – P. 4 ; Ora satului. – 2005. – Iun. (Nr 11). – P.13.
- 614. Gârneț, Vasile. Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 2002** : [oferit scriitorului Nicolae Esinencu pentru volumul „Dramaturgie”, Scrieri lit., vol. 5] / Gârneț Vasile // Contrafort. – 2003. – Nr 3/4. – P. 3.
- 615. Nicolae Esinencu** : [date biogr., bibliogr. sel.] // Literatura română : Dicț.-antologie de istorie și teorie literară / aut. proiect. și coord.: Iurie Colesnic ; alcăt: Lora Bucătaru. – Ed. a 3-a, rev. și ad. – Chișinău, 2003. – P. 245-248.

2004

- 616. Ciocanu, Ion. Nicolae Esinencu: poetul, prozatorul și dramaturgul** / Ion Ciocanu // Ciocanu Ion. Scriitori de ieri și de azi. – București ; Chișinău, 2004. – P. 264-296.
- 617. Esinencu, Nicoleta. „Tată, vreau să-ți spun ceva”** : [interviu cu Nicoleta Esinencu, fiica scriitorului Nicolae Esinencu] / consemnare: Aneta Grosu // Ziarul de gardă. – 2004. – 12 aug. – P. 5.
- 618. Nicolae Esinencu** : [tab. cronologic, bibliogr.] // Calendar Național-2005 / Min. Culturii al Rep. Moldova ; Bibl. Naț. a Rep. Moldova. – Chișinău, 2004. – P. 13.
- 619. Nicolae Esinencu** : [date biogr., bibliogr. sel.] // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților : Dicț. biobibliogr. / Min. Culturii al Rep. Moldova ; Bibl. Naț. pentru Copii „Ion Creangă”. – Ed. a 2-a, rev. și compl. – Chișinău, 2004. – P. 164-170.

2005

- 620. Ciocanu, Anatol. Întoarcerea acasă sau fascinația prozei de agrement** : [despre creația scriitorului Nicolae Esinencu] / Anatol Ciocanu // Literatura și Arta. – 2005. – 14 iul. – P. 5.

621. **Esinencu, Nicolae** : [date biogr.] // Dicționarul general al literaturii române. Vol. 3 : E-K. – București, 2005. – P. 74-75.
622. **Esinencu, Nicolae**. „Când dracu am scris atâta?” : [interviu cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Rodica Mahu // Jurnal de Chișinău. – 2005. – 11 ian. – P. 8.
623. **Gheorghită, Eugen**. **Genul literar Nicolae Esinencu** : [portr. lit.] / Eugen Gheorghită // Moldova Suverană : ser. nouă. – 2005. – 13 ian. – P. 4 ; Curierul Vamal = Таможенный Вестник. – 2005. – 25 ian. – P. 8.
624. **Nicolae Esinencu** : [date biogr.] // Mică enciclopedie ilustrată a scriitorilor din Republica Moldova. – București ; Chișinău, 2005. – P. 313-322.
625. **Palladi, Tudor**. **Poezia inimii și a conștiinței** / Tudor Palladi : [„Scrieri alese” în șase volume de Nicolae Esinencu (Chișinău: Prometeu, 1999-2004)] // Literatura și Arta. – 2005. – 14 iul. – P. 10.
626. **Popescu, Leonid**. **Fenomenul Esinencu** : [despre poetul, dramaturgul, prozatorul Nicolae Esinencu, 65 de ani de la naștere] / Leonid Popescu // Literatura și Arta. – 2005. – 12 mai. – P. 5.
627. **Porcesco, Cristina**. **Genul literar Nicolae Esinencu** / Cristina Porcesco // Moldova Suverană. – 2005. – 13 ian. – P. 5.
628. **Roibu, Nicolae**. **De la copilul teribil, la bătrânul răsfățat** : [Nicolae Esinencu – 65] / Nicolae Roibu // Timpul de dimineață : ed. de vineri. – 2005. – 28 ian. – P. 25.

2006

629. **Esinencu, Nicolae**. „Să fim mândri și la anul...” : [interviu cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Nicolae Roibu // Timpul. – 2006. – 16 ian. – P. 5.
630. **Esinencu, Nicolae**. „Sunt al treilea om al gândirii naționale!” : [dialog cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Pavel Păduraru // Timpul. – 2006. – 30 oct. – P. 5.
631. **Simuț, Ion**. **Inconformistul subversiv** : [scriitorul Nicolae Esinencu] / Ion Simuț // România literară. – 2006. – 4 aug. – P. 13.

2007

- 632. Copilul teribil fugind de tristețe** : [profil lit. al scriitorului Nicolae Esinencu] // Poezia acasă : Poeți contemporani din Basarabia / antologie de: Iulian Filip, Mihai Stan ; st. introd. de Mihai Cimpoi – Târgoviște, 2007. – P. 130.
- 633. Esinencu, Nicolae** : [biogr., bibliogr. sel.] // Dicționarul scriitorilor români din Basarabia. 1812-2006 / coord.: Valeriu Nazar. – Chișinău, 2007. – P. 201-202.
- 634. Țopa, Tudor. Chițcăneanul cu „Tunul de lemn”** : [scriitorul Nicolae Esinencu] / Tudor Țopa // Țopa Tudor. Voievozii inspirației : (Eseuri, portrete literare, povestiri documentare). – Chișinău, 2007. – P. 292-296.

2008

- 635. Ciocanu, Ion. Arta dramatică a lui Nicolae Esinencu** / Ion Ciocanu // Ciocanu Ion. Salahorind : (Articole, cronici, portrete și medalioane literare). – Chișinău, 2008. – P. 96-103.

2009

- 636. Agachi, Catinca. Nicolae Esinencu** : [portr. lit.] / Catinca Agachi // Agachi Catinca. Literatura română în țările vecine (1914-2000). – Iași, 2009. – P. 191-193.
- 637. Rachieru, Adrian Dinu. Un om liber: Nicolae Esinencu** / Adrian Dinu Rachieru // Capitala. – 2009. – 14 ian. – P. 8 ; **Rachieru Adrian Dinu. Poeți din Basarabia** : Un veac de poezie românească. – Chișinău, 2010. – P. 308-322.

2010

- 638. Băluță, Dumitru. Cine este și ce e cu Esinencu?** : [70 de ani de la nașterea scriitorului Nicolae Esinencu] / Dumitru Băluță // Literatura și Arta. – 2010. – 14 ian. – P. 5.
- 639. Ciocanu, Anatol. Esinencu, Nicolae** : [biogr., bibliogr. sel.] / Anatol Ciocanu // Dicționarul scriitorilor români din Basarabia. 1812-2010 / coord.: Valeriu Nazar. – Chișinău, 2010. – P. 240-241.

640. **Ciocanu, Ion. Imprevizibilul, insolitul** : [despre Nicolae Esinencu, 70 de ani de la naștere] / Ion Ciocanu // Literatura și Arta. – 2010. – 14 ian. – P. 5.
641. **Coțiu, Mihai. Copilul teribil sau Singurătatea morală a poetului** : [scriitorul Nicolae Esinencu la 70 de ani] / Mihai Coțiu // Moldova Suverană. – 2010. – 15 ian. – P. 1; 3.
642. **Dumbrăveanu, Victor. Teribilul străbunic** : [scriitorul Nicolae Esinencu la 70 de ani] / Victor Dumbrăveanu // Moldova. – 2010. – Nr 1/2. – P. 20-21.
643. **Esinencu: excelent agent de auto-publicitate** : [70 de ani de la nașterea scriitorului Nicolae Esinencu] // Făclia. – 2010. – 16 ian. – P. 4. – Semnat: (T. R.).
644. **Gheorghită, Eugen. Copilul teribil a ajuns bătrân teribil. Dar tot acolo e!** : [despre Nicolae Esinencu, 70 de ani de la naștere] / Eugen Gheorghită // Literatura și Arta. – 2010. – 21 ian. – P. 8.
645. **Matcovschi, Dumitru. „Poetul suferă? Foarte bine. Dacă poetul suferă înseamnă că trăiește”** : [interviu cu poetul Dumitru Matcovschi, de ziua lui Nicolae Esinencu] / consemnare: Liliana Popușoi // Flux : ed. de vineri. – 2010. – 15 ian. – P. 8.
646. **Popa, Nicolae. „Copil teribil” la 70 de ani** (scriitorul Nicolae Esinencu) / Nicolae Popa // Jurnal de Chișinău. – 2010. – 12 ian. – P. 10.
647. **Răileanu, Vitalie. Ironia ca viziune și modalitate ludică de creație** [în lucrările scriitorului Nicolae Esinencu] / Vitalie Răileanu // Răileanu Vitalie. Ludic și/sau ironic în poezia contemporană : Puncte de vedere. – Chișinău, 2010. – P. 21-27.
648. **Răileanu, Vitalie. Paradoxul ciudat al creației lui Nicolae Esinencu** : [crit. lit. Vitalie Răileanu în dialog cu Nicolae Esinencu] // Literatura și Arta. – 2010. – 14 ian. – P. 5.
649. **Roibu, Nicolae. La cei 70 de ani ai săi Nicolae Esinencu ne anunță: Vin chinezii!** / Nicolae Roibu // Roibu Nicolae. Artiști și țărani : [dialoguri, medalioane]. – Chișinău, 2010. – P. 182-183.
650. **Roibu, Nicolae. Vin chinezii!** : [despre expoz. cu genericul „Copilul teribil la 70 de ani” și lansarea romanului „Vin chinezii!” la manifestarea dedicată aniversării a 70 de ani de la nașterea

scriitorului Nicolae Esinencu] / Nicolae Roibu // Timpul : cotid. naț. – 2010. – 13 ian. – P. 8.

651. **Tamazlăcaru, Elena.** Nicolae Esinencu și „disciplina mondială” personală / Elena Tamazlăcaru // Literatura și Arta. – 2010. – 14 ian. – P. 4.
652. **Țurcanu, Andrei.** Poetul-scandal Nicolae Esinencu [la 70 de ani de la naștere] / Andrei Țurcanu // Capitala. – 2010. – 13 ian. – P. 8.

2011

653. **Bunescu, Lucia.** Capacitatea de rezistență a realității : [postf.] / Lucia Bunescu // Esinencu Nicolae. Doc : [microroman]. – Chișinău, 2011. – P. 139-143.
654. **Ciocanu, Ion.** Văzut de mulți din tot atâtea unghiuri (scriitorul Nicolae Esinencu) / Ion Ciocanu // Ciocanu Ion. Cărțile din noi. – Chișinău, 2011. – P. 107-112 ; Philologia. – 2012. – Nr 1/4. – P. 123-126.
655. **Esinencu, Nicolae** : [biogr.] / Ecaterina Țărâlungă // Țărâlungă Ecaterina. Enciclopedia identității românești : Personalități. – București : Litera Internațional, 2011. – P. 297.
656. **Proca, Pavel.** Eu voi rămâne... : [despre scriitorul Nicolae Esinencu] / Pavel Proca // Moldova. – 2011. – Iul./Aug. – P. 72-75.
657. **Răileanu, Vitalie.** Nicolae Esinencu – *vânzătorul de adevăr* : [pref.] / Vitalie Răileanu // Esinencu Nicolae. Doc : [microroman]. – Chișinău, 2011. – P. 3-5.
658. **Țurcanu, Andrei.** Nicolae Esinencu: frondă și lirism / Andrei Țurcanu // Timpul. – 2011. – 4 febr. – P. 8.

2012

659. **Esinencu, Nicolae.** „Iubește omul de lângă tine!” : [interviu cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Nicolae Roibu // Timpul. – 2012. – 3 oct. – P. 8. – Mod de acces: <https://www.timpul.md/articol/nicolae-esinencu-iubete-omul-de-langa-tine-37595.html> (Accesat 19.01.2020).

660. Răileanu, Vitalie. *Viața – prin – poeme* : [criticul lit. Vitalie Răileanu în dialog cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Vitalie Răileanu // *Literatura și Arta*. – 2012. – 26 ian. – P. 4.
661. Ungureanu, Diana. *Fenomenul existenței în opera lui Nicolae Esinencu* / Diana Ungureanu, Victoria Fonari // *Conf. Interuniv. „Educație prin cercetare – garant al performanței învățământului superior”*. – Chișinău : USM, 2012. – P. 54-55.

2013

662. Ciocanu, Ion. *Imprevizibilul, insolitul Nicolae Esinencu* / Ion Ciocanu // Ciocanu Ion. *Absența exclusă : exegeze în timp*. – Iași, 2013. – P. 330-334.
663. Fonari, Victoria. *Genderul social în oglinda poeziei lui N. Esinencu* / Victoria Fonari // *Integrare prin cercetare și inovare* : Conf. șt. – Chișinău, 2013. – P. 138-140.
664. Plămădeală, Ana-Maria. *Nicolae Esinencu cineastul: revelațiile romanticului postmodernist* / Ana-Maria Plămădeală // *Akademos*. – 2013. – Nr 2. – P. 148-152.
665. Plămădeală, Ana-Maria. *Nicolae Esinencu la răscrucea neoromantismului și postmodernismului* : (reevaluări cinematografice) / Ana-Maria Plămădeală // *Arta* : Ser. *Arte audiovizuale*. – 2013. – Vol.1, Nr 2 : *Muzică. Teatru. Cinema*. – P. 79-86.
666. Răileanu, Vitalie. *Ochiul artist al poetului Nicolae Esinencu* : [pref.] / Vitalie Răileanu // *Esinencu Nicolae. Urcarea la cer* : [poeme]. – Iași, 2013. – P. 5-12.
667. Rîpeanu, Bujor T. *Esinencu Nicolae* : [scriitor, scenarist din Rep. Moldova] / Bujor T. Rîpeanu // *Rîpeanu Bujor T. Cinematografiștii*. – București, 2013. – P. 203.

2014

668. Holban, Ioan. *Nicolae Esinencu* / Ioan Holban // *Holban Ioan. Literatura română de azi: poezia, proza*. – Iași, 2014. – P. 231-235.
669. *Omul săptămânii: Nicolae Esinencu, scenarist și scriitor* // *Timpul*. – 2014. – 10 ian. – P. 4.

670. **Popa, Pavel. Nicolae Esinencu** : [biogr., bibliogr.] / Pavel Popa // Realități culturale. – 2014. – Nr 1. – P. 10. – (*Calendar cronologic*).

2015

671. **Coțiu, Mihai. „Pe pisc, e foarte trist”** : [Nicolae Esinencu la 75 de ani] / Mihai Coțiu // Moldova Suverană. – 2015. – 16 ian. – P. 2.
672. **Esinencu, Nicolae. Timpul meu e un pumn de cireșe...** : [interviu cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Antonina Sârbu // Moldova. – 2015. – Mar./Apr. – P. 12-22.
673. **Nicolae Esinencu – 75** : [scriitor și scenarist, membru al Uniunii Scriitorilor din Rep. Moldova și al Uniunii Scriitorilor din România] // Alunelul. – 2015. – Nr 1. – P. 8.
674. **Nicolae Esinencu, 1940** : Poet, prozator, dramaturg și scenarist // Calendar Național 2015 / Min. Culturii al Rep. Moldova ; Bibl. Naț. a Rep. Moldova. – Chișinău, 2015. – P. 36-37.
675. **Pârnău, Ion. Florile recunoștinței** : [Nicolae Esinencu la 75 de ani] / Ion Pârnău // Săptămâna. – 2015. – 23 ian. – P. 8.
676. **Țau, Elena. Resurse și valori ale analiticului în nuvelistica lui Nicolae Esinencu** // Țau Elena. Exerciții de identitate. – Chișinău, 2015. – P. 168-174.

2016

677. **A murit scriitorul Nicolae Esinencu** : [necrolog] // Moldova Suverană. – 2016. – 26 apr. – P. 1.
678. **A plecat dintre noi scriitorul Nicolae Esinencu** : [13 august 1940 – 25 aprilie 2016] : [necrolog] // Literatura și Arta. – 2016. – 28 apr. – P. 5. – Semnat: Consiliul Uniunii Scriitorilor din Moldova.
679. **Berlinski, Ion. Esinencu mort? O „glumă” cumplită, dar inevitabilă!** : [in memoriam] / Ion Berlinski // Moldova Suverană. – 2016. – 27 apr. – P. 1, 3.
680. **Bortă, Victoria. Ultimele cuvinte: Esinencu, Volontir, Vrabie, Tarlapan...** / Victoria Bortă // Ziarul Național. – 2016. – 6 mai. – P. 8.

681. **Ciobanu, Mircea V. Nicolae Esinencu (13.08.1940-25.04.2016) :**
In memoriam / Mircea V. Ciobanu // Jurnal de Chișinău. – 2016.
– 6 mai. – P. 4.
682. **Ciocanu, Ion. Zece nuvele rezistente ale anilor '60-'70 :** [re-
ferire la Nicolae Esinencu și alți scriitori] / Ion Ciocanu //
Metaliteratură. – 2016. – Nr 2 (43). – P. 5-21.
683. **Esinencu, Nicolae :** [biogr.] / Denis Roșca // Roșca Denis. Cartea
de aur a Basarabiei și a Republicii Moldova. – Chișinău, 2016. – P.
221.
684. **Esinencu, Nicolae. Nicolae Esinencu: „Am niște planuri și mă
tem că nu voi reuși să le duc la bun sfârșit” :** [interviu cu scriitorul Nicolae Esinencu] / consemnare: Gheorghe Budeanu // Ziarul
Național. – 2016. – 29 apr. – P. 8.
685. **Esinencu, Nicolae. Nicolae Esinencu: „Bucurați-vă, dragii mei,
de frumusețea pământului...” :** [interviu cu scriitorul Nicolae
Esinencu] / consemnare: Gheorghe Budeanu // Natura. – 2016.
– Nr 4. – P. 8-9.
686. **Galaicu-Păun, Emilian. Nicolae Esinencu, omul de lângă
/ Emilian Galaicu-Păun // Radio Europa Liberă Moldova. –
2016. – 27 apr. – Mod de acces: <https://moldova.europalibera.org/a/27701397.html> (Accesat 19. 01. 2020).**
687. **In memoriam Nicolae Esinencu :** [comunicat de presă] /
Parlamentul Republicii Moldova. – 2016. – 26 apr. [on-li-
ne]. – Mod de acces: <http://www.parlament.md/Actualitate/Comunicatedepresa/tabid/90/ContentId/2495/language/ro-RO/Default.aspx> (Accesat 19. 01. 2020).
688. **O mare pierdere. S-a stins din viață scriitorul Nicolae Esinencu
// Timpul. – 2016. – 26 apr. [on-line]. – Mod de acces: <https://www.timpul.md/articol/o-mare-pierdere--s-a-stins-din-viaa-scriitorul-nicolae-esinencu-91754.html> (Accesat 19.01.2020).**
689. **Răileanu, Vitalie. Argumentul antologatorului :** [pref.] / Vitalie
Răileanu // Nicolae Esinencu. Viața și opera literară (ca) într-o
carte : Volum antologic / concepție, elab., antologie de Vitalie
Răileanu ; resp. de ed.: Lidia Kulikovski ; bibliogr. sel.: Margareta
Cebotari. – Iași, 2016. – P. 7-9.

- 690. Răileanu, Vitalie. Un panoramic al aparițiilor editoriale (VIII) :** [ref. la creația scriitorului Nicolae Esinencu, oglindită în studii de crit. lit. recent apărute] / Vitalie Răileanu // *BiblioPolis*. – 2016. – Vol. 60, Nr 1. – Mod de acces: <http://bibliopolis.hasdeu.md/index.php?bpa=2519> (Accesat 19.01.2020)
- 691. S-a stins din viață Nicolae Esinencu :** [în memoriam] // *Vocea poporului*. – 2016. – 29 apr. – P. 13.
- 692. Vitalie Răileanu în dialog cu Nicolae Esinencu :** [ultimul interviu acordat de Nicolae Esinencu] / consemnare: Vitalie Răileanu // *Literatura și Arta*. – 2016. – 28 apr. – P. 5.
- 693. Умер Николае Есиненку :** [некролог] // *Молдавские ведомости*. – 2016. – 26 апр. – С. 4.

2018

- 694. David, Eugenia. Teribilistul care ne lipsește :** [în memoriam Nicolae Esinencu, dramaturg, poet, scenarist de film, traducător, membru al Uniunii Scriitorilor din Rep. Moldova și al Uniunii Scriitorilor din România (1940-2016)] / Eugenia David // *Săptămâna*. – 2018. – 19 oct. – P. 8.

2019

- 695. Burlacu, Alexandru. Nicolae Esinencu: exerciții de antipoezie /** Alexandru Burlacu // *Viața Basarabiei*. – 2019. – Nr 2. – P. 20-27; *Philologia*. – 2019. – Sept.-Dec. (Nr 5/6). – P. 27-34. – Tit., rez. paralel: lb. rom., engl. – Mod de acces: http://ifr.md/reviste/philologia_5-6--2019.pdf (Accesat 10.10.2020).
- 696. Ciocanu, Ion. Excursie imaginară prin nuvelistica lui Nicolae Esinencu /** Ion Ciocanu // *Destin românesc*. – 2019. – Nr 1/2. – P. 98-110. – (*Analize literare*).
- 697. Nicolae Esinencu (1940-2016) :** [biogr., bibliogr.] // *Calendar Național 2020 / Min. Educației, Culturii și Cercet. al Rep. Moldova ; Bibl. Naț. a Rep. Moldova*. – Chișinău, 2019. – P. 40-41. – Semnat: Natalia Maria Șveț.
- 698. Nicolae Esinencu:** [biogr.] // *Cimpoi Mihai. Enciclopedia scriitorilor români contemporani de pretutindeni : (în propria lor*

- viziune) / Mihai Cimpoi, Traian Vasilcău. – Chișinău, 2019. – P. 408-409. – (Col. *Pasărea Phoenix*).
- 699. Răileanu, Vitalie. Ineditele lui Nicolae Esinencu :** [pref.] / Vitalie Răileanu // Esinencu Nicolae. File din *Jurnalul unui scriitor / Nicolae Esinencu* ; concept, elab.: Vitalie Răileanu ; coord.: Lidia Kulikovski ; ed. îngrijită: Mariana Harjevschi ; Bibl. Mun. „B.P. Hasdeu”, Bibl. Publică „Onisifor Ghibu”. – Chișinău, 2019. – P. 7-8.
- 700. Răileanu, Vitalie. Poeme din arhiva lui Nicolae Esinencu :** [microrec.] / Vitalie Răileanu // *Revista literară*. – 2019. – Mar. (Nr 3). – P. 20.

2020

- 701. La Chișinău a fost vernisată o expoziție dedicată scriitorului Nicolae Esinencu** [la Biblioteca Națională a Republicii Moldova] // *Radio Chișinău*. – 2020. – 9 ian. – Mod de acces: <https://radiochisinau.md/la-chisinau-a-fost-vernisata-o-expozitie-dedicata-scriitorului-nicolae-esinencu---101818.html> (Accesat 19.01.2020).
- 702. Moraru, Anatol. Nicolae Esinencu despre evrei și ceilalți sovietici :** [postf.] / Anatol Moraru // *Evreii : [roman inedit] / Nicolae Esinencu* ; concept, argument: Vitalie Răileanu ; red. și st. introd.: Ludmila Șimanschi ; postf.: Anatol Moraru. – Chișinău, 2020. – P. 124-134.; *Limba Română*. – 2020. – Oct.-Dec. (Nr 6). – P. 264-272.
- 703. Răileanu, Vitalie. Argument** / Vitalie Răileanu // *Evreii : [roman inedit] / Nicolae Esinencu* ; concept, argument: Vitalie Răileanu ; red. și st. introd.: Ludmila Șimanschi ; postf.: Anatol Moraru. – Chișinău : Editura Prut, 2020. – P. 5-6.
- 704. Răileanu, Vitalie. [Moștenirea literară lăsată de poetul, prozatorul, dramaturgul Nicolae Esinencu]** / Vitalie Răileanu // *Revista literară*. – 2020. – Ian. (Nr 1). – P. 14. – (*Inedit*).
- 705. Șimanschi, Ludmila. Resuscitarea critico-literară a discursului narativ esinencuian din formatul „literaturii de sertar” :** [st. introd.] / Ludmila Șimanschi // *Evreii : [roman inedit] / Nicolae*

Esinencu ; concept, argument: Vitalie Răileanu ; red. și st. introd.: Ludmila Șimanschi ; postf.: Anatol Moraru. – Chișinău : Editura Prut, 2020. – P. 7-30.

V. NICOLAE ESINENCU: DEDICAȚII POETICE

1976

706. **Vatamanu, Ion.** *Nimic imposibil* : lui Nicolae Esinencu / Ion Vatamanu // *Vatamanu Ion. Iubire de tine.* – Chișinău, 1976. – P. 155 ; *Vatamanu Ion. Nimic nu-i zero.* – Chișinău, 2000. – P. 135-136.

1997

707. **Vieru, Grigore.** *Poetul* : lui Nicolae Esinencu / Grigore Vieru // *Vieru Grigore. Acum și un veac.* – Chișinău, 1997. – P. 188.

1998

708. **Павлов, Юрий.** *Встреча* : поэту Николае Есиненку / Юрий Павлов // *Кодры.* – 1998. – № 5/6. – С. 23. – În limba rusă.

INDEXURI AUXILIARE

INDEX DE NUME

- Agachi, Catinca 636
 Andrei, Constantin 553
 Anghel, Alina 610
 Aniskevici, Valeriu 68
 Anton, Ion 529
 Bacinschi, Mihai 28, 117, 123, 455
 Bahнару, Vasile 580
 Băileșteanu, Fănuș 89
 Băluță, Dumitru 638
 Bătrânu, Nicolae 520
 Bâtcă, Veronica 530
 Belicov, Serafim 554, 581
 Belistov, Vladimir 11
 Bendas, Mihai 582, 583
 Berinski, Lev 521
 Berlinschi, V. 39, 41, 679
 Beșleagă, Vladimir 38, 101, 238
 Blându, N. 7
 Borșevici, Ion 555
 Bortă, Victoria 680
 Botezatu, Eliza 309
 Boțu, Pavel 226
 Brescanu, Valeriu 544, 545, 552
 Brunea, Mihai 60
 Bucătaru, Lora 615
 Budeanu, Gheorghe 560, 569, 684, 685
 Bunescu, Lucia 116, 653
 Burghiu, Iacob 62
 Burlacu, Alexandru 103, 695
 Busuioc, Aureliu 277
 Butnaru, Leo 84, 101
 Calcea, Andrei 611
 Carrocci, Amedeo 435
 Cărare, Petru 49, 101, 472, 516
 Cărmu, Isai 222
 Cărchelan, Iuliu 178, 497
 Cărmu, Isai 6, 17, 21, 49, 97
 Cebotari, Margareta 502, 689
 Cemortan, Stela 278
 Cheianu, Constantin. 522
 Childescu, Emil 251
 Chiper, Grigore 430, 458
 Chira, Gheorghe 42, 508
 Cimpoi, Mihai 8, 12, 61, 85, 90, 91,
 92, 99, 242, 434, 474, 518, 548, 566,
 577, 609, 632, 698
 Ciobanu, Ion C. 100, 474
 Ciobanu, Mircea V. 464, 681
 Ciocanu, Anatol 103, 620, 639
 Ciocanu, Aurel 251, 531, 556
 Ciocanu, Ion 10, 43, 48, 58, 78, 82,
 100, 111, 217, 305, 355, 503, 511,
 509, 519, 526, 527, 532, 533, 534,
 540, 541, 549, 550, 557, 567, 568,
 573, 616, 635, 640, 654, 662, 682,
 696
 Cioclea, Eugen 103
 Ciocoi, Gheorghe 535, 558, 584, 585
 Codreanca, Lidia 350
 Colesnic, Iurie 350, 400, 615
 Conea, Dorian 110
 Conțiu, Mihai 641, 671
 Coroban, Vasile 2, 50, 264
 Coroban, Vitalie 119
 Cotelea, Ovidiu 70
 Cruceniuc, Petrea 242, 292
 Crudu, Dumitru 112
 Damian, Liviu 226, 296
 Darca, Antosea 102
 Dașdoorov, S. 492
 David, Eugenia 694
 Doga, Eugen 161, 175, 178

- Dolgan, Mihail 3, 4, 18, 19, 23, 24, 287, 500, 507, 510, 586
 Domnin, L. 252
 Dragomir, Constantin 268
 Dumbrăveanu, Victor 642
 Erizanu, Gheorghe 119
 Esinencu, Antonina 578
 Esinencu, Nicoleta 617
 Evtuşenko, Ev. 478
 Filip, Iulian 107, 400, 434, 632
 Filipov, N. 479
 Fonari, Victoria 661, 663
 Fusu, Dumitru 435
 Galaicu-Păun, Emilian 93, 120, 686
 Gârneţ, Vasile 614
 Gheorghită, Eugen 544, 623, 644
 Gherman, Ion 612
 Grigoriev, V. 69
 Grosu, Aneta 617
 Grosu, Valeria 565
 Guiguie, Andree 457
 Harjevschi, Mariana 121, 699
 Hămuraru, Filimon 20
 Hămuraru, S. 20
 Hâncu, Maria-Augustina 457
 Holban, Ioan 570, 668
 Hropotinschi, Andrei 9, 79, 83, 241, 512, 561
 Iachim, Ion 574, 613
 Iavuuhulan, B. 493
 Ioviţă, Vlad 46, 512
 Istru, Bogdan 241
 Iuncu, Rodica 545
 Josan, Ion 99
 Kazakov, Iurie 491
 Kempe, M. 480
 Kolesnikov, G. 494
 Kulikovski, Lidia 121, 502, 689, 699
 Lari, Leonida 313
 Leahu, Nicolae 104
 Liuden, V. 481
 Lisenco, Valeriu 528
 Luks, V. 482
 Lungu, Eugen 123
 Lupan, Andrei 259, 287
 Mahu, Rodica 622
 Maiorov, N. 495
 Makarov, S. 483
 Malearenco, V. 278
 Marcuşa, A. M. 498
 Matcovschi, Dumitru 241, 475, 645
 Mazilu, Gheorghe 30, 35, 51, 63
 Măţu, Maria 562
 Mironov, Filip 217
 Moldagaliev, Tumanbai 484
 Moraru, Anatol 122, 702, 703, 705
 Moraru, Haralambie 103, 591
 Morăraş, Mihail 504
 Mosari, G. 102
 Muciavriani, M. 485
 Mudrac, P. 17
 Nastasiu, Vasile 31
 Nazar, Valeriu 633
 Nechit, Irina 546
 Negriş, Alexandru 592
 Nicuţă, Stela 410
 Nistor, Ioan 94, 100
 Obadă, Foca 87
 Olărescu, Vlad 475, 542
 Ololenco, Aurel 40, 47, 292
 Palladi, Tudor 95, 625
 Partole, Claudia 552
 Păduraru, Pavel 630
 Pânzaru, Victor 120
 Părnău, Ion 675
 Pâslaru, Vlad 100, 576
 Perju, Larisa 523
 Pivcenco, Iuri 22
 Plămădeală, Ana-Maria 664, 665
 Podoleanu, Ion 238

- Pold, Helli 64
Popa, Nicolae 455, 458, 646
Popa, Pavel 670
Popescu, Leonid 626
Porcesco, Cristina 627
Postolache, Gheorghe 597
Proca, Pavel 656
Prohin, Victor 277, 505, 598
Puică, Sergiu 57
Purăvdorj, D. 496
Rachieru, Adrian Dinu 590, 637
Radu, Alina 476, 477
Rață, Victoria 469
Răileanu, Nicolae 61, 71, 86, 88, 110, 468, 500
Răileanu, Vitalie 113, 115, 116, 118, 121, 122, 468, 500, 502, 647, 648, 657, 660, 666, 689, 690, 692, 699, 700, 702-705
Rîpeanu, Bujor T. 667
Roibu, Nicolae 534, 578, 579, 589, 599, 628, 629, 649, 650, 659
Rojdestvenski, Robert 486
Roșca, Denis 683
Roșianu, Ioan Romeo 571
Rotaru, Pavel 547
Rudolf, S. 499
Sainciuc, Lică 268
Saka, Serafim 475
Sava, V. 524
Savostin, Nicolai 242
Sălcudeanu, Petre 355
Sârbu, Antonina 672
Schițco, Romeo 383
Scobioală, Aurel 109
Senic, Valeriu 25, 510
Severin, Ion 74, 82
Simuț, Ion 631
Sinițki, Vladimir 99, 105
Slonovschi, Anatol 106, 600
Sluțki, Boris 487
Smâșleaev, Anatolie 28, 460
Sociu, S. 13
Sorianu, Vlad 572
Spiridon, Casian Maria 99
Stan, Mihai 434, 632
Stanciu, Sergiu 107
Suceveanu, Arcadie 36, 601
Sveatcenco, A. 16
Swift, J. 497
Svirka, Iurie 488
Șendrea, Marcel 109
Șimanschi, Ludmila 122, 702, 703, 705
Șoproncu, Svetlana 536
Ștefanachi, Andrei 118
Ștefanachi, Aurel 118
Șveț, Natalia Maria 697
Tamazlăcaru, Elena 651
Taras, N. 490
Tarlapan, Efim 252, 264
Tărățanu, Vasile 5
Tcaci, Zlata 151
Teleucă, Victor 602
Tomșa, I. 72
Trifan, Dumitru 38
Tulaev, Oleg 603
Țarălungă, Ecaterina 655
Țau, Elena 676
Țăgârlaș, Luminița 551
Țopa, Tudor 607, 634
Țurcanu, Andrei 37, 68, 69, 70, 73, 76, 120, 501, 525, 652, 658
Țurcanu, Ianoș 427
Țurcanu, Lucia 464
Ulici, Laurențiu 564
Ungureanu, Diana 661
Urian, Tudor 430
Ursache, Silvia 465
Ussov, Alex 108
Vakulovski, Alexandru 104, 114, 608

Vangheli, Spiridon 209, 278
 Vasilcău, Traian 698
 Vatamanu, Ion 706
 Vidrașcu, Anatol 108
 Vidrașcu, Dan 108
 Vieru, Grigore 220, 259, 296, 707

Vieru, Ion 242, 292, 537
 Vodă, Gheorghe 102, 222, 226, 287,
 293, 309, 472, 538, 604
 Vrabie, Gheorghe 287
 Zamșa, Simion 77
 Zmееv, Vladimir 108

* **

Азерникова, В. 44
 Анинский, Л. 513
 Арвидас, В. 246
 Арсеньева, М. 263
 Арсеньева, М. 339, 346, 347
 Афонин, И. 514
 Балтага, Виталий 248, 348
 Баранова, В. 272
 Беринский, Лев 473
 Бешлягэ, Владимир 263
 Бродский, Александр 32, 52, 59, 65,
 66, 67, 75, 80, 231, 245, 262, 282,
 288, 289, 290, 294, 301, 302, 310,
 311, 312, 317, 319, 323, 330, 331,
 332, 349, 473, 539
 Буачидзе, А. 291
 Буков, Емилиан 290
 Бурдюжа, З. 300
 Валенис, А. 271
 Вангели, Спиридон 248, 334
 Виеру, Николай 294
 Водэ, Георгий 290
 Греков, Юрий 232, 354
 Дарка, А. 368, 393, 402, 406
 Демьяник, М. 284
 Друцэ, Ион 513
 Есиненку, Октавиан 393
 Звиедере, Б. 163
 Иовицэ, Влад 237
 Катэрэу, В. 285
 Ковальджи, Кирил 27, 53
 Колесников, Г. 185
 Коркина, Алла 290, 318

Курикеру-Ватаману, Елена 248, 334
 Кырму, Исай 59
 Левинсон, Г. 236
 Луни, Ю. 75
 Лысенко, В. 75
 Майоров, В. 155
 Маркова, А. 303
 Марцинкявичус, Ю. 233
 Марьяш, И. 33
 Матвейчук, Н. 270
 Миронов, Филипп 300
 Омская, Т. 186, 248
 Павлов, Юрий 187, 708
 Пинчевский, Л. 14
 Рошка, Николай 354
 Савостин, Николай 290
 Санг, А. 286
 Сахибов, О. 247
 Симсель, А. 286
 Соколов, Е. 66
 Ткач, Злата 155
 Трейгер, Н. 203
 Ульяшов, П. 54, 55, 67
 Фатехова, А. 52
 Фильштейн, М. 198, 232
 Хазин, Михаил 232
 Хмельницкий, А. 300
 Хоперия, Н. 224
 Цуркан, А. 67
 Чередиченко, Д. 188
 Чиджавадзе, Т. 81
 Чокану, И. 294
 Чокану, Ион 15, 294, 330

Шмундяк, Тамара 283
 Щербнева, Людмила 563
 Юдковская, Е. 56
 Юнко, Александра 369, 386

Юрка, Г. 402
 Яаксоо, А. 273, 286
 Яснов, М. 300

INDEX DE TITLURI DE AUTOR

- 10a la musa nuova (*în lb. italiană*) 435
 Antene (*versuri*) 1
 Borcane cu aer (*versuri*) 84
 Bună dimineața! (*poezii pentru copii*) 28
 Carul cu mere (*poezii pentru copii*) 96
 Ce facem cu cerul (*versuri, miniaturi*) 76
 Contraprobă (*versuri*) 73
 Copacul care ne unește (*nuvele*) 60
 Copacul care ne unește (*nuvele*) 97
 Copilul teribil (*antologie de versuri*) 120
 Copilul teribil (*ironice, glumețe, satirice, săltărețe*) 34
 Copilul teribil (*poezii, povestiri*) 108
 Cu mortul în spate (*poem*) 86
 Cuvinte de chemat fetele (*versuri*) 61
 De ce au murit dinozaurii (*versuri*) 98
 Dealuri (*versuri*) 22
 Disciplină mondială (*versuri*) 88
 Doc (*microroman*) 11, 115, 117
 Doc (*nuvele*) 74
 Doc (*roman*) 119
 Era vremea să iubim (*nuvele*) 29
 Evreii (*roman inedit*) 122
 Făt Frumos (*nuvelă cinematografică*) 46
 File din Jurnalul unui scriitor 121
 Frânghie la cer (*versuri*) 123
 Frig (*versuri*) 105
 Gaura (*nuvele*) 82
 Harbul lui Fănel (*miniaturi*) 20
 L'Orange = Portocala (*în lb. franceză*) 69
 La capătul podului (*versuri*) 107
 La furat bărbaiți (*nuvele*) 47
 La Naranja = Portocala (*în lb. spaniolă*) 68
 Lumina albă a pâinii (*nuvele*) 38
 Maja poleb! = [Doc] (*în lb. estonă*) 64
 Nunta (*nuvele*) 40
 Pânza cerului (*momente lirice*) 16
 Portocala (*nuvele*) 10
 Roman de dragoste (*povestiri*) 57
 Sacla (*nuvele*) 6
 Scrieri alese. Vol. 1 : Poezie 99
 Scrieri alese. Vol. 2 : Proză 100
 Scrieri alese. Vol. 3 : Proză 101
 Scrieri alese. Vol. 4 : Proză 102
 Scrieri alese. Vol. 5 : Dramaturgie 103
 Scrieri alese. Vol. 6 : [Proză] 104
 Scrisoare mareșalului : (proză) 109
 Sens (*versuri*) 17
 Stai să-ți mai spun (*versuri lirice, glumețe, satirice, săltărețe*) 49
 The Orange = Portocala (*în la engleză*) 70
 Toi (*nuvele*) 21
 Tunul de lemn (*nuvele*) 71
 Un moldovan la închisoare (*roman*) 77
 Urcarea la cer (*poeme*) 118
 Vin chinezii! (*roman*) 110

В ожидании коня (<i>стихи</i>) 80	Колесо (<i>рассказы</i>) 26
Веревка в небо, или Совсем пропащий (<i>лирич., юмор., сатир. стихи</i>) 65	Крупица жизни (<i>новеллы</i>) 14
Гран-при (<i>комедия в 2-х действиях</i>) 44	Моя семья и наши старики (<i>повести и рассказы</i>) 67
Дерево нашей жизни (<i>повести, рассказы</i>) 75	Пора любви (<i>în lb. georgiană</i>) 81
Деревянная пушка (<i>повести и рассказы</i>) 66	Пора любви (<i>рассказы и повести</i>) 52
Идут музыканты (<i>повести</i>) 59	Порог любви (<i>рассказы</i>) 32
	Птица рядом со мной (<i>стихотворения и поэмы</i>) 45

INDEX DE VERSURI

A muri 344	Apă rece 395
A treia dimensiune 217	Apel 361, 463
Abracadabra 264, 287	Aplecat-am capul 136
Acum 208	Apropo 227
Adevărul 454	Arest la domiciliu 307
Adio 468	Argument 344
Adolescență 208	Ariciul 196, 416, 462
Adulacion = Poclon (în lb. rom. și span.) 457	Armata națională 335, 429
Aer 230	Arșiță 357
Aerisire 361	Ascendență 159
Aerul Patriei 211, 217	Ascultă 358
Ajutor 443	Asfalt 366
Albastru 468	Asta-i 395
Albăstreaua 350, 422	Astfel trăim de veacuri 208, 217
Alo! 395	Așteptare 208, 217
Am murit 468	Așteptați 135
Am văzut... 208	Atât 344
Ambiție 407	Atenție! 295, 327, 397
Amiaza 372	Autoparodie 230
Amicul 230, 345	Aventura 227
Andrieș 418	Aventuristul 454, 462
Angajament 361	Avertisment 344
Anunț 343	Aviatorii 199
Anunțuri 421	Azi la noi în sat e nuntă 395
Apa 397	Balada viței-de-vie 350, 422
	Baladă 257

- Baladele 395
 Balaurul 395, 403
 Banchet 344
 Băi de soare 361
 Băi solare 453
 Băligarul 392
 Băltoaca 392
 Bărbatul 341, 414
 Bătaie 344
 Bătaie 370
 Bătăușul 418
 Bătrânețe 230
 Băutură tare 208
 Bâja 395
 Belea 344
 Biblioteca 395
 Biserica 361
 Blestem 361
 Boala 392
 Bomboana 176
 Borcane cu aer 239
 Borcanele 423
 Borcanul 344
 Bucuria de a trăi 357
 Bunelul 337
 Burice 366
 Buruieni 388
 Ca să prindem fluturi 423, 459
 Ca să vezi! 468
 Cadență 343
 Cadou 358
 Caii de lemn 230
 Calul 443
 Capitulare 366
 Carul cu dragoste 372
 Casa cu un ochi 361
 Casa ta 159
 Casă în văzul lumii 361
 Caseta 375, 412
 Cataclism 341
 Căderi 395, 434
 Căderi de frunze 220
 Cămașele copilăriei 217, 308
 Cărămida 418
 Cărăruia 462
 Câine fericit 307
 Când 337, 370
 Când mă trezesc în noapte... 182
 Când s-a-ntors acasă... 191
 Când, bunele, o să-mi scrii? 396
 Cântec 174, 345, 361, 372, 408
 Cântec de leagăn pentru mugurași 463
 Cântec pe marginea unor cântece 258
 Cântecul Patriei 211
 Cântecul stepei 132
 Cârpeală 341, 414
 Ce făcea: ajung la mare... 205
 Ce făcea: ajung la munte... 205
 Ce făcea: am făcut... 205
 Ce făcea: era noaptea... 205
 Ce făcea: plecam la mare... 205
 Ce făcea: poeziile au fost băgați la închi-
 soare... 205
 Ceasul 208
 Cel întors 361
 Cenușă 443
 Cer scuze 366
 Cerul 210
 Cetate 208
 Cetatea 337
 Cetățean unional 337
 Ceva 362
 Cifra 337
 Cimitirul 373 374
 Cine a spus ... 127
 Cine pe cine 418
 Cineva a aruncat o piatră în mare...
 434
 Cineva a aruncat... 466
 Cinstire 366

- Ciocane pneumatice 366
 Cireșele 423
 Clar 357
 Clefăială 358
 Clocotește astăzi marea 124
 Coadă măturii 361
 Coasă 343
 Colibe zburătoare 343
 Coloana 344
 Combustibilul 230
 Comoara 159
 Compromisul 307
 Control 337, 366
 Copacii 208
 Copilul teribil 434, 464
 Cosmică 295
 Cotrobăilă 361
 Creație 343, 344
 Credo 403
 Crez 337, 343, 358
 Cu mortul în spate 351, 461
 Cub de liniște, cub de singurătate 371,
 372, 425
 Cu-cu 398
 Cucuiul 215
 Cucul 208
 Cu-cu-ri-gu! 452
 Cuiul 343
 Cuiul națiunii 372, 403, 425
 Culori 156
 Culorile 133
 Cumpănă 344
 Cuplu 337
 Cuptorul 337
 Cuptorul frățesc 361, 378
 Curcubeul 196, 212
 Curiozitate 455
 Cutremur 343
 Cutremure de dragoste 358
 Cuvinte de chemat fetele 420
 Cuvinte de dragoste 217
 Cuvintele 395, 418
 Dacă 361, 344
 Dacă vezi... ;337
 Dacă... 343
 Darul tău 192
 Dat fiind... 337
 Dăruie-mi un zâmbet ... 133
 Dăruire 208
 De ce vin ... 128
 De cum ne naștem ... 213, 214, 466
 De fapt, trăim... 429
 De vorbă cu feciorul 164
 Decapitare 343
 Deceistul 375, 412
 Demnitate 373
 Deocamdată 337
 Depistare 366, 434
 Deranj 230
 Descalificare 344
 Descoperiri 434
 Desen 372
 Despărțire 220
 Deșertul 230, 344
 Dezastru 343, 344, 378, 395, 398
 Din nou calul 343
 Dirijorul 398
 Disciplină mondială 361, 378
 Dislocare 388
 Dislocare 412
 Disperare 208
 Disperare 388, 395
 Doamne 337
 Doamne ferește 345, 453
 Doamne ferește 453
 Domnului 158
 Două vieți și a treia 357, 414
 Dracii 344
 Dragoste 343
 Dragostea din șură 395

- Drapele 157
Drapelul aprins 208
Dreptatea 392
Drumul 336, 340
Drumuri-drumurile 343
Drumurile 343
Drumurile Patriei 208
Dublorul 344, 434, 466
Dudu 350, 422
Dumnezeu 361
Dușmanului meu 159
Echilibristică 345, 453
Echilibru 226, 366, 443, 452
Editorial 361, 389, 414
Efortul comun 307
El 344
El hoyo= Groapa (în lb. rom. și span.)
457
Emigranții 410
Eminescu 208
Epitaf 464
Escrocherie 453
Escrocheriile 357
Este vreo unul căzut din lumea mea?
412
Eșec 395
Etajera 358
Eu încă multe nu-nțeleg ... 164, 174
Eu și vremea 146
Eu tot cu voi ... 129
Eu, dacă vreți să știți, m-am născut
dintr-o idee 337
Eu, tramvaiul și toamna 343
Evricea 357
Excelentă 395, 397, 403
Exercițiu 370, 395, 397
Existență 395
Exploatare 230
Extraterestrul 260
Extremistul 343
Exuperi 204
Fabulă 418, 434, 466
Fanfara 295
Fantastic 372
Făptura lui Dumnezeu 361
Făt-Frumos 208, 217, 327
Fățâilă 358
Femeia 341, 414
Femeia mecanică 375
Fereastră 388
Ferestrele 208, 217
Fericire 361
Fermitate 344
Fiindcă 344
Firește 343
Fisură 341, 343
Fiu de țaran 230
Flăcăi din lumea toată 175
Flori 452
Fluturile 397, 466
Fluturile 466
Forța viitorului 341
Fotbal 230
Fotbalistul 336, 433
Frații mai mari 140
Frățească 295
Frânghie la cer 227
Frica 359
Fricosul 215
Frig 429, 454
Frig 454
Frig 2 458
Frunza 176, 350
Frunza are șoapta gurii tale 308
Frunză 422, 462, 466
Fuga 361, 463
Fulgii 141, 465
Fumătorul 398
Gard 230
Gardul 398

- Găina 344
 Gânsacul 398
 Geamurile mamei 208, 217, 259, 296
 Genunchiul 344
 Geografie 399
 Gesturi 208
 Ghiocelul 196
 Globul 230
 Glonțul 343, 344
 Goluri 217, 266, 308
 Gonașul 345
 Greierașul 398
 Groapa 360, 361, 431, 443
 Gruzia 342
 Gunoiul 344
 Gura ta ca piersica 214
 Guță 392
 Hai la poezie 358
 Haragul 314, 345, 410
 Hitler 337
 Hora fericirii 179
 Hristos 343, 345, 453
 Iarba lumii 344
 Iarbă verde 307
 Idee 337
 Idioțenie 362
 Ieșirea din mine 373
 Imn 361
 Important 344
 Inclusiv 372
 Informații 395
 Inima 208
 Insemnele familiei 388
 Inspirație 392
 Instructoarea noastră 178
 Instrumentul 337
 Insule în derivă 376
 Integrare 320
 Intercontinentală 343
 Interviu cu suspin 152
 Interviu contemporanului 152
 Interviu Hăncuței 152
 Interviu meu 152
 Interviu pădurilor, dat topoarelor 148
 Interviu unui fizician 148
 Interviu verticalei 149
 Inundații 395
 Ionel 192
 Izbucniri de floare 208
 Izgonirea femeii 227
 Îmi tot zic 174
 Împușcătură 344
 În așteptarea calului 249
 În brațe 373
 În coloana vieții și au să vină ninsorile
 184
 În fiecare dimineată 434
 În lumea asta 174
 În pustiu 142
 În vale 143
 Încotro 372
 Îngeri ratați 388
 Însmormântare 434
 Însemnele familiei 452
 Înstrăinare 230
 Întâlnire 295
 Întoarcerea elevului obraznic 297
 Întors de la mare 182
 Într-un pom o floare 208
 Joaca 343, 416, 426, 453, 462,
 Joc 192, 200, 208, 443,
 Jurnal 468
 Jurnal de mare 199
 Jurnal de mare (I) 217
 La ales femeii 227
 La balcon 350, 422
 La băi 361
 La butoaiele cu must ... 132
 La capătul podului 466
 La femeie 192

- La liberation de Sisifo = Eliberarea lui
 Sisif (în lb. rom. și span.) 457
 La mare 336, 358,
 La margine 343
 La sfârșit de veac 230
 La un an 144
 Lacrimile 136
 Larg 208
 Lebedele 208
 Legământ 220, 434
 Legendă contemporană 230
 Lezare
 Libertate 361
 Linia dreaptă 363
 Lozinca nouă-veche 362
 Lumânare 344
 Lumea 344
 Lumină 443
 Lunecă galbene frunze 145
 Macul 434
 Mai bine-mi ziceai 159
 Mai este-n lume o încercare 159
 Mamă, a lui Cutare ... 427
 Mamei 159
 Marea 196, 453
 Marea chemare 418
 Marea stă... 434
 Marele marș (*epigramă*) 364
 Masa de gândit 395
 Mașina 344
 Mașina de calcul 297, 329
 Mașina lui Ochimaș 433
 M-auzi, Doamne? 343
 Măreție 217
 Mărturisiri 443
 Mărul 392
 Măinile 134
 Mâța și câinele 337
 Melcul 350, 422
 Melcul 176
 Melodramă 227
 Merele 176, 350, 416, 422
 Merele mătușii Chira 146
 Migrațiune 443
 Mijoarca 206
 Minciunile 372, 466
 Minunea minunilor 361, 378
 Mireasă 208, 217
 Mișcare 361
 Mit 182
 Mobilizare 361
 Moldovanul 414, 424
 Momeală pentru femeii 241
 Mondializarea poeziei 429
 Monumentul 216, 242, 251, 278, 292,
 Morișca 343
 Mormânt 208
 Morții 341
 Moscovite 135
 Moș Gerilă 151
 Moștenire 375
 Muzeul imaginar 260
 Natură moartă cu un element viu 388
 Naufragiu 373
 Neamul 315, 419, 453
 Neantul 344
 Neindetinficatul 337
 Neliniște 433
 Nemurire 192
 Neșansă 395, 397
 Nocturnă 337
 Noi 344, 390
 Norii 208
 Nota 398
 Noutăți 337
 Nu cred pe nimeni... 164
 Nu mai are nici un rost 358
 Nu vreau nimic... 158
 Nuca 215
 Nucul de pe Lună 366

- Numai la un milimetru 159
 Numărătoare 426
 O altă ocazie ratată 329
 Oameni în cuibare 338
 Oaspetele 344
 Oboseală 372, 403
 Obraznicul 454
 Ochii mamei 191
 Ocrotire copiilor 443
 Omul 152
 Ora de geografie 361, 420
 Ora zero 343, 434
 Orbire 452
 Orbul 208
 Oseminte 452
 Ostașii scriu ades ... 130
 Ostașul 174
 Ostașul Vasile Rață 181
 Ostaticul 434, 466
 Pace 212
 Paiul 372
 Panică 361
 Papucii 453
 Paradox 378
 Partidul 361, 419
 Pasărea morții 361
 Patrie 208
 Păcat 397
 Păcat 337
 Păcatul 337
 Păienjeniș de iederă 208
 Păpădie 217
 Părere personală 307
 Pătlăgele 357, 370, 414
 Păzea 466
 Pâinea 343
 Pâinea neagră 136
 Pândă 357
 Pânzele cerului 459
 Pârg 208, 217
 Pârleazul 361
 Pe palmele pământului 136
 Pe plajă 159
 Pe scara speranței ... 183
 Pe un spic 174
 Peisaj 434
 Pentru meditație 230
 Perla albă 341
 Pescărițele 147
 Pescăruș 230
 Petale 466
 Pierderi 343, 361, 378, 395, 397, 453
 Piramide de faraoni 345
 Pisica 452
 Ploaia 395
 Plopii 433
 Plutonul condamnat 297, 420
 Poarta viitorului 414
 Poclon 337
 Poem 192, 217, 259, 296, 308, 327, 443
 Poeme fluierate 361, 453
 Poemele sânilor 352
 Poetul are mereu mâinile spre soare
 ... 182
 Poeții 358
 Poezie 454
 Poezie 462
 Pomul 350, 416, 418, 422
 Pomul vieții 308, 208, 220, 327
 Populară 307
 Portret cu boi 418
 Portret cu cai 221, 222
 Portret cu mașini 222
 Portret de familie 327
 Portret de familie 222
 Portrete de fermier 362
 Porumbelul 454
 Prețuire 372
 Priviți 395
 Problema trecutului 337

- Problemă 337
 Probleme 344, 373
 Prostia prostiei 365
 Pur și simplu 297
 Rachetele 137
 Radical 372
 Răcnet 361
 Rămurica de liliac 423, 459
 Rătăcitul 297
 Răzbunare 357
 Râd inebunit ... 153
 Rândunica 398
 Reclamă 452
 Recul 341
 Recunoașterea 357
 Reduceri 337
 Relatare 341, 429
 Repaos 357
 Repaus 361
 Replică 372
 Respirați, vă rog 381
 Respirări 344
 Responsabilitate 366
 Restructurare 343
 Rețetă 343
 Roata 201, 208, 418
 Robot 287
 Rouă 217
 Rugă 343, 361
 Rugăciune 397, 419
 Rușine 343
 Rușinea 336
 Ruta 337, 429
 S-a făcut odată... 183
 S-a făcut: aveam timp... 193
 S-a făcut: cineva aleargă după mine...
 193
 S-a făcut: era noaptea... 193
 S-a făcut: eram Columb... 193
 S-a făcut: eu cu ochii legați... 193
 S-a făcut: mâța era acasă 193
 S-a făcut: odată nu m-am întors aca-
 să... 193
 S-a făcut: odată tu alergai prin grâu...
 193
 S-a făcut: tata a vândut capra... 193
 S-a făcut: tu erai actriță... 193
 Salt 343, 453
 Sat albastru 197
 Să intrăm în Europa... 337
 Să precizăm 343
 Să zicem 453
 Sărbătoare 208
 Sărbători 453
 Sărituri 343
 Săriți! 468
 Sângerăm 345
 Scara 212, 337, 341, 378, 434
 Scărpinatul în cap 366
 Scânteii 468
 Scărta cu fân 366
 Scrisori de acreditare 382
 Scurgerea 361
 Scurgerea 414
 Scurt 452
 Secolul 20 211
 Segmente tănuite 395
 Semn de întrebare 192
 Sens 192, 217
 Senzația secolului 20 229
 Sesizare 343, 434
 Sfârșit de veac 308, 434
 Singurătate 208, 366
 Sita 443
 Sizif 208
 Slavă 174
 Soarele 208, 350, 422
 Sondaj 395, 397
 SOS 402, 429
 Sosire la Chișinău 138, 456

- Soție, picioare lungi 395
 Spălatul 372, 454
 Spânzurătoarea 361, 372
 Spicul Patriei 208, 217
 Sportivul 416, 462
 Stabilitate 358, 361
 Stare 344
 Stare de excepție 343
 Statuia primului sărut 160
 Stop-cadru 395
 Străbunelul 366
 Strigăt 192, 217, 395
 Subotnic 388
 Suflați 358
 Sunt 388, 412
 Sunt programat 395
 Suportul lumii 366
 Surâsul 267
 Surpriză 361
 Șantier ni-i țara toată 161
 Și cum porneam la drum... 227
 Și încă o dată despre război ... 154
 Șobolanii 230, 366
 Șopen 139
 Șoricărie 468
 Talpa 337
 Tândală 208, 217
 Tândală 217
 Târg de femei 429
 Târziu 453
 Telefonul 336, 350, 397, 422, 423
 Telegramă 454, 462
 Timp nefolosit 372, 425
 Timpul 217, 361
 Toamna 131
 Toamna umblă prin grădină... 146
 Toast 361
 Tocila nației (*epigramă*) 367
 Tolăneală 395
 Tovarăși, nu mai uitați nimic în ziua
 de ieri 297
 Traseul magistral 403
 Trădătorul 217
 Trăim 395
 Trăim lângă fericire 208
 Trânta 392
 Trebuie 361
 Trist 366
 Tristețe 454
 Troleibuzele 261
 Tropăilă 361
 Tu 208, 343
 Tunele 366
 Tuneluri 337
 Turmă 343
 Turtă de orz 357
 Țara lui Papuc 366
 Țară 454
 Țăranii 434
 Țăranii dimineața se scaldă în orzuri
 217
 Ție 170
 Țigănașul 125
 Ți-i bine cât ți-i bine 159
 Ucide-mă, doamne! 171
 Ultima 468
 Umbra 453
 Unde scurte, unde lungi 344
 Unsprezece japonezi 388
 Urcarea la cer 434
 Urcarea la cer 395
 Urcarea pe muntele Parnas 269
 Urme 210
 Ursul alb de zăpadă 415
 Ursul Mișa 418
 Ușurel, precum o fată...158
 Vaca în plic 297
 Valul 343
 Valuri 344

Valuri, valuri 126	Vorbind despre dragoste 208
Vatra Patriei 211	Vorbirea în dodii 400
Vânturile 230	Vroiam cuvântul cela ... 184
Verde 309	Zălog 337
Veșnicie 345	Zăpada 350, 392, 416, 422, 462, 465
Viața 337, 420, 434, 466	Zbântuila 196, 350, 392, 416, 422, 462
Viață de câine 344	Zborul 395, 397, 412
Viitorul 337	Zid 230
Viitorul rănit 443	Zile negre 297, 329
Vis 453	Ziua poeziei 293
Visul leneșului 398	Zona interzisă 358
Vița de vie 256	Zone de respirat 341
Vizită 230	

VERSURI ÎN ALTE LIMBI

<i>Limba estonă</i>	Предки 223
В гостях 273	Вечность 223
Выходной день крестьян 273	<i>Limba letonă</i>
Конец века 273	Величественность 233
Защита детей 273	Деревья 233
Материнские окна 273	Жок 233
Небесная лазурь 273	Крик 233
Сказка 273	Никто 233
Стол 273	Облака 233
Порог 273	Печаль 233
Троллейбус 273	Полет 233
<i>Limba georgiană</i>	Пустота 233
Война 291	Рожь Родины 233
Душно 224	Смысл 233
Желаю, чтоб ты 291	Третье измерение 233
Никто 291	<i>Limba lituaniană</i>
Отец 291	Беседа о любви 271
Потоп роз 291	Жесты 271
Свет продолжается 291	Красная глина 271
Что поделатъ с небом 224	Летчики 271
<i>Limba kirghiză</i>	Мамины окна 271
Следы 223	Надоело 271
Слух 223	Пепел 271

- Пустота 271
 Сам с собою говорю... 271
 Сказка 271
 Тоска 271
 Чего мне мало 271

Limba rusă
 20 век 231
 Авария 384
 Алло! 401
 Антонине 185
 Апельсины 246
 Асфальт 387
 Баллады 401
 Банка 394, 402
 Баштан 333
 Белая жемчужина 354
 Бесконечность 231, 233
 Библиотека 401
 Боже, спрашиваю я... 348
 Божье создание 402
 Будущее 385, 393, 394, 402
 Бытие 401
 В ожидании коня 349
 Вдохновение 354, 394, 402
 Величие 231
 Веревка в небо 245
 Ветерок 406
 Вечность 231
 Виноградная лоза 288
 Внимание 406
 Возвращение 402
 Воздух Родины 231
 Вознесение женщины 311
 Вот так 385
 Врата будущего 354, 402
 Выходной 402
 Галстук 406
 Говорят 231
 Господи 385
 Грех 402

 Грузин говорит мне... 348
 Грузинский воробей перелетает...
 348
 Две жизни и третья 402
 Движение 402
 Девушка 39, 402
 Девятый 246
 Дед Мороз 155
 Декларация 385
 Деревцо 302
 Деревья 231
 Деревья Грузии... 348
 Деревянная коза 402
 Диссидент 402
 Довожу до сведения 402
 Дождь 387, 394, 401, 402
 Достоинство 384, 394, 402
 Дерево жизни 231
 Если 354, 385, 394, 402
 Еще раз о свежем воздухе 333
 Женщина 402
 Жизнь 401
 Жок 231
 За тремя холмами 333
 Завещание 394, 402
 Защита детей 286
 Заячьи пироги 246
 Земля Родины 231
 Знаю 394, 402
 Знаю 402
 И вы тоже хотели 384
 И только 354, 394
 Игра 231, 311, 402
 Информация 401
 Искусство требует жертв 231
 Испытание 394, 402
 Кажется все небо целиком... 348
 Как повозкой... 394, 402
 Камни 402
 Капитуляция 387, 394, 402

- Катастрофа 354, 394, 401, 402
Кладбище 384, 394, 402
Когда сверкает молния... 348
Коза нации 402
Коленка 354, 394, 402
Колесо 231
Колесо времени 318
Колонна 354, 394, 402
Колосья Родины 231
Колумбы 384
Кольцо 231
Коммунизм 402, 417
Конец 393
Конец века 286
Констатация 385
Контроль 394, 402
Кошка и собака 402
Красные маки 162
Кредо 406
Крепость 231
Крестьянская баллада 290
Крик 231, 401
Круговорот 354, 394, 402
Кто хочет подняться... 348
Кушмы 402, 417
Ленность 354, 394, 402, 417
Лестница 354, 394, 402, 417
Лист 231
Лихорадка 231
Личное мнение 323
Лунная трава 354
Любовь на сеновале 401
Мамины окна 286
Марш 406
Машина 354, 394, 402
Межконтинентальность 402
Мелодрама 333
Мертвые 402
Миниатюры 198, 246
Мир 385, 393
Могила 231
Молдаванин в тюрьме 339
Молитва 402
Море 387, 394, 402
Морока 333, 349
Моя пуля 186
Мужчина 402
Мы 354, 394, 402
На водах 402
На всякий случай 384
На здоровье 406
На краю 402
На подоконник дома... 348
На руках 384
Наводнение 401
Назначение 406
Налетай 387, 394, 402
Натюрморт с живым элементом
393
Национальная армия 402
Национальная пирамида 406
Небесная синева 286
Невидимки 402
Независимость 384, 394, 402
Некоторые сведения из истории
вопроса 333
Нельзя 394, 402
Неопознанный 402
Неудача 401
Нешанс 401
Ни одна грузинская женщина...
348
Ни туда, ни сюда 387, 394, 402, 417
Никто 231
Ниточка 231
Новости 402, 417
Ноктюрн 385, 394, 402
Обиженный 311, 319, 404
Объявление 402
Одноглазый дом 402

- Окно 393
 Он 354, 385, 395, 402
 Опасность 401
 Опора жизни 387, 394, 402
 Отец 246
 Отец. 1940 231
 Откровение 402
 Отчаяние 231, 401
 Очередная дурацкая история 349
 Падения 401
 Паника 402
 Парочка 385
 Передышка 231, 385
 Перемещение 393
 Песня старого человека 203
 Петля 402
 Печь 402
 Письмо одной коровы президенту
 Академии Наук 405
 Плач по герою 311
 Повесть 354, 394, 402
 Под деревом 394, 402
 Подмети 394
 Подмети... 402
 Пока 402
 Полет 231, 401
 Помидоры 402
 Порог 286
 Последний цветок на дереве 231
 Послушай 387, 394, 402
 Потери 401
 Потому 394, 402
 Похороны 402
 Поэзия 384, 387, 394, 402
 Поэты 394, 402
 Поэты Грузии... 348
 Прадед 387
 Праздник 231
 Предатель 163, 187
 Признание 402
 Призрачный остров 384
 Приход 286
 Проветривание 402
 Проволока 402
 Проклятие 384
 Противостояние 402
 Прошу прощения 387
 Прыжок 402, 417
 Прямая 406
 Птица рядом со мной 231
 Пуля 354, 402
 Пустоты 231
 Пустыня 354, 394, 402
 Путь 394, 402
 Равновесие 387, 394, 402
 Разлука 231
 Раненное будущее 406
 Расслабления 401
 Ремонт 354, 394, 402
 Ретроспектива 384, 394, 402
 Ритм 385
 Родина 231
 Родиной грузина... 348
 С мертвым на спине (*поэма*) 368
 Самоотдача 231
 Свидетельство 406
 Свобода 394, 402
 Сезон 394, 402
 Семеро на одном велосипеде 333
 Сказка 286
 Скандал 394, 402
 Следы 231
 Слова 401
 Слова для девушек 333
 Смотрите 401
 Смысл 231
 Снова – конь 402
 Совпадение 384
 Созревание 231
 Солнечные ванны 385

Соловей 231	Чрезвычайное происшествие 385
Сон 311	Что делать с небом 246
Сорняки 393	Что с ним... 348
Состояние	Что ты сделал, Боже? 394, 402
Стабильность 402	Ширь 231
Статистика 384	Эксперимент 384, 394, 402
Стол 286	Экстремист 385
Стол для раздумий 401	Эма 387
Стоп-кадр 401	Я был уже у дверей 245
Страна 387	Я вдали моего...
Страна ? 394, 402	Я видел... 231
Стрельба 394, 402	Я говорю ему... 348
Субботник 393	Я думаю... 348
Судьба 354	Я задаюсь вопросом: довелось ли...
Считаю 402	348
Так-то 401	Я запрограммирован 401
Тоска 231	Я знаю 354
Третье измерение 231	Я написал поэму... 402
Троллейбус 286	Я никак не пойму... 348
Туннель 402	Я объясняю моему... 348
Тучи 231	Я смотрю на моего... 348
Ты 231	Я у грузин... 348
Уговор 231	Я уезжаю... 348
Умереть 354, 394, 402	Я хорошо должен знать ... 172
Упаси, Господи! 394, 402	Язык 394
Утаенные сегменты 401	Ясность 402
Ущемление 401	Ячменная лепешка 402
Холодные воды 401	<i>Limba ucraineană</i>
Ценность 402	Две пустоты 270
Чавканье 387, 394, 402	Прадедовская хата 270
Часы 231	Семена 272
Черти 394, 402	Яблоки 188

INDEX DE LUCRĂRI ÎN PROZĂ

A fugit somnul 173	Bărbatul 219
Acasă 194	Bărbatul din brațe 438
Amara 238, 355	Boala de mare sau După deal se ascunde iepurele 189, 190
Arșiță nepotolită 225	Bună dimineața 219
Avion fără aripi 437	Ca să prindem fluturi 268
Baladă 189	

- Ca tata 276
 Calea viței de vie 195, 209
 Carul cu mere 274
 Când încep să-ți crească aripile 189
 Când nu mai vine tata 189, 190
 Ce facem cu cerul? 189
 Cenușă 466
 Cerul 190
 Chiru la școală 234
 Chiulangiul 265
 Circ 409
 Circul 189
 Colosalul 439
 Copacul care ne unește 430
 De vorbă cu un mort 440
 Declarație de dragoste 383
 Descântecul 165
 Doba lui Mitrache 254
 Doc (*nuvelă*) 304
 Doi cu un gând 356
 Drumul 195, 460
 Dumnezeii 409
 Durere 168
 Era vremea să iubim 313
 Eroii vremurilor noastre 441
 Etajul furat 442
 Eu! Eu! Eu! 265
 Femeie pentru toate timpurile 413
 Floare de măr 189
 Fotbal-87 306
 Fotbalistul 466
 Frica de avioane 189
 Fricosul 265
 Fugiți, că vine Onofraș 240
 Gaura 324
 Gulerata 177
 Harbulul lui Fănel 268, 350, 422
 Hoții 275
 Hoțul 195, 350, 422
 Ionel, ian cată ce de-a cireșe! 189
 Izgonirea adolescenței mele 150
 În ospăție 377, 469
 Jurnal în cheie eminesciană 470
 La furat mere 276
 La plimbare 265
 Lecția 277
 Lecțiile încep la 8.00 235
 Legenda ciocârliei 428
 Leneșii 428
 Mai vorbim noi 276
 Mașina lui Ochimaș 466
 Mărturisiri 180
 Mărul fetei 166
 Mânzul 219
 Mâța 209
 Mere roșii 228, 325, 377, 428, 460, 469
 Merele se mănâncă în copilărie 189
 Moș Găbjiță Filozoful 444
 Nașterea președintelui 445
 Năduf 189, 190
 Nechezatul calului 167
 Nedumerire 234
 Negrul la cireșe albe 446
 Neliniște 173, 325, 377, 466, 469,
 Nicanor Ivanovici 250
 Oblava 316
 Oboseală 189
 Ora educativă (*piesă*) 279
 Oul tradițional 207
 Parul 391
 Păsărică, mută-ți casa... 168
 Pâine de la iepuraș 168
 Pânza cerului 209, 268
 Piscurile Himalaya 326
 Plopii 466
 Poc! 447
 Portocala 189
 Prăsada răscoptă 379
 Prietenia 219
 Prietenie 252, 436

- Prima și ultima călătorie la mare 255
 Prima zi singură 169
 Răii 280, 380
 Rezervația de paraziți 432
 Rușinea 252
 Să cântăm! 448
 Să ne facem amintiri 253
 Sărutul 383
 Scrisoare mareșalului 298
 Sobișoarele 268, 350
 Speranța 168
 Spre izvor 328
 Strigătele tatei 234
 Stropi de ploaie 173
 Super! 449
 Ștrengarul 252, 411, 428, 467
 Taurul verde 218
 Târlicii mătușii Eugenia 450
 Tilică 451
 Toi (*pagini din roman*) 202
 Trandafir-fir 209, 268, 325, 377, 469
 Trompeta 189
 Trotineta 209, 433, 460, 466
 Tunul de lemn 299
 Țărani asfaltați 281
 Umbrela nucului 268
 Un grad pe scara lui Rihter 254
 Un moldovan la închisoare (*fragm. de roman*) 321
 Un oaspete 325
 Urletul lui Tarzan 166
 Vacanța 243
 Vin muzicanții 244
 Zborul 168

 Алло, Тео! 262
 Амара 263
 Апельсины 232
 Арбуз Фэнела 300
 Барабан Митаке 312, 317
 Белый свет хлеба 282, 294
 Вверх по реке 346
 Велосипед 334
 Во дворе мороз 283
 Воз яблок 284
 Где она, Япония? 232
 Глянь, Ионел, сколько черешен 248
 Горы Гималаи 347
 Двенадцать отроков 312
 Дерево нашей жизни 301
 Деревянная пушка 303
 Док (повесть) 310, 330
 Дорога 300
 Дорога любви (*în lb. tadjică*) 247
 Дыра 331
 Затмение 289
 Ионел, погляди, какая черешня! 232
 Каруца дяди Котруца 312
 Ключ 232
 Когда вырастают крылья 232
 Когда отец не идет (*în lb. tadjică*) 247
 Колесо детства 236
 Кошка 334
 Красные яблоки 332
 Курилка 322
 Легенда дятла 300
 Листья, яблоки... 236
 Лодка придет на рассвете 312
 Люстры 312
 Небесное полотно 248, 334
 Неугомонные 332
 Озорники 285
 Перед схваткой 237
 Переспелая груша 386
 Письмо 312
 Потом солнце поплыло обычной
 дорогой 232
 Путь виноградной лозы 334
 Роза-искорка 334
 Секу и новенький 369

- Сестренка 248
 Сказка про деда Григоре, бригадира
 и заовражную делянку 312
 Смелее! 312
 Собака на костылях 312
 Тоска по морю 232
- Трусишка 332
 Усталость 232
 Усталость (*în lb. tadjică*) 247
 Фир-Трандафир 332
 Яблоки едят в детстве 232

INDEX DE TITLURI DE CULEGERI

- Antologia poeziei moldovenești con-
 temporane 217
- Antologie de poezie românească din
 Moldova = Antologia de poesia
 rumana de Moldavia (în versiune
 span.) 457
- Cartea poeziei – 74 214
- Cartea poeziei -75 222
- Cartea poeziei – 76 226
- Cartea poeziei – 78 241
- Cartea poeziei – 85 293
- Cartea poeziei – 87 309
- Cartea poeziei – 2011 455
- Cartea poeziei – 2013 458
- Cartea vieții tale 278
- Cântați, privighetori... 242
- Chișinăul în literatură. Antologie 456
- Clinchet de zurgălăi. Culegere de poe-
 zii despre iarnă ale poeților români
 din Basarabia 465
- Constelația Lirei. Antologie literară
 308
- De dragoste. Antologie lirică 220
- Eterna iubire. Versuri de dragoste ale
 poeților din Basarabia și Nordul
 Bucovinei 407
- Fântânile cresc în adânc 238
- Limba maternă – floare eternă.
 Antologie de poezii, eseuri și cuge-
 țări despre limba română 410
- Lumini de sărbătoare 251
- Mama, graiul 259
- Mama, graiul. Antologie de versuri,
 ed. a 2-a 296
- Mere acre. Pagini de satiră și umor
 264
- Moment poetic – 2003 (Nr 22) 427
- Moment poetic. Culegere de versuri
 400
- Mult e dulce și frumoasă. Antologie
 de poezii și cugetări despre limba
 română 410
- Pagini alese din literatura pentru copii
 350, 422
- Pară mălăiață. Schițe, povestiri satirice
 și umoristice 277
- Piatra fermecată. Voie bună la cei mici
 268
- Piese într-un act. Pentru teatre de
 amatori 279
- Poeți basarabeni contemporani 464
- Poezia acasă. Poeți contemporani din
 Basarabia 434
- Poezia Moldovei Sovietice. Antologie
 287
- Proză scurtă 430
- Pușculița cu piper. Culegere de pove-
 stiri și poezii vesele pentru copii 252
- Soldatul vârstă n-are. Culegere de ver-
 suri 292
- Steaua de veghe. Proză scurtă contem-
 porană din Basarabia 355
- Tinerețe, floare de salcâm. Culegere de
 poezie și proză pentru tineret 313

- Antologia contemporană a poeziei moldavice 290
 Albul luminii. Povestiri și povestiri de scriitori din Moldova 294
 Ziua iubirii 322
 Gândurile fetei. Poeme, povestiri, povestiri, povestiri 300
 Alesele pagini. Culegere de povestiri publicate în revista «Prietenia popoarelor» în ultimii zece ani (Moscovia) 317
 Cum e dur... Răspunsuri, scrisori, articole 323
 Colodții cresc în adâncime. Antologia contemporană a poeziei moldavice 263
 Copacii, câmpii, dealuri. Povestiri, povestiri și romane din fragmente din povestiri și romane 236
 Sub acest soarelui roșu 286
 Povestiri în copaci. Alesele pagini de proză pentru copii 248
 Pluierile ploii în secolul XX. Povestiri moldavice contemporane 330
 Cel mai frumos floare. Moldavice scriitori pentru copii 334
 Lecții de adevăr (Moscovia) 319

INDEX DE EDIȚII PERIODICE

- a, „MIC” 409, 418, 428, 597
 Accent 419
 Akademos 664
 Alunelul 325, 356, 379, 416, 426, 433, 436, 454, 460, 462, 463, 469, 673
 Arta 665
 Basarabia 93, 328, 342, 351, 358, 373, 391, 397, 542, 565
 BiblioPolis 690
 Calea spre comunism 127, 128
 Capitala 408, 592, 637, 652
 Chișinău: Gazetă de seară 261, 488
 Clipa 443, 453
 Columna 324
 Contrafort 374, 614
 Convorbiri literare 570, 572
 Cultura 3, 7, 12, 18, 153, 160, 161, 166, 18, 192, 193, 199, 200, 204, 207, 211, 221, 229, 230
 Cultura Moldovei 126, 129, 130, 132, 137, 138, 142, 144, 145, Curierul Vamal 623
 Destin românesc 696
 Dialog 407, 585
 Făclia 574, 613, 643
 Femeia Moldovei 125, 131, 133, 141, 146, 150, 167, 169, 170, 175, 179, 181, 491
 Florile dalbe 327, 377, 392, 396, 398, 411, 415, 423, 466, 467, 584, 605
 Flux 569, 589
 Flux : cotidian național 476, 477, 599
 Flux : ediția de vineri 578, 588, 645, Flux săptămânal 92
 Glasul 338, 532
 Glasul Națiunii 351, 359, 360, 363-365, 367, 376, 378, 381, 382, 413, 558
 Învățământul public 30, 41, 235, 250, 305,
 Jurnal de Chișinău 622, 646, 681
 Komunismu tiesa (Vilnius) 233
 Lanterna Magică 552

- Limba Română 425, 549, 567, 568, 702
 Literatorul (București) 89, 91
 Literatura și Arta 36, 37, 42, 43, 50, 58,
 62, 79, 87, 95, 106, 113, 244, 249,
 254, 257, 258, 260, 267, 269, 281,
 295, 297, 298, 306, 307, 314, 315,
 316, 320, 326, 335, 337, 343, 344,
 351, 361, 362, 366, 372, 388, 395,
 414, 420, 474, 475, 512, 520, 522,
 524, 525, 528, 531, 537, 538, 540,
 543, 545, 546, 577, 583, 586, 591,
 595, 600, 601, 603, 620, 625, 626,
 638, 640, 644, 648, 651, 660, 678,
 692
 Litere 606
 Luceafărul 266
 Mesagerul 580
 Metaliteratură 682
 Moldova 35, 48, 194, 459, 534, 642,
 656, 672
 Moldova literară (supliment al ziaru-
 lui *Moldova Suverană*) 370, 399,
 554, 556, 561
 Moldova socialistă 2, 25, 72, 136, 139,
 147, 154, 156, 157, 471, 472
 Moldova Suverană 329, 529, 581, 598,
 602, 623, 627, 641, 671, 677, 679
 Natura 685
 Neamunas (Vilnius) 271
 Nistru 9, 11, 51, 63, 140, 168, 180, 189,
 197, 202, 208, 227, 253, 256, 299,
 321, 481, 504, 509, 519
 Noi 345, 383, 390, 560
 Nõukogude naine (Tallinn) 273
 Opinia 431
 Ora satului 613
 Orizontul 304, 521
 Padomyu jaunaties (Riga) 163
 Padomyu Latvijas sieviete (Riga) 162
 Patria tânără 412, 551, 557, 562
 Philologia 695
 Poesis 90, 94
 Quo Vadis 360
 Realități culturale 670
 Revista de lingvistică și știință literară
 536
 Revista la PLIC 114
 Revista literară 85, 468, 470, 700, 704
 România literară 631
 Săptămâna 375, 429, 555, 675, 694
 Scânteia leninistă 173, 190, 191, 201,
 206, 216, 218, 219, 225, 234, 276
 Semn 424, 432
 Sfatul Țării 340
 Speranța 403
 Steaua 608
 Steluța (supliment al rev. *Scânteia leni-
 nistă*) 141, 176, 177, 195, 196, 212,
 215, 228, 243, 275, 280, 428
 Sud-Est Cultural 389, 452
 Tânărul leninist 151, 240, 265, 274,
 479, 487, 490
 Timpul 501, 610, 629, 630, 658, 659,
 669, 688
 Timpul de dimineață 112, 437-442,
 444-451
 Timpul de dimineață: ediția de vineri
 628
 Timpul: cotidian național 650
 Tineretul Moldovei 421, 544, 582
 Tinerimea Moldovei 8, 39, 83, 124,
 125, 143, 148, 149, 152, 158, 159,
 161, 164, 165, 171, 174, 178, 182,
 183, 205, 213, 239, 255, 341, 478,
 480, 482-486, 488-489, 492-496,
 503, 505, 530, 547
 Țara 604
 Viața Basarabiei 111, 461, 463, 695
 Viața Românească (București) 571

- Viața satului 336, 352, 357, 371, 377,
380, 523, 527, 535, 559
Vocea poporului 691
- Ziarul de gardă 617
Ziarul Național 680, 684
Zorile Bucovinei (Cernăuți) 5, 13
- ***
- Алуনেл 332, 369, 386
Вечерний Кишинэу 404, 405
Горизонт 310
Детская литература (Москва) 515
Дніпро (Киев) 270
Дружба народов (Москва) 54, 311
Звездочка 283, 285, 302
Кодры 15, 33, 56, 186, 198, 231, 245,
262, 282, 288, 289, 301, 303, 312,
322, 333, 339, 346, 348, 353, 354,
368, 384, 385, 387, 394, 401, 402,
406, 51, 708
Колумна 331, 347
Комсомоли Тоҷикистон (Душанбе)
247
Кыргызстан маданияты (Фрунзе)
223
- Литератор 393, 563
Литературная газета (Москва) 513
Литературное обозрение (Москва)
27, 53
Молдавские ведомости 693
Молодежь Молдавии 185, 187, 203,
237, 349, 354, 417
Молодь України (Киев) 272
Нева (Ленинград) 246
Ранок (Киев) 188
Сакартвелос Кали (Тбилиси) 224
Саундже (Тбилиси) 291
Советская Молдавия 318
Театр 473
Улдуз (Баку) 172
Юный ленинец 155, 284

**FILE DE ALBUM
FOTOGRAFIC**

Mereu savurez cafeaua matinală ca... pe o Poezie!
(File din jurnalul unui scriitor)

Atracția Pământului – Dragostea!
(File din jurnalul unui scriitor)

Tot ce am văzut eu pe lumea asta, mă jur, cuceritor și înălțător,
a fost soția mea... (File din jurnalul unui scriitor)

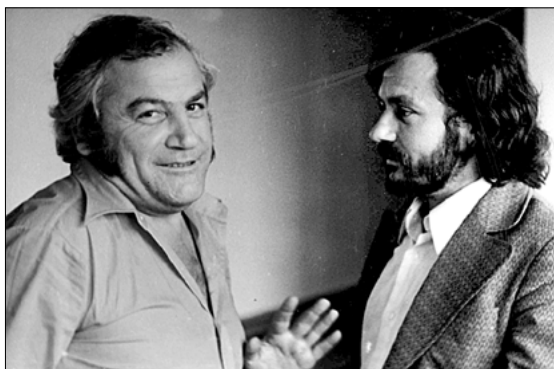
Fiecare familie ascunde un mare roman.
Cine îl poate scrie, se-nveșnicește. (*File din jurnalul unui scriitor*)

Cu soția Antonina și fiica Nicoleta

La o promenadă cu soția, fiul Octav și micuța Nicoleta

Serafim Saca:
Coliță! E bine?

Alături de prietenii Anatol Codru
și Anatol Ciocanu...

Totdeauna, nu știu cum se face, dar el
(Em. Bucov, *n.n.*), mă salută primul:
– Bonjour, monsieur!

Pe străzile Vilniusului cu Dumitru Matcovschi
și Justinas Marcinkevičius, scriitor leton

Portret de grup în fața casei: Haralambie Moraru,
Nicolae Esinencu, soția scriitorului Antonina și fiica Nicoleta,
Ion Druță, Ion Hadârcă, Mihai Cimpoi, Pavel –
șoferul Uniunii Scriitorilor

Cu scriitorul Petru Cărare am adus
Primăvara cărților la sat...
(File din jurnalul unui scriitor)

În atelierul lui Glebus Sainciuc:
Mihai Grecu, Ion Gheorghîță,
Marin Sorescu, Grigore Vieru,
Alexei Mărinat, Nicolae
Esinencu, Aureliu Busuioc

Poezia – a doua viață a omenirii și
 unica! *(File din jurnalul unui scriitor)*

Într-un dialog cu scriitorul și
 traducătorul Aleksandr Brodski

Ar fi un dezastru să mor... Nu că mi-e
 groază de moarte, ci de viitorul soției, al
 copiilor.
 Și is descurcăreți, dar, cu oligarhii de azi,
 i-așteaptă nenorocirea.
(File din jurnalul unui scriitor)

Reflectări...

Un popor se apără de dușmani
în timp numai cu valori mari.
În cazul nostru – cu Eminescu,
Creangă, Druță... și mai cu cine,
dragii mei contemporani?
(File din jurnalul unui scriitor)

Aureliu Busuioc: Suntem într-un dialog continuu. Vă rugăm să fiți prezenți!

...dialogul mai continuă...

Conu' Mihai, ascultă gândirea mea!

Conu' Mihai... ascultă cu multă
luare-aminte...

...cu Vasile Vasilache,
Gheorghe Vodă și Grigore Vieru

Cu scriitorul rus Andrei Voznesenski
și romancierul
Ion Constantin Ciobanu

Film! Film! Film!
Filmări...

Numai de bine!

Pașii care mă duc
spre Casa Uniunii Scriitorilor...

Maestre Vodă!
Iată-i pe Cititorii noștri...

Părinte Savatie Baștovoi,
vreau să mă confesez...

Respir Măria Sa Poezia!

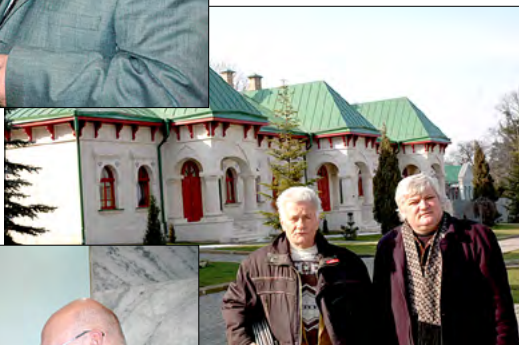

Salut! Mens sana in corpore sano!

Flancat de scriitorii Valeriu Babansky și Mihai Babele

Cu pictorul și prozatorul
Leonid Popescu în fața
unui conac...

Juristul Gheorghe Susarenco
îi vorbește scriitorului
Nicolae Esinecu..., doamna
Antonina, soția scriitorului
– ascultă atent...

Antonina Darka: Mai trist e că majoritatea nu l-au citit și niciodată n-o să afle ce-a gândit Esinencu în literatură...

În fața bibliotecii „Onisifor Ghibu”, zâmbind timpului trecut alături de scriitorul Emilian Galaicu-Păun

Contemplând clipa... cu poeta Aurelia Borzin

Cu scriitorul Arcadie Suceveanu, în foisorul „Mihai Eminescu”, tot despre poezie vorbind

70 de ani... Mai departe nu-i terenul meu, mai departe e teren accidentat, trebuie să fiu atent, unde calc și, în genere, dacă face să mai calc...

(File din jurnalul unui scriitor)

...În viața de toate zilele e foarte trist, dar în literatură e minunat. Deci, trebuie să trăiești în literatură! *(File din jurnalul unui scriitor)*

...împreună cu Vlad Ciumac, am adus toamna, dar și pe Nicolae Esinencu la Chițcani, satul de baștină al scriitorului...

Pe prispa casei părintești, adesea am visat atâtea povești...
(File din jurnalul unui scriitor)

Adesea, observam că Maria, soră-meă, mă privea cu ochii mamei și a tatei...
(File din jurnalul unui scriitor)

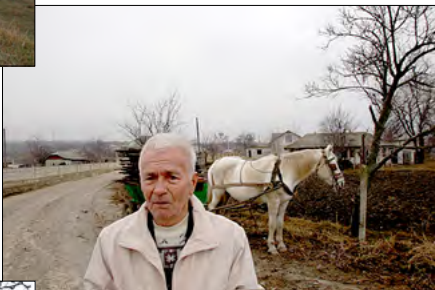
Chițcani..., satul copilăriei mele, casa părintească, baștina unde m-am dat ani la rând huța în scrânciobul aninat de mașinăria cerului
(File din jurnalul unui scriitor)

Când stau și mă gândesc mai bine, mi se pare că m-am născut din iarbă... iarba, cu cât o cosești, cu atât mai nouă crește!

(File din jurnalul unui scriitor)

Du-te și du caii la iarbă, du-te și du vaca la iarbă, du-te și du găștele la iarbă, du-te și te joacă la iarbă, zicea mama... *(File din jurnalul unui scriitor)*

...pietrele nu vorbesc...

Obosit... dar fericit

La moartea mea, pe pernuțe, în loc de distincțiile pe care le-aș fi putut avea, aș zice să-mi fie purtate cărțile mele pe care le-am scris și care mi-au împărțit viața...

(File din jurnalul unui scriitor)

Vă iubesc...

Ție, dragă cititorule! Îți las această
unică a mea avere... Cărțile scrise...
(*File din jurnalul unui scriitor*)

Eminescu să mă judece...

 Filiale (Biblioteca), Orisitor Ghimb

2020 – Anul literar Nicolae Esinencu

Conferințe
Simpozioane
 Lansări de carte
Expoziții tematice
Recitaturi
Ateliere de traducere
Emisiuni TV și Radio

Adresa noastră:
36 N. Iorgheș nr. 2/A
Tel: 022 23 29 25
Email: orisitorghimb@bibliotecaorisor.com
Blog: https://www.furghimblog.wordpress.com

 Filiale (Orisitor Ghimb)

CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ

„Nicolae Esinencu, scriitor, publicist, cineast – 80 de ani de la naștere”

Titlu conferință: „Nicolae Esinencu, scriitor, publicist, cineast – 80 de ani de la naștere”
Coordonator: Ștefan BUCUR
Invitați: Ștefan BUCUR, Ștefan BUCUR, Ștefan BUCUR
Modul de desfășurare: Conferință științifică, publicistică, literară, artistică, muzicală, teatrală, sportivă, etc.
Locul desfășurării: Sala de lectură a Bibliotecii Municipale S.P. HASDEU, Orisitor Ghimb
Data desfășurării: 13 ianuarie 2020, ora 12.00
Adresă: 36 N. Iorgheș nr. 2/A, Orisitor Ghimb, județul Vaslui
Contact: Ștefan BUCUR, 022 23 29 25, orisitorghimb@bibliotecaorisor.com

 Filiale (Biblioteca), Orisitor Ghimb

CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ

„Nicolae Esinencu, scriitor, publicist, cineast – 80 de ani de la naștere”

Lanțarea lucrării
„Nicolae Esinencu. Filialele Bibliotecii orașului Orisitor”, Chișinău: Editura Facla, 2020, autorii: Ștefan BUCUR și Ștefan BUCUR, editura: Ștefan BUCUR și Ștefan BUCUR, Filialele Bibliotecii Municipale S.P. HASDEU, Orisitor Ghimb, județul Vaslui.

Luni, 13 ianuarie 2020, ora 12.00

2020 – Anul literar Nicolae Esinencu

Adresa noastră:
36 N. Iorgheș nr. 2/A
Tel: 022 23 29 25
Email: orisitorghimb@bibliotecaorisor.com
Blog: https://www.furghimblog.wordpress.com

Am plecat... De mâine căutați-mă
printre stele...
(File din jurnalul unui scriitor)

În laboratorul Maestrului fotograf Nicolae Răileanu, cel care l-a surprins în aceste poze atât de originale și unice pe *terebilistul* scriitor Nicolae Esinencu... Ambii, acu, ne privesc din *Țara luminii line...*

**CUB DE LINIȘTE
CUB DE SINGURĂTATE**

M-am retras într-un
Cub de liniște,
Într-un cub de
Singurătate.

Cineva zgârie încet
Cu unghia
Cubul.

Tu?

Monografië

